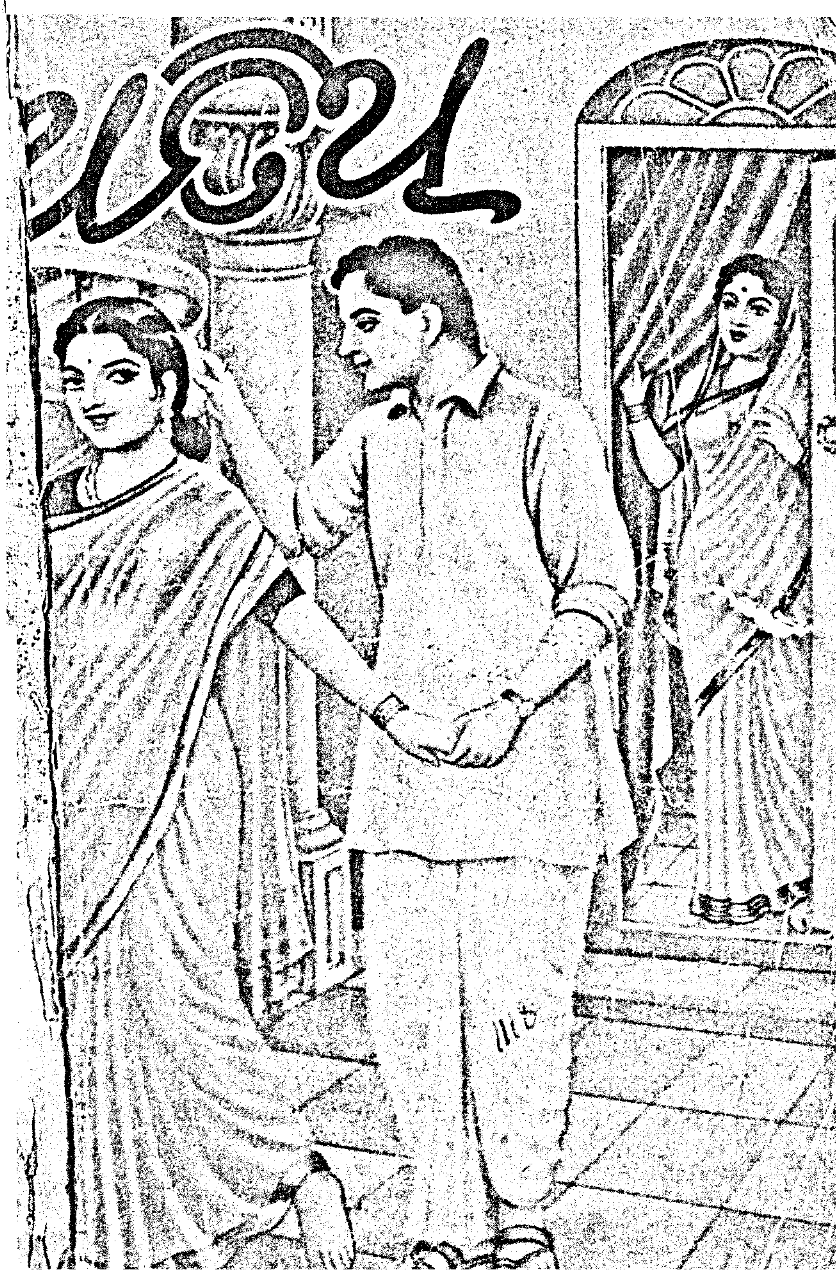

ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ବ: ଗ୍ରୁପ୍ ଦ୍ୱାରା ଅଭିନୀତ

ଅତିଥି

ନାଟ୍ୟକାର
ଶ୍ରୀ ଭଞ୍ଜକିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ

କ ଳି ଙ୍ଗ ଗ୍ର ନ୍ଥ ମ ନ୍ଦି ର

ପ୍ରକାଶକ
କେ. ମାଲିକ
ଚୁଡ଼ାହାଟ ବଜାର, କଟକ-୧

ପ୍ରଧାନ ପରିବେଶକ
କଳିଙ୍ଗ ଗ୍ରନ୍ଥ ମନ୍ଦିର
ଝାଞ୍ଜାବଜାର, କଟକ-୨

ନୂତନ ମୁଦ୍ରଣ
୧୯୭୪

ମୁଦ୍ରାକର
ମ୍ୟାନେଜର କମର୍ସିଆଲ୍ ଆର୍ଟ ପ୍ରେସ୍
କଟକ-୨

ମୂଲ୍ୟ : ତିନିଟଙ୍କା ମାତ୍ର

ଦ୍ୱି'ପଦ

ଆମ ଦେଶରେ ଥୋକେ ଅଛନ୍ତି, ଯାଙ୍କୁ କିଛି ସୁଖ ଲଗେନା । ତେଣୁ ଗୁଣ ନୁହେଁ, ଖୁଣ ଦେଖିବା ତାଙ୍କର ନଈଦାନଆଁ ଅଭ୍ୟାସ । ଏଇଠି ଥାଇ ସେମାନେ ବିଲାତ ଓ ଅମେରିକାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖନ୍ତି, କିଛି ନଜାଣି ସବୁ ଜାଣନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଟ ଛାଡନ୍ତି, ଅଉ ଆପଣା ଦେଶର ସବୁ କଥା ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ଅସୁନ୍ଦର ଦିଶେ । ଏମିତିଆ ଜଣେ ଅଧେଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଅନ୍ୟ ବନ୍ଧୁମାନେ 'ଅତିଥି' ନାଟକ ପଢ଼ି ଓ ଅଭିନୟ ଦେଖି ଆନନ୍ଦଲାଭ କରିଛନ୍ତି, ଅନୁକୂଳ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଶୁଭେଚ୍ଛା ମଧ୍ୟ ଜଣାଇଛନ୍ତି । ମୋଟ-ଉପରେ ବିଭିନ୍ନ ମହଲରୁ ନାଟ୍ୟକାର ପାଇଛି ଉତ୍ସାହ ଏବଂ ଅଭିନନ୍ଦନ !

ବିବାହିତ ଜୀବନରେ ଅବାଟକୁ ଯାଉଥିବା ଯେ କୌଣସି ଯୁବକଙ୍କୁ ଏ ନାଟକ ଯେ ଉଚିତ ଶିକ୍ଷା ଦେବ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଭୁଲ ବୁଝି ଅବା ଭ୍ରମରେ ପଡ଼ି ଅନେକ ସମୟରେ ଜୀବନରେ ଝଡ଼ ଉଠେ, ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ଦୁର୍ବିସହ ହୋଇ ଉଠେ—'ଅତିଥି' ଏହାର ସୁନ୍ଦର ସମାଧାନ ! ସତୀ ନାରୀର ଅଟଳ ନିଷ୍ଠା ତାର ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କୁପଥରୁ ଫେରାଇ ଆଣିଛି ଏହାହିଁ ନାଟକର ଆଦର୍ଶ ! ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ନାଟକ ଦେଖି କହିଥିଲେ 'naked life ର ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି'—ବାସ୍ତବିକ୍ ଅତି ନିଷ୍ଠୁର ସତ୍ୟ ନାଟକରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।

ବଂଧୁ ପ୍ରିୟନାଥ ମିଶ୍ରଙ୍କ ସୁଦକ୍ଷ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ବଂଧୁ ସାମୁଏଲ (ବାବ) ଙ୍କର ପ୍ରଗାଢ଼ ଯତ୍ନ 'ଅତିଥି' ନାଟକକୁ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ସଜାଡ଼ି ବାଢ଼ି ପାରିଛି ମୋ ଦେଶବାସୀ ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କ ଆଗରେ । କବିଚନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରୀ କାଳୀଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ନାଟକରେ ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡି ସଙ୍ଗୀତ ସଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ବନ୍ଧୁ ବାଳକୃଷ୍ଣ ଦାଶ କରିଛନ୍ତି ସଙ୍ଗୀତ ପରିଚାଳନା—ଏମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ କୃତଜ୍ଞ । ନୃତ୍ୟରେ ଶ୍ରୀ କେଳୁଚରଣ ମହାପାତ୍ର, ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପରେ ସରକାର ବ୍ରଦର୍ସ ଏବଂ ଅଭିନୟ କରିବାରେ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ବି ଗ୍ରୁପ୍‌ର ଯେଉଁ ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀଗଣ ବିଶେଷ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଉଛି । ପରିଶେଷରେ ବନ୍ଧୁ ରାଧାଶ୍ୟାମ ମହେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିବାରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ମଧ୍ୟ ଋଣୀ । ଜୟ ଉତ୍କଳ ।

ମଳୟ ନିଳୟ
ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ-୨

ବିନୀତ
—ନାଟ୍ୟକାର—

ଅଭିମତ

ରବିବାର ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର—୫ । ୧୨ । ୫୪

ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟ ଜଗତରେ ରଂଗମଞ୍ଚ ନାଟ୍ୟକାର ହିସାବରେ ଶ୍ରୀ ଭଞ୍ଜ କିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ ଅପ୍ରତିହତ । ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହର କୌଣସି ଅବକାଶ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ସେଇ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉପରେ ରଚିତ 'ଅତିଥି' ନାଟକଟି ତାଙ୍କର ଖ୍ୟାତିକୁ ଆହୁରି ଦୃଢ଼ କରି ତୋଳିଥିବା ପରି ମନେହୁଏ । ସଂଳାପରେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ, ବିଶେଷ ଧରଣର ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ କରିବାରେ କୁଶଳତା ନାଟ୍ୟକାର ଭଞ୍ଜ କିଶୋରଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଅନବଦ୍ୟ ପ୍ରତିଭା । × × × ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣର ସମାଲୋଚନା କରିବାକୁ ଗଲାବେଳେ ପ୍ରଥମେ ଆଖି ଆଗରେ ପଡ଼େ କବି ଚରିତ୍ର । ବାସ୍ତବିକ ଭଞ୍ଜ କିଶୋରଙ୍କର ଏଇ କବି ଚରିତ୍ର ସୃଷ୍ଟି ସାର୍ଥକ ହୋଇଛି । ଆଧୁନିକ ତଥାକଥିତ ସାହିତ୍ୟକୁ ବ୍ୟଙ୍ଗ କରାଯାଇ ଗୋଟିଏ ସରଳ ନିରାଡମ୍ବର ଓ ଗରିବ କବି ଜୀବନର ପ୍ରକୃତ ଆଲେଖ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି । କରୁଣତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହାସ୍ୟରସାତ୍ମକ ସଂଳାପର ସଂଯୋଜନା କରାଯାଇଛି । ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଗରିବ ଓଡ଼ିଆ କବିର ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ପରି ଏଇ ଚରିତ୍ରଟି ମନେହୁଏ । × × × ଏଥିରେ ପରକୀୟା ପ୍ରେମର ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ର ଦିଆଯାଇଛି । ନାଟକର ଐକ୍ୟ ମୂଳରୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରକ୍ଷା କରାଯାଇଛି । ଦର୍ଶକର ଚିତ୍ତବିନୋଦନ ପାଇଁ ଯଥାଯଥ ଭାବରେ ହାସ୍ୟରସର ସମାବେଶ କରାଯାଇଛି । ଗାଁର ସରଳ ଓ ଅପାଠୁଆ ମଣିଷର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଛି ମୋହନ ଚରିତ୍ର ଜରିଆରେ । × × × ସର୍ବଶେଷରେ ଲେଖକ ଶ୍ରୀ ଭଞ୍ଜ କିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ରଚନା ଅଭିନନ୍ଦନୀୟ ।

(ଶ୍ରୀ ସମାଲୋଚକ)

ଦୈନିକ ସମାଜ' । —୨୩ । ୧୧ । ୫୪

କାଲି ରାତିରେ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ 'ଅତିଥି' ନାଟକର ଅଭିନୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଶ୍ରୀ ଭଞ୍ଜ କିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ ହେଉଛନ୍ତି ଏ ନାଟକର ଲେଖକ ଓ ଶ୍ରୀ ପ୍ରିୟନାଥ ମିଶ୍ର ହେଉଛନ୍ତି ଅଭିନୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ । ପୁସ୍ତକର ଭାଷା, ସଂଳାପ ସୃଷ୍ଟି ଓ ଚରିତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନା ପ୍ରଶଂସନୀୟ । ସମାଜରେ ଲେଖକ ଓ କବିଙ୍କର ପ୍ରତିଭାର କିପରି ଅନାଦର ହୁଏ ଏବଂ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶକମାନେ ସେ ପ୍ରତିଭାକୁ ଅତି ଶସ୍ତା ମୂଲ୍ୟରେ କିପରି ନିଲାମ କରନ୍ତି ତାହାର ଏକ ପ୍ରାଣସ୍ପର୍ଶୀ ଛବି ଏଥିରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ପଲ୍ଲୀ ଚରିତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନା ମଧ୍ୟ ଜୀବନ୍ତ । ମୋଟଉପରେ ଦର୍ଶକ ପ୍ରାଣରେ ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବାର ଶକ୍ତି ଏ ଅଭିନୟରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।

—o—

ଦୈନିକ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର—୨୩ । ୧୧ । ୫୪

ଶ୍ରୀ ଭଞ୍ଜ କିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଲିଖିତ ନୂତନ ନାଟକ 'ଅତିଥି' ଗତକାଲି ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ବି ଗ୍ରୁପ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ପରିବେଶିତ ହେଲା । × × ପାରିବାରିକ ଜୀବନରେ ଜଣେ ଅଜଣା ଅତିଥିଙ୍କର ପ୍ରଭାବ କିପରି ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ସୁଖ ଦୁଃଖର ନିୟାମକ ହୋଇ ପାରିଲା, ତାହାହିଁ ନାଟକଟିର ମୂଳଭିତ୍ତି ।

—o—

ଦୈନିକ ମାତୃଭୂମି—୨୩ । ୧୧ । ୫୪

କାଲି ସନ୍ଧ୍ୟା ୮ଟା ବେଳେ ସ୍ଥାନୀୟ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ 'ଅତିଥି' ନାମକ ଏକ ନୂଆ ନାଟକର ପ୍ରଥମ ଅଭିନୟ ହୋଇଥିଲା । × × ନାଟକର ଲେଖକ ଶ୍ରୀ ଭଞ୍ଜ କିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ ଜଣେ ସୁଦକ୍ଷ ନାଟ୍ୟକାର । ତାଙ୍କ ରଚିତ ଏ ନାଟକର କଥାବସ୍ତୁ, ଚରିତ୍ର-ଚିତ୍ରଣ, ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି ଓ ହାସ୍ୟରସ ପରିବେଷଣ ପ୍ରଭୃତି ଶ୍ରୀ ପ୍ରିୟନାଥ ମିଶ୍ରଙ୍କ ପରିଚାଳନାରେ କୃତୀ ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଚମତ୍କାର ଅଭିନୟ ଯୋଗେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ କରିଥିଲା ।

—*—

ସାପ୍ତାହିକ ମାତୃଭୂମି—

ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ "ଅତିଥି"—ଓଡ଼ିଶା ନାଟ୍ୟ ଜଗତକୁ ଭଞ୍ଜ-କିଶୋରଙ୍କ ନୂତନ ଅବଦାନ ।

× × ନାଟକର ଲେଖକ ଶ୍ରୀ ଭଞ୍ଜ କିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଏକାଧିକ ନାଟକରେ ତାଙ୍କ ରଚନା ନୈପୁଣ୍ୟର ପରିଚୟ ଦେଇ ସାରିଛନ୍ତି । 'ଅତିଥି' ନାଟକରେ ତାଙ୍କର ସେହି ନିପୁଣତା ଆହୁରି ସରସ ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ଫୁଟିଉଠିଛି । ସାଧାରଣ ପ୍ରେମ ମୂଳକ ଗୋଟିଏ କଥାବସ୍ତୁର ଭିତ୍ତି ଉପରେ ଆଧୁନିକା ନାରୀ ଗାଁ ଗହଳର କୁଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରୀ, ଆଧୁନିକ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକ, ଓ ଗାଁ ଗହଳରେ ବାସ କରୁଥିବା ଅଶିକ୍ଷିତ ବା ଅର୍ଦ୍ଧଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକର ପରିସ୍ପର ପାର୍ଥକ୍ୟ, ଏବଂ କବି ଓ ଲେଖକମାନଙ୍କ ଦୁରବସ୍ଥାକୁ ହାସ୍ୟ କରୁଣ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ରସରେ ରସାଣିତ କରି ଯେଉଁଳି

ଭାବରେ ନାଟକରେ ଫୁଟାଇ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପରିବେଶ ଭିତରେ ଚରିତ୍ରଗୁଡ଼ିକର କ୍ରମବିକାଶ ଯେପରି ଭାବରେ ଘଟାଇଛନ୍ତି, ତାହା ନାଟକୀୟ ରଚନା ଶୈଳୀ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯେପରି ସଫଳ ହୋଇଛି, ଦର୍ଶକର ଚିତ୍ତ ବିନୋଦନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଆନନ୍ଦ ଓ ଆରାମ ଦାୟକ ହୋଇଛି ।

ନାଟକ ହେଉଛି ଦୃଶ୍ୟକାବ୍ୟ । ନାଟ୍ୟକାର ଯେତେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇଥିଲେହେଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କ ଅଭାବରେ ତାହାର ପ୍ରକୃତ ମାଧୁରୀ ଦର୍ଶକର ପ୍ରାଣକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ 'ଅତିଥି' ନାଟକର ଆରମ୍ଭ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ଲେଖକଙ୍କ ରଚନାର ଗୌରବକୁ ଅଭିନୟରେ ରୂପାୟିତ କରିବାରେ ଅଭିନେତାମାନେ ଯେପରି ଭାବରେ କଳା ପାଟବ ଦେଖାଇଛନ୍ତି ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରଶଂସନୀୟ । କାଞ୍ଚନରେ ମଣିର ସଂଯୋଗ ପରି 'ଅତିଥି' ଭଳି ଏକ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ନାଟକ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ବି' ଗ୍ରୁପ୍‌ର କେତେଗୁଡ଼ିଏ ନିପୁଣ କଳା କୌଶଳୀଙ୍କ ଅଭିନୟରେ ସତେ ଯେପରି ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଓ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇଉଠିଛି । × × ଉପଯୁକ୍ତ ଅଭିନେତା ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀମାନଙ୍କ ହାତରେ ନାଟକଟି ଯେପରି ଭାବରେ ରୂପାୟିତ ହୋଇଛି, ତାହା ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ନଥିଲେ, ମନେହୁଏ ନାଟକର ମହତ୍ତ୍ୱ ଓ ଗୌରବ ଅନେକ ପରିମାଣରେ କ୍ଷୀଣ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା ।

—*—

ଶୁଭେଚ୍ଛା

ମୋର ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ ଗୁରୁ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ସୁପରିଚିତ ନାଟକ ଲେଖକ ଶ୍ରୀ ଭଞ୍ଜ କିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଲିଖିତ 'ଅତିଥି' ନାଟକର ଅଭିନୟ ଦେଖି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇଛି । ପାରିବାରିକ ଜୀବନରେ ସରଳ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ନିର୍ମଳ ପ୍ରେମର ପବିତ୍ରପ୍ରଭାବ ଏଥିରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ । ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିମଳ ହାସ୍ୟରସ-ମୂଳକ କେତେକ ଦୃଶ୍ୟଥିବାରୁ ନାଟକଟି ଶିକ୍ଷାପ୍ରଦ ଓ ଆନନ୍ଦଦାୟକ ମନେ ହୁଏ । ଭାଷାର ସରସତା ଓ ଭାବ ଗୌରବରେ ନାଟକଟି ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କର ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆଦରଣୀୟ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରେ ।

ମୋର ଏକାନ୍ତ କାମନା ଯେ ଲେଖକଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ଉତ୍କଳର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଓ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହେଉ ।

କ୍ରାଇଷ୍ଟ କଲେଜ
କଟକ
ତା-୭ । ୧୨ । ୫୪

ବ୍ରଜାନନ୍ଦ ମହାନ୍ତି
ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ୍

···ଯାହାଙ୍କର ନିର୍ମଳ ନୀତିମୟ ଜୀବନ, ଗମ୍ଭୀର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ-
ନିଷ୍ଠା ଓ ଉଦାର ସହାନୁଭୂତି ଉତ୍କଳର ଶତ ଶତ
ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ, ଉତ୍ସାହିତ ଏବଂ
ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିଛି,

ସେଇ

ଖ୍ରୀଷ୍ଟ କଲେଜର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବରିଷ୍ଠ ଶିକ୍ଷାବ୍ରତୀ
ପରମାରାଧ୍ୟ ରେଭରେଣ୍ଡ **ବ୍ରଜାନନ୍ଦ ମହାନ୍ତି** ଏମ୍. ଏ., ବି. ଏଲଙ୍କ
କର-କମଳରେ ଗୁଣମୁଗ୍ଧ ଛାତ୍ରର ବିନୀତ ନିବେଦନ···

ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା 'ବ' ଗ୍ରୁପ୍‌ରେ ପ୍ରଶଂସାର ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟରେ ଶତାଧିକ ରଜନୀ ଅଭିନୀତ

ସଂଗଠନରେ

ପରିଚାଳନା—ଶ୍ରୀ ପ୍ରିୟନାଥ ମିଶ୍ର (ପିର)
ମଞ୍ଚ ସଜ୍ଜା—ଶ୍ରୀ ବଟକୃଷ୍ଣ ସେଣ ।
ଆଲୋକ—ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ ଦତ୍ତ ।
ଆବହ ସଙ୍ଗୀତ—ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ସାହୁ ଓ ମଜୁମଦାର ।
ସ୍ମାରକ—ଶ୍ରୀ ମାଧବାନନ୍ଦ କର ଓ ଶ୍ରୀ କେଶବଚନ୍ଦ୍ର ଶତପଥି

ରୂପାୟନରେ

ପୁରୁଷ

ବଂଶୀଧର—ମଧୁ ପଲାଇ ।
ମଦନ—ପ୍ରିୟନାଥ (ପିର)
ମୋହନ—ସାମୁଏଲ (ବାବ)
ସୁବୋଧ---ଉମାନାଥ
ମନୋଜ---କେଶବ ଚନ୍ଦ୍ର
ହରିକିଶୋର—ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର
ଦନେଇ—ମାଧବାନନ୍ଦ
ଅପର୍ତ୍ତି—ହରିହର

ସ୍ତ୍ରୀ

ବୀଣା—ମଣିମାଳା
ସୁନନ୍ଦା—ଲୀଳା ଦୁଲାଲୀ
ପୁଷ୍ପା—କୁମୁଦମା
ହେମବୋଉ—ମାନଦା (ମେନା)
ବୁଢ଼ାଚୌଧୁରୀ—ରଘୁନାଥ
ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ, ଆଶାଲତା, ମଲ୍ଲିକାସୁନ୍ଦରୀ, ରୁକ୍ମିଣୀ, ସରୋଜମା, ଗୋଲଖ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ପ୍ରଭୃତି ।

ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ ··· ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

ମଦନବାବୁଙ୍କ ଘର, First Book ରୁ ଗୋଟାଏ ଲେସନ୍ ମୁଖସ୍ଥ କରୁ କରୁ **ମୋହନ** ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଲେ, ପଛେ ପଛେ ଆସିଛନ୍ତି **ହେମବୋଉ**

ହେମବୋଉ—ଆରେ ପୋଡ଼ାମୁହାଁ, ଟିକିଏ ଯା'ଭଲ । ଆରେ ଟିକିଏ ଯା'ରେ···

ମୋହନ—ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ତିନ ଦିନ ହେଲାଣି ମୋର ଏ ଥୋଡ଼ା ଲେସନ୍ ସରିବାକୁ ନାହିଁ । ଶାର ଯେତେବେଳେ ପଢ଼ା ମାଗିବେ ତାଙ୍କୁ କ'ଣ କହିବ ? ତୋର ତ ଆଉ କିଛି କାମ ନାହିଁ ସବୁବେଳେ ଖାଲି ମତେ ଏଠିକି ସେଠିକି ପଠଉଥିବୁ ।–ମୁଁ ଯେମିତି ହେଇଚି ଗୋଟାଏ ଚାକର ।

ହେମବୋଉ—ଆଉ ଶାର କୋଉଠିକି ପଠେଇଲେ କେମିତି ଖୁସିକରି ଚାଲିଯାଉ ?

ମୋହନ—ଯେତେବେଳେ ! କାହିଁକି ଭଲ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ କଟକଟ ଲଗେଇଚୁ ?

ହେମବୋଉ—କାହିଁକି ଲଗେଇଚି ? ତତେ କ'ଣ ଶୁଭୁନାହିଁ ? ହେମ ସେ ଘରେ କିମିତି କାନ୍ଦିକାନ୍ଦି ହଉଚି ତତେ କ'ଣ ଦିଶୁନାହିଁ ରେ ପୋଡ଼ାମୁହାଁ ?

ମୋହନ—ଏଣୁ ତେଣୁ ଗୁଡ଼ାଏ ଖାଇ ପେଟ ଖରାପ ହେଇଚ ! ମୁଁ କ'ଣ କରିବ ? ତୁ ଯାଉନୁ ଓଷଦ ନେଇ ଆସିବୁ । ପଡ଼ା ଟୁଡ଼ି ମୋର ଏଇନେ କଏ ନାଲ ସେପାର ବଇଦ ଘରକୁ ଯାଉଚ ?

ହେମବୋଉ—କ'ଣ କହିଲୁ ? ଓଷୁଅ ଆଣିବାକୁ ମୁଁ ଯିବ ? ତୋର ନଆଁ ପାଉଁଶ ପାଠ ପଢ଼ାଟା ଏତେ ବଡ଼ ହେଲ, ଟୁଅ ପେଇଁ ଓଷୁଅ ଟିକେ ଆଣିଲ ବେଳକୁ···ଜାଣିଚରେ ମହନା, ସବୁ ଜାଣିଚ । ତୁ ଯଦି ମୋ ଏକା ମା' ପେଟରେ ଭାଇ ହେଇଥାନ୍ତୁ, ଏ କଥା କହିବାକୁ ତୋ ତୁଣ୍ଡ ନେଉଟିଥା'ନ୍ତା ? ମତେ ଦେଖଉଚୁ ପାଠ ପଢ଼ା···

ମୋହନ—(ବିରକ୍ତିରେ) ଓହୋ, ଯା' ଭଲା । ସବୁବେଳେ ରାଉ ରାଉ ହବାକୁ ତତେ କେମିତି ସୁଖ ଲାଗେ ଅପା ? ମୋ ମୁଣ୍ଡ ତ କ'ଣ ହେଇଗଲଣି ।

ହେମବୋଉ—ହଁ, ମୁଣ୍ଡ ଖରାପ ହବନ ? ଯେତେବେଳେ ପାଠ ପଢ଼ିବା କଥା ସେତେବେଳେ ଘିରି ଘିରି ହେଇ ବୁଲୁଥିଲୁ ଯେ, ଗୁହାଳ ନଁ । ଧରୁ ନ ଥିଲୁ···ଆଉ ଦରବୁଢ଼ା ହେଲ ବେଳକୁ ଲାଉକ ଆସି ପାଠ ପଢ଼ଉଚ । କ ପାଠ ପଢ଼ାରେ ! କ'ଣ ଆଉ ତତେ କହନ୍ତି ଟି···ଟ୍ରି, ଟ୍ରି···

ମୋହନ—Lame ଲେମ୍ ମାନେ ଛୋଟା । Road ରୋଡ୍ ମାନେ ରାସ୍ତା । Horse ମାନେ ଘୋଡ଼ା···

ଇତ୍ୟାଦି ବସି ପଢ଼ିଲେ ।

ହେମବୋଉ—ହଉ, ମଦନ ଆଜି ଆସୁ ତୋ ପାଠପଢ଼ ଛଡ଼ଉଚ । ହେଇଟି ମହନା, କାନରେ ଗୋଟାଏ ଗଣ୍ଠି ପଡ଼ିଲ ମନେ ରଖିଥା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ମୋହନ—ଗୋଟାଏ ପକଉଚୁ କାହିଁକ ? ଆଉ ଗୋଟାଏ ପକା

ଏଇ ଇଂରେଜ ଦ'ଅକ୍ଷର ଯଦ୍ଧ ଆଗରୁ ପଢ଼ିଥାନ୍ତି ଲୋ ଅପା, ତୁ କୋଉଠୁ ମତେ ଏତେ ଡଆରୁଥାନ୍ତୁ ?

ପଢ଼ାରେ ମନ ଦେଲେ ।

ବୀଣା—(ପ୍ରବେଶି) ମୋହନ, ମୋହନ !

ମୋହନ—(ଚମକି) ଏଁ, କ'ଣ ହେଲା ? କ'ଣ କହୁଚ ?

ବୀଣା···ଟିକଏ ଘାଟ କୂଳକୁ ଯା'···

ମୋହନ—ଓ···ଏଇ କଥା ! ମୁଁ କହିଲି କ'ଣ ଗୋଟାଏ ହେଇଗଲା ! ବାବାରେ ବାବା ! ଇମିତି ମଣିଷ ତୁମେ । ମତେ ଏକାଠି ଗ୍ଲାନିଆଁ କରିଦେଲ ।

ବୀଣା—ଏତେବେଳ ହେଲାଣି, ଲଞ୍ଚ ତ କାଲିଁ ଆସିବାକୁ ନାଇଁ । ରନ୍ଧାବଢ଼ା ସାରି କେତେବେଳୁ ମୁଁ ବସିଚି । ମୋ ସୁନା ଟା ପରା, ଚାଲ ଆଉ ଥରେ ଅନେଇ ଦେଇ ଆସିବ ।

ମୋହନ—ହେଇଟି ଭାଉଜ ! କଳ କଥା, ବାଟରେ କୋଉଠି ବଣିଡ଼ି ଯାଇଥିବ । ଆସିବାକୁ ଲେଖିଚନ୍ତି ଯେତେବେଳେ, ଭାଇ ନିଶ୍ଚେ ଆସିବେ । ଲଞ୍ଚ ଆସିବା ବେଳ ହେଲେ ଖଣ୍ଡେ ବାଟରୁ ବଳେ ଫଟ୍ ଫଟ୍ ଶୁଭିବ ନାଇଁ ! ତୁମେ ଯାଅ, ବାରି ପିଣ୍ଡାରେ ଜାଣେଇ ଥିବ···

ବୀଣା—ମୋ ରାଣ ! ତୁମେ ଯାଅ···

ମୋହନ—ଆରେ, ଯିବାକୁ କ'ଣ ମୁଁ ମନାକରୁଚି ! ହେଲେ ଭାଉଜ, ତମେ ଯେତେ ଉଚାଟ ହଉଚ ନା···ଲଞ୍ଚ କ'ଣ ସେ କଥା ବୁଝୁଚି ! ତା ଆସିବା ବେଳ ହେଲେ ସେ ଠିକ୍ ଆସି ପହଞ୍ଚିଯିବ ।

ବୀଣା—ତମେ ତ ଖାଲି ଏଇୟା କହିବ···

ହସିଲେ ।

ମୋହନ—ଆରେ ବାବୁ ତୁମେ ତ ଅଚ୍ଛା ମୁସ୍କିଲ ଲୋକ ! ଭାଇ ଆସିବେ ବୋଲି କାଲିଠୁଁ ତମ ଆଖିକି ନିଦ ନାଇଁ··ସେଥିରେ

ସମସ୍ତେ ଅଖିଆ ଅନେଇ ବସିଚନ୍ତି । ହେଇଟି ଭାଉଜ, ଗୋଟିଏ କାମ କର, ଦୁଇଟି କଦଳୀ ଗଛ ଆଣି ଦୁଆର ମୁହଁରେ ପୋତି-ଦିଅ, ପୂର୍ଣ୍ଣ-କୁମ୍ଭ ବସେଇ ଦିଅ, ଘର ଠିକ୍ ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକୁ ହୁଳହୁଳି ପକେଇବ ତୁମେ, ମୁଁ ଭୁଁ କରି ଶଙ୍ଖଟାଏ ବଜେଇ ଦେବି ।

ବୀଣା—ଇଁ···ତୁମକୁ ମୁଁ କହିଲି ଯିବାକୁ, ତୁମେ···

ମୋହନ—ଯାଉଚରେ ବାବୁ, ଯାଉଚି । ଦି'ଥର ତ ଘାଟକୂଳରୁ ଲେଉଟିଲିଣି, ଆଉଥରେ ଏବେ ଯାଉଚି ।

ଯାଉଥିଲେ ।

ହେମବୋଉ—(ପ୍ରବେଶି) ହଁ···ଏତେବେଳକୁ ନ ଯାଇ ଆଉ ଗଡି ଅଛୁ ! ଭାଉଜ ତ ତୋର ମାଷ୍ଟର, ଯାହା ପଢ଼େଇବ ସେଇଆ । ଯା', ଯା', ଆଉ ଠିଆ ଠିଆ ହଉଚୁ କାହିଁକି ? ଯା'···

ମୋହନ—(ରାଗରେ) ହଉ ଭଲ ହେଲା ଯା'···

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ହେମବୋଉ—ଦେଖିଲୁ, ତୁ ତା କଥା ଦେଖିଲୁଟି ବୀଣା ! ଝିଅଟା ମୋର ଏତେ ସରକ ହଉଚି, କହି କହି ଓଷୁଅ ଟିକେ ପେଲିଁ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ ! ତୋ ପାଟିରୁ କଥା ନ ସରୁଣୁ ଖୁସିକରି ଚାଲିଗଲା ।

ବୀଣା—ମୁଁ ତ ତାଙ୍କୁ ଓଷୁଅ ଆଣିବାକୁ ମନାକରିନ ଅପା !

ହେମବୋଉ—ମନା କରିନୁ ଯେ, ତୁ ଯାହା ପଢ଼େଇଚୁ ସେଇଆ ସେ ପଢ଼ିଚି । ହଉ ଦେଖିବା ତ ଟୋକାର ବଢ଼ପ କେତେ ।

ମୋହନ—(ଫେରି ଆସି) ଭାଉଜ ! ହେଇଟି ଶୁଣ···

ବୀଣା—କ'ଣ ମୋହନ ?···

ମୋହନ—କାନ ପାରିଲ ! ଫଟ୍ ଫଟ୍ ଶୁଭୁନି ? ଲଞ୍ଚ ଆସିଲାଣି···

ବୀଣା—(ମୁହଁରେ ହସର ଲହରୀ) ତୁମେ କାହିଁକି ଫେରି ଆସିଲ, ଘାଟକୂଳକୁ ଗଲନାହିଁ ?

ମୋହନ—ଯିବି ଯେ, ବାଳ ମୋ କାମିଜ ଖଣ୍ଡିକ ଆଣିଲ ! ପିନ୍ଧିଦେଇ ଯାଏ···

ବୀଣା—ରହ ଆଣୁଚି ।

ଚାଲିଗଲେ ।

ହେମବୋଉ—ହଳଦିରେ ପୋଡ଼ାମୁହାଁ ! ମୋ ଝିଅ ପେଇଁ ଓଡ଼ୁଅ ଟିକିଏ ଆଣିବାକୁ ତର ନ ଥିଲା, ଏଇନେ ତ କ'ଣ ନିଶ୍ୱାସ ଘରେ ପଶୁନି !

ମୋହନ—ଫଟ୍ ଫଟ୍ ଆବାଜ କ'ଣ ତତେ ଶୁଭୁନି ଯେ କଠ କଠ ହଉଚୁ ?

ବୀଣା—(ଜାମା ଆଣି ଦେଲେ) ନିଅ ।

ତରତରରେ ପିନ୍ଧିଦେଇ ବାହାରିଗଲା **ମୋହନ** । **ବୀଣା** ମଧ୍ୟ ଯାଉଥିଲେ ।

ହେମବୋଉ—କଲ୍ଲୋ, କଲ୍ଲୋ, ତୁ ଘାଟକୂଳକୁ ଚାଲିଯିବୁ ନା କ'ଣ ! ଶୁଣିଲୁ ତ ଲଞ୍ଚ ଆସି ଘାଟ ପାଖରେ ଲାଗିଲାଣି, ତୁ ଆଉ ଏଠି ଠିଆ ହେଇଚୁ କାହିଁକି ? ମଦନ ଆସିବାକୁ ଅନେଇଁ ଅନେଇଁ ବଉଁଶ ସାରା ତ ଉପାସ । ଆଉ ଦୁଆର ମୁହଁକୁ ଜଗି ଫେସନ ହେଇ ଠିଆ ହେଇଚୁ କାହିଁକି ! ଯା···ବାପାଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେ । କଲ୍ଲୋ ମା'ଗୀଣି, ଯା···

ବୀଣା—ହଁ ଅପା ! ମୁଁ ଯାଉଚି···

ମୋହନ—(ପ୍ରବେଶି) ଭାଉଜ ! ଭାଉଜ !! ଭାଇ ଆସିଲେଣି ! ହେଇ ଇସ୍କୁଲ ପାଖରେ ହେଇଗଲେଣି···

ଘର ଭିତରେ ।

ହେମବୋଉ—ଏଁ, ଝୋକାର ଢଙ୍ଗ ଦେଖ···

ଘରଗରେ ଚାଲିଗଲେ ।

ମୋହନ—ହେଲେ ଭାଇ ଏକା ଆସୁନାହାନ୍ତି ଭାଉଜ, ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସାହାବାଣୀ ଟୋକାଟିଏ ବି ଆସୁଚି ।

ବୀଣା—ସାହାବାଣୀ !

ମୋହନ—ହଁ ଭାଉଜ ; ଆଖିରେ ଚଷମା, ହାତରେ ରୁମାଲ, ଗୋଡ଼ରେ ଯୋତା···(କଥା ନ ସରୁଣୁ **ସୁନନ୍ଦା** ଓ **ମଦନ** ପଶି ଆସିଲେ) ଏଇ ତ ଆସିଲେଣି !

ବୀଣା ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲା, **ମୋହନ** ବି !

ମଦନ—ସୁନନ୍ଦା, ଏଇ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ···ଆଉ ଏଇଟି ମୋ ଭାଇ ମୋହନ ।

ସୁନନ୍ଦା—ହ୍ୟାଲୋ ! ଏଇ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବୀଣାଦେବୀ ?

ମୋହନ—(**ବୀଣା**ର ବିଷର୍ଣ୍ଣତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି) କାହିଁକି ମୋ ଭାଉଜ ତମ ପସନ୍ଦ ଉପରକୁ ଆସିଲେ ନ ନା କ'ଣ ?

ସୁନନ୍ଦା—ନା, ନା, ଆପଣ କାହିଁକି ତା ଭାବୁଛନ୍ତି Mr. ମୋହନ ! ମୁଁ ବରଂ ଖୁସିହେଇଚି ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ।

ମଦନ—ବୀଣା, ଇଏ ହେଉଚନ୍ତି ସୁବୋଧର ଭଉଣି, କୁମାରୀ ସୁନନ୍ଦା ! ଲେଖିକା ହିସାବରେ ତାଙ୍କର ସୁଖ୍ୟାତି ଅଛି । ନିଜେ ଜଣେ ଭଲ ନୃତ୍ୟ-ଶିଳ୍ପୀ, ଆର୍ଟିଷ୍ଟ । ନିଅ, ତାଙ୍କର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କର···

ବୀଣା—(ନମସ୍କାର କଲେ) ଆସ ଭଉଣି, ଭିତରକୁ ଆସ !

ସୁନନ୍ଦା—ବୀଣାଦେବୀ ! ଆପଣଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ମୋର ଅଯଥା ପ୍ରଶଂସା କରୁଛନ୍ତି । ଲେଖିକା କିମ୍ବା ଆର୍ଟିଷ୍ଟ ହେଲେ ବି, ମୁଁ ସେମିତି ଅସାଧାରଣ କିଛି ନୁହେଁ । ଗାଁ ଗହଳରେ ବୁଲି ଲୋକ ଚରିତ୍ର study କରିବା ଓ କିଛି ମୂଲ୍ୟବାନ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଏଠାକୁ ଆସିଚି । ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ନୁହେଁ, ଟିକିଏ ସ୍ନେହ ପାଇଲେ

ସେଇ ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ହବ । ଗ୍ଭଲନ୍ତି ।

ବୀଣା ସହିତ ଭିତରକୁ ଗଲେ, **ସୁନନ୍ଦା**ର ବେଶ ଓ ଗ୍ଭଲଚଳନ ଦେଖି **ମୋହନ**ର ମନ ଭିତରଟା ବିକ୍ଷେଇ ଉଠିଲା ।

ମଦନ—ମହନ !

ମୋହନ—କ'ଣ ଭାଇ ?

ମଦନ—ମୁଁ ଶୁଣିଥିଲି ତୁ କୁଆଡ଼େ ପ୍ଥା ଭିତରେ ବହୁତ ପାଠ ପଢ଼ିଲୁଣି !

ମୋହନ—ବହୁତ କ'ଣ ? ସେଇ ଯୋଡ଼ା Lesson ଯାଏ ତ !

ମଦନ—ସେଇଥିପାଇଁ କଥା କହିବାର ଭଦ୍ରତା ବି ତତେ ଟିକିଏ ଜଣା ନାହିଁ···ସେ ଆମର ଅତିଥି ହେଇ ଏତେ ଦୂରରୁ ଆସିଚନ୍ତି··· ତୁ ତାଙ୍କୁ କ'ଣ କହିଲୁ ?

ମୋହନ—କ'ଣ କହିଲି ! ସେ ଯେମିତି କହିଲେ, "କ'ଣ ଏଇ ତୁମ ସ୍ତ୍ରୀ ବୀଣା ଦେବୀ ?" ମୁଁ ସେମିତି ତାଙ୍କୁ ଜବାବ୍ ଦେଲି । ଦେଖିଲେ ତ ଭାଉଜ ବାଠ ଅନେଇ ବସିଚନ୍ତି, ଆଉ ପଗ୍ଭରି ହଉଥିଲେ କ'ଣ ? ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହର କଥା କୋଉଠି ଥିଲା ଯେ ?

ମଦନ—ହୁଁ, ଟିକିଏ ବୁଝି ବିଗ୍ଭରି କଥାବାର୍ତ୍ତା କର । ଯେତେଟା ଦିନ ସେ ଏଠି ରହିବେ, ତାଙ୍କର ଯେମିତି ଅସମ୍ମାନ ନ ହୁଏ ! ତୋର ଯିମିତି ଅଖାଡ଼ୁଆ କଥା···ସୁନନ୍ଦା ଦେବୀ କ'ଣ ଭାବିବେ କହିଲୁ ?

ମୋହନ—ଅଖାଡ଼ୁଆକୁ ଅଖାଡ଼ୁଆ ନ ହେଲେ ଚଳିବନି ଭାଇ ! ସୁନନ୍ଦା ଦେବୀ ଏମିତି କିଏ କି ? ମୁଁ ତ ହକ୍ କଥାରେ ବାପା ଆଉ ଅପାକୁ ଡରେନା, ଇଏ ଏମିତି କୋଉ ଲାଟ ସାହେବ ?

ମଦନ—ମହନ !

ମୋହନ—ଆଜ୍ଞା !

ମଦନ—ଯା' ସିଆଡ଼କୁ…

ମୋହନ—ତୁମେ ଆଜ ଏଠି ବସୁଚ କାଇଁକି ? ଭାଉଜଙ୍କୁ ତ ଦେଲ ଭଲୁ ଧରେଇ । ମୁଁ ଅପାକୁ କହୁଚ, ତୁମକୁ ଖାଇବାକୁ ଦବ, ଆସ ! ଅପାଲେ, ଅପା କୁଆଡ଼େ ଗଲୁକି…

ଡାକ ଡାକ ପ୍ରସ୍ଥାନ । **ବୀଣା** ଫେର ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲେ ।

ମଦନ—କ'ଣ ହେଲା ! ସୁନନ୍ଦାଙ୍କୁ କୋଉଠି ଛାଡ଼ି ଆସିଲ ?

ବୀଣା—(ମ୍ଳାନ ହସି) ଭୟ ନାଇଁ । ସେ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଯାଇ ନାହାନ୍ତି । ବଡ଼ ଘରେ ଲୁଗା ବଦଳାବାକୁ ଛାଡ଼ି ଆସିଲି ।

ମଦନ—ଯାଅ, ମୋ ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ନ ହୋଇ ତୁମେ ଆଗେ ତାଙ୍କ ଖବର ବୁଝିଲ ! ତାଙ୍କର କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଲେ ମୁଁ ସୁବୋଧକୁ ମୁହଁ ଦେଖେଇ ପାରିବ ନି ।

ବୀଣା—ସେଥିରେ କିଛି ତ୍ରୁଟି ହବନି । ତୁମେ ଆସ, ଲୁଗାପଟା ବଦଳି ପକାଅ ।

ମଦନ—ବୀଣା, କ'ଣ ହୋଇଚି ତୁମର ! ଦେହ କ'ଣ ଭଲ ନାଇଁ ?

ବୀଣା—ନା, ମୁଁ ଭଲ ଅଛି । ଦେହ ଖରାପ ବୋଲି ଭାବୁଚ କାଇଁକି ?

ମଦନ—ଏତେଦିନ ପରେ ମୁଁ କ'ଣ ତୁମର ଶୁଖିଲା ମୁହଁ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଚି ବୀଣା ?

ବୀଣା—ନା, ଏଇ ତ…ମୁଁ ହସୁଚି !

ମଦନ—ଏ ହସ ତୁମ ଅନ୍ତରର ପରିଚୟ ନୁହେଁ ବୀଣା ! ସୁନନ୍ଦାକୁ ଦେଖ ! ସବୁବେଳେ ସଜଫୁଟା ଫୁଲପରି ହସ ହସ । ପଥଶ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ମାଇଲ୍ ମାଇଲ୍ ଧରି ଲଞ୍ଚରେ ଆସିଚନ୍ତି, ଅଥଚ କ୍ଳାନ୍ତି ବା ଅବସାଦର କୌଣସି ଚିହ୍ନ ସୁଦ୍ଧା ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ନାଇଁ ।

ବୀଣା—ଏ ତ ଚଳେ ତୁମ ସୁନନ୍ଦା ଦେବୀଙ୍କ କଥା । ତୁମେ କାହିଁକି ଏମିତି ଦେଖାଯାଉଚ ? ଦେହରେ ଯତ୍ନ ବୋଧହୁଏ ମୋଟେ ନଉ ନ ଥିଲ···ନା ?

ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ପଙ୍ଖା କରୁଥିଲେ ।

ମଦନ—ନା, ମୁଁ ଭଲ ଅଛି ।

ବୀଣା—(ପଙ୍ଖା ରଖିଦେଇ) ହଉ, ତୁମେ ଆସ ! ବାପାଙ୍କୁ ଦେଖାକରି ଖାଇବ ଆସ । ସେଠିକି ବାପା ବହୁତ ବେଳୁ ସରିଚ ।

ଇତିମଧ୍ୟରେ ଶାଢ଼ୀ ବଦଳାଇ ଫେରିଲେ **ସୁନନ୍ଦା** ।

ସୁନନ୍ଦା—**Look at m**· ମଦନ ବାବୁ ! ଏଇ ଶାଢ଼ୀ ଖଣ୍ଡିକ ମତେ କି ସୁନ୍ଦର ମାନିଚ !

ମଦନ—**Really beautiful, Miss Sunanda !**

ସୁନନ୍ଦା—ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବୀଣା ଦେବୀ ଭାରି ସୁନ୍ଦର ଲୋକ । ଏ ଶାଢ଼ୀ ତାଙ୍କର । ଦେଖିଚ, ଗାଁ ଗହଳରେ ଟ୍ରାଉଜର ଠୁଁ ଶାଢ଼ୀ ବ୍ୟବହାର କରିବା ସୁବିଧା ।

ମଦନ—ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଯାହାର ଅଛି ଶାଢ଼ୀ ଟ୍ରାଉଜର ତା ପାଖରେ ଏକା କଥା ।

ବୀଣା ପକ୍ଷରେ ଅସହ୍ୟ ହେଲା ।

ବୀଣା—ସୁନନ୍ଦାଙ୍କୁ ନେଇ ଆସ, ମୁଁ ଜାଗା କରୁଚି ।

ଉଭୟଙ୍କୁ ଚାହିଁଦେଇ ଚାଲିଗଲେ ।

ମଦନ—ଆମ ଘର ଦେଖିଲ ସୁନନ୍ଦା !

ସୁନନ୍ଦା—**Beautiful** ! ଠିକ୍ ଗୋଟିଏ ଆଶ୍ରମ ପରି । ଘର ପାଖରେ ଆମ୍ବ ଆଉ ନଡ଼ିଆ ଗଛର ଗହଳି ; ଆଶ୍ରମ ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ଦେଖିନି···

ମଦନ—ଏଠିକାର ଲୋକଗୁଡ଼ିକ ବି ଭାରି ସରଳ ! କେତୋଟି ଦିନ

ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିଲେ ଜାଣିବ, ସେମାନେ ତୁମକୁ ଏକାବେଳକେ ଆପଣାର କରିନେବେ ।

ହେମବୋଉ—(ପ୍ରବେଶି) ଆରେ ମଦନ ! । ଗପ କରିବାକୁ ଆଉ କ'ଣ ବେଳ ଆସୁଛି କିରେ ? ଭାତ ପଖ ଡେଣେ ଶୁଖୁଚି !

ମଦନ—ମିସ୍ ସୁନନ୍ଦା, ଇଏ ହଉଚି ମୋର ଅପା ! ସବା ବଡ଼ ଭଉଣୀ ।

ସୁନନ୍ଦା—(ହସି) ସତେ ନା କ'ଣ ! ନମସ୍କାର ।

ହାତଯୋଡ଼ି ନମସ୍କାର କଲେ ।

ହେମବୋଉ—(ଅବଜ୍ଞାରେ) ହଉ, ଆସ । ବଡ଼ବଡ଼ୁଆ ଭିତର ଘରେ ଅଛନ୍ତି, ଯୋତା ସେଇଠି ରଖିଦେଇ ଆସ ।

ମୁହଁ ମୋଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ ।

ମଦନ—ଯୋତା ସେଇଠି ଥାଉ ସୁନନ୍ଦା ! ତୁମେ କିଛି ମନେ କରିବ ନାହିଁ । ବୁଢ଼ୀ ଅପା ଆମର ଭାରି Orthodox

ସୁନନ୍ଦାକୁ ନେଇ ଭିତରକୁ ଗଲେ ।

ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ ··· ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

ଗ୍ରାମପଥ, କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁ କରୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ **ଦନେଇ** ଓ **ଅପର୍ତ୍ତି** ।

ଦନେଇ—(ହାତ ଠାରି ଦେଖେଇ) ଅପର୍ତ୍ତିଆ ! ଏଇ ଦେଖ୍

ଦେଖ୍ । ଟୋକାକୁ ଦେଖିଲୁଟି ?

ଅପର୍ତ୍ତି—ସେ ଟୋକାଟା କିଏବା ଦନେଇ ଭାଇ ? ଯୋଡ଼ିହୋଇ ସବୁବେଳେ ତ କ'ଣ ମଦନବାବୁ ସାଙ୍ଗରେ ବୁଲୁଚି, କିଏ ସେ ?

ଦନେଇ—କିଏ ବୋଲି ଗୋଟାଏ କ'ଣ ଠିକ ଠିକଣା ଅଛି । ତା ଛଇକୁ ଦେଖ୍, ତା ଗୃଳକୁ ଦେଖ୍ । ଯାହାହଉ, ଗାଁବାଲାଙ୍କ ଆଖି ଏଥର ଧନ୍ୟ ହୋଇଗଲା ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ହଇରେ ଦନେଇ ଭାଇ, ପାଠ ପଢ଼ିଲାବେଳେ ମଦନ ବାବୁଟା କେମିତିକା ଟିଲା ଥିଲା, ଏବେ ଗୃକଣ-ବାକସା କରି ହାକିମ ହୋଇ ଏଇଆ କଲା ।

ଦନେଇ—କାନଚୋଇ ବଂଶରେ ଏଇଥର ଚୂନ-କାଳୀ ନାଗିଲା । ନାଁକୁ ଦେଖ, ତାଙ୍କ ଢଙ୍ଗ-ରଙ୍ଗ ଦେଖ ଟିକିଏ, ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡ ମଉଜା ଭିତରେ 'ବେ' ପଢ଼ି ଦୋପଟି ହୋଇଥିଲେ ବୋଲି ଆମେ ତାଙ୍କୁ କେତେ ଆଶା କରିଥିଲେ । ଶେଷକୁ ସେ କ'ଣ କଲେ ଦେଖ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ହଇରେ, ଘରେ ତାଙ୍କର ଦିବ୍ୟସୁନ୍ଦର ଭାରିଯା, ଏଇଟା ଅବା ସେ ବୋହୂର ରୂପ-ଗୁଣକୁ କୋଉ ସରି ଯେ ? ମଦନବାବୁ ଇମିତି ଅସୁନ୍ଦରିଆ କାମଟା କଲେ । ଛି, ଛି, କଥାରେ କହନ୍ତି ନା···"ହାୟରେ ନାଚରେ ରସିଲ୍, ମଣ୍ଡୁ ମାଳତୀକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଯା ପୋକସୁଙ୍ଘା ବଣେ ପଶିଲୁ ।"

ଦନେଇ—ସହର ବଜାର କଥା ତମେ ସବୁ ଶୁଣିଥିଲ । ଏଇଥର ଆଖିରେ ଦେଖିଲ । ମଦନବାବୁ ତମକୁ ସବୁ ଦେଖେଇଲେ । କାଳ ବିପରୀତ ହେଲା ବୁଝିଲୁ ଅପର୍ତ୍ତିଆ···ମରଦଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମାଇପେ ଯୋଡ଼ିହୋଇ ହାଉଆ ଖାଇଲେ । ଏବେ ତମେ ଆମେ ହୋଇଥିଲେ କଥା ଯାଇ କୋଉଠି ଉଠନ୍ତାଣି···ହେଲେ ମଦନ ବାବୁ ପାଠ ପଢ଼ିଚନ୍ତି, ହାକିମ ହୋଇଚନ୍ତି···ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କୁ ପାଟି ଫିଟେଇବାକୁ କାହାର ମୁ ଅଛି ?

ଅପର୍ତ୍ତି—ସେ କଥା କାହିଁକି କହୁଚୁ । କାଲି ସେମିତି ଆମେ ସନ୍ଧ୍ୟାଏଁ ସେଇଠି ଅଛୁ, ସେ ଟୋକା କ'ଣ କଲାନା···ରାଧାକାନ୍ତବାବୁ ମାଷ୍ଟର ହାତଟାକୁ ଇମିତି ଖପ୍‌କନା ଧରିପକେଇ (**ଦନେଇ** ହାତଧରି) ଖାଲି ଥାଙ୍କୁ ଥାଙ୍କୁ ଥାଙ୍କୁ ହେଲି ଯେ ପଦ୍ଧଡ଼େ କାଳ । ଆମ ସମସ୍ତିଙ୍କ ଆଖି ପର ଖୋସି ହୋଇଗଲା । ଓହୋ, ମାଇକନା ଝିଅଟେ···କେଡ଼େ ସାହସ··· ।

ଦନେଇ—ଅଣ୍ଡିରଚଣ୍ଡୀ···ବୁଝିଲୁ ଅପର୍ତ୍ତିଆ···ଅଣ୍ଡିରଚଣ୍ଡୀ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ହଇରେ, ପାଠ ପଢ଼ି ଏକାଳ ଟୋକା ଟୋକୀ କ'ଣ ଖାଲି ଏଇୟା ହଉଚନ୍ତି ?

ଦନେଇ—ସମସ୍ତେ କାହିଁକି ହେବେ ? ଗୋଟେ ଗୋଟେ ଧରମ-ଛଡ଼ା, ଗୋଠ-ଖଣ୍ଡିଆ ଅଛନ୍ତି ନା···ତାଙ୍କର ଆଗା-ପିଛା କିଛି ନାହିଁ···ମାନ-ଥାନ କିଛି ନାହିଁ । ଶୁଣୁନୁ, ଗାଁବାଲା କେତେ କଥା ଉଠଉଛନ୍ତି । କିଏ କହୁଚି ଏ ଟୋକୀ ଗୋଟାଏ ସାହାବର ଝିଅ···ରତାରତି ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପଳେଇ ଆସିଚି ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ଓହୋ, ପାଠ ପଢ଼ି ଫେରେ ଇମିତି ହବ ।

ଦନେଇ—ସେ ମଦନବାବୁ କଥାକୁ ଦେଖ···କୋଉ ଘର ପିଲା··· ବାପ ବୁଢ଼ା ବସିଚି, ଲଜ-ସରମ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଟିକିଏ ଛୁଇଁ ଯାଇନି ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ସେ ଟୋକୀଟା ବି କି ବେହିଲ କହିଲୁ···କି ଖପ୍ ଖପ୍ ଗୃଲି···କି ଠୋସ୍ ଠୋସ୍ କଥା···ଯାହା ଘରକୁ ଗଲା ଖାଲି ଥାଙ୍କୁ, ଥାଙ୍କୁ, ହଇରେ ଦନେଇ ଭାଇ, "ଥାଙ୍କୁ" କ'ଣ କ'ରେ ?

ଦନେଇ—ରହ, ବୁଢ଼ୀ ଅପା ଆସୁଚି ତାକୁ ପଚାରିବା···

ଅପର୍ତ୍ତି—ଆରେ ନାଇଁ, ନାଇଁ, ସେ ଅପାର ପୋଡ଼ ଶାଣଦିଆ ମୁହଁ, ଏଇନେ କ'ଣ ବୋଲି କ'ଣ କହିବ ।

ଦନେଇ—ହଉ, ରହ, କଥାଟାକୁ ପରତାଳ କରିବା ନା ।

ହେମବୋଉ ଆସିଲେ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ଅପା, ଯୁଆଡ଼େ କୁଆଡ଼େ ଯାଇଥିଲୁ କି ?

ହେମବୋଉ—ନାଇଁରେ ଭାଇ, ଯିବି କୁଆଡ଼େ ? ଯେତେଦିନ ଯାକେ ଅନଭୋଗ ନ ସରିଚି, ଯମ ନେଉଚି କୋଉଠି ଯେ ଯିବି ।

ଦନେଇ—କାହିଁକି ମନଟିକୁ ମାରିଦେଇଚୁ ମ ଅପା ?

ହେମବୋଉ—ହଁ, କୋଉ ସରାଗ ଆଉ ଅଛି ଯେ, ସୁଖ କରିବି ବୋଲି ଯାହା ହାତ ଧରିଥିଲି, ସେତ ହଠହଠା କରି ବାଟ ମଝିରେ ବସେଇଦେଇ ଗଲା···ଆଉ କି ସୁଖରେ ବାପା । ଏ ହେମିଟାକୁ କୋଉଠିକି ବିଦାକଲେ···ମୋର ଛୁଟି । ଯୁଆଙ୍କର ଯୋଉ ସବୁ ଢଙ୍ଗ ହେଲାଣି···ସବୁ ତ ଦେଖୁଚ···ଆଉ କହିବି କ'ଣ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ହେମ କ'ଣ ବାହା ହବ ନାଇଁ ଯେ ଏତେ ଭାବୁଚୁ ?

ହେମବୋଉ—କେମିତି ହବ···ଅଜା ତ ଅଚଳ ହେଲେଣି··· ମାମୁଁମାନଙ୍କର ତ ଯୋଉ ସ୍ନେହ । ରଜ, କୁଆଁରପୁନେଇଁରେ ଏତେ ଥାଇ କନା ପାଞ୍ଚ ହାତ ଭଣିଜା ପାଇଁ କରନ୍ତି ନାଇଁ··· ଆଉ କୁଆଡ଼େ···ଦେଇ, ନେଇ, ବାହା କରିଦେବେ···

ଯାଉଥିଲେ ।

ଦନେଇ—ହେ ଅପା, ସେ ଟୋକାଟା କିଏ ତମ ଘରେ ଆସିଅଛି ମ ? ଗୋଡ଼ରୁ ତ ଜୋତା କ'ଣ ମୋଟେ ଓହ୍ଲାଉ ନାଇଁ ?

ହେମବୋଉ—ତା' ନାଁ ଧରନା ଦନେଇ । ସେଇଟା ସବୁ ଖାଉଚି । ମାଛ, ମାଉଁସ, ଅଣ୍ଡା କୋଉଥିରେ ତାର ବାରଣ ନାଇଁ··· ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ଓହୋ···କି ପାପ କଥା···ଛି-ଛି-ଛି ତମେ କେମିତି

ସବୁ ତାକୁ ଚଳଉଚ ?

ହେମବୋଉ—ମଲ, ବାବୁ ତ ଆମର ମୁଣ୍ଡରେ ବସେଇଚନ୍ତି, କାହା କଥାକୁ କ'ଣ ଖାତର ଅଛୁ । ଆପଣା···ଭାଇଯାଠିଁ ଯେତେ ନାଇଁ, ତା'ଠି ପର ସେତକ ଲୋଭ । ଆମେ କାହିଁକି ପାଛି ଫିଟେଇବୁ । ମୋ ଏକା ମା'ପେଟର ଭାଇ ହୋଇଥିଲେ, ମୁଁ ଆଉ ବାକ ରଖିଥାଆନ୍ତି ? ଏଇନେ ଆମ ଘର ଆଉ ଘର ହୋଇ ଅଛୁ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ଅପା, ଆଜ ଯିବ ? ଯାହା ଦବାକୁ କହିଥେଲୁ:

ହେମବୋଉ—ନାଇଁ ନାଇଁ କୁଣିଆ ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ତ ଏଇନେ ଅଣ୍ଟୁନି···ତୋ କଥା ବୁଝିବ କେତେବେଳେ ? ତୁ ଆଉ କୋଉଦିନ ଯିବୁ । ଏ ଟୋକା ଆଗ ଏଠୁ ଯାଇସାରୁ···

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ବୁଝିଲୁ ଦନେଇ ଭାଇ ! ଏ ସ୍ୱନ୍ଦ ଅଟାଟି ଏକା ଖାଲି ଲୋକ । କର୍ମ ଅସରଣକୁ ଯିନା ଏଠି ମୁଣ୍ଡଗୁଞ୍ଜି ବାପଘରେ ଅଛୁ ନ ହେଲେ ସେ କ'ଣ ଏ ସବୁ ସହିବା ଲୋକ । କଞ୍ଚା ବେଳୁବେଇ ଦଅନ୍ତାଣି ପର···ହେଲେ, ତାର ଝିଅଟି ତ ତାକୁ ଏଇନେ ବୋଝ ।

ଦନେଇ—ହଁ, ଭଲରେ ମନ୍ଦରେ ତତେ ସାହାଯ୍ୟ ହଉଚ ତୁ କାହିଁକି ନ କହିବୁ ? ହେଲେ ସେ ସ୍ୱନ୍ଦ ଅଟା କମିତିକା ଲୋକ ମୁ ଜାଣିନ । ଗେରସ୍ତ ମଲା ପରେ—ସେଠି ଶାଶୁଘରେ ଏଇମିତି ଝଟା-ପଟା କଜିଆ-ଗୋଳ ଲଗେଇଲା ଯେ, ତା' ଦିଅରମାନେ ଯାକୁ ସେଠୁ ବିଦା କରିଦେଲେ । ଚଳନ୍ତି ମାଲ ହାତରେ ଯାହା ପଡ଼ିଲା, ବୁନ୍ଧେଇ ଗୋଟେଇ ଝିଅଟିକୁ ଧରି ସେଠୁ ଚମ୍ପଟ । କଳାକନା ପରି ବୁଲେଇଦେଇ ଆସିଚରେ··· କୁସୁନିପୁର କଥା ମତେ କ'ଣ ଅମାଲୁମ ଅଛି ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ମଲ, ଦଅରମାନେ ହଇରାଣ-ହରକତ କଲରୁ ସିନା ବୁଢ଼ୀ ବଚଗ...

ଦନେଇ—ହଁ ଏଠି କ'ଣ ହଉଚ ଦେଖ୍ । ଆ'ରେ ଯାହାର ଯେମନ୍ତ ସ୍ୱଭାବ, ଗୁରୁ କହିଲେ ହେବ କସ ? ଖାଲି ଝୁଅଠା ଉଠିଯାଉ, ଦେଖିବୁ ବାହାଘର ବାସିଦ୍ଦନ ଏଠି ପାଲା ଲଗେଇ ଦବ । ସବାଖାଈ ପ୍ରକୃତି ପରା...

ଅପର୍ତ୍ତି—ଛାଡ଼ ଭାଇ ! ସେ ସବୁଥିରେ ଆମର କ'ଣ ଅଛି । ମୋଟ କଥା କାନଟୋଇ ଘରଠା ଏଥର ଗଲା...ଦେଖିବୁ, ସେ ବୋହୂଟିର ନିଶ୍ୱାସ ଯୁବକମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିଶ୍ଚେ ପଡ଼ିବ । ସେ କ'ଣ ଏ ସବୁ ଦେଖୁନାହିଁ ନା ଜାଣୁନାହିଁ ?

ଦନେଇ—କରେ ସେ କ'ଣ ଦେଖିବ ? ଉପରେ ପରା ସେ ଜଣକ ଦେଖୁଚ, ଏ ଚହଟ-ଚିକଣ ଭେଳିକ କେତେଦିନ କି । ଏଇନେ ମଉଜ ଚାଲିଚି, ହେତେବେଳେ ରସ ଶୁଖିଯିବ, ପୁଏ ବଳେ ବା ଠକୁ ଆସିବେନି...ଚାଲ, ଚାଲ ଯିବା...

ଅପର୍ତ୍ତି—ହଁରେ ଭାଇ, ଆମ ଦୁଃଖକୁ ତ ହାଣ୍ଡି ବାଉର ନାହିଁ, ଆମକୁ କ'ଣ ମିଳିବ । ଆ, ଯିବା ଆ...

ଦୁହେଁ ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ ।

ମଦନର ଘର ।

ପରଦା ଉଠିଲା ପରେ ଦେଖାଗଲା ଘରଭିତରେ ନାଚ ଅଭ୍ୟାସ କରୁଚି **ହେମ** । ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ହେଇ ଗୀତ ବୋଲୁଚି, ନାଚ ନାଚ ବାହାର ଗଲାବେଳକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ **ମୋହନ** ।

ମୋହନ—ହାଁ, ହାଁ, ଏ'କ ଗ୍ଲ । ହେମ, ତୋର ଏ'କ ଢଙ୍ଗ ?

ହେମ—ମୁଁ ନାଚ ଶିଖିଲିଣି ମାମୁଁ ।

ମୋହନ—ନାଚ ଶିଖିଲୁଣି । କାହାଠୁ ଶିଖିଲୁ ? ସେଇ ଅଣ୍ଡିରଚଣ୍ଡୀ ଘୋଡ଼ୀଠୁଁ ?

ହେମ—ହଁ ମାମୁଁ, ସୁନନ୍ଦା ଦେଈ ମତେ ଶିଖେଇଛନ୍ତି ।

ମୋହନ—ଖୁବ୍ ଭଲ ହେଇଚି । ହେଲେ ସେ ନାଚ ତୁ ଆଉ ମୋ ଆଗରେ ନାଚ ନା···ତୋ' ବୋଉ ପାଖରେ ନାଚିବୁ ଯା, ତା' ସପ୍ତପୁରୁଷ ଉଦ୍ଧାର ହେଇଯିବ ।

ହେମ—କାହିଁକି, ନାଚିବା କ'ଣ ଖରାପ କଥା ?

ମୋହନ—ନା, ଖରାପ କିଏ କହୁଚି ? ଗନ୍ଧର୍ବ ବିଦ୍ୟା, ଖରାପ କାହିଁକି ହବ ? ଯା' ହେମି, ଉକୁଣୀଗୁଡ଼ାକ ମୁଣ୍ଡରୁ ଝାଡ଼ିଝୁଡ଼ି, ଦି'ପାଖକୁ ଦି'ଟା ବେଣୀ ଛାଡ଼ି ଦେ, ଜଙ୍ଘିଆ ଖଣ୍ଡେ ପିନ୍ଧ, କୋଟା

ହେଲେ ମାଡ଼ । ତେଣିକି ତୋର ଦ'ମାମୁଁ ଯାକ ଥିବେ, ବୋଉ ଥିବ, ଅଜା ଥିବେ, ଆଉ ସୁନନ୍ଦା ଦେଈ ମଧ୍ୟ ବିରାଜମାନ କରିଥିବେ, ସେଇଠି ଏ ନାଚରୁ ଖଣ୍ଡେ ପକେଇବୁ···

ହେମ—ଉଁ, ତୁମର ଖାଲି ଏଇ କଥା । ସୁନନ୍ଦା ଦେଈ କହୁଥିଲେ ଭଲ ନାଚ ଗାଇ ନ ପାରିଲେ···

ମୋହନ—କ'ଣ, କେହି ବାହା ହେବେନି । (**ହେମ** ସମ୍ମତି ଜଣାଇଲା) ପକେଇବି ଗୋଟାଏ ଚଟକଣା ଯେ···ଦ'ପାଟି ଦାନ୍ତ ଏଇନେ ଝଡ଼ିଯିବ···

ହେମ—ଆଲୋ ବୋଉ, ବୋଉ ଲୋ ! ଦେଖିଲୁ ମାମୁଁ ମତେ ମାରୁଚନ୍ତି···

ମୋହନ—ଯା ହଉ, ଏଇତକ ଗୁଣ ବାକି ଥିଲା । ଏଥର ଆଉ ଖୁଣ କରୁ ନାଇଁ ।

ପ୍ରବେଶ କଲେ **ସୁନନ୍ଦା** ଓ **ମଦନ** ।

ମଦନ—କ'ଣ ହେଇଚି ? ଏ ମହନ··· !

ମୋହନ—କ'ଣ ଭାଇ ?

ମଦନ—ତୁ ଯା, ରାଧାକାନ୍ତବାବୁ ମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ କହିବୁ, ଆମର ଏଇ ଗାଁରେ କବିଶେଖର କୁଳମଣି ମହାପାତ୍ର ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ବୋଲି ସେ ଯୋଉ କାଗଜପତ୍ର, ସନନ୍ଦ ପ୍ରଭୃତି ସାଇତି ରଖିଛନ୍ତି, ତାକୁ ଟିକିଏ ଦେବେ···ସୁନନ୍ଦା ଦେବୀ ଦେଖିବେ । ଯା, ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ନେଇ ଆସିବୁ । (**ମୋହନ**ର ପ୍ରସ୍ଥାନ) ହେମ ! ଶୁଣ, ସୁନ୍ଦରୀକୁ ଆ···

ହେମ—କ'ଣ ମାମୁଁ ?

ମଦନ—ସ୍ତ୍ରୀ ଭିତରେ ଗୀତ ନାଚରେ ତୁ କୁଆଡ଼େ ଭାରି Expert ହେଇଯାଇଚୁ ବୋଲି ଶୁଣିଲି । ଗୋଟିଏ ଗୀତ ବୋଲିଲୁ ସୁନନ୍ଦା ଦେବୀ ଶୁଣିବେ···

ହେମ—ସେଇତ ମତେ (ଗୀତ) ଶିଖେଇଚନ୍ତି ।

ମଦନ—ସତେ ନା କ'ଣ ?

ସୁନନ୍ଦା—ଝିଅଟିର ଘର ଆଗ୍ରହ ମଦନବାବୁ । ଟାଉନ୍‌ରେ ଥିଲେ ହୁଏ ତ **improve** କରିପାରିଥାନ୍ତା...

ମଦନ—ଆଚ୍ଛା ବୋଲିଲୁ ଶୁଣିବା ।

—ହେମର ଗୀତ—

ଝିକମିକ ଝିକମିକ ଚମକେ ତାରା
ନଶିଥିନୀ ସାରା ଘରରେ
ମନବନେ ଗୋ ଫୁଟେ ଫୁଲଟି, ତା'ର ପଥ ଝୁରିରେ,
କୁଞ୍ଜବନେ ଫୁଲ କାମିନୀ ଡାକେ
ଗୁଞ୍ଜନ ଦେ ଦେ ଭ୍ରମରାରେ,
ପଡ଼ବନ ବନ୍ତ ଯାଏରେ ବନ୍ଧୁ, ଆସ ଆସ ଥରେ ଫେରିରେ ।୧
ଥିର ଥିର ତନୁ ଛୁଇଁ ପବନ ପଳାଏ
ଦୂରବନେ ମୁରଲୀ ପୁକାରେ...
ବିରହାନଳ ମୋର ମରମ ଜଳାଏ ଶୂନ୍ୟ ରଜନୀ ଦିଏ ଘାରିରେ ।୨
ଚାହିଁ ଚାହିଁ ପଥ ପରଦେଶୀ ଆ'ରେ...
ଜାଗର ନିଶି ନନ୍ତ ସାରେ
ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନ ଛବି ନୟନ ନଭୁଲେ ମନ ଧନ ମୋର କରି ଚୋରିରେ ।୩

ମଦନ—(ଗୀତ ପରେ) ବାଃ, ସୁନ୍ଦର ଗାଉଚି ତ !

ସୁନନ୍ଦା—ସୁନ୍ଦର ଗଳାଟି...

ମଦନ—ହେମ ! ତୁ ଯା' ମାଙ୍କୁ କହିବୁ ଚା ଦି'କପ୍ ଦେଇଯିବ

ହେମ—ହଉ ।

[ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ମଦନ—ଗାଁରେ ତ ସବୁଆଡ଼ ବୁଲି ଦେଖିଲ ସୁନନ୍ଦା, How do you like it ?

ସୁନନ୍ଦା—ଏଇ କେତୋଟି ଦିନର ସ୍ମୃତି ଚିରଦିନ ମୋର ଅଭୁଲା ରହିଯିବ ମଦନବାବୁ ।

ମଦନ—ଆମର ଏଇ ଛୋଟ ଗାଁ, ଏଇ ଛୋଟ ପରିବେଷ୍ଟନ ତୁମ ମନରେ ଯେ ଆନନ୍ଦ ଜଗେଇପାରିଚି, ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଆନନ୍ଦିତ ।

ସୁନନ୍ଦା—ତା' ଭିତରେ ଆପଣଙ୍କର ଏଇ ଘର···ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଶାନ୍ତ-ମଧୁର ସମ୍ପର୍କ, ସତରେ ମଦନବାବୁ ! ମୁଁ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଚି । ଆଜି ଯେମିତି ମୋର ମନେ ହଉଚି (ଗ୍ଲାସ ନେଇ ଆସିଛନ୍ତି **ବୀଣା**) ଆପଣଙ୍କର ଏଇ ଘର ସହିତ ମୁଁ ବହୁ କାଳରୁ ପରିଚିତ ।

ମଦନ—ତୁମର ଏ ମହାନୁଭବତା ପାଇଁ ମୁଁ ତୁମକୁ Congratulate କରୁଚି ସୁନନ୍ଦା ।

କରମର୍ଦ୍ଦନ କଲେ । **ବୀଣା** ସବୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଆଗେଇ ଆସିଲେ ।

ସୁନନ୍ଦା—Thanks.

ଦୁହିଙ୍କ ମୁହଁରେ ଥିଲା ପରିତୃପ୍ତିର ହସ ।

ବୀଣା—ସହର ଭିତରେ କୋଠାଘରେ ରହିବା ଲୋକ, ଏ ମାଟି ଘରେ ହସି ଖେଳି ସମୟ କଟେଇ ପାରୁଚ, ଏଇଠି ତୁମର ମହତ୍ତ୍ୱ ସୁନନ୍ଦା !

ଗ୍ଲାସ ଦେଲେ ।

ସୁନନ୍ଦା—କିନ୍ତୁ ତୁମର ମହତ୍ତ୍ୱ କୋଉଠି ଜାଣିଚ ନାନୀ,ଆବୋଉ ! ରାନ୍ଧି ବାଢ଼ି ଖୁଆଇବାରେ, ଅତିଥି ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାରେ । ମୁଁ ସତ କହୁଚି···ତୁମର ଆଦର ଯତ୍ନ ମୁଁ କେବେ ହେଲେ ଭୁଲି ପାରିବି ନାହିଁ । ଆସିଲା ଦିନଠୁ ମୁଁ ବରାବର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଚି ହାଣ୍ଡିଶାଳ

ଛଡ଼ା ତୁମର ଆଉ କୋଉଠି ଦର୍ଶନ ନାହିଁ । (ଚା' ପିଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ **ସୁନନ୍ଦା ଓ ମଦନ**) ତୁମର ଚା' କାହିଁ ନ ଆଣିବାଉ ?

ବୀଣା—ମୁଁ ତ ଚା' ପିଏନା··· !

ସୁନନ୍ଦା—କିନ୍ତୁ ତୁମ ହାତ ତିଆରି ଚା' ତ ଅଦ୍ଭୁତ ! ଭାରି ସୁସ୍ୱାଦୁ ହୋଇଛି ।

ବୀଣା—(ମ୍ଳାନ ହସି) ଏତେ ପ୍ରଶଂସାର ଯୋଗ୍ୟା ମୁଁ ନୁହେଁ ସୁନନ୍ଦାଦେବୀ !

ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ ।

ସୁନନ୍ଦା—ଏ କ'ଣ, ତୁମେ ଚାଲି ଯାଉଛ ଯେ···ବସ !

ବୀଣା—(ସ୍ୱାମୀଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ଇଂଗିତ ନ ପାଇ) ମୁଁ ଆସୁଛି, ବାପାଙ୍କୁ ଚା' ଦିଆ ହୋଇନି···

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ସୁନନ୍ଦା—ମଦନବାବୁ ! ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଭାରି ଲଜ୍ଜାଶୀଳା···

ମଦନ—ହଁ ସୁନନ୍ଦା, ଲଜ୍ଜା ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀର ଭୂଷଣ ।

ସୁନନ୍ଦା—ଭୂଷଣ କିମ୍ବା ଦୂଷଣ ମୁଁ ଜାଣେନା, କିନ୍ତୁ ସେ ଯେମିତି ବରାବର ଆମ୍ଭମାନଙ୍କଠୁ ଦୂରେଇ ରହୁଚନ୍ତି । କାଲି ଆମର ଚଣ୍ଡୀଖୋଲ ଯିବାର ଯୋଉ ପ୍ରସ୍ତାବ ହୋଇଚି···ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଯିବାପାଇଁ ଡାକଥିଲି, ଅଥଚ ସେ କାହିଁକି ଯେ ଆପତ୍ତି ଉଠେଇଲେ ମୁଁ ଜାଣେନା···

ମଦନ—କାଲି କିନ୍ତୁ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଆମକୁ ବାହାରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଚଣ୍ଡୀଖୋଲ, ଆଉ ଛତିଆବଟ ଦେଖି ଫେରିବା । ଭାରି ସୁନ୍ଦର ଜାଗା···ପିକ୍‌ନିକ୍ କରିବାକୁ ଆମେ ଅନେକ ଥର ସେଠିକି ଯାଇଚୁ···

ସୁନନ୍ଦା—ଶୁଣିଚ, ଦେଖ, ଶେଷ ବୁଲି ସେଠି କୁଆଡ଼େ ରହି ଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ···

ମଦନ—ତା'ଛଡ଼ା ତୁମ କବି ପ୍ରାଣକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିବ ଚଣ୍ଡୀଖୋଲର ସେ ଅପୂର୍ବ ଶୋଭା ! **enjoy, You will enjoy.**

ସୁନନ୍ଦା—ଭାଇ ଆଉ ଭାଉଜ ଆସିଥିଲେ ଭାରି ମଜା ହୋଇଥା'ନ୍ତା ।

ମଦନ—ଏ ସବୁ ଦିଗରୁ ସୁବୋଧଟା କିନ୍ତୁ ନିହାତି **Hopeless !** ଜୀବନରେ ପଇସାଟାକୁଇ' ସେ ବେଶୀ ଚିହ୍ନିଚି । ପ୍ରକୃତି କେବେ ତା'ର ପ୍ରାଣକୁ ଛୁଇଁନି ।

ସୁନନ୍ଦା—ମଦନବାବୁ, ଆପଣ କିନ୍ତୁ ଅଦ୍ଭୁତ । ଆପଣମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଆସି ମୁଁ ଏତେ **homely feel** କରୁଚି ଯେ ସେ କଥା କହିବାକୁ ମୋର ଭାଷା ନାହିଁ । ବହି କେତେଖଣ୍ଡ ପଢ଼ି, ତାର ଭିତରୁ ମୁଁ ମୋର ଅଭିଜ୍ଞତା ଆହରଣ କରିଥିଲି । ମାତ୍ର ଆଜିର ଏ ଅଭିଜ୍ଞତା ବାସ୍ତବରେ ମୋର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଆଣିଚି । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ କଟକ ଫେରିବି···ମୋର ଧାରଣା, ଅନେକ-ଗୁଡ଼ିଏ ମୂଲ୍ୟବାନ ପାଥେୟ ନେଇ ମୁଁ ଫେରିବି ।

ଭାବାବେଶରେ କହି ଯାଉଥିଲେ ।

ହେମବୋଉ—(ଆସି) ଏ ମଦନ ! ହେମିଟା ଆଉ କ'ଣ ବାହା ହବନି ? ତମେ ଦି'ଟା ଯାକ ଭାଇ ତ ପିଆଉଡ଼କୁ ଟିକିଏ ମନ ଧ୍ୟାନ ଦେଲ ନାଇଁ । ମୁଁ କ'ଣ ସବୁଦିନେ ବଞ୍ଚିଥିବି କି'ରେ ? ଆରେ, ଗୋଟିଏ କୋଉଠି ବୁଝି ତାକୁ ଉଠେଇ ଦିଅରେ । ଘରେ ବସେଇ ରଖିବାକୁ ତମକୁ ସବୁ କ'ଣ ସୁଖ ଲାଗୁଛି···

ସୁନନ୍ଦା—ହେମର ବୟସ ତ ସେମିତି ବେଶୀ ନୁହେଁ ଅପା !···

ହେମବୋଉ—ଯେ କ'ଣ ତମ ସହରର କଥା ହେଉଚି କି ଝିଅ ? ଏଠିକା ଲୋକେ ପରା ପଦ ପଦକେ ଖୁଣିବେ, ବାଛିବେ, ବାର କଥା କହିବେ । ତମମାନଙ୍କ ଚଳଣି କ'ଣ ଏଠି ଚଳିବ ?

ମଦନ—ଏଇଥର କଟକ ଗଲେ ତା'ପାଇଁ ଯେମିତି ହଉ ଗୋଟିଏ ପାତ୍ର ଯୋଗାଡ଼ କରିବ ।

ହେମବୋଉ—ହଁରେ ବାବୁ, ଖଣ୍ଡେ ପିନ୍ଧି, ଗଣ୍ଡାଏ ଖାଇବାକୁ ହେଲେ ହେଲା···ମୁଁ ଆଉ ବେଶୀ ଖୋଜୁନାଇଁ ।

ମଦନ—ହଉ ଅପା, ଦେଖିବୁ ଏଥର ମୁଁ ନିଶ୍ଚେ ଠିକ୍ କରିଦେବ ।

ସୁନନ୍ଦା—ଅପା, ଏଇଠି ବସ ।

ହେମବୋଉ—ନାଇଁଲୋ ମା, ତମେ ଭଦ୍ହେଁ ଗପ କର···ମୁଁ ବୁଢ଼ୀଟା କାଇଁକି ମଝିରେ ବସିବି ।

ସୁନନ୍ଦା—ବେଶ୍, ତା ହେଲେ ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ ଏଠିକି ଡାକିଦିଅ ।

ହେମବୋଉ—ତା ନାଁ ଧରନା ଝିଅ । ସରଗତରା ବୋହୂ ବୋଲି ବାପା ସିନା ବାଛି ବାଛି ତାକୁ ଘରକୁ ଆଣିଥିଲେ··· ହେଲେ କିଛି ନୁହେଁ ସେଇଟା । ଯୋଉ କାମଟା କରି ବସିଲା ଗଲା ପହରେ । ମୋ କଥା କ'ଣ ଟିକିଏ ଶୁଣିବ ? ସେଇ ମହାନା ତାର ସବୁ, ତାକୁ ପାଠ ପଢ଼େଇବ, ତା'ର ସାଙ୍ଗରେ ଗପସପ, ହସ ଖେଳ···ଏଇ ଦେଖୁନ, ଗେରସ୍ତଟା ଘରକୁ ଆସିଚି ଯେ ମୁହଁରେ ତାର ଟିକିଏ ସରାଗ ଅଛି ? ସବୁବେଳେ ମୁହଁଟାକୁ ଉଷୁନା ହାଣ୍ଡି କରିଥିବ । ଦେଖ ଢଙ୍ଗ···

ମଦନ—ଅପା ! ଏଗୁଡ଼ା ସବୁ କ'ଣ କହୁଚୁ !

ହେମବୋଉ—ଅପାକୁ କିଛି ପଚାରନା । ଅପା କିଏ କି ? ନିଆଣ୍ଟି ଲୋକ···ବାପର ସମ୍ପତ୍ତି ମୁଠାଏ ଖାଉଚି । ତମେ ଦି'ଭାଇ ଯଦି ମୋର ଏକା ମା' ପେଟର ଭାଇ ହେଇଥା'ନ୍ତ···ମୁଁ ଏତେ ସରି ହେଇଥା'ନ୍ତି ? ଛାଡ଼···ମୋର ତ କପାଳ ଫଟା···ମୁଁ କାହିଁକି କ'ଣ କହିବି । (କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହେଇ ପ୍ରସ୍ଥାନ କରୁ କରୁ) ହେମିଟା କଥା ଏଥର ପାଶୋରି ଦବୁ ନା । ଅଲ୍ଲେ ବହୁତେ ଏଇ ସାଲେ

ତାଙ୍କୁ ଉଠେଇ ଦିଅ···ହଁ ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ସୁନନ୍ଦା—(**ମଦନ**ର ଅନ୍ୟମନସ୍କତା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି) ମଦନବାବୁ ! ମଦନବାବୁ ! !

ମଦନ—ଆସ ସୁନନ୍ଦା ! **Let us go.** କେନାଲ କୂଳ ଆଡ଼େ ଟିକଏ ବୁଲି ଆସିବା, ଆସ···

ଦୁହିଁଙ୍କର ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ ··· ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

ଗ୍ରାମପଥ ।

କଥା ବାର୍ତ୍ତା କରୁ କରୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ **ଦଳେଇ** ଓ **ଅପର୍ତ୍ତି** ।

ଦଳେଇ—କି ଅଘଟଣ, ବିଘଟଣ କଥାରେ ଅପର୍ତ୍ତିଆ, ଆପଣା ଭରିଯାଟିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନ ନେଇ ସେ ଝୋକ୍ରାଟାକୁ ନେଇ ଚଣ୍ଡୀଖୋଲ ଗଲା !

ଅପର୍ତ୍ତି—ଭରିଯାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଲେ ସେଠି ମଉଜ ହବ କିମିତି ? ବେହିଆ ଆଉ କ'ଣ ଗଛରେ ଫଳନ୍ତି !

ଦଳେଇ—ମଦନବାବୁ ଫେର ଜିନିଷପତ୍ର ନିଜେ ନେଇ ଗାଡ଼ିରେ

ଚଢ଼େଇଦବାକୁ ଯାଇଚ । ସେମିତିକା ହଇ ବୋଲି···ନ ହେଲେ, ଆଉ କଏ ହେଇଥିଲେ ସଫା ସଫା ଶୁଣେଇ ଦିଅନ୍ତାଣି ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ହଇରେ ଦନେଇ ଭାଇ ! ସେ ବୁଢ଼ାଟା ବି କମିତିକା ବା ? ତା'ର ଆଗରେ ବୋହୂକୁ ନ ପଗୃର ପୁଅ ଆଉ ଗୋଟାକ ସାଙ୍ଗରେ ଥେଇ ଥେଇ ହେଇ ବୁଲୁଚି, ଏଗୁଡ଼ାକ କ'ଣ ତାକୁ ଦେଖା ଯାଉନ ?

ଦନେଇ—ବୁଢ଼ା-ହାଡ଼ା, ମାମଲତକାର ପୁଅକୁ କ'ଣ କହିବ ? କହିଲେ କୁଳ-କୁଟୁମ୍ବକୁ ଲଜ···

ଅପର୍ତ୍ତି—ନ କହିଲେ ଯେ ଏଣେ କୁଳ ଭାସିଯାଉଚି, ସେଥିକ ବୁଢ଼ା ତ ଫେର୍ ଜଗିବା ଦରକାର ।

ଦନେଇ—କ'ଣ ପିଲ ପୁଅ ହେଇଚ ଜଗିବ ? ସେଥିପାଇଁ ସବୁ ଦେଖି ବୁଢ଼ା କାନଗୋଇ ଆଖି ବୁଜି ଦେଇଚ । ନ ହେଲେ ବୁଢ଼ା ଯୋଉ ମଣିଷ···ଥରେ ରଡ଼ି କଲେ ତିନପୁର କମ୍ପି ଯା'ନ୍ତା । କ'ଣ କରିବ, ତାଙ୍କ ଜମାନା ଗୃଲିଯାଇଚ··· ।

ମୋହନ—(ଆସିଲ) କ'ଣ କରେ ଦନେଇ ? କାହା ଜମାନା ଗୃଲିଯାଇଚ କରେ ?

ଅପର୍ତ୍ତି—ନାଇଁ ମହନବାବୁ, ତମ ବୁଢ଼ାଙ୍କ କଥା ପଡ଼ିଚ । କେମିତିକା ମଣିଷ··କାନଗୋଇ ଗୃକରୀ କଲାବେଳେ ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି ଯେତେବେଳେ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଆସୁଥିଲେ··ତାଙ୍କ ପରତାପରେ ମୁଲକ ଥରୁଥେଲ । ସେକାଳ କଥା ଆଉ ଏଇନେ ଅଛି ? ଏଇନେ ତ ନୂଆ କଥା, ନୂଆ ଚଳଣୀ ।

ଦନେଇ—ଅପର୍ତ୍ତିଆ, ସେ କଥା କ'ଣ କହୁଚୁ କରେ··ହାନ ଲଭ ସବୁଥିକ କାନଗୋଇବାବୁ ଆମ ଗାଁ ଖଣ୍ଡିକର ମୂରବୀ ।

ହେଲେ ଆଜ ତାଙ୍କୁ ଆଉ ମାନୁଚି କିଏ ? ଅଜଗର ସାପ ବୁଢ଼ା ହେଇଗଲେ···ସୁଁସୁଁ ଗର୍ଜନଟା ସିନା ଥାଏ, ସେ ବଳ ଆଉ କୁଆଡ଼ୁ ଆସିବ···?

ମୋହନ—ଆପଣା ଧନ୍ଦା ଛାଡ଼ି, କାନଗୋଇ ବୁଢ଼ାଙ୍କ କଥା କାହିଁକି ପକେଇଚ ?

ଅପର୍ତ୍ତି—ଖାଲି ଆମେ କ'ଣ···ଗାଁଟା ଯାକ ପରା ସେଇ ଚର୍ଚ୍ଚା, କି ହୋ ମହନବାବୁ ? ତମେ କ'ଣ କିଛି ଜାଣିପାରୁନା ଯେ ଆମକୁ ପଚାରୁଚ ।

ମୋହନ—କଅଣ ? ନା, ମୁଁ ତ କିଛି ଜାଣେନା···

ଅପର୍ତ୍ତି—ଶୁଣରେ ଦନେଇ ଭାଇ ! ମହନବାବୁ କହୁଚନ୍ତି ସେ କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଦନେଇ—ହଇହେ ମହନବାବୁ ! ତମ ଭାଇ ଯାହା କରୁଚନ୍ତି ଏଇଟା କ'ଣ ଦାଣ୍ଡକୁ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଚି···? କିଏ ବୋଲି କିଏ···ତାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଏଠିକି ସେଠିକି ଯିବାଟା···

ଅପର୍ତ୍ତି—ସେଥିରେ ତମଭଳିଆ ଲୋକ ଫେର ମାଲ୍ ପରି ବୋହୁ ଗାଡ଼ି ଚଢ଼େଇବାକୁ ଯାଇଥିଲ ।

ଦନେଇ—ଲୋକଙ୍କ ଆଖିକି ଭାରି ଖରାପ ଦିଶୁଚି । କାନଗୋଇ ଘର ବୋହୂ···ସାକ୍ଷାତ ଲକ୍ଷ୍ମୀ···ପ୍ରତିମା···ସିଏ ହେଲେ ନାହିଁ··· ଏଥିରୁ ଗୋଟାଏ···ହଇହେ ମହନବାବୁ, ସେ ଝିଅଟି କିଏ କି ?

ମୋହନ—କାହିଁକି, ସେଥିରେ ତମର ସବୁ କ'ଣ ଅଛି ?

ଅପର୍ତ୍ତି—ଆମର କିଛି ନାହିଁ ଯେ···

ମୋହନ—କିଛି ନାହିଁ ତ ଏତେ ମୁଣ୍ଡ ବଥଉଚ କାହିଁକି ? ଆମ ଘର ନେଇ କଥା କହିବାକୁ ତମେ ସବୁ କିଏ ? ଅପର୍ତ୍ତିଆ ! ମୋତେ କ'ଣ ଖତେଇ ହେଇ କଥା କହୁଚୁ କିରେ ? ବନ୍ଧୁ-

ବାନ୍ଧବ ମଣିଷ ଆମ ଘରକୁ ବୁଲି ଆସିଚନ୍ତି, ସେଥିରେ ତମର କ'ଣ ଅଛି ? ଆଉ ତ କିଛି ବେଉଷା ନାହିଁ, ଏଇ ପର ଚର୍ଚ୍ଚା ଚାଲିଚି ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ଆମେ କାହିଁକି କ'ଣ କହନ୍ତୁ...ସେମିତି ଅପସନ୍ଦିଆ କଥା ହଉଚି ବୋଲି...

ମୋହନ—କ'ଣ ଅପସନ୍ଦ ହଉଚି ?

ଦନେଇ—ଅପର୍ତ୍ତିଆ, କାହିଁକି ତୁ ମିଛରେ ଭଡ଼ ଭଡ଼ ହଉଚୁ ? ତାଙ୍କୁ ତ ଚନ୍ଦନ ବୋଳିଲି ପରି ଲାଗୁଚି, ଆମର କ'ଣ ଅଛି । ହାକମ ଲୋକ, ତାଙ୍କର ସେ ଯାହା କଲେ । ଯା'...ଯା'...ତୋ କାମରେ ତୁ ଗଲୁ । ମଦନବାବୁ ତମେ ଯାଅ, ଚାଲ ।

ମୋହନ—ହେଇଟି ଶୁଣ ! ମୋ ଘର କଥା ତମେ କ'ଣ ଜାଣିନା । ଆଜି କ'ଣ ନୂଆ ଦେଖୁଚ ? ଭଦ୍ରଲୋକ ଘର ଝିଅ, ଗାଁ ଗଣ୍ଡା ବୁଲି ଦେଖିବାକୁ ଆସିଚନ୍ତି...ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ବୁଲେଇ ଦେଖେଇଲେ ତ କ'ଣ ହେଇଗଲା ? କିଛି ନ ଜାଣି, କିଛି ନ ବୁଝି ତମେ ଦି'ଜଣ କାହିଁକି ଏତେ କୁହାଳିଆ ହେଉଚ ? ଖବରଦାର୍ କହୁଚି ଦନେଇ, ଏଣିକି ତମେ ଦି'ଟା ଆମ ଘର କଥା ନେଇ ଯଦି ପାଟି ଫିଟେଇବ...ଠେଙ୍ଗାରେ ମୁଁ ତମ ଖବର ବୁଝିବି । ତମେ ସବୁ ଡିଙ୍କିକି କାଠ ମଣିଲଣି କରେ ?

ଦନେଇ—ନାହିଁ ହେ ବାବୁ, ଆମର କ'ଣ ଅଛି । ବଡ଼ ଘର ବଡ଼ କଥା, ଆମେ ଗରିବ ବାପୁଡ଼ା...ଆମର କ'ଣ ?

ମୋହନ—ଘରି କୁହାଳିଆ ହେଲଣି, ନାହିଁ ? ହଉ, ରୁହ, ରୁହ, ତମ ଖବର ବୁଝୁଚି ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ଦନେଇ—ଦେଖିଲୁ ଅପର୍ତ୍ତିଆ, ପୁଅ କେମିତି ତମ୍ବି ତୋଫାନ କରିଦେଇ ଗଲା...

ଅପର୍ତ୍ତି—ଆ ଭାଇ, ଅମର ଯିବା ଅ...

ପ୍ରସ୍ଥାନ !

ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ ... ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

ଚଣ୍ଡୀଚଖାର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ସ୍ଥାନ ।
ସମସ୍ତ ରାତ୍ରି...ପରଦା ଉଠିଲା ପରେ ଦେଖାଗଲା...ସ୍ଥାନୀୟ
ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କର ନୃତ୍ୟ ଗୀତରେ ମଞ୍ଚ ପୂରିଉଠିଛି ।
ମଦନ ଓ ସୁନନ୍ଦା ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି ।
ନୃତ୍ୟ ସହିତ ଗୀତର ସମାବେଶ ।

—ଗୀତ—

ରସିକା, ହସି ହସିଦେ ରସ ପିଚକା ମାର...
ମନକୁ ମନ ମିଶିଲେ ଧନ,
ଯେ ଯା'ର ସେ ତା'ର ।୧।
ପୁନେଇ ଜହ୍ନ ଯେବେ ସଞ୍ଜ ବେଳେ ଆସେ ଉଇଁ
ଓଢ଼ଣୀ ଠେଲି ତରୀ ରଙ୍ଗେ ଗୃହେଁ ମାନ କରି,
ଉଚ୍ଛୁଳ ଚଢ଼େ ହସ ଚସରା...

ଦୂରେ ଥିଲେ ପରା ପାଶେ ଥିଲା ପରି
ପୀରତି କି ହୁଏ ପାଶୋର ? । ୨ ।
ନଈ ଆର ପାରି ଜହ୍ନରାତି ସାରା ଚକୁଆ ମାରୁଛି ଡାକ
ଏପାରିରେ ଥାଇ ଲୁହ ବୋହିଯାଏ ଚକୋଈ କରୁଛି ଶୋକ,
ତା'ର ମନ ଭଲ ବାବୁ ନାହିଁ,
ସେ ତ ପରକୁ ନ ଦିଏ ଗୁହିଁ···
ବଉଳ ଭଅଁର ନିତି ମରୁଥାଏ
କେତକୀରେ ଝୁରି ଝୁରି । ୩ ।
କୋଇଲି ଗାଏ ଯେବେ
କୁଞ୍ଜବନେ କୁହୁ କୁହୁ
ଛଇଳି ଚୁଡି ପାଟେ
କହେ ଖାଲି ଉହୁ ଉହୁ,
ଡେରଛେ ଗୃହେଁ ଆଡ଼ ନୟନେ···
ଆସିଲା କି ସତେ ନାଗର ତା' ପୁରେ
ଚମକଇ ନବ ନାଗରୀ । ୪ ।

ମଦନ—(ଗୀତ ପରେ) ଓ, ଓସ୍ତାଦେ··· !

ଅଧିବାସୀ—ଆଜ୍ଞା··· ?

ମଦନ—ତମର ଏ ବାଜାଟାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?

ଜ: ଅ:—ସେ୍ତ 'ଘୁମୁରା' ଆଜ୍ଞା···'ଘୁମୁରା' ! ଆମ ପୁନଅଁ ପର୍ବରେ ଏଇ ବାଜା ହେଲା ଅସଲ ।

ସୁନନ୍ଦା—**Typical** ବାଦ୍ୟ ତ ? ଏ ନାଚ ସାଙ୍ଗକୁ ବେଶ୍ **match** କରୁଛି । ବେଶ୍ ଲାଗିଲା ନାଚ···**typical.**

ମଦନ—ଆମକୁ ଇମିତି ଗୋଟିଏ ଦେଇପାରିବ ? ତୁମର ଏଇ ଘୁମୁରା କଥା ମୁଁ କହୁଚି···

ଜ: ଅ:—ଗୋଟାଏ କ'ଣ ସା'ନ୍ତେ ! ଯେତେଟି ଚାହିଁବେ, ସେତେଟି ମିଳି ପାରିବ ।

ମଦନ—କେତେ ଦାମ୍ ପଡ଼ିବ ?

ଜ: ଅ:—ଦାମ୍ କଥା କ'ଣ ପଚାରୁଚନ୍ତି ? ଆପଣମାନେ ବଡ଼ଲୋକ, ଯାହା ବିଚାରିବେ ଦେବେ···

ମଦନ—ହଉ, ମୁଁ ଲୋକ ପଠେଇବି; ଗୋଟିଏ ଯୋଗାଡ଼ କରି ଦବ ।

ଜ: ଅ:—ଆଜ୍ଞା···! ବକ୍‌ସିସ୍···

ମଦନ—ହଁ ନିଅ । (ଦଶଟଙ୍କା ଦେଲେ) ଯାଅ···

ଜ: ଅ:—(ମନ ଖୁସିରେ) ହଜୁର, ମା ସା'ନ୍ତାଣୀଙ୍କ ହାତରୁ କିଛି ନ ମିଳିଲେ···ହୁକୁମ ହଉ ସା'ନ୍ତାଣୀ ! ···

ସୁନନ୍ଦା—ସା'ନ୍ତାଣୀ ?

ମଦନ—(ହସିଦେଲେ) ଦିଅ···

ସୁନନ୍ଦା ଟଙ୍କା ଦେଲେ ।

ଜ: ଅ:—ଆସୁଚି ମା ।

ନମସ୍କାର ଜଣାଇ ସେମାନେ ଚାଲିଗଲେ ।

ମଦନ—କ'ଣ କହିଲା ସେ ଶୁଣିଲ ସୁନନ୍ଦା ?

ସୁନନ୍ଦା—(ହସି ହସି) ସାଆନ୍ତାଣୀ ! ମାନେ··· ?

ମଦନ—(ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି) ତାର ଏ କଥା ପଦକ ସତ ହୋଇଥିଲେ ମୁଁ ସବୁଠୁଁ ଖୁସି ହୋଇଥା'ନ୍ତି ସୁନନ୍ଦା ! ହେଲେ···

ସୁନନ୍ଦା—ଆଜି ଆଉ ତାର ଅବକାଶ ନାହିଁ ମଦନବାବୁ । ସରଳ ଲୋକଟି···ସେ କୁଆଡ଼ୁ ବୁଝିବ ଆମ ଭିତରେ ଆଜି କେତେ ବ୍ୟବଧାନ ।

ମଦନ—ସେଦିନ ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କର ବିବାହ ଯଦି···

ସୁନନ୍ଦା—ଥାଉ, ସେଦିନ କଥା ଆଜି ଆଉ କାହିଁକି ? ଯାହା ସମ୍ଭବ

ହେଇନ ତା'ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରି ହୁଏ ତ ମନରେ ଦୁଃଖ ଆସିବା ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ଲାଭ ହବନି···

ମଦନ—ସୁନନ୍ଦା··· ! ପ୍ରକୃତିର ଏଇ ପ୍ରାଣ ପ୍ରଚୁର୍ଯ୍ୟ ଭିତରେ ମୁକ୍ତ ବିହଙ୍ଗପରି ଆମେ ହୁଏ ତ ଆଜି ଉଡ଼ି ବୁଲିଥାନ୍ତୁ···

ସୁନନ୍ଦା—କିନ୍ତୁ ଆଜି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଅତିଥି···ଯା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ପରିଚୟ ମୋର ନାହିଁ···ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଆସନ୍ତୁ । ରାତି ହେଉଚି, ଆମକୁ ଫେରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ମଦନ—ହଁ ସୁନନ୍ଦା, ଫେରିବାକୁ ହେବ । ସେଇ ଗାଁ, ସେଇ ଘର, ଆଉ ସେଇ ଗଦ୍ୟମୟ ଜୀବନଯାତ୍ରା । ଆମକୁ ଫେରିବାକୁ ହେବ ।

ସୁନନ୍ଦା—ହଁ ମଦନବାବୁ ! ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଫେରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ମଦନ—କିନ୍ତୁ ରାତିଟାରେ ଫେରିବା କିମିତି ? ଫେରିବା କଥା କାଲି ସକାଳେ···

ସୁନନ୍ଦା—ନା, ମଦନବାବୁ । କେମିତି ହେଲେ ଫେରିବାକୁ ହେବ । କିଛି ନ ହେଲେ ବି ବଳଦଗାଡ଼ି ଖଣ୍ଡିଏ ଯୋଗାଡ଼ କରନ୍ତୁ··· ଚାଲନ୍ତୁ··· ।

ଅଳିନ୍ଦ ।

ପାହାନ୍ତ ପ୍ରହର...ପରଦା ଉଠିଲା ପରେ ଦେଖାଗଲା, ଲୁଗା କାନି ବଛେଇ **ବୀଣା** ବାରଣ୍ଡା ଉପରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଦାନ୍ତ ଘଷୁ ଘଷୁ ବାହାରି ଆସିଚ **ମୋହନ** । **ବୀଣା**କୁ ଦେଖି ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ।

ମୋହନ—ଆରେ···ଭାଉଜ ! ଭାଉଜ ! ତୁମେ କ'ଣ ଆସି ଏଠି ଶୋଇଚ ?

ବୀଣା—(ଚମକି ଉଠି ବସିଲେ) ହଁ, ନା, ରାତିରେ ଭାରି ମୁଣ୍ଡ ବିନ୍ଧିଲା···ପାହାନ୍ତା ପହରକୁ ଏଇଠି ପବନରେ ଆସି ଟିକିଏ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଥିଲି ।

ମୋହନ—ହୁଁ ସେଇଥିପାଇଁ କୁହ । ରାତିଟା ସାରା ତା'ହେଲେ··· ଶୋଇନ ? ତୁମ ଆଖିରୁ ସବୁ ଜଣା ପଡ଼ୁଚି । ସେମାନେ ସହରୁ ଫେରିଚନ୍ତି ନା ନାହିଁ ?

ବୀଣା—ନା ଆସି ନାହାନ୍ତି ତ··· !

ମୋହନ—କ'ଣ କହୁଚ ? ତୁମ ମୁଣ୍ଡ ବିନ୍ଧିବାର କାରଣଟା ତା' ହେଲେ ଏଥର ଜାଣିଲି । ଭାଇ ସୁନନ୍ଦାଦେବୀଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଚଣ୍ଡୀଖୋଲରେ ରହିଗଲେ । ଆଉ ତୁମେ ସାରା ରାତି ତାଙ୍କ ଆସିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ ବସିଚ···ବେଶ୍ ଭଲ କରିଚ ।

ବୀଣା—ମୋହନ !!!

ମୋହନ—ହଁ ଖୁବ ଭଲ କରିଚ । ରାତିରେ ତ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ଖାଇ ନ ଥିବ । ହେଲେ କାହିଁକି, କୋଉଥି ପାଇଁ ଏ ଜାଗର-ଜାଳି ବସିଥିଲ ? ପାଖରେ ଗଦ ନ ରଖି ସାପ ଖେଳେଇବାକୁ ଆଶା କରୁଚ କାହିଁକି ?

ବୀଣା—କ'ଣ କହୁଚ ତୁମେ ମୋହନ ?

ମୋହନ—ସେମାନେ ଗଲେ । ତୁମେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଗଲନାହିଁ । ତୁମେ ତ କେବେ ଯାଇନା··· ?

ବୀଣା—ହଉ ତୁମେ ଯୋଉଦିନ ଯିବ, ସେଦିନ ମତେ ପଛକେ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବ ଯେ ମୁଁ ଦର୍ଶନ କରି ଆସିବି ।

ମୋହନ—ଏଇଟା ଅତି ଅସୁନ୍ଦର କଥା ହେଲା···

ବୀଣା—କାହିଁକି ? ସୁନନ୍ଦା କ'ଣ ତୁମ ଭାଇଙ୍କି କୁଆଡ଼େ ନେଇ ପଳଉଚନ୍ତି ?

ମୋହନ—ନେଇ ପଳେଇବା କଥା ନୁହେଁ ଭାଉଜ, ଆଜି ଯାହାକୁ କିଛି ନୁହେଁ ବୋଲି ତୁମେ ଉଡ଼େଇ ଦଉଚ । ସେଇ ହୁଏ ତ ଆଜି ଦିନେ ବହୁତ କିଛି ହୋଇ ତୁମ ଜୀବନରେ ଦେଖା ଦେବ ।

ବୀଣା—ମୋହନ ।

ମୋହନ—ସୁନନ୍ଦାଦେବୀ ଏଠିକି ଆସିବା ଦିନଠୁ, ଅନେକ କଥା ମୋ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଚି··ମନ ଭିତରେ ବହୁତ ଝଡ଼-ତୋଫାନ ଉଠି ମୋ ଭାବନାଗୁଡ଼ାକୁ ବରାବର ଓଲଟ-ପାଲଟ କରିଚି··· । ସତ କହିଲ ଭାଉଜ ? ଏଇଟା କ'ଣ ଅନ୍ୟାୟ ନୁହେଁ ? ଅଖିଆ, ଅପିଆ, ଅନିଦ୍ରା ହୋଇ ତୁମେ ଏଣେ ବସିଚ···ଅଥଚ ସେମାନେ··ଇସ୍, ମୁଁ ଭାବି ପାରୁନି ଭାଉଜ, ଭାଇଙ୍କର ଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା କେମିତି ?

ବୀଣା—ସେ କିଛି ନୁହେଁ ମୋହନ, ତୁମେ ହୁଏ ତ...

ମୋହନ—ହୁଏତ ଫୁଏତ କିଛି ନୁହେଁ ଭାଉଜ, ମୁଁ ଖୋଲା ଲୋକ । ମତେ ଯାହା ଦେଖାଗଲା ମୁଁ ସେଇଆ କହୁଚି...ଆମ ଘର କଥା ନେଇ ଗାଁରେ ଥଟ୍ଟା ପରିହାସ କରୁଛନ୍ତି । ଅଥଚ ଆମେ ଏଣେ ସୁନନ୍ଦାଦେବୀଙ୍କୁ ଖୁସି କରିବା ଲାଗି ଘରର ଘରକଟା ଲୋକ ତାଙ୍କର ଧନ୍ଦାରେ ଲାଗିଛୁ ! ସେତିକରେ ଦେବୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହନ୍ତି ସେ ଆହୁରି ଭାଇଙ୍କି ନେଇ ଯିବାଆସିବା ଗୋଟାଏ...

ବୀଣା—ଚୁପ ହୁଅ ମୋହନ ! ତୁମ ଭାଇଙ୍କି ତୁମେ ଭୁଲ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନା...ସେମିତି କିଛି ଅସୁବିଧା ନ ହେଉଥିଲେ...

ମୋହନ—ମିଛ କଥା ଭାଉଜ ! ଜାଣି ଶୁଣି ସୁନନ୍ଦାଦେବୀ ଏ ସଂସାରକୁ ଆସିଚନ୍ତି ନିଆଁ ଟିକିଏ ଲଗେଇବାକୁ । ମୁଁ ଠିକ୍ ବୁଝିଚି ! ଆସ, ଆଜ ଆସନ୍ତୁ...ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଫଇସଲା କରୁଚି...ବାପା...ବାପା...

ବୀଣା—ଆଉ, ବାପାଙ୍କୁ ଡାକନା...ଏସବୁ ଶୁଣିଲେ...

ମୋହନ—ଶୁଣନ୍ତୁ, ଘରକୁ ମୁରବି, ଟିକିଏ ସବୁ କଥା ଶୁଣନ୍ତୁ । ବାପା ! ବାପା ! !

ଭିତରୁ ଜବାବ ଆସିଲା "କଣ କରେ **ମହନ**" ।

ବୀଣା—ମୋହନ ! ତୁମେ ତାଙ୍କୁ କିଛି କୁହନା...ତାଙ୍କ ମନରେ କଷ୍ଟ ହେବ ।

ମୋହନ—ତୁମେ ଗଲ ଏଠୁ, ମୁଁ ବାପାଙ୍କୁ ପଗୃଚରେ ।

ବୀଣାର ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ବଂଶୀଧର—(ଆସି) କ'ଣ କହୁଚୁ ମୋହନ ?

ମୋହନ—ବାପା ! ତୁମେ ଭାଇଙ୍କି କୁହ । ଭାଉଜଙ୍କୁ ସେ ଏଥର ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯା'ନ୍ତୁ ! ତାଙ୍କର ଆଉ ଏଠି ରହିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।

ବଂଶୀ—କାହିଁକି, ବୋହୂ କ'ଣ ଯିବାକୁ କହୁଚି ?

ମୋହନ—ସେ କ'ଣ କହିବେ ବାପା ! ତୁମକୁ କ'ଣ ଦେଖାଯାଉନି ? ଭାଇ ତ ସବୁ ଦିନେ ରହିଲେ କଟକରେ । ବର୍ଷେ ଛ'ମାସରେ ଥରେ ଘରକୁ ଆସିବା କଷ୍ଟ । ଭାଉଜ କ'ଣ ଏଠି ଆମକୁ ରାନ୍ଧି-ବାଢ଼ି ଦବାକୁ ରହିବେ ? ନାଇଁ, ସେ ଯା'ନ୍ତୁ । ଅପା ନ ରାନ୍ଧିଲେ ମୁଁ ରାନ୍ଧିଦେବି ।

ବଂଶୀ—ସକାଳୁ ତୋ ମୁଣ୍ଡରେ ଏ ସବୁ କଥା କାହିଁକି ପଶିଚି କହିଲୁ... ?

ମୋହନ—ମୁଁ ତ କହିଲି, ଆଉ କହିବି କ'ଣ ? ଦେଖିଲ ଭଲା ଏତେ ଦିନ ହେଲଣି ଭାଇ ଆସିଲେଣି ଭାଉଜଙ୍କ ମୁହଁରେ ଟିକିଏ ହସ ଅଛି ? ହସ ଖୁସି କୁଆଡ଼େ ଗଲା...ସବୁବେଳେ ମୁହଁଟିକୁ ଶୁଖେଇ ଦେଇ ଧନ୍ଦାରେ ଲାଗିଚନ୍ତି ।

ବଂଶୀ—କ'ରେ କ'ଣ ହେଇଚି ମତେ କହ...

ମୋହନ—ଆହୁରି ପଚାରୁଚ ! ତମେ ପରା ବୁଢ଼ାଟିଏ ହେଲଣି, କିଛି ବୁଝିପାରୁନା ? କ'ଣ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନ ମ ବାପା ! ତମର ଟିକିଏ ଅକଲ ନାଇଁ । ଏ ଯୋଉ କୁମାରୀ ସୁନନ୍ଦାଟି ଏଠି ଆସି କୁଣିଆ ଭୋଜନ ପକଉଚନ୍ତି, ସେ ଆମ ଭାଇଙ୍କର କିଏ ? ଆମର ସେ କୋଉ ହିସାବ ?

ବଂଶୀ—ଇମିତି କ'ଣ କହୁଚୁ କିରେ ? ସିଏ ପରା ମଦନର କୋଉ ସାଙ୍ଗର ଭଉଣୀ...

ମୋହନ—ଗଲା, ସେଇଥିରେ ତ ଆମ ଦୁଃଖ ପାଣି ହେଇଗଲା । ସାଙ୍ଗର ଭଉଣୀ ବୋଲି ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଆଜି ଛତିଆବଟ, କାଲି ଚଣ୍ଡୀଖୋଲ । ଆସି ଘଡି ଚାହିଁଲା, ମଣିଷଙ୍କର ଦେଖା ନାଇଁ । ଏ ସବୁ ଦେଖି ଭାଉଜ ସେମିତିକା ମଣିଷ ବୋଲି ସହିଚନ୍ତି । ମୁଁ ତମ ବୋହୂ ହେଇଥିଲେ ନିଆଁ ଲଗେଇ

ତମ ଘର ଦ୍ୱାର ଗାଁ ଗଣ୍ଡା ସବୁ ପୋଡ଼ି ସାରନ୍ତିଣି । ସାଙ୍ଗର ଭଉଣୀ ନା ଗ୍ରହ ! ବାପା ! ମୁଁ ତୁମକୁ ସଫା ସଫା କହୁଚ । ଯଦି ଭଲ ଚାହଁ, ପାପ ଗ୍ରହଟିକୁ ଆଜ ଆମ ଘରୁ ବଦାୟ କର । ହଁ··· ।

ବଂଶୀ—ପାପ ଗ୍ରହ !

ମୋହନ—ଶନି ଗ୍ରହ ! ଆଗୁ ତୁମେ ତ ବୁଢ଼ା ଲୋକ, ମାମଲତକାର ! ଘରକୁ ମୁରବୀ··କହିଲ ଦେଖି, ଚକ୍ଷୁଲଜ୍ଜା କ'ଣ କଏ ନାହିଁ ? ସାତପରର ପରଟେ, ସିଏ ଭାଇଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ହସି ଖୁସି ହୋଇ ବୁଲବ; ଆଉ ଭାଉଜ, ତୁମ କୁଳର ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ତାକୁ ଅଣ୍ଡା ତରକାରୀ ରାନ୍ଧି ପରଶିବେ ! ଭାଉଜ ତ ହୋଇଚନ୍ତି ତମ ଘରର ଟୋଇଲି ।

ବଂଶୀ—ହାଇରେ କଣ କହିଲୁ ? ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇଁ ବୋହୂ··· ଟୋଇଲି ?

ମୋହନ—ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ନା ଫମ୍ପା କାନଗୋଇ ? ତୁମେ ଖାଲି ନାଁକୁ ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ··ନ ହେଲେ କିଛି ନାହିଁ । ସବୁ ଭିତରେ ଭିତରେ କୋରଡ଼ ହୋଇଗଲାଣି । ଦେଖ, ଗୋଟାଏ ଲୋକ ସକାଳେ ଗୃହର ଗୃହଣୀ ଲୋକ କମେଇ । ସବୁବେଳେ ଖାଲି ତାଙ୍କର ଚର୍ଚ୍ଚା, ତାଙ୍କର ଧନ୍ଦା ! ମେମ୍‌ସାହେବ ଚାଲିଖୋଲି ଗଲେ ଯେ ଜିନଷ ପତ୍ର ନେଇ ମୁଁ ଗାଡ଼ିରେ ଲଦିଲି, ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ପୁଅ ମୋହନ କାନଗୋଇ ଗୋଟିଏ କୁଲି ଭଳିଆ ମାଲ ପତ୍ର ବୋହିଲି । ସୁନନ୍ଦା ଦେବୀଙ୍କୁ ଖୁସି କରିବାକୁ ଆଉ ଅଧିକା କ'ଣ କରନ୍ତା ? ହେଃ ଖାଲି ଭାଉଜ ଟୋଇଲି କ'ଣ, ସମସ୍ତେ ଏଇନେ ଚାକର । ତମେ ହଉଚ ବୁଢ଼ା କୋଠିଆ···

ବଂଶୀ—ହାଇରେ, ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଘର ଝିଅ···

ମୋହନ—ଆହା,- ଭଦ୍ରଲୋକ ହୋଇଥିଲେ କାଲି ରାତିଟା ଯାକ ମିଆଡ଼େ ମିଆଡ଼େ ରହିଥାଆନ୍ତେ ? ତୁମର ଯୋଉ ଅନ୍ଧ

ବୁଝାମଣା ନା । ବାପା, ଥରକୁ ଥର ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ କଳଗୋଳ କରେ, ଆଉ ତୁମେ କୁହ ଅବାଧ । ହଉ, ଯାହା ତ ହେଲାଣି, ହେଲାଣି···ସେମାନେ ଆଗ ଆସି ଯା'ନ୍ତୁ···ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପଚାରୁଚ ! ଦେଖ ବାପା, ସେ ସୁନନ୍ଦା ଏଇନେ ଭାଇଙ୍କର ଏତେ ନଜର ହେଇଚନ୍ତି ଯେ ସେ ଭାଉଜଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଟିକଏ ଦୁଃଖ ସୁଖ ହବାକୁ ବେଳ ପାଉନାହାନ୍ତି ।

ବଂଶୀ—ସୁନ୍ଦ ତ ମତେ ଏ ସବୁ କିଚ୍ଛି କହନ···

ମୋହନ—ଅପା କାହିଁକି କହିବ ? ତାର କ'ଣ ହେଇଯାଉଚ କି ? ସେ ତ ଭାଉଜର ଯୋଉ ଭଲଗୁଡ଼ାକ ପାଅଁୁଚ ନା । ଶୁଣିଚନା ବାପା, ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଝିଅଙ୍କଠୁ ହେମ ଆମର ଖେମଟା ନାଚ ଶିଖିଲାଣି ! ବଡ଼ ଘର ଝିଅ କ'ଣ ଏଇୟା ? ଭାଇଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସେ ଆଗ ଏଠିକି ଆସିଲା କାହିଁକି ? ଘରଟା ଭିତରେ ଜୋତା ମଚ ମଚ । ସବୁବେଳେ ଇଂରାଜୀ କଥା ଖାଲି ଫସ୍ ଫସ୍··· । ବୁଝିଲ ବାପା ! ପୋଡ଼ାମୁହିଁ ଲାଜ ସରମର ବଂଶ ବୁଡ଼େଇ ଦେଇଚ ।

ବଂଶୀ—ସେ ମଦନଟା ମୁଣ୍ଡରେ କ'ଣ ଏସବୁ କିଚ୍ଛି ପଶୁନ ! ଲୋକେ ଆମକୁ କ'ଣ ବୋଲି କହିବେ ?

ମୋହନ—କହିବେ କ'ଣ ବାପା···କହୁଚନ୍ତି···କହିଲେଣି, କଳଙ୍କ ବଦନାମର ଢେଙ୍ଗୁରା ସବୁଠି ପିଟି ହେଇଗଲାଣି । ବାପା, ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ଘରକୁ ଲୋକେ ଏଇନେ ଛି-ଛାକର, ଥୁ-ଥାକର କରୁଚନ୍ତି ।

ବଂଶୀ—ହଉ, ମୁଁ ଆଜି ପଚାରିବ···ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପଚାରିବ । ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ବଞ୍ଚିଚ ନା ମରିଚ ?

ମୋହନ—ବଞ୍ଚିଚ, କିଏ ମନା କରୁଚ । ହେଲେ ତୁମେ ତୁନିହେଇ ବସ ବାପା ! ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୁଁ ଆଜି ସଜାଡ଼ି ଦଉଚ··ହେ

ସାହାବାଣୀକୁ ମୁଁ ଆଜ ପେରନ୍ତ ଲଞ୍ଜ ନ ଚଢ଼େଇଚ ଯଦି···
ଆରେ···ବାଘ ଘରେ ମିରଗ ନାଚ ହଉଚ ?

ରାଗରେ ଘୂରିଗଲେ, ଦାନ୍ତ କାଠି ସେମିତ ଅଧସା ଦାନ୍ତରେ ରହିଯାଇ ଥାଏ ।

ବଂଶୀ—ନା, ମହନାଠା ତ ମିଛ କହିବା ପିଲା ନୁହେଁ···କ'ଣ ହେଇଚ । ଆଲେ ବୋହୂ ! ବୋହୂ ! କୁଆଡ଼େ ଗଲୁ ମା···

ଡାକି ଡାକି ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ ··· ସପ୍ତମ ଦୃଶ୍ୟ

ମଦନର ଶୟନକକ୍ଷ

ମଞ୍ଚ ଆଲୋକିତ ହେବା ପରେ ଦେଖାଗଲା···ଆଇନା ସାମନାରେ ଠିଆ ହେଇଚନ୍ତି **ସୁନନ୍ଦା** । ଡ୍ରେସିଂଗାଉନରେ ପ୍ରଭାତରେ ପରିପାଟୀ ଅତି ସୁନ୍ଦର । **ମଦନ** ଗୋଟିଏ ସଜ ଫୁଟା ରକ୍ତଗୋଲାପ ତାଙ୍କ କବରୀରେ ଅତି ଯତ୍ନରେ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଲାବେଳେ, ଆସିଛନ୍ତି **ବୀଣା**···ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଚମକି ଉଠିଛି ସେ । କିନ୍ତୁ ପରକ୍ଷଣରେ ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି କରି ନେଇଛି ।

ମଦନ—Good Morning Sunada !

ସୁନନ୍ଦା—Good Morning, Madan Babu !

ଦୁହେଁ ହସିଲେ ।

ବୀଣା—ବାପା ତମକୁ ଡାକୁଚନ୍ତି···

ମଦନ—ମତେ !

ହଠାତ୍ ନଜକୁ ସୁଧାରିଇ ଆଣିଲ ।

ବୀଣା—ହଁ ଯାଅ···

ମଦନ—ମୁଁ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆସୁଚି ସୁନନ୍ଦା···Please

ସୁନନ୍ଦା—(**ବୀଣା** ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ) ବସ, ନୂଆବୋଉ !

ବୀଣା ବସିଲେ ।

ସୁନନ୍ଦା—ଏଇଥର ତୁମେ କଟକ ଚାଲ !

ବୀଣା—ମୁଁ ଗଲେ ଏ ଘର କମିତି ଚଳିବ ସୁନନ୍ଦା ?

ସୁନନ୍ଦା—କିନ୍ତୁ ମଦନବାବୁ ଜଣେ ବଡ଼ ଅଫିସର, ତାଙ୍କ ସୁବଧା ଅସୁବଧା ତମର ଦେଖିବା କଥା ।

ବୀଣା—(ହସି) କାହିଁକି ? ତୁମେ ସବୁ ଯେତେବେଳେ ପାଖେ ପାଖେ ଅଛ, ତାଙ୍କର ଆଉ ଅସୁବଧା କ'ଣ ?

ସୁନନ୍ଦା—(ଇଙ୍ଗିତ ବୁଝିଗଲେ-ମାତ୍ର ମନଭାବ ଲୁଚାଇ) ତଥାପି··· ତୁମେ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ···ବନ୍ଧୁତା ଛଡା ଆମଠୁଁ ସେ ବେଶୀ କ'ଣ ପାଇବେ ?

ବୀଣା—ଯେତକ ପାଉଚନ୍ତି, ତା'ଠୁ ବେଶୀ ତ ସେ ଆଶା କରୁ ନାହାନ୍ତି ! ତା ଛଡ଼ା ମୁଁ ଚାଲିଗଲେ ବହୁତ ଅସୁବଧା ହବ··· ବାପା ବୁଢ଼ା ଲୋକ, ତାଙ୍କୁ ଗୁହିଁ ଦିବ କିଏ ?

ମୋହନ—(ଆସିଚି) ଘର ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରନା ଭାଉଜ ! ଘର ଠି ଚଳିବ । ମୁଁ ତ କହୁଚି, ଅପା ନ କଲେ ସୋଟରେ ଗଣ୍ଡାକ କରିଦେବ ।

ବୀଣା—ଆଉ ତୁମ ପାଠ ପଢ଼ା ?

ମୋହନ—ଦରକାର ନାହିଁ, ଯେତକ ହେଲା ସେତକ ! ସେଇ ଘୋଡ଼ା lesson ଟି ବନ୍ଦ । ଓଡ଼ିଆ ପାଠ ପଢ଼ିଛି, ସେଇ ବହୁତ ! ପାଠ ପଢ଼ି ଝିଅତ ଖୁବ୍ ଉପଯୁକ୍ତ ହେଇଚନ୍ତି । ମୁଁ ପଢ଼ିଲେ ଅଧିକା କ'ଣ ହବ ? ସେ ଗୃହକର୍ମ କରନ୍ତୁ ମୁଁ ଏଠି ଘରବାଡ଼ି ଧନ୍ଦା ଦେଖୁଚି ।

ସୁନନ୍ଦା—ବେଶ୍ ଭଲକଥା···ଯିବାରେ ଆଉ ବାଧା କ'ଣ ?

ବୀଣା—ହଠାତ୍ ତୁମ ମନ କାହିଁକି ବଦଳି ଗଲା ମୋହନ ?

ମୋହନ—ଆରେ ତମ ସମସ୍ତିଙ୍କର ମନ ବଦଳି ଗଲା । ମୋ'ଶ ବେଳକୁ ଅଠା ଲଗିଚି ।

ବୀଣା—ତମର ଫେର କ'ଣ ହେଲା···?

ମୋହନ—କିଛି ନାହିଁ, ମୋର କାହିଁକି କ'ଣ ହବ । ମୁଁ କ'ଣ ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ବୋଲି ହେଇଚି ଯେ, ମୋର କ'ଣ ହବ ? ଯଦି କିଛି ହେଇଥାଏ, ତା ହେଲେ ତମର ହେଇଚି !

ସୁନନ୍ଦା—କ'ଣ ହେଇଚି । ମୁଁ ତ କିଛି ବୁଝିପାରୁନି !

ମୋହନ—ତୁମେ କୁଆଡ଼ୁ ବୁଝିବ ହୋ ? ତେନ୍ତୁଳି ଯିଏ ନ ଖାଇଚି ଆମ୍ବିଳା ମୁହଁ କଥା ସେ କୁଆଡ଼ୁ ଜାଣିବ ?

ସୁନନ୍ଦା—ମାନେ ?

ମୋହନ—ମାନେ ତାଙ୍କୁ ବୁଝେଇ ଦବଟି ଭଉଜ, ହଁ, ସୁନନ୍ଦା ଦେବୀଙ୍କୁ ତୁମେ ସଫା ସଫା ଶୁଣେଇ ଦିଅ । ସେ ଆଜି ଫେରନ୍ତି ଲଞ୍ଚରେ କଟକକୁ ଟିକେଟ କାଟନ୍ତୁ । ତାଙ୍କ ଚାଲି ଚଳନ, ଢଙ୍ଗ ରଙ୍ଗ ଏଠିକା ମୂର୍ଖ ଲୋକଙ୍କ ଆଖିକି ବଡ଼ ଖରାପ ଦିଶୁଚି···

ସୁନନ୍ଦା—କ'ଣ କହୁଚ Mr. Mohan ?

ମୋହନ—ଧେତ୍ତେରି ! ମିଷ୍ଟର ଫିଷ୍ଟର କିଛି ନୁହେଁ । ସେଯାଏ ମୋର ପଡ଼ା ନାହିଁ । ମୋର ସିଧା କଥା ତୁମେ ଆଜି ଏଠୁ ଗଲ ।

ମୁହଁ ଉପରେଧରେ ଯେ ଖାଲି ଆମର ଡିଙ୍କି ଗିଳିବା କଥା ।

ବୀଣା—ମୋହନ, ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଖାଇବ···ତୁମେ ଚୁପ ହୁଅ ।

ମୋହନ—କାହିଁକି ଚୁପ ହେବ ? ସମସ୍ତେ ଚୁପ ହେଲେ ଚଳିବ କିମିତି । ସତ କହିଲି ଭାଉଜ, ଯୁଆ ଭିତରେ ଭାଇଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମନ ଖୋଲି ପଦେ କଥା ତୁମେ କହିଲଣି ? ବେଳ କାହିଁ ? ମହାମାନ୍ୟ ଅତିଥିଙ୍କ ସତ୍କାରରେ ତ ବେଳ ଯାଉଛି । ତୁମେ ଯେମିତି ମୂର୍ଖ, ଭାଇ ସେମିତି ନିର୍ଲଜ୍ଜ ! ବାନ୍ଧବୀଙ୍କ ଗହଣରେ ଗୋଟାଏ ରାତି ଚଣ୍ଡୀଖୋଲରେ କଟେଇ ଦେଇ ଆସିଲେ··· ଏଣେ ଅବସ୍ଥା ଦେଖ···

ସୁନନ୍ଦା—(ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ) ମୋହନ··· !

ମୋହନ—ଏଇଟା ଆମ ଘର କଥା । ଆମ ଦିଅର ଭାଉଜ ଭିତରେ ତିନି ନମ୍ବର ଲୋକର ଯାଗା ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦା—ଓ···ଏତେଦୂର··· ?

ମୋହନ—ଏତେଦିନ ପରେ ଭାଇ ଘରକୁ ଆସିଲେ । ମନ ଖୁସି କୁଆଡ଼େ ଗଲା···ଭଲ ମନ୍ଦ କୁଆଡ଼େ ଗଲା, ଚାଲିଚି ବନ୍ଧୁ ଚର୍ଚ୍ଚା ! ଆଜି ଚଣ୍ଡୀଖୋଲ, କାଲି ମହାବିନାୟକ···ମୁଁ ପଚାରେ, ସୁନନ୍ଦା ଦେବୀ ଭାଇଙ୍କର ସାଙ୍ଗର ଭଉଣୀ ନା ଆଉ କିଛି··· ?

ବୀଣା—ତୁମ ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ୁଚି ମୋହନ, ତୁମେ ଏଠୁ ଚାଲିଯାଅ···

ସୁନନ୍ଦା—ନା ବୀଣାଦେବୀ ! ମୁଁ ତୃତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି । ଚାଲିଯାଉଚି ମୁଁ । ବଡ଼ ସରଳ ବିଶ୍ୱାସ ନେଇ ମୁଁ ଏ ପଲ୍ଲୀ ଗାଁକୁ ଆସିଥିଲି । ହେଲେ କି ନଗ୍ନ, କି କଦର୍ଯ୍ୟ ଆପଣମାନଙ୍କର ରୁଚି ଜ୍ଞାନ । ମୋ ସହିତ ମଦନବାବୁଙ୍କର ମିଳାମିଶାଟାକୁ ଆପଣମାନେ ସନ୍ଦେହପୂର୍ଣ୍ଣ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖୁଚନ୍ତି··· ?

ମୋହନ—ଖାଲି ସନ୍ଦେହ ନୁହେଁ ହୋ, ତା ସଙ୍ଗରେ ମିଶିଚି ଘୃଣା ।

ସୁନନ୍ଦା—Mr Mohan !

ଫେରଚନ୍ତି **ମଦନ** ।

ମଦନ—କ'ଣ ହେଇଚି ସୁନନ୍ଦା···କ'ଣ ହେଇଚି ?

ସୁନନ୍ଦା—ଆପଣଙ୍କ ଭାଇ ମତେ ଯାଚ୍ଛାମତ ଅପମାନ କରିଚନ୍ତି । ଗୋଟାଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ସୁଦ୍ଧା ଏ ଘରେ ମୁଁ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁନି··· ମଦନବାବୁ ! ଆଜି ଆପଣ ମତେ ଆମ ଘରେ ଛାଡ଼ି ଆସନ୍ତୁ ।

ମୋହନ—ଶିକ୍ଷିତା, ଆଧୁନିକା ଧେଇ ଧେଇ ହେଇ ସବୁଠି ବୁଲୁଚ, ବଣ ଜଙ୍ଗଲରେ ବୁଲି ଫଟୋ ଉଠଉଚ, ଏକା ଏତିକ ବାଟ ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଭାଇଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କାହିଁକି··ଚାଲ, ମୁଁ ନେଇ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସିବି । ହଁ, ଚାଲ···

ମଦନ—ମୋହନ !!!

ବୀଣା—ମୋହନ ! ତୁମେ କ'ଣ କରୁଚ···କାହିଁକି ଏଠି ଛିଡ଼ା ହେଇ କଥା ବଢ଼ଉଚ ? ମୋ ରାଣ, ଯାଅ, ତୁମେ ଚାଲିଯାଅ ।

ଠେଲି ଠେଲି ବିଦାୟ କରିଦେଲେ ।

ମୋହନ—ଅରେ, ବାଘ ଘରେ ମିଗ ନାଚ ଲଗିଚି । ଅଗ୍ନିଶିଖା ଧୋତ୍ତି !

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ମଦନ—ବୀଣା···

ବୀଣା—କଅଣ··· ?

ମଦନ—ହଠାତ୍ ଏ ମାନ ଅପମାନର ପ୍ରହସନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା କାହିଁକି ?

ସୁନନ୍ଦା—ସେ କଥା ମୋଠୁ ଶୁଣନ୍ତୁ ! ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ମୋର ବନ୍ଧୁତାକୁ ଏମାନେ ଖାଲି ସନ୍ଦେହ ନୁହେଁ, ଘୃଣା ଚକ୍ଷୁରେ

ଦେଖୁଚନ୍ତି । ଅଥଚ ମୁଁ ମୋଟେ ବୁଝିପାରୁନ, ମୋର ଅପରାଧ ରହିଲା କୋଉଠି ? ମଦନବାବୁ ମୋ ଜୀବନରେ ଏଇ ମସ୍ତବଡ଼ Tragedy ଅନୁଭୂତ ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ହେଇଚ···ଲୋକ ଚରିତ୍ର Study କରିବାକୁ ଆସି ମହାର୍ଘ ବହୁଦର୍ଶୀତା ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ହେଇଚ···ଆପଣ ଦୟାକରି ମତେ କଟକରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସନ୍ତୁ···

ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ମଦନ—ସୁବୋଧ ଏ ସବୁ ଶୁଣିଲେ ମତେ କ'ଣ କହିବ ତୁମେ ଭାବି ପାରୁଚ ବୀଣା ?

ବୀଣା—ଏଥିରେ ମୋର କ'ଣ ଅପରାଧ ? ସୁନନ୍ଦାଙ୍କ ସହିତ ତୁମର ଅବାଧ ମିଳାମିଶାକୁ ଲୋକେ ଯଦି କଦର୍ଯ୍ୟ ଆଖିରେ ଦେଖିଲେ, ସେଥିପାଇଁ କ'ଣ ମୁଁ ଦାୟୀ ?

ମଦନ—ବୀଣା··· !

ବୀଣା—ତୁମେ ତ ଘରକୁ ଆସିଲ, ସାଙ୍ଗରେ ଅଭିଆଡ଼ି ଝିଅଟିଏ ଧରି ଆସୁଥିଲ କାହିଁକି ?

ମଦନ—ତା'ହେଲେ କେବଳ ସେଇଥିପାଇଁ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଚକ୍ଷୁ-ଶୂଳ ହେଇଚ ! ସେଇ କଥା ବାପା ବର୍ତ୍ତମାନ ତାକୁ କହିଲେ···

ବୀଣା—କ'ଣ କହିଲେ ?

ମଦନ—ତୁମକୁ କଟକ ନେଇଯିବା ପାଇଁ··· ।

ବୀଣା—ଯଦି ଅସୁବିଧା ମନେ କରୁଚ ନ ନିଅ । ମୁଁ ତ କେବେ ହେଲେ ଯିବାକୁ ଚାହିଁନ···କହିଚି କେବେ ?

ମଦନ—ନା ତୁମେ କିଛି ଚାହିଁ ନ, କିଛି କହ ନ, କିଛି କର ନ, ଖାଲି ସନ୍ଦେହର ଦୃଷ୍ଟି ନେଇ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ ନୀରବରେ ନାଲିଶ୍ କରେଇଚ । ମୁଁ ଯୋଉଦିନ ଆସିଲି, ଆସିବା ମାତ୍ରେ ମୁଁ ତୁମର ଭାବାନ୍ତର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଚ ।

ବୀଣା—କେବେ କିଛି ତ୍ରୁଟି ଦେଖିଚ ? ମୋ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ମୁଁ କେବେ ଅବହେଳା କରିଚ ?

ମଦନ—କିନ୍ତୁ ଜଣେ ଭଦ୍ରମହିଳାଙ୍କର ଯେପରି ଭାବରେ ଅପମାନ କରାଗଲା, ତାକୁ ତୁମେ ସମର୍ଥନ କଲ ତ ?

ବୀଣା—ଏଇଟାଇ ତୁମ ପାଖରେ ବଡ଼ ହେଲା, ନା ? ସୁନନ୍ଦାଙ୍କ ଅପମାନଟା ତୁମକୁ ଭାରି ବାଧିଲା, ନା ? ତାଙ୍କୁ ନେଇ ଯେତେବେଳେ ଏଣେ ତେଣେ ଚାଲିଯାଅ ସେତେବେଳେ ମୋ କଥା ଭାବିବାକୁ ତୁମକୁ ଟିକିଏ ଅବସର ମିଳେନା··· ?

ମଦନ—Oh, I see ! ମୋହନ ତା' ହେଲେ ଠିକ୍ ପ୍ରେରଣା ପାଇଚି ! ତା' ନ ହେଲେ ସେ କିମିତି ସାହସ କରିଥା'ନ୍ତା ତା' ବଡ଼ଭାଇ ଆଗରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ସୁନନ୍ଦାଦେବୀଙ୍କୁ ଅପମାନ ଦବାକୁ ? All right, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ଆଜି କଟକ ଚାଲି ଯାଉଚି ।

ବୀଣା—ବେଶ୍, ମୁଁ ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବି ।

ମଦନ—ନା, ପତି-ଭକ୍ତିର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ।

ବୀଣା—(ଆହାତ ହୋଇ) ତା'ହେଲେ ବାନ୍ଧବୀଙ୍କର ପ୍ରେମଟାଇ ତୁମର ବେଶୀ ପ୍ରୟୋଜନ !

ମଦନ—ବୀଣା ! କାହା ସାମନାରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ତୁମେ କଥା କହୁଚ ଜାଣ ?

ବୀଣା—ମୋର ସ୍ୱାମୀ···ପରମ ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତା···

ମଦନ—ଆରାଧନାର ଅର୍ଥ ଅବମାନନା ନୁହେଁ, ବୀଣା ! କିଏ ତୁମକୁ ଇମିତି ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ହବାକୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଚି ? ତୁମର କୁସଂସ୍କାର ନା ସେଇ Sconndral ମୋହନ ! ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଚି, ତୁମକୁ ନଷ୍ଟ କରିଚି କିଏ ?

ବୀଣା—ତୁମର ଦୁର୍ବଳତା !

ମଦନ—ଓ, ଅପାଠୁଁ ଯାହା ଶୁଣିଥିଲି ତା' ହେଲେ ସତ ।

ବୀଣା—କାହାଠୁଁ କ'ଣ ଶୁଣିଚ ସେ କଥା ମୁଁ ଜାଣେନା, ହେଲେ ମୁଁ ଦେଖିଚି···ସୁନନ୍ଦାଙ୍କ କବରୀରେ ସାଜଦେଇଚ ତୁମେ ରକ୍ତ ଗୋଲାପ ! ସୁନନ୍ଦାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତୁମେ କଟେଇ ଦେଇ ଆସିଚ ଦୀର୍ଘ ଗୋଟାଏ ରାତି ! ମୁଁ ଯଦି ପଚାରେ, ଇମିତି ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ହବାକୁ ତୁମକୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଚି କିଏ···ସୁନନ୍ଦାଦେବୀ ନା ତୁମର ପ୍ରଲୋଭନ ?

ମଦନ—Shut up, ବୀଣା ମୋ ସାମନାରୁ ତୁମେ ଚାଲିଯାଅ ।

ବୀଣା—ଚାଲିଯିବି କୁଆଡ଼େ ? କଣ୍ଟକ ଛଡ଼ା ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥ ତ ମୋର ଆଉ କୋଉଠିକି ନାହିଁ···

ମଦନ—ବୀଣା, ତୁମକୁ ସ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି ମୁଁ ଯଦି ସ୍ୱୀକାର ନ କରେ ?

ବୀଣା—ହେଲେ ମୁଁ କମିତି ତୁମକୁ ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର ନ କରିବି ? ପୁଣି ଥରେ ତୁମେ ବିବାହ କରିପାରିବ, ହେଲେ ମୋ ପାଇଁ ତ ସେ ରାସ୍ତା ନାହିଁ···

ମଦନ—ସେତିକି ଖିଆଲ ଯଦି ତୁମର ଥାଆନ୍ତା, ତୁମେ ଆଜି ମୋ ଆଗରେ ଛିଡ଼ାହେଇ ଏତେ ଦମ୍ଭ କରୁ ନ ଥା'ନ୍ତ ! ବେଶ୍, ଏତେ ଯଦି ତୁମର ଅହଙ୍କାର, ଅର୍ଜିତ କର୍ମଫଳ ଭୋଗ କରିବାକୁ ମୁଁ ତୁମକୁ ଛାଡ଼ି ଯାଉଚି··· ।

ବୀଣା—(ପାଦ ଧରି ବସି ପଡ଼ିଲେ) ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର ତୁମେ ହେଇ ପାର ନା···ଏତେ ନିର୍ମମ ତୁମେ ହେଇପାର ନା···ନା···ନା···

ମଦନ—(ପାଦରେ ଠେଲି ଦେଲେ) ଚାଲିଯାଅ ମୋ ସାମନାରୁ···

ଚାଲିଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେବା ସମୟେ ଆସିଛନ୍ତି **ବଂଶୀବାବୁ** ।

ବଂଶୀ—ଚାଲିଯିବୁ କୁଆଡ଼େ ମଦନ ? ସତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମା'କୁ ମୋର ଧୂଳିରେ ପକେଇ ଦେଇ ଚାଲିଯିବୁ ? ସୁନନ୍ଦା ତୋର କିଏ ?

ତାର ପାଇଁ ତୁ ତୋର ବିବାହିତା ସ୍ତ୍ରୀକୁ ପାଦରେ ଠେଲିଦେଇ ଚାଲିଯିବୁ ? ଏଇ ତୋର ଶିକ୍ଷା ? ଏଇ ତୋର ମଣିଷ ପଣିଆ··· !

ବୀଣା—ବାପା !

ବଂଶୀ—କୁଳାଙ୍ଗାର ! ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇର ପୁଅ ନ ହୋଇ ଆଉ ଯଦି କିଏ ହୋଇଥାନ୍ତା, ତେବେ ମୁଁ ଏଇଠି ଫାଶି ଦେଇଥା'ନ୍ତି···ହେଲେ···ହେଲେ···

ମଦନ—ସୁବୋଧର ଭଉଣୀକି ଅପମାନ କରିବାର right ତୁମ-ମାନଙ୍କର କାହାର ନାହିଁ !

ବଂଶୀ—ନା, କିନ୍ତୁ ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇର କୁଳଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଅପମାନ କରିବାର right ତୋର ସେଇ ସୁନନ୍ଦାଦେବୀଙ୍କର ଅଛି··· ନା ? ହତଭାଗା···କୁଳାଙ୍ଗାର । ମୁଁ ମୋହନକୁ ତା' ସାଙ୍ଗରେ କଟକ ପଠଉଚି, ତୋର ଯିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।

ମଦନ—କାହାର ଯିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ଯାଉଚି । ଯୋଉ ମାନେ ଅତିଥିର ସମ୍ମାନ କରି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସମ୍ପର୍କ ରଖିବାକୁ ମୁଁ ଲଜ୍ଜାବୋଧ କରୁଚି···

ବଂଶୀ—ସତେ ନା କ'ଣ ! କିନ୍ତୁ ମନେରଖ ମଦନ ! ଆଜି ତୁ ଯଦି ତୋ ବାପକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରି ମରିଚିକା ପଛରେ ଚାଲିଯାଉ, ତୋ ଲାଗି ଏ ଘରର ଦରଜା ଚିରଦିନ ଲାଗି ବନ୍ଦ ରହିବ । ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ କାଣିଚୁଏ ସୁଦ୍ଧା ତୁ ପାଇ ପାରିବୁନି ! ନା··· !

ମଦନ—ବାପା !

ବଂଶୀ—ବସୁଧର ବୃକରେ ମେରୁଦଣ୍ଡ ଭାଙ୍ଗି ଗଲେ ବି ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇର ଜବାବ କୌଣସି ଦିନ ବେଜବାବ ହୋଇନି ।

ବୀଣା—ବାପା !

ବଂଶୀ—ଆଜି ପାଠ ଶାଠ ପଢ଼ି ଗୁଣିଆ ହୋଇଚୁ ବୋଲି, ବଡ଼

ଅଫିସର ହୋଇଚୁ ବୋଲି ମୋ ମୁହଁ ଉପରେ ଜବାବ ଦବୁ ତୁ ? ଏଇ ଆଶା ନେଇ ମୁଁ ତତେ ମଣିଷ କରିଥିଲି ?

ମଦନ—ମୋର କିଛୁ ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ଚାଲିଯାଉଚି···

ବଂଶୀ—ଚାଲିଯିବୁ ବୋଲି ମତେ ଧମକ ଦଉଚୁ ? ଯା' ଏଇକ୍ଷଣି ଯା'···ମୁଁ ତୋ ପରି କୁଳାଙ୍ଗାରର ମୁହଁ ଦେଖିବାକୁ ଚାହେଁନା ।

ମଦନ—All right !

ରାଗରେ ଚାଲିଗଲେ ।

ବୀଣା—ତୁମେ ଫେରି ଆସ···ଫେରି ଆସ, ବାପା ! ଏଣ୍ଡୁ କ'ଣ କଲ ? ତାଙ୍କୁ ଡାକ, ସେ ଚାଲିଗଲେ ! ବାପା···

ବଂଶୀ ଆବେଗରେ ବୀଣା ମୁଣ୍ଡକୁ ଅଉଁସି ପକାଇଲେ, ମାତ୍ର ଆଖିରେ ତାଙ୍କର ଥିଲି ଯେମିତି ନିଆଁ ।

❊ ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ ଶେଷ ❊

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ ··· ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

ସୁବୋଧର ଘର ।

ମଞ୍ଚ ଆଲୋକିତ ହେବା ପରେ ଦେଖାଗଲା···ସିଢ଼ି ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସୁଛନ୍ତି **ସୁନନ୍ଦା**, ପଛେ ପଛେ ଆସୁଛନ୍ତି **ପୁଷ୍ପା** ଗୀତ ଗାଇ ଗାଇ । ଗୀତ ବୋଲି **ସୁନନ୍ଦାକୁ** ଚିଡ଼େଇବାର ମତଲବ ।

—ଗୀତ—

ଗୁମାନେ ବସନା ଗୋରୀ !
ମନୁ ମାନ ବାରି ଦେ,
ରସାଇ ନବ ନାଗରେ
ମାନ ଧନ ସାରି ଦେ । ୧ ।
ନୟନେ କଜ୍ୱଳ ଗୀର
ଦେଖନା ଆରେ ଜବାଧରୀ ।
କମ କଜଳ ସୂତାରେ
ବାନ୍ଧି ମନ ଘାରି ଦେ । ୨ ।
ଅନା ଶଶୀ ହସିଲାଣି
କୁମୁଦ ବିକଶିଲାଣି,
ଧଇର୍ଯ୍ୟ ହରାଇ ବନ୍ଧୁ
ଡାକେ ସଖି, ତାରି ଦେ । ୩ ।
ସେବକ ଜନରେ ମାନ
ଶୋଭା କ'ରେ ଜୀବଧନ ?
ଅଧର କୋଣରେ ହସି
ସୁଧା ବାରି ଭରି ଦେ । ୪ ।

ପୁଷ୍ପା—(ଗୀତ ପରେ) ତୁମର ପରିବର୍ତ୍ତନ ମତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଛି, ସୁନନ୍ଦା !

ସୁନନ୍ଦା—ଏ ପୃଥିବୀ ତ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ, ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହବାର କ'ଣ ଅଛି ନୂଆବୋଉ ?

ପୁଷ୍ପା—ତମର କ'ଣ ହୋଇଚି କୁହ ତ ? ଝରଣାପରି ମିଠା ହସ ସବୁବେଳେ ଯାହା ମୁହଁରେ ଲହଡ଼ି ଭାଙ୍ଗୁଥିଲା, ସାଗରର ଗମ୍ଭୀରତା ସେଠି ଆସିଲା କୋଉଠୁ ? ମଦନବାବୁଙ୍କ ଗାଁରୁ

ଫେରିଲା ପରେ ତମେ ଏତେ ଉଦାସ କାହିଁକି ହୋଇପଡ଼ିଚ ସୁନନ୍ଦା ?

ସୁନନ୍ଦା—ସବୁ ଜାଣି କିଛି ନ ଜାଣିଲା ପରି ଥରକୁ ଥର ପଚାରିଲେ ମୁଁ କି ଉତ୍ତର ଦେବି ନୂଆବୋଉ ? ଖାଲି ଅପମାନ ନୁହେଁ, ଜୀବନରେ ସେ ଯେମିତି ମୋର ଗୋଟାଏ କଳଙ୍କ ! ସେଦିନର କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲେ ଆଜି ବି ଘୃଣାରେ ଗ୍ଳାନି ଭିତରଟା ମୋର ଥରି ଉଠୁଚି । ପଲ୍ଲୀ ଉପରେ କି ଉଚ୍ଚ ଧାରଣା ନେଇ ମୁଁ ସେଠିକି ଯାଇଥିଲି, ତୁମେ ତ ଜାଣ ନୂଆବୋଉ ।

ପୁଷ୍ପା—ଜାଣେ । ଧାରଣା ତୁମର ଏକାବେଳକେ ତିକ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଚି । ହେଲେ ସୁନନ୍ଦା, ଅନ୍ତତଃ ଯେ କୌଣସି ସାଧାରଣ ଘଟଣା ଭଳି ସେ କଥାକୁ ଭୁଲିଯିବା ଉଚିତ ।

ସୁନନ୍ଦା—ଭୁଲିଯିବି ! କମିତି ଭୁଲିଯିବି ? ମୋ ମୁହଁ ଉପରେ ସେମାନେ ମତେ ଆଘାତ ଦେଇଚନ୍ତି । ସେଇ ଆଘାତକୁ ପରାଜୟ ବୋଲି ମାନିନବା ଛଡ଼ା ମୋର କ'ଣ ଆଉ କିଛି କରିବାର ନାହିଁ ?

ପୁଷ୍ପା—ସୁନନ୍ଦା ! ଆସିଲା ଦିନଠୁଁ ସବୁବେଳେ ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ଲଗିଚି । କିନ୍ତୁ ଗୀତ, ନାଚ, ହସ, ଖେଳ କାହିଁରେ ତୁମର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସୁନି । ଛି, ସୁନନ୍ଦା ! ଏତେ ଭାବପ୍ରବଣ ହବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ; ମଦନବାବୁ କହୁଥିଲେ ତୁମେ ତାଙ୍କ ସହିତ ମିଳାମିଶା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକାବେଳେକେ ବନ୍ଦ କରିଦେଉଚ··· ତାଙ୍କର ଦୋଷ କ'ଣ ?

ସୁନନ୍ଦା—ନା, ମଦନବାବୁଙ୍କର ଦୋଷ କ'ଣ ! (ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ) ସେ କ'ଣ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଜାଣି ନ ଥିଲେ । ସେ କ'ଣ ତାଙ୍କ ଭାଇଙ୍କି ଚିହ୍ନି ନ ଥିଲେ । ମତେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଆଗରୁ ତାଙ୍କର ଏ ସବୁ ଭାବିବା ଉଚିତ ଥିଲା । ଇସ୍, କି mean

ସେମାନେ । କି କୁତ୍ସିତ ମନୋବୃତ୍ତି । ସେମାନେ ମତେ ଚୋରମତ ସନ୍ଦେହ କଲେ । ମୁଁ କଳ୍ପନା କରିପାରୁନି ନୂଆବୋଉ ! ମଣିଷର ମନ ଭିତରେ ଏତେ ଆବର୍ଜନା ଆସେ କୁଆଡ଼ୁ ?

ପୁଷ୍ପା—ମୁଁ ମଦନବାବୁଙ୍କୁ ଆସିବାକୁ କହିଛି…

ସୁନନ୍ଦା—କାହିଁକି ନୂଆବୋଉ ? ପୁଣି ଏଇ ସବୁ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ?

ପୁଷ୍ପା—ନା, ସେ ତୁମ ଭାଇଙ୍କର ବନ୍ଧୁ । ଏ ଘର ସହିତ ଘନିଷ୍ଠତା ତାଙ୍କର ଅନେକ ଦିନର । ଆସନ୍ତୁ ସେ, ଗୋଟାଏ ସାଲିସ୍ ଆଜି ହୋଇଯାଉ ।

ସୁନନ୍ଦା—ସାଲିସ୍ (ହସିଲେ) ବେଶ୍, ମଦନବାବୁ ଆସନ୍ତୁ, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଖୋଲା-ଖୋଲି ଭାବରେ ପଚାରିବି…

ପୁଷ୍ପା—କ'ଣ ପଚାରିବ ସୁନନ୍ଦା ?

ସୁନନ୍ଦା—ସେତିକିବେଳେ ଶୁଣିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଶୁଣିଲେ ଆଉ ଗୁରୁତ୍ୱ ରହିବ ନାହିଁ…

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ପୁଷ୍ପା—ଶୁଣ ସୁନନ୍ଦା ! ଶୁଣ…

ହରେକୃଷ୍ଣକିଶୋର—(ପ୍ରବେଶି) ଆପଣ ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ ?

ପୁଷ୍ପା—ହଁ, କାହିଁକି ?

ହରେ—(ପ୍ରଣାମ କରି ତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ସମସ୍ତ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ରଖି ଦେଲେ) ନଅନ୍ତୁ, ପତ୍ର ପତ୍ରିକାରେ ଆପଣଙ୍କ ଲେଖାସବୁ ପଢ଼ିଛି… ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ଆପଣଙ୍କର ଗୁଣ-ଗାନ ଶୁଣିଛି । ମୋର ଆଜି ସୁଦିନ ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ପାଇଛି । ମୋର ଆଜି ସୁ-ପ୍ରଭାତ ।

ପୁଷ୍ପା—ଏ ସବୁ କ'ଣ ? ଆପଣ କିଏ ?…

ହୃଷ୍ଟ—ଜଣେ ଦରିଦ୍ର ଲେଖକ । ଏଇ ପାଣ୍ଡୁଲିପିଗୁଡ଼ିକ ଦୟାକରି ଦେଖନ୍ତୁ ପୁଷ୍ପାଦେବୀ ! ମୋର ପ୍ରାଣ ଦେଇ ମୁଁ ରଚନା କରିଚି । (ବ୍ୟାଗ ଖୋଲି) କ'ଣ ଦେଖିବେ ? ନାଟକ, ଉପନ୍ୟାସ, କାବ୍ୟ, କବିତା । କୁହନ୍ତୁ, ଚିନ୍ତାଶୀଳ ପ୍ରବନ୍ଧମାଳା ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁଚନ୍ତି ? ଏଇ ଦରଛିଣ୍ଡା ବ୍ୟାଗ ଖଣ୍ଡିକ ଭିତରେ ସାହିତ୍ୟର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ମୁଁ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଧରି ବୁଲୁଚି ; କିନ୍ତୁ ପକେଟରେ ଗୋଟାଏ ଟଙ୍କା ବି ନାହିଁ ମ୍ୟାଡ଼ାମ୍ ।

ପୁଷ୍ପା—(ଉଲ୍ଲସିତା ହୋଇ) ଆପଣନ୍ତୁ ଜଣେ କବି !

ହୃଷ୍ଟ—କବି, ନାଟ୍ୟକାର, ସଙ୍ଗୀତ ଲେଖକ, ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖକ, ଯାହା ଭାବିବେ···**Jack of all trades** ! ସଙ୍ଗୀତ, ନୃତ୍ୟ, ଚିତ୍ରାଙ୍କନ, ମୃତ୍ତିକା···ଗଠନ, ଚାରୁକାର୍ଯ୍ୟ କୁଟୀରଶିଳ୍ପ, ହୋମିଓପାଥିକ, କବିରାଜି, ମ୍ୟାଜିକ୍, କ'ଣ ନ ଜାଣେ ବୋଲି ନୁହେଁ ; କିନ୍ତୁ ପୁଷ୍ପାଦେବୀ, ସୁବିଧା କୋଉଠି ହେଇନି···ସବୁଠି ଅନାଦର···ଲାଞ୍ଛନା, ତିରସ୍କାର, ବାଧା···

ପୁଷ୍ପା—କମିତି ଧରଣର କବିତା ଆପଣ ଲେଖନ୍ତି କୁହନ୍ତୁ ତ ?

ହୃଷ୍ଟ—କମିତି ମାନେ ? ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କ ପରେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ! ମୋ କବିତାରେ ଆପଣ ଶାରଳା ଦାସ, ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସଙ୍କ ଛାଞ୍ଚ ଯେତିକି ପାଇବେ, ତା'ଠୁଁ ବେଶୀ ପାଇବେ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ଆଉ କବିସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଛାତ । ଆଉ **style** ତ ପ୍ରାୟ ସଚ୍ଚିରାଉତରାୟଙ୍କ ନକଲ । ମାତ୍ର ଭାବଧାରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଟ୍ୟାଗୋରୀୟ । ଦେଖନ୍ତୁ ଏଇ 'କଳାପାନ ବିବର ପ୍ରେମ-ଚିଠାଉ' ପାଣ୍ଡୁଲିପିଟି ଦେଖନ୍ତୁ ।

ପଢ଼ିଲେ ।

ଆହେ ପ୍ରିୟ, ଆହେ ପ୍ରିୟତମ !
ଆଜି ଏ ଗୃହଜାଣି ଗନ୍ତି···
ଚାହିଁ ଚାହିଁ ତୁମ ପଥ ଆଖିରେ ମୋ ଆସିଲାଣି ଘୁମ ।

କାଲି ବୋଲି କଲ କି ଗୋ ଘୃଣା ?
ବଉଳ ଗୁଛର ତଳେ ବୋଧେ ମତେ ନ ପାଇଲ ଖୋଜି···
ପ୍ରିୟ ମୋର, ହେ ଅନ୍ଧାରକଣା ।

ଘାବରେ, ଭାଷାରେ, ଠାଣିରେ, ଏକାବେଳକେ altra-modern ! ନାୟିକା କାଳି, କୁତ୍ସିତା, ମାତ୍ର ରସ-ଦାତ୍ରୀ, ସୁକର୍ଣ୍ଣୀ ଆଧୁନିକା···ନଅନ୍ତୁ··· ।

ପ୍ରଷ୍ଟା—ସତେ ନା କ'ଣ ? କଳାଟାକ ବିବର 'ପ୍ରେମ ଟର୍ଚ୍ଚା଼ଓ' ଅଦ୍ଭୁତ ନାମକରଣ କରିଚନ୍ତି ତ ?

ହଷ୍ଟ—ଆଦ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତ ସବୁ ଅଦ୍ଭୁତ ! ଏ 'ରସ କୋଇଲ' କାବ୍ୟ ଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ନ୍ତୁ । ପେଟ୍ରୋଲିୟମଠାରୁ କେରୋସିନ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ inflamadle ରସ ଭରି ରହିଚି । ପଢ଼ୁ ପଢ଼ୁ ଆପଣଙ୍କ ରକ୍ତରେ ନିଆଁ ଲଗିଯିବ ।

ପଦେ ବୋଲିଲେ ।

ଆଦିମ ପ୍ରଭାତ କାଳୁସ୍ମିତ ହାସେ, ପାତ୍ର ବକ୍ଷେ
ଉନ୍ନତ ବକ୍ଷୋଜ ଘରେ,
ସବ ହସ୍ତ ସମର୍ପିଛ ମରଣାନ୍ତ ବିଷ···
ନାରୀ ! ଏଇ ତୁମ ଇତିହାସ ।

ପୁଣି ଶୁଣନ୍ତୁ···

ନର୍ଦ୍ଦମାର କଡ଼େ କଡ଼େ···
ସପ୍ତରଙ୍ଗୀ ମିଠେଇ ଦୋକାନ
ନାହିଁ କ'ଣ ?
ଲଡ଼ୁ, ପୁରୀ, ଗଜା, ରସଗୋଲା···
ସବୁ ମିଠା, ଠିକ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ପରି
କିନ୍ତୁ ନାରୀ ! ତୁମ ଠାରୁ ସେ କି ମିଠା ବେଶୀ ?···

ପ୍ରଷ୍ଟା—(ପଢ଼ୁ ପଢ଼ୁ ଆତ୍ମହରା ହୋଇ) ସତେ ତ ! ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର

ହୋଇଚି । ପକ୍ଷପାତ ନ ଥାଇ ଆପଣ କବିତାର ଗୋଟାଏ ନୂଆ ଢଙ୍ଗ ଆବିଷ୍କାର କରିଛନ୍ତି ।

ସ୍ରଷ୍ଟା—ଚିହ୍ନିବା ଗ୍ରାହକ ନ ହେଲେ କିଏ ବୁଝିବ ଆଜ୍ଞା ? ଦେଖନ୍ତୁ, ଏଇଟି 'ବିଦଗ୍ଧା କଳାରାଧା !' ସେ ଏକାବେଳକେ ଦାନ୍ତ ଭଙ୍ଗା । ଯୋଉ ଛନ୍ଦ 'ବ'ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଚି ତାର ଆମୂଳଚୂଳ ସବୁ 'ବ' 'ବ' ଛଡ଼ା ଯେମିତି କାବ୍ୟରେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ।

ଆବୃତ୍ତି କଲେ

ବାରିଜ-ବଦନା- ବରଜ ବାଳୀ
ବିକଳେ ଛୁଉନ୍ତି ବେଙ୍ଗ ବୋବାଳି,
ବୟସ ବୋଝ ତ ନୋହୁଛି ବହି
ବିରହ ବେଦନା ଦେଉଛି ଦହି,
ବୃଷଭାନୁ-ସୁତା ଯେ,
ବଣ ଭୋଜୀ ଲାଗି ବିଶେଷ ବ୍ୟଥା ଯେ ।
ବମ୍ବେଇ ପାଟେଣ୍ଟ ବାଦାମୀ ଶାଢ଼ୀ
ବଲାତି ବାଗରେ ବଢ଼ଶ୍ ଭିଡ଼ି,
ନାଗୁଣୀ ପରାଏ ଖେଳଇ ବେଣୀ
ବାଘୁଣୀ ପରାଏ ବେଶ ତରୁଣୀ,
ରମଣୀ ମଣି ଯେ,
ବୋଲିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଉପମା ଖଣି ଯେ ।

ପ୍ରଷ୍ଟା—ଆପଣଙ୍କ ନାଟକ ଉପନ୍ୟାସର ସୃଷ୍ଟି ସବୁ କ'ଣ ଠିକ୍ ଇମିତି ?

ସ୍ରଷ୍ଟା—ହରେକ କିସମର Variety ! ଫକୀର ମୋହନ, ପ୍ରେମଚାନ୍ଦ ଅଛନ୍ତି, କାହ୍ନୁଚରଣ, କାଳନ୍ଦି ଚରଣ ଅଛନ୍ତି, ବଙ୍କିମଚନ୍ଦ୍ର ଆଉ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ଅଛନ୍ତି, ଇତର, ନଅଁ ଖଣ୍ଡ ଅଛି, ସବୁ ଭରପୂର... ସବୁ 'ଯୁଗ'ର ଭାବ ଭଙ୍ଗୀରେ ଅନବଦ୍ୟ । ଦେଖନ୍ତୁ ।

ପୁଷ୍ପା—କିଛି ଛପିଲେଣି··· ?

ହଟ—ଦୁଃଖ ମୋର ସେଇଠି, ଆଜ୍ଞା ! ଦେଶରେ ଏତେ ସମାଲୋଚକ, ସଂଗ୍ରାହକ, ସମ୍ପାଦକ, ପ୍ରକାଶକ ଅଛନ୍ତି···ଅଥଚ ଆଗ୍ରହୀ ଜଣେ ସୁଦ୍ଧା ନାହିଁ । ସମାଲୋଚକମାନେ ତ ଅନ୍ଧ···ପ୍ରକାଶକମାନେ ତ ସ୍ୱାର୍ଥପର···ଗୁଣର ଆଦର କରୁଛି କିଏ ପୁଷ୍ପାଦେବୀ ? ଦରିଦ୍ର ଲେଖକର ଝାଳବୁହା ଧନରେ କୋଠା ପିଟି ଦେଲାବେଳକୁ ଯେମିତି ଭିକ୍ଷା ଦଉଛନ୍ତି···

ପୁଷ୍ପା—ବାସ୍ତବିକ, ବଡ଼ ଦୁଃଖର କଥା···

ହଟ—ମୋର ଏଇ ଛିଣ୍ଡା ତାଳପକା ପଞ୍ଜାବି ଦେଖି ଲୋକେ ସାଧନାର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝୁନ୍ତିନି, ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ବି କରନ୍ତିନି । ଦରିଦ୍ର କଳାକାର ତାର ଏଇ ଛିଣ୍ଡା ବ୍ୟାଗ୍ ଭିତରେ କି ଅମୂଲ୍ୟ-ନିଧି ସାଇତି ରଖିଛି ।

ପୁଷ୍ପା—ଆପଣଙ୍କ ନାଟକ ରଚନା କିମିତି ? **Shakespeare, Ibson style ?**

ହଟ—ମୋ ନାଟକରେ କାହାର ଛାୟାପାତ ହୋଇନି । ମୋ ନାଟକ ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା ନେଇ । ଖାଲି ଗୃହଦାସୀ-ଗୀତ ଆଉ ପ୍ରେମ ଉପରେ ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡ । ଭଲ ପାଇବା ଥିଓରି ଉପରେ ଏକାଙ୍କିକା ତିନିଖଣ୍ଡ । ମିଳନ, ବିଚ୍ଛେଦ, ମହାମାରୀ, ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ, ଆତ୍ମହତ୍ୟା, ଭ୍ରୂଣହତ୍ୟା, ଝଡ଼, ବତାସ, ବନ୍ୟା, ମଡ଼କ, ବିପ୍ଳବ, ସଙ୍ଘର୍ଷ ସବୁ ପାଇବେ···କିଛି ବାଦ୍ ଦେଇନି । ଏ 'ନାରୀ ଓ ନର୍କ' ଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ନ୍ତୁ, ଦେଖିବେ ନାରୀ ଶିକ୍ଷା ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୁଁ ବରାବର ଏକ ଭୂମିକ ଝଡ଼ ଉଠେଇ ଦେଇଛି ।

ପୁଷ୍ପା—ଆପଣ ସ୍ତ୍ରୀ ଶିକ୍ଷା ବିରୁଦ୍ଧରେ ?

ହଟ—ଦେଖନ୍ତୁ, ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ମୋ ପାଖରେ ଉଭୟେ ସମାନ ।

ମୋର ପ୍ରେମ-ମୂଳକ କବିତା ଇମିତ୍ତ ଅଦ୍ଭୁତ ଧରଣର ଯେ ବିବାହିତ ଲୋକେ ପ୍ରେୟସୀ ଅର୍ଥରେ ବୁଝିବେ ଆଉ ଅବିବାହିତ ଗୁନ ଗୁରୁମାନେ ବରାବର ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଅର୍ଥରେ ବୁଝିବେ···କାରଣ, ଭଗବାନଙ୍କୁ ମୁଁ ସବୁଠି ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପରେ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଚି ।

ପୁଷ୍ପା—ଆପଣଙ୍କ ନାଁ ତ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାଣିପାରିଲି ନାହିଁ !

ହଟ—ଅଧୀନର ନାଁ ? ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ହଟକିଶୋର ନାୟକ, ତରୁଣ କବି କବିତା-ରତ୍ନାକର ।

ପୁଷ୍ପା—ମତେ ଏ 'ରସ କୋଇଲି' ଆଉ 'ନାରୀ ଓ ନର୍କ' ବହି ଦି'ଖଣ୍ଡି ଦେଇଯା'ନ୍ତୁ ।

ହଟ—ପଢ଼ିବେ ? ନିଅନ୍ତୁ···ସବୁ ନିଅନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା ପଚିଶ ତିରିଶ ଟଙ୍କା ଦେଲେ ମୁଁ ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱ ବିକ୍ରୀ କରିଦେବି ।

ପୁଷ୍ପା—ନା ନା ସେ ଭୁଲ କରିବେ କାହିଁକି ? ଆପଣଙ୍କ ସାଧନାର ମୂଲ୍ୟ ଅନେକ ବେଶୀ···

ହଟ—ସତ କଥା ପୁଷ୍ପାଦେବି ! କିନ୍ତୁ ଏ କଥା ବୁଝନ୍ତି କେତେଜଣ ? ଆପଣଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଏଇ ଘର ହୁଏ ତ ଜାତିର ଏକ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ହୋଇଉଠିବ ; କିନ୍ତୁ ଆଜି କେତେଜଣ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତିଭାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ?

ପୁଷ୍ପା—ଆପଣ ଏଇ ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା ନିଅନ୍ତୁ । ମୋର ଦରିଦ୍ରସାମାନ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ··· ।

ହଟ—ଧନ୍ୟବାଦ ! ଆଜି ତା'ହେଲେ ଆସେ, ନମସ୍କାର ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ସୁବୋଧ ଓ ମଦନ ଅାସିଛନ୍ତି ।

ସୁବୋଧ—ଲକ୍ଷ୍ମୀଛଡ଼ା ଅଦ୍ଭୁତଟି କିଏ ପୁଷ୍ପା ?

ପୁଷ୍ପା—ଜଣେ କବି ! !

ସୁବୋଧ—ଜାତିର ଭାଗ୍ୟ-ବିଧାତା ! କେତେ ଟଙ୍କା ଦେଲ ?

ପୁଷ୍ପା—ତମର କ'ଣ ଦରକାର ? ବସ ମଦନବାବୁ ।

ସୁବୋଧ—ଛି, ଛି, ଏଇଭଳି ଲୋକଟାକୁ ଟଙ୍କା ଦେଲ ତୁମେ ।

ପୁଷ୍ପା—ସାହାଯ୍ୟ ନ ପାଇଲେ ଶିଳ୍ପୀ ବଞ୍ଚିବ କମିତି ? ଲକ୍ଷ୍ମୀଛଡ଼ା କହି ଅଛା କରୁଚ ।

ସୁବୋଧ—ଲକ୍ଷ୍ମୀଛଡ଼ା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ବିଶେଷଣ ନାହିଁ । ସରସ୍ୱତୀଙ୍କର ଅନେକ ବରପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖିଚ ଖାଇବା ଗଣ୍ଡାକର ଯୋଗାଡ଼ କରି ନ ପାରି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ଲକ୍ଷ୍ମୀଛଡ଼ା ଭିକାରୀ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କ'ଣ ବୋଲି କହିବ ?

ପୁଷ୍ପା—ଆଉ, ଯଥେଷ୍ଟ ବକ୍ତୃତା କରିଚ । ବସ ମଦନବାବୁ ! ସୁନନ୍ଦାକୁ ମୁଁ ଡାକି ଦଉଚି । ସୁନନ୍ଦା, ସୁନନ୍ଦା ! !

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ସୁବୋଧ—ଦେଖିଲୁ ମଦନ ! ଇମିତି ଦାନ ଖଇରାତ କରି କରି ଘରକୁ ଉଚ୍ଛନ୍ନ କରି ସାରିଲେଣି । ଦେଖ ମଦନ ! ତୁ ମନାକଲେ ଚଳିବନି । ବସାରେ ତୋର ନିହାତି ଅସୁବିଧା, ଏଇଠି ତୁ ଆସି ରହ ଆଜଠୁ ।

ମଦନ—ନା ସୁବୋଧ, ମୋର କିଛି ଅସୁବିଧା···

ସୁବୋଧ—ମୁଁ ଜାଣେ । ତୁ ଟିକିଏ ବସ, ମୁଁ ଆସୁଛି···

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ମଦନ ବହି ଖଣ୍ଡିଏ ଧରି ପଢ଼ୁଥିଲା ବେଳେ ଆସିଛି **ସୁନନ୍ଦା,** ମୁହଁରେ ଦୁଃଖର ଚିହ୍ନ ମୋଟେ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦା—ହଲୋ···ମଦନବାବୁ ! ଅନେକ ଦିନ ପରେ ଆମମାନଙ୍କ କଥା ଆପଣଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ିଲା···

ମଦନ—ମୁଁ ଲଜ୍ଜିତ ସୁନନ୍ଦା, ସେଦିନର ସେଇ ଦୁର୍ଘଟଣା ପାଇଁ

ମୁଁ ଭାରି ଦୁଃଖିତ ।

ସୁନନ୍ଦା—ସେ ତ ଅନେକ ଦିନ ତଳର କଥା । ଆଜି ସହିତ ତାର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ? ଆଉ ସେଦିନର ସେଇ ଘଟଣାରେ ଆପଣ ଯେମିତି ଭାବରେ ବିପନ୍ନ ହୋଇଚନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ବରଂ ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରୁଚି ।

ମଦନ—ସୁନନ୍ଦା, ତୁମର ଉଦାରତା ଛଡ଼ା ମୁଁ ଯାକୁ ଆଉ କିଛି ବୋଲି କହିବି ନାହିଁ । ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କରି ତୁମେ ବଡ଼ ହୋଇ ଯାଇଚ ଅନ୍ୟମାନେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହୋଇ ଯାଇଚନ୍ତି ।

ସୁନନ୍ଦା—ନା, ମଦନବାବୁ ! ନାରୀ ଚରିତ୍ର ବଡ଼ ଜଟିଳ··· ! ନାରୀ ଚିରଦିନ ରହସ୍ୟମୟୀ । ଉଦାରତା ବୋଲି ଆପଣ ଯାହାକୁ ମନେ କରୁଚନ୍ତି, ତା'ର ଭିତରେ ହୁଏ ତ ଲୁଚି ରହିଚି ସବୁଠୁଁ ବଡ଼ ସ୍ୱାର୍ଥ ।

ମଦନ—ତୁମର ଏଇ ଇଙ୍ଗିତଟି ଠିକ୍ ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ ସୁନନ୍ଦା ?

ସୁନନ୍ଦା—(ହସିଲେ ଖିଲ ଖିଲ ହୋଇ) ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ ?

ମଦନ—ସୁନନ୍ଦା !

ସୁନନ୍ଦା—ସ୍ୱାର୍ଥ କଥା ମୁଁ କହୁଥିଲି ମଦନବାବୁ ! ଆପଣଙ୍କ ବାପା, ଭାଇ, ସ୍ତ୍ରୀ କେତେ ସ୍ୱାର୍ଥପର ଦେଖନ୍ତୁ ତ । ସାମାନ୍ୟ କାରଣରେ ଆମ ପ୍ରତି କେତେ ଅନାସ୍ଥା ଆଉ କେତେ ଅବଜ୍ଞା ଦେଖିଲେ ତ ? କେତେ ଆଶଙ୍କା ଆଉ କେତେ ସନ୍ଦେହ ଦେଖିଲେ ତ ?

ମଦନ—ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ସବୁ ସମ୍ପର୍କ ମୁଁ ତୁଟେଇ ଦେଇ ଆସିଚି । ଯୋଉମାନେ ଟିକିଏ ସମ୍ମାନ ଦେଇ ଶିଖି ନାହାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜର ବୋଲି ପରିଚୟ ଦବାକୁ ମୁଁ ଲଜ୍ଜା ବୋଧ କରେ ।

ସୁନନ୍ଦା—ସନ୍ଦେହ ଆହୁରି ବଢ଼ିଯିବ ମଦନବାବୁ । କାଲି ହୁଏ ତ ସେମାନେ ପୁଣି ଥରେ ମତେ ଦାୟୀ କରିବେ ।

ମଦନ—କିନ୍ତୁ ସବୁଦିନ ଲାଗି ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ମୁଁ ଯଦି ତୁମକୁ ବିବାହ କରେ ସୁନନ୍ଦା ?

ସୁନନ୍ଦା—ମଦନବାବୁ !...

ମଦନ—ରଷ୍ଟ୍ରାଟିଣ୍ଡାଲଟେ ତୁମ ମୁହଁରୁ ଯୋଉ କଥା ଅଜାଣତରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଥିଲା, ତାକୁ ମୁଁ ଯଦି କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରେ ? କୁହ ସୁନନ୍ଦା ? ତୁମକୁ କହିବାକୁ ହେବ !

ହାତଧରେ ।

ସୁବୋଧ—(ପ୍ରବେଶି) ସୁନନ୍ଦା ! ମଦନ ପାଇଁ ଚା’ ନେଇ ଆ ଯା ବସ ମଦନ...

ମଦନ—ସୁବୋଧ...

ସୁବୋଧ—କ’ଣ କରେ ?

ହସିଲେ ।

ମଦନ—ମୁଁ ଯଦି ସୁନନ୍ଦାକୁ ବିବାହ କରେ, ତୋର କିଛି ଆପତ୍ତି ଅଛି ?

ସୁବୋଧ—ତୁ ବିବାହ କରିବୁ ? ମାନେ ?

ମଦନ—ପରିହାସ ନୁହେଁ ଭାଇ, ତୁ ଆଗ ମୋ କଥାର ଜବାବ ଦେ...

ସୁବୋଧ—ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଦୁଇଟି ସ୍ତ୍ରୀ ବିବାହ କରି ପାରିବେନି ବୋଲି ଆଇନ୍ ଗଢ଼ା ହେଇ ସାରିଲାଣି ମଦନ ।

ମଦନ—ତୁ ଭୁଲି ଯାଉଚୁ...ତା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଛାଡ଼ପତ୍ର ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଚି ।

ସୁବୋଧ—ମଦନ, ତୁ ପାଗଳ ନା କ’ଣ ?

ମଦନ—ମତେ ଭୁଲ ବୁଝନା ସୁବୋଧ ! ଏ ମୋର ମନର କଥା...

ସୁବୋଧ—ହା-ହା-ହା-ହା···

ହସି ଉଠିଲେ ।

ମଦନ—ତୁ ହସନା ସୁବୋଧ, Be serious ! ମୋ ଅବସ୍ଥା ଥରେ ଭାବ ଦେଖ ! ଘଟଣା···ଚକ୍ରରେ ମୁଁ ଏକାବେଳକେ helpless ହୋଇପଡ଼ିଛି ।

ସୁବୋଧ—ତତେ hopeful କରିବା ପାଇଁ ଏଇ ଦେଖ୍ ସୁନନ୍ଦା ଙ୍କୁ ନେଇ ଆସୁଛି ।

ହସିଲେ ।

ମଦନ—ସୁବୋଧ ! ସୁବୋଧ !!

ସୁବୋଧ—ହା···ହା···ହା···

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ ··· ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

ଅଳିନ୍ଦ ।

ପରଦା ଉଠିଲା ପରେ ଲଞ୍ଚ ଛୁଡ଼ିବା ଶବ୍ଦ ଦୂରରୁ ଶୁଣାଗଲା···ତର ତର ହୋଇ ଘର ଭିତରୁ ବାହାର ଆସିଲେ **ବୀଣା** ପାଇଟି ଛାଡ଼ି । ଆଗ୍ରହରେ ଯେମିତ ଅପେକ୍ଷା କଲେ କାହାର ଆସିବାକୁ । ବାହାରୁ ମୁହଁଟି ଶୁଖାଇଦେଇ **ହେମ** ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ।

ବୀଣା—କ'ଣ ହେଲା ହେମ ? ସେ ଆସିଲେ··· ?

ହେମ—ନାହିଁ ମାଈଁ, ଆମର ଏ ଘାଟଠି କେତେ ଲୋକ ଓହ୍ଲେଇଲେ, ହେଲେ ମାମୁଁ ଆସିଲେ ନାହିଁ । ଅନେକ ଅନେକ ଲଞ୍ଚ ଛାଡ଼ିଲା, ମୁଁ ଆସିଲି ।

ବୀଣା—ବୋଉଙ୍କର ପିଣ୍ଡ ଆଜି, ଆଜିପରି ଦିନରେ ସେ ଆସିଲେନି ? ହଉ, ନ ଆସନ୍ତୁ···

ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି ।

ହେମ—ମାଈଁ, ସେ ଯୋଉ ସୁନନ୍ଦା ଦେଈ ମତେ ନାଚ ଶିଖେଇ ଥିଲେ···ସେ କ'ଣ ଆଉ ଆସିବେ ନାହିଁ ?

ହେମବୋଉ—(ଆସିଛନ୍ତି) ହଁ, ତତେ ନାଚ ଶିଖେଇବାକୁ ଆସିବେନି ଆଉ କ'ଣ ! ଏ ହେମ, ଅଣ୍ଟାରେ ଲୁଗା ଗୁଡ଼େଇ ତୁ କାହିଁକି ନାଳ କୂଳକୁ ଯାଇଥିଲୁ ? ତତେ କିଏ କହିଲା ସେଠି ଯାଇ ଠେଙ୍ଗ ମାରିବାକୁ ?

ହେମ—ଏଁ, ମାଈଁ ପରା ମତେ ପଠେଇ ଥିଲେ···

ହେମବୋଉ—ମାଈଁ ପଠେଇ ଥିଲେ ? ମାଈଁଙ୍କର ଯୋଉ ଅକଲ···ଯାଉଚୁନା ମୋ ଆଗରୁ ପୋଡ଼ାମୁହିଁ ।

ବୀଣା—ହଁ ଅପା ! ମୁଁ ପଠେଇ ଥିଲି, ତାଙ୍କର କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ ।

ହେମର ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ହେମବୋଉ—କାହିଁକି, ତୋ ମହନାକୁ ପଠେଇ ଦେଲୁନି ? ଆଉ ସବୁଥିକି ତ ମହନା, ଏତେବେଳକୁ କାହିଁ ହେମ ଯାଉଥିଲା ମ ? ବାପା ତ ଯାଇଚନ୍ତି···ମଦନ ଆସିବାର ହେଇଥିଲେ ଆସି ନ ଥାଆନ୍ତା ଯେ ଏତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଲଞ୍ଚ ଘାଟକୁ ପଠଉ ଥିଲୁ । ତମେ ମାମୁଁ ମାଈଁ ସିନା ସବୁ କଥାରେ ତାକୁ ଆକଟ କରନ୍ତ, ଓଲଟି ଏଠିକି ସେଠିକି ପଠେଇ ଦଉଚ ।

ବୀଣା—ଅପା ! ତିନି ତିନି ଖଣ୍ଡ ଚିଠି ଦେଲି ତାର ଉତ୍ତର ନାହିଁ ।

ମନେ କରିଥିଲି ଆଜ ବୋଉଙ୍କ ପିଣ୍ଡ, ଯେମିତି ହେଲେ ଆସିବେ···

ହେମବୋଉ—ଆଉ ଆସିବ ! ମଦନା ଭଲିଆ ପିଲା ହଜାରେ କାମ ଥାଉ ପଛକେ ତା' ବୋଉ ପିଣ୍ଡକୁ ନ ଆସି କଥା ଥିଲା ! ସେମିତି କ'ଣ ମନକୁ ବାଧିଲା ବୋଲି ସିନା ଆସିଲାନି । ହଉ, ମହନା ତ ଭୋଜ୍ୟ ଝେକ ଦେଲାଣି, ତୁ ଆଉ ଏଠି ଠିଆ ହେଲୁ କାଇଁକି ? ଯା, ବଡ଼ ବଡ଼ଆଙ୍କଠି ନାଗି ଦେଲେ ବେଳାବେଳି ବାପା ଗଣ୍ଡାଏ ଖାଇବେ ଯା'··· ।

ବୀଣା—ଅପା ! ମୋ'ର କପାଳକୁ ସମସ୍ତେ କ'ଣ ପଥର ହେଇଗଲେ ।

ହେମବୋଉ—ଓହୋ, ତୋ ମନେ ମନେ ତୁ ତ ଗୋଟିକ ଯାକ ତୁଳସୀ । ଆଲେ, ତୋ ଢଙ୍ଗ ଦେଖି ତା ମନ ସିନା ସେମିତି ଫାଟିଗଲା ବୋଲି ସେ ତାର ବୋଉ ପିଣ୍ଡ ବନ୍ଦ କଲା···ନ ହେଲେ ଏଡ଼େ କଥା ମଦନା କରି ଥାଆନ୍ତା । ହାଣ୍ଡି ଭାଙ୍ଗିଲେ ଖପରା, ନା ମନ ଭାଙ୍ଗିଲେ ଖ୍ଚିପରା । ଯା' ଯା' ସେ ମହନା ତ ତୋର ସବୁ···ମଦନଠି କ'ଣ ଅଛି ? ସେ ନ ଆସୁ···

ବୀଣା—ଅପା ! (ଆଖିରେ ଲୁହ) ଏ ସବୁ ତୁମେ କ'ଣ କହୁଚ ?

ହେମବୋଉ—ମଲା, ସକଉଚୁ କାହିଁକି ? ଆଉ ସବୁବେଳେ ତୋର ହସ ଖୁସି, ଗେରସ୍ତଟା ଘରକୁ ଆସିଲେ ମୁହଁଟାକୁ ଉସୁନା ହାଣ୍ଡି କରିବୁ । ଏଥିରେ ମରଦ ପୁଅ ମନ ଠିକ୍ ରହିବ ? ଯେତେହେଲେ ତୁ ହାତ ଧରି ବାହା ହେଇଚୁ, ତୋର ନ ହେଇ ଆଉ କାହାର ହୁଅନ୍ତା । ସବୁ ତୋ'ର ଗୁଣ···ତୋ'ର ସକାଶେ ମଦନ ଆସିବା ନାଁ ଧରୁନି । ଆଲେ ଯା, ଲଞ୍ଚ ତ ଗଲାଣି, ତୁ ଆଉ କାଇଁକି ଏଠି ଝୁଣ୍ଟଟାପରି ଛିଡ଼ା ହେଲୁ··(**ବୀଣାର** ପ୍ରସ୍ଥାନ) ତୁ ଯଦି ଆଗେ ଠିକ୍ ହେଇ ଥାଆନ୍ତୁ ତୋ ଗେରସ୍ତଟା ପରି

ହେଇ ଯା'ଇ ଆଆନ୍ତା । ତୁ ଯେମିତି, ସେ ମଦନ ବ ସେମିତି । ବାଟ ଚାହିଁ ବସିଚ, ଆଉ କୁଆଡ଼େ ମଦନ ଆସିବ···

ବଂଶୀଧର ଆସିଛନ୍ତି ।

ବଂଶୀ—ନ ଆସୁ, ତା ମୁହଁ ଆଉ ମୁଁ ଚାହିଁବ ନାହିଁ । ପ୍ରେସିଡ଼େଣ୍ଟଠୁ ଏଇନେ ଶୁଣି ଆସିଲି, କୁଳାଙ୍ଗାର କୁଆଡ଼େ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଭାଗ ନବାକୁ ମୋ ନାଁରେ ମୋକଦ୍ଦମା କରିବ··· ।

ହେମବୋଉ—ଏଁ, କ'ଣ କହିଲ ବାପା, ମକଦ୍ଦମା ? ମକଦ୍ଦମା କରିବ ମଦନ ?

ବଂଶୀ—ହଁ, ପାଠ ପଢ଼େଇ ମଣିଷ କରିଥିଲି । ବାବୁ ବଡ଼ପୋଟି ହେଇଚନ୍ତି, ମୋ ଭଳିଆ ବାପ ସାଙ୍ଗରେ ମୋକଦ୍ଦମା ନ ଲଢ଼ିଲେ ହବ କେମିତି । ଆଚ୍ଛା, ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ସେ କେମିତି ଭାଗ ନବ ମୁଁ ଦେଖିବି । ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ବୁଢ଼ା ହେଇ ଯାଇଚି ବୋଲି ତାର କ'ଣ ମାନ ସମ୍ମାନ କିଛି ନାହିଁ ! କାଲିକାର ଗୋଟାଏ ମେଞ୍ଚଡ଼ା ଟୋକା ପାଖରେ ସେ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇବ ? ନାଁ, ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବ ପଛେ, ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇବା ତା ଜାତକରେ ନାହିଁ ।

ହେମବୋଉ—ବାପା ! ତୁମେ କାହିଁକି ବ୍ୟସ୍ତ ହଉଚ କହିଲ । ପୁଅ ଜନମ ହେଇଥିଲେ ଯେ, ପିଣ୍ଡ-ପାଣି ଟୋପାକ ତ ବନ୍ଦ କଲେ, ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆଉ କ'ଣ ଅଛି ! ତୁମେ ହେମିଟାକୁ ବାହା କରି ତା ନାଁରେ କିଛି ସମ୍ପତ୍ତିବାଡ଼ି କରିଦିଅ । ଆଉ ମହନାଟାକୁ ହାତିକୁ ବି'ହାତ କଟିଦେଇ ଚୁପ୍ ହେଇ ବସ··ଦେଖିବା କିଏ କ'ଣ କରୁଚି ।

ବଂଶୀ—ହଉ, ମତେ ଆଉ ବୁଦ୍ଧି ବତେଇବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମୋର ସମ୍ପତ୍ତିଟା ଖାଲି ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ନାଚୁଚି ନା । ସବୁଗୁଡ଼ାକ ସ୍ୱାର୍ଥପର, ବେଇମାନ ! ଯା' ମୋ ଆଗରୁ···

ହେମବୋଉ—ହଁ, ବାପା ! ମୁଁ ଯାଉଚି···ଦଇବ ତ ମତେ ହୀନମାନା ଜନମ ଦେଇଚ, ମୁଁ କାଇଁକି କୋଉ କଥାରେ ଫାଟି ଫିଟେଇବ···

କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ବଂଶୀ—ଯା'···(ରାଗରେ) ତମ ସମସ୍ତିଙ୍କି ମୁଁ ହାଡ଼େ ହାଡ଼େ ଚିହ୍ନିଚି । କେହ୍ବି ଭଲଲୋକ ନୁହଁ ।

ମୋହନ ଆସିଛୁ ।

ମୋହନ—କ'ଣ ହେଇଚି ବାପା ? ଚଡ଼ୁଚ କାଇଁକି ?

ବଂଶୀ—ନା, ଚଡ଼ିବ କାଇଁକି । ଫୁଲ ଚନ୍ଦନ ଦେଇ ପୂଜା କରିବ; ହଉ, କୁଳାଙ୍ଗାର ଆଗ ମୋକଦ୍ଦମା କରୁ, ସେଇ କାଠଗଡ଼ାରେ ମୁଁ ତାକୁ ଜବାବ ଦେବ ।

ମୋହନ—ବାପା ! ତମେ ତ ବଡ଼ ମୁସ୍କିଲ ଲୋକ; କ'ଣ ହେଇଚି ମତେ କୁହ···

ବଂଶୀ—କ'ଣ କହିବ ? ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଭାଗ ନବାକୁ ମଦନା କୁଆଡ଼େ ମୋ ନାଁରେ ମୋକଦ୍ଦମା କରିବ । ଖାଲି ଏତିକି ନୁହେଁ, ଶୁଣିଲି ସେ କୁଆଡ଼େ ଆଉ ଥରେ ବିବାହ କରିବ ! ଏତେ ତାର ଅହଙ୍କାର ! ହାକମ ହେଇଚି ବୋଲି···ସେ କ'ଣ ତାର ବାପକୁ ଗୋଟାଏ ଇତର, ବାଜେ ଲୋକ ବୋଲି ଭାବଚି ।

ମୋହନ—ଓଃ, ଏଇ କଥା କୋଉଠୁ ଶୁଣି ଆସି ଏମିତି ଚଡ଼ୁଚ ! ଭାଇ ଆଗେ ମୋକଦ୍ଦମା କରନ୍ତୁ । କାଠଗଡ଼ା ଭିତରକୁ ତୁମେ ଏକା କାଇଁକି ଯିବ···ମୁଁ ଯିବ, ଭାଉଜ ଯିବେ··· ! ଆଉ ବାହାଘର ଯଦି ହୁଏ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯିବା । ଏଥିରେ ବ୍ୟସ୍ତ ହବାର କ'ଣ ଅଛି ବାପା ? ଆମେ କ'ଣ ତାଙ୍କୁ ଗୁହାରି ନା ଆମକୁ ଛାଡ଼ି ସେ କୋଉ କାମ କରୁଚନ୍ତି··· ? ହେଇଚି, ଆଜି ଏବେ କ'ଣ ଅସୁବିଧା ହେଲା ବୋଲି ସେ ନ ଆସିଲେ, ପିଣ୍ଡ କାମ

କ'ଣ ବନ୍ଦ ରହିଲା ? ମୁଁ ଭୋଜ୍ୟ ଦେଇ ଦେଲି ଆଜି କ'ଣ ?

ବଂଶୀ—ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ବଞ୍ଚି ଥାଉଁ ଥାଉଁ ତାର ମାନ ସମ୍ମାନ, ପ୍ରତିପତ୍ତି ସବୁ ଆଜି ମାଟିରେ ମିଶି ଯାଉଚି, ଆଉ ତତେ ପିଲାଖେଳ ଲାଗିଚି ନା··· ? ଶୁଣ ମହନା ! ମଦନ ଯଦି ସତକୁ ସତ ବିବାହ କରେ ମୁଁ ତାକୁ ପୁଅ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିବି ନାହିଁ ।

ମୋହନ—ଏ'କି କଥା ବାପା ! ତୁମ ପୁଅକୁ ତୁମେ ପୁଅ ବୋଲି କହିବ ନାହିଁ ?

ବଂଶୀ—ନା, ସେଭଳିଆ ପୁଅ ମୋର ଦରକାର ନାହିଁ । ବାପର ପଦେ କଥା ଯେ ସହି ନ ପାରିଲା, ସାମାନ୍ୟ କଥାରେ ଯେ ଆପଣାର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ପର କରିଦେଇ ପାରିଲା, ସେଭଳିଆ ପୁଅ ନ ରହିବା ଭଲ ! ସେ ଯଦି ମରିଯାଏ ତା'ପାଇଁ ମୁଁ ଟିକିଏ ହେଲେ ଦୁଃଖ କରିବି ନାହିଁ !

ବୀଣା ଆସିଛି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ।

ମୋହନ—ବାପା ! !

ବୀଣା—ବାପା ! ତୁମେ ମତେ ଅଭିଶାପ ଦିଅ, ଯାହା କହୁଚ ମତେ କୁହ, ହେଲେ ତାଙ୍କୁ କିଛି କୁହ ନାହିଁ···

ବଂଶୀ—ତୋର କିଛି ହବ ନାହିଁ, ମା' । ତୋର କିଛି ଅସୁବିଧା ହବ ନାହିଁ । ମୁଁ ତୋର ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଯିବି । ତୁ କାନ୍ଦୁଚୁ କାଇଁକି ! ସେଦିନ କ'ଣ ପଦେ କହି ଦେଇଥିଲି ବୋଲି ସେ କଥାଟା ତା' ପାଖରେ ଏତେ ବଡ଼ ହେଲା ଯେ ସେ ଆଜି ତା ବୋଉର ପିଣ୍ଡ ବନ୍ଦ କଲା ।

ମୋହନ—ଓହୋ ! ଏ କ'ଣ କହୁଚ ବାପା, ତୁମେ ଏଠୁ ଗଲ ।

ବଂଶୀ—ହେଲେ ମୁଁ କହି ରଖୁଚି ମା', ମୋ ଭଳିଆ ବାପକୁ ଯିଏ ଗୋଡ଼ରେ ଆଡ଼େଇ ଦେଇ ଯାଇଚି, ତାର କେବେହେଲେ ମଙ୍ଗଳ

ହବ ନାହିଁ । ସେ କେବେହେଲେ ଉପରକୁ ଉଠି ପାରିବେନି ।

ଆଖିରୁ ତାଙ୍କର ଲୁହ ଝରିଲା । କହି କହି ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ ।

ବୀଣା—ବାପାଙ୍କ ଆଖିରେ ଲୁହ···କ'ଣ ହେଇଚି ମୋହନ ? ସେ ବୋଉଙ୍କ ପିଣ୍ଡକୁ ନ ଆସିଲେ ବୋଲି···

ମୋହନ—ନାହିଁ ହୋ, ପିଣ୍ଡ ଫିଣ୍ଡ କଥା କିଛି ନୁହେଁ । କୋଉଠୁ ଶୁଣି ଆସିଚନ୍ତି, ଭାଇ କୁଆଡ଼େ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଭାଗ ନେବାକୁ ବାପାଙ୍କ ନାଁରେ ମକଦ୍ଦମା କରିବେ ।

ବୀଣା—କ'ଣ କହିଲ ?

ମୋହନ—ହଁ, ଆଉ ଥରେ କୁଆଡ଼େ ବାହା ହେବେ (ହସି ହସି) ଏଇ କଥା ଶୁଣି ଆସି ଚିନ୍ତୁଚନ୍ତି···

ବୀଣା—ସେ ବାହା ହେବେ ! କାହାକୁ ବାହା ହେବେ ମୋହନ ? ସେଇ ସୁନନ୍ଦାକୁ··· ?

ମୋହନ—ଆରେ ହଁ ହୋ, ସୁନନ୍ଦା ହେଲେ କେତେ କୁନନ୍ଦା ହେଲେ କେତେ···ଦଶରଥ ରାଜାଙ୍କର ତିନି ରାଣୀ ଥିଲେ···ମୋର ଏବେ ଦି'ଟା ଭଉଜ ହେବେ । ତୁମେ ଏକ ନମ୍ବର, ସେ ଦୁଇ ନମ୍ବର, କ୍ଷତି କ'ଣ । ଆରେ, ଏଥିରେ ଦୁଃଖ କରିବାର କ'ଣ ଅଛି ?

ବୀଣା—(ମନୋଭାବ ଲୁଚାଇ) ନା, ଏ ତ ଖୁସିର କଥା ମୋହନ, ଏଥିରେ ଦୁଃଖ କରିବାର କ'ଣ ଅଛି ।

ମୋହନ—ଦୁଃଖ କରିବାର ତ କିଛି ନାହିଁ ଆଉ ତୁମ ଆଖିରୁ ଏ ଯୋଉ ଲୁହଗୁଡ଼ାକ ଗଡ଼ି ଆସୁଚି···ଏ କ'ଣ ସବୁ ଆନନ୍ଦାଶ୍ରୁ ?

ବୀଣା—ହଁ ମୋହନ ! ସତରେ ଏ ଲୁହ ମୋର ଆନନ୍ଦାଶ୍ରୁ ।

ମୋହନ—ବୁଝିଲି, ତମେ ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପାଗଳ ହେଇଗଲଣି ! ବାପା ଯେମିତି, ତମେ ଯେମିତି, ଭାଇ ବି ସେମିତି ! କହିବା, ତମର ଯଦି ବାହା ହବାର କଥା, ବାହା ତ ହେଇ ଯିବ,

ଏତେ ଲୁଚ୍ଚଛପା କାହିଁକି ? ସମ୍ପତ୍ତି ଯଦି ନବାର କଥା···ଆସିବ ନେଇଯିବ, ଆଉ ଏତେ ମାଲି ମକଦ୍ଦମା କାହିଁକି ?

ବୀଣା—ଏସବୁ ମୋ'ର ଦୋଷରୁ ମୋହନ, ବିବାହ କରି ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ସୁଖୀ କରାଇପାରିଲି ନାହିଁ ।

କାନ୍ଦୁଥିଲେ ।

ମୋହନ—(ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହରାଇ) କାନ୍ଦ ନାହିଁ ତୁମେ ଭାଉଜ, ମୋ ରାଣ, ତୁମେ କାନ୍ଦନି, ତୁମେ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲ ବୁଝିଚ, ହେଲେ ମୁଁ ମୋ ଭାଇକି ଠିକଏ ହେଲେ ବୁଝିନି ! ଇଂରେଜୀ ପାଠପଢ଼ା ହିନା ଘୋଡ଼ା Lesson ଟି ବନ୍ଦ ; ହେଲେ ମଣିଷ ଚହ୍ନିବାରେ ମୋର ଠିକଏ ହେଲେ ଭୁଲ ନାହିଁ··· ।

ବୀଣା—ମୋହନ !

ମୋହନ—ସତ କହୁଚି ଭାଉଜ ! ମୋର ଅନୁମାନ ଯଦି ଭୁଲ ହୁଏ, ଭାଇ ଯଦି ଆମ ସମସ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ଅବିଚାର କରନ୍ତି, ତା'ହେଲେ ମୋହନଠୁ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ସେ ସ୍ନେହ ହରେଇବେ ! କହିଲ ଭାଉଜ, ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପରି ଭାଇକି ଛାଡ଼ି ରାମ କୋଉଠି ଏକା ରହିଲେଣି ? କେବେ ନୁହେଁ ! ଏକଥା କେବେ ହେଇନି କି ଆଜି ହବନି··· ।

ବୀଣା—(ମ୍ଲାନ ହସି) ହେଲେ ସୀତାଙ୍କ ବନବାସ କଥା ଜାଣିଚ ତ ମୋହନ···

ମୋହନ—ଜାଣିଚି, ଖୁବ୍ ଜାଣିଚି, ସୀତାଙ୍କୁ ବଣକୁ ପଠେଇ ଦେଇଥିଲେ ଏ କଥା ରାମାୟଣରେ ଅଛି, ହେଲେ ରାମ ଆଉ ଜଣକୁ ବାହା ହେଇଥିଲେ, ଏ କଥା କୋଉ ରାମାୟଣରେ ଅଛି ?···

ବୀଣା—ସୀତାଙ୍କର ନିଷ୍ଠା ମୋ'ଠି କାହିଁ ମୋହନ ? ବଡ଼ ହତଭାଗୀ ମୁଁ, ବଡ଼ ହତଭାଗୀ, ପୁଣ୍ୟ ବଳ ମୋର କୋଉଠୁ ଆସିବ··· ।

କାନ୍ଦି ପକାଇଲେ ।

ମୋହନ—କାନ୍ଦ, କାନ୍ଦ, ତୁମେ କାନ୍ଦ, ହେଲେ ମୁଁ କାନ୍ଦିବ ନାହିଁ । ମୁଁ କାହିଁକି କାନ୍ଦିବ । ମୁଁ ତ ଯାହା ବୁଝିଚି ଠିକ୍ ବୁଝିଚି, ତୁମେ ସବୁ ବୁଝୁନା ବୋଲି କାନ୍ଦୁଚ ମୁଁ କାହିଁକି କାନ୍ଦିବ··· ?

ବୀଣା—ମୋହନ··· !

ମୋହନ—ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ ଦେଖିବ, ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ । ତୁମେ କାହିଁକି ଏମିତି ହଉଚ । ଚାଲ, ଚାଲ, ତୁମେ ଭିତରକୁ ଚାଲ···

ଦୁହେଁ ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ ··· ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

ସୁବୋଧର ଘର ।

ମଞ୍ଚ ଆଲୋକିତ ହେଲା ପରେ ଦେଖାଗଲା **ସୁବୋଧ** ଓ **ପୁଷ୍ପା** କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ ।

ସୁବୋଧ—ନା, ନା, କଥାଟାକୁ ତୁମେ ଯେତେ ହାଲୁକା ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରୁଚ, ପ୍ରକୃତରେ ତା' ନୁହେଁ । ମତ ଦବା ପୂର୍ବରୁ ଆମକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଭାବ-ଚିନ୍ତା ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବିଶେଷତଃ ମଦନ ମୋର ବନ୍ଧୁ ।

ପୁଷ୍ପା—ସେଇ ବନ୍ଧୁତା ଖାତିରରେ ତ ଆମର ରାଜି ହବାର କଥା । ସେଦିନ କଥା ମନେ ପକାଅ···ସୁନନ୍ଦାକୁ ଏଇ ମଦନବାବୁଙ୍କ ହାତରେ ଦବ ବୋଲି ତୁମେ ସ୍ଥିର କରିଥିଲ ନା ?

ସୁବୋଧ—ସେଦିନ ମୁଁ ଖୁବ୍ ସୁଖୀ ହେଇଥାନ୍ତି ପୁଷ୍ପା ! ହେଲେ ଆଜି ଆଉ ସେଦିନ ନାହିଁ । ମଦନ ବିବାହିତ, ଘରେ ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀ, ଜାଣି ଶୁଣି ଦି'ଟି ଜୀବନ ମୁଁ ନଷ୍ଟ ହବାକୁ ଦେବି ।···

ପୁଷ୍ପା—କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ ଲାଭ କ'ଣ ହଉଚି ଯେ ? ବିବାହ କରି ମଦନବାବୁ ଆଦୌ ସୁଖୀ ହେଇ ନାହାନ୍ତି···ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁନନ୍ଦା ସହିତ ତାଙ୍କର ସେଇ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି, ଏ ଦିଗରେ ମଧ ଦୁଇଟି ଜୀବନ ନଷ୍ଟ ହବାର ଯଥେଷ୍ଟ ଆଶଙ୍କା ରହିଚି ।

ସୁବୋଧ—ସେଦିନ ମଦନର ଉଚିତ ଥିଲା, ବାପାଙ୍କ କଥାରେ ରାଜି ନ ହେଇ ସୁନନ୍ଦାକୁ ବିବାହ କରିବା, ଜାଣି ଶୁଣି ମଦନ ଏ ଜଟିଳତା ସୃଷ୍ଟି କରିଚି ।

ପୁଷ୍ପା—ଯାହା ହେଇ ଯାଇଚି ସେ କଥା ଛାଡ଼ । ଆଜିକା କଥା ଆମକୁ ବୁଝିବାକୁ ହବ ! ମୁଁ ଯେତେଦୂର ଜାଣେ ମଦନବାବୁଙ୍କ ଛଡ଼ା ସୁନନ୍ଦା କାହାରିକୁ ଭଲପାଏ ନା ! ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଆଉ କାହାକୁ ବିବାହ କରିବା ମଧ ତା' ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ସୁବୋଧ—କ'ଣ କହୁଚ ପୁଷ୍ପା ? ସୁନନ୍ଦା କ'ଣ ତା'ହେଲେ···

ପୁଷ୍ପା—ସ୍ଥିର କରି ନେଇଚି ! ତା'ଛଡ଼ା ଦିହିଁଙ୍କର ଯେତେବେଳେ ସେଇ ଇଚ୍ଛା, ଆମର ବାଧା ଦବାର କ'ଣ ଅଛି ? ମଦନବାବୁ ଜଣେ ବଡ଼ ଅଫିସର, ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର ଯୋଉ ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ପର୍କ, ମୋର ତ ମନେ ହୁଏ, ତାଙ୍କୁ ସୁଖୀ କରିବା ଲାଗି ଆମେ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ ।

ସୁବୋଧ—କିନ୍ତୁ ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀ କ'ଣ ମନେ କରିବ ! ମଦନର ବାପା କ'ଣ ମନେ କରିବେ ? ମଦନ ସାଙ୍ଗରେ ଆମର ବନ୍ଧୁତା ଅଛି,

ହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତ ଆମର ଶତ୍ରୁତା ନାହିଁ ।

ପୁଷ୍ପା—ସବୁ କଥାରେ ତୁମର ଖାଲି ତର୍କ...

ସୁବୋଧ—ତର୍କ ନୁହେଁ ପୁଷ୍ପା ! ମଦନ ଯଦି ସୁନନ୍ଦାକୁ ବିବାହ କରେ, ତା' ସ୍ତ୍ରୀର ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହେବ କହିଲ ? ମନେକର, ତୁମେ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ମୁଁ ଯଦି ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିବାହ କରେ, ତା'ହେଲେ ତୁମେ କ'ଣ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେବ ପୁଷ୍ପା ?

ପୁଷ୍ପା—ତା'ହେଲେ ମୁଁ ବୁଝିବି ତୁମେ ମତେ ଚାହଁନା । ଆଉ ଯୋଉ ସ୍ୱାମୀ ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ନ ଚାହେଁ, ସେଭଳି ସ୍ୱାମୀକୁ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଆଦୌ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ସୁବୋଧ—(ହସି ଉଠିଲେ) ପୃଥିବୀର ସବୁ ସ୍ତ୍ରୀ ତୁମ ପରି ନୁହନ୍ତି ପୁଷ୍ପା !

ପୁଷ୍ପା—ମାନେ... ?

ସୁବୋଧ—ତୁମେ ଲେଖିକା, କାବ୍ୟ କବିତା ନେଇ ଜୀବନଟାକୁ ହୁଏ ତ କଟେଇ ଦେଇପାର ; ତୁମେ ଆଧୁନିକା, ସଭା-ସମିତି, କ୍ଲବ ନେଇ ହୁଏ ତ ବଞ୍ଚି ଯାଇପାର, କିନ୍ତୁ ପଲ୍ଲୀ ଗାଁର ସରଳା ଝିଅଟି ମନରେ ଏ ସମାଧାନ ଆସିବ କୁଆଡ଼ୁ... ?

ପୁଷ୍ପା—ଦେଖ, ଏ କଥା କହି ତୁମେ ମତେ ଅପମାନ କରୁଚ !

ସୁବୋଧ—ଏ କଥା ଖାଲି ମୁଁ ତୁମକୁ କହୁନାହିଁ ପୁଷ୍ପା । ଶିକ୍ଷିତା ଆଧୁନିକା ଯେ କୌଣସି ଝିଅ ବା ବୋହୂଟିଏ ତା' ପାଇବ ନାହିଁ... । ଚୁଲି ମୁଣ୍ଡରେ ତା'ର ଘରକରଣା, କବାଟ କୋଣରେ ତା'ର ସଂସାର । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ଜୀବିକା...ନିର୍ବାହର ପନ୍ଥା ତାକୁ ମୋଟେ ଜଣା ନାହିଁ... ! ମୁଁ ମଦନର ସ୍ତ୍ରୀ କଥା କହୁଚି ପୁଷ୍ପା, ତୁମ କଥା ନୁହେଁ ।

ପୁଷ୍ପା—ବେଶ ତ, ବଂଶୀଧର ବାବୁଙ୍କର ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି,

ଗୃହରେ ତାଙ୍କ ବୋହୂ ନାଁରେ ସେ ଦାନପତ୍ର କରି ଦେଇ ପାରନ୍ତି ।

ସୁବୋଧ—ଆହୁରି ଭୁଲ କଲ ପୁଷ୍ପା, ହିନ୍ଦୁ ନାରୀ ବଞ୍ଚେ ତା'ର ସ୍ୱାମୀକୁ ନେଇ···ସମ୍ପତ୍ତି ନେଇ ନୁହେଁ ।

ପୁଷ୍ପା—ତା'ହେଲେ ସେମାନଙ୍କର ବିବାହକୁ ତୁମେ ସମର୍ଥନ କରୁନ··· ?

ସୁବୋଧ—ଯଦି କହେ···ନା !

ପୁଷ୍ପା—ତୁମେ ଜାଣ, ମଦନବାବୁ ଆମ ଲାଗି କେତେ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି । ଖାଲି ସୁନନ୍ଦାକୁ ସୁଖୀ କରିବା ଲାଗି ତାଙ୍କର ଶହ ଶହ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚହୁଏ, ଜାଣିଚ ?

ସୁବୋଧ—ଜାଣେ ।

ପୁଷ୍ପା—ଖାଲି ଜାଣିନା, ଯଥେଷ୍ଟ ସୁଯୋଗ ମଧ୍ୟ ଦେଇଚ । ଇମିତି କି ମଦନବାବୁଙ୍କୁ ଆଣି ଏଇଠି ରଖେଇଚ । ମୁଁ ଯଦି କହେ, ଏଇଟା ତୁମର ଅନ୍ୟାୟ ।

ସୁବୋଧ—ପୁଷ୍ପା ! ···

ପୁଷ୍ପା—ସେମାନଙ୍କ ଅବାଧ ମିଳା-ମିଶାକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦବାର କ'ଣ ଦରକାର ଥିଲା ?

ସୁବୋଧ—ମୁଁ ଯଦି କହେ ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ତୁମେ ।

ପୁଷ୍ପା—କ'ଣ କହୁଚ ତୁମେ ?

ସୁବୋଧ—ସ୍ୱପ୍ନ···ବିଳାସୀ ସୌଖୀନ ଜୀବନ ତୁମର, ରୋଜଗାର ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ସେଥିପାଇଁ ଖାଲି ମଦନ କାହିଁକି, ଅନେକ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ମତେ ନବାକୁ ପଡ଼େ । ତା' ନ ହେଲେ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ଭଲ ଭଲ ଶାଢ଼ୀ, ଗହଣା ଏସବୁ ଯୋଗେଇବ କୋଉଠୁ ?

ପୁଷ୍ପା—ଇସ୍ ; ଏକଥା ତୁମେ କହି ପାରୁଚ ! ଭଉଣୀଟିକୁ ମିଳା-ମିଶା କରିବାକୁ ଦେଇ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କଠାରୁ ସାହାଯ୍ୟ ଭିକ୍ଷା କର, ଏକଥା ତୁମେ କହି ପାରିଲ ?

ସୁବୋଧ—ବତିଟିଏ ଜଳୁଚି···ପତଙ୍ଗ ଆସି ପୋଡ଼ି ମରୁଚନ୍ତି, ମୋର କ୍ଷତି କ'ଣ ! ବତି ଲିଭି ନ ଗଲେ ରକ୍ଷା । ସେତିକି ମୁଁ ଜଗିଚି । ବତି ଲିଭେଇବାକୁ ଯିଏ ଚେଷ୍ଟା କରିବ, ମୁଁ ତାର ସତ୍ତା ରଖେଇ ଦେବି ନାହିଁ ।

ପୁଷ୍ପା—ଅର୍ଥାତ୍··· ?

ସୁବୋଧ—ଜଣେ ଖ୍ୟାତନାମା ଲେଖିକା, ଏତିକି ବୁଝି ପାରିଲ ନାହିଁ ?

ପୁଷ୍ପା—ନା···

ସୁବୋଧ—ତା'ହେଲେ ଥାଉ, ଆଜି ନୁହେଁ···

ହଟଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ।

ହଟ—ଆଜି ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଛାଡ଼ୁନି ସାର୍ ! ଅର୍ଥ, ଅର୍ଥାନ୍ତର ସବୁ ଆପଣ ବୁଝି ପାରିବେ । ଥରେ ମଜ୍ଜି ଗଲେ ଆଉ ଛାଡ଼ିବା ସହଜ ନୁହେଁ ।

ସୁବୋଧ—ଆସ କବି ! ଆସ, ସ୍ୱାଗତମ୍ ! ଶ୍ରୋତ୍ରୀ ତୁମର ଅପେକ୍ଷାରେ ଅଛନ୍ତି । ବେରସିକ ଲୋକ, ମତେ ଏସବୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିବ ନାହିଁ ।

ହଟ—କରିବ, ଆଜ୍ଞା କରିବ···ମୋର ଯେତେ କାବ୍ୟ, କବିତା, ନାଟକ ସବୁ ତ ବେରସିକ, ଅରସିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ! ପଥର ପ୍ରାଣରେ ମଧ୍ୟ ଶିହରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିବ । ନିଅନ୍ତୁ ଏ "ପରକୀୟା ପ୍ରୀତି" ଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ନ୍ତୁ । ମାତ୍ର ଦଶ ଦିନ ଭିତରେ ଏତେବଡ଼ ଉପନ୍ୟାସ ଖଣ୍ଡିକ ଚଟାପଟ୍ ଲେଖି ଦେଇଚି ।

ସୁବୋଧ—ଖାଲି ଅଳିଆ ଗଦା ବଢ଼େଇ ଚାଲିଚ କବି, ଫଳ କିଛି ନାହିଁ ।

ହଟ—କ'ଣ କହିଲେ ?

ପୁଷ୍ପା—ସେ କିଛି ନୁହେଁ···ଆପଣ ମତେ ଦିଅନ୍ତୁ, ମୁଁ ପଢ଼ିବି ! ସାଧନାର ମୂଲ୍ୟ ସେ଼ କୁଆଡ଼ୁ ବୁଝିବେ ।

ହଟ—ମୂଲ୍ୟ ନ ବୁଝନ୍ତୁ, କିନ୍ତୁ ଅଳିଆ ଗଦା ବୋଲି କହିବାର ଅଧିକାର ସାର୍‌ଙ୍କର ନାହିଁ । ରାତି ରାତି ଧରି ଅନିଦ୍ରା, ଦିନ ଦିନ ଧରି ଉପବାସ, ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧରି ଉଦ୍‌ବେଗ, ମିନିଟ୍ ମିନିଟ୍ ଧରି ଉତ୍ସାହ···ସବୁ କ'ଣ ବୃଥା ! ପ୍ରତିଟି ପୃଷ୍ଠା ଯା'ର ମୂଲ୍ୟବାନ ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ, ପ୍ରତିଟି ଶବ୍ଦ ଯା'ର ମୂଲ୍ୟବାନ ।

ସୁବୋଧ—କବି ! ତୁମେ ଆମର ଘର ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖି ପାରିବ ?

ହଟ—ଘର ଉପରେ କ'ଣ ସାର୍ ! ଆପଣଙ୍କ ଘରର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପଦାର୍ଥ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖାଯାଇ ପାରେ । ମନେ କରନ୍ତୁ···ପୁଷ୍ପା ଦେବୀଙ୍କର ଏଇ ଚପଲ ହଳକ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ଭବ ।

ସୁବୋଧ—ସତେ ନା କ'ଣ ?

ହୋ ହୋ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲେ ।

ପୁଷ୍ପା—ତୁମେ ଚଳ; ହଟକିଶୋର ବାବୁ, ଅପାତ୍ରରେ ଆପଣ କାହିଁକି ଦାନ କରୁଚନ୍ତି ଯେ···

ହଟ—ଯଥାର୍ଥରେ ଯଦୁମଣି କହିଚନ୍ତି ମ୍ୟାଡ଼ାମ୍ ! "ଅନ୍ଧ ଦେଶକୁ ଗଲି ଦର୍ପଣ ବିକି, କନ୍ଧ ହାତରେ ଦେଲି ଗୋଦାନ ଟେକି, ଜଡ଼ା ମଧୁରେ ଖଡ଼ା କଲି ରନ୍ଧନ, କାମୁଡ଼ା ଘୋଡ଼ା ମୁଖେ ଦେଲି ଚୁମ୍ବନ, ହେ ରାଜା ! କି କଲି, ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରତିମାକୁ ତଳେ ଥୋଇଲି ?" (**ସୁବୋଧ**ର ପ୍ରସ୍ଥାନ) ସତରେ ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ ! ଏ

ମରୁଭୂମିରେ ଆପଣ ହିଁ କେବଳ ଓଏସିସ୍ ! ଦୀର୍ଘ ତିରିଶ ବର୍ଷ ପରେ ଆପଣ ହିଁ କେବଳ ମୋର କବି ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝିଚନ୍ତି । ନିଅନ୍ତୁ, ପାଞ୍ଚୋଟି ଠଙ୍କାରେ ମୁଁ ସ୍ତ୍ରୀ'ର ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱ ବନ୍ଦୀ କରିଦେବି ।

ପୁଷ୍ପା—ଆପଣ ମୋ ପାଇଁ ଖଣ୍ଡିଏ ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖି ଦେବେ ? କଥାବସ୍ତୁ ମୁଁ ଦେବି, ଲେଖିବେ ଆପଣ ! ଦେଖନ୍ତୁ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଶହେ ଠଙ୍କା ଦେବି···

ହଟ—ଶହେ ଠଙ୍କା ! One hundred rupees ! ଓଃ ମ୍ୟାଡ଼ାମ୍, ଜୀବନରେ ଯାହା ମୋର ସ୍ୱପ୍ନ, ସ୍ୱପ୍ନରେ ମଧ୍ୟ ଯାହା ଅଗୋଚର, ଶହେ ଠଙ୍କା ଦେବେ··· ? ନା, ନା, ମୁଁ ପାଗଳ ହୋଇଯିବି ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ, ମୁଁ ମରିଯିବି । ଆପଣ ମତେ ଦଶ ଦଶ ଠଙ୍କା ଦେଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ । ଏକ ସମୟରେ ଶହେ ଠଙ୍କା ଦେଖିଲେ ମୋ ଭଳି ଦରିଦ୍ର କବିର heart fail କରିବ । ଶହେ ଠଙ୍କା ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ରଖନ୍ତୁ । ମତେ ପାଞ୍ଚ, ତିନି, ଦୁଇ କରି ଦେବେ ଯେମିତି ଆମ Publisher ମାନେ ଦିଅନ୍ତି···

ପୁଷ୍ପା—ଆରେ, ଆପଣ ବ୍ୟସ୍ତ ହଉଚନ୍ତି କାହିଁକି ? ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତିଭା ନିକଟରେ ଶହେ ଠଙ୍କା ତ କିଛି ନୁହେଁ ।

ହଟ—ଆଉ ଥରେ କୁହନ୍ତୁ ତ, please repeat ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ ! ଆଉ ଥରେ କୁହନ୍ତୁ···

ପୁଷ୍ପା—ହଁ, ଶହେ ଠଙ୍କା ତ ଅତି ସାମାନ୍ୟ···

ହଟ—ହୁରରେ ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ । ହିପ୍ ହିପ୍ ହୁରରେ, ଥ୍ରୀ ଚିୟରସ୍ ଫର୍ ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ ।

ସୁବୋଧ ଅସିଛନ୍ତି ।

ସୁବୋଧ—ଆରେ, ହଠାତ୍ ଏ ହେଷା ଧ୍ୱନି କାହିଁକି କବି ? ହେଲା କ'ଣ ?

ହଷ୍ଟ—ପୁଷ୍ପାଦେବୀ ମୋର ମୂଲ୍ୟ ନିରୂପଣ କରିଚନ୍ତି ସାର୍ । ଶହେ ଟଙ୍କା Rupees one hundred only । ହିପ୍ ହିପ୍ ହୁରେ ।

ସୁବୋଧ—ଦେଖ ପୁଷ୍ପା ! ଘର ଭିତରେ ଇମିତି ଚଳେଇଲେ ବାହାର ଲୋକେ ଆମକୁ କ'ଣ ମନେ କରିବେ ?

ପୁଷ୍ପା—Let the dogs bark ଆମ ଘରେ ଆମେ ସବୁ କିଛି କରି ପାରିବା ! We are at liberty ! ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନ ।

ସୁବୋଧ—ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର କରନା ପୁଷ୍ପା ! ଏଇ ତ ବାହାରକୁ ଅସୁନ୍ଦର ।

ଗୃହୁ ଯାଉଥିଲେ ।

ପୁଷ୍ପା—ତୁମେ କୁଆଡ଼େ ଗୃଲିଲ ?

ସୁବୋଧ—ତୁମ କାବ୍ୟ କବିତାର ବାହାରକୁ ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ହଷ୍ଟ—ଆପଣଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ କିନ୍ତୁ ଭଦ୍ରଲୋକ ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ !

ପୁଷ୍ପା—ଉପନ୍ୟାସରେ ତାଙ୍କୁ କିନ୍ତୁ ଆପଣ Side character ରଖିବେ ।

ହଷ୍ଟ—କିନ୍ତୁ ଆପଣ ତ ନିଶ୍ଚୟ Heroine ! ତା' ହେଲେ Hero କିଏ··· ?

ପୁଷ୍ପା—Heroର ଦରକାର କ'ଣ ?

ହଷ୍ଟ—Hero ନ ଥାଇ ଉପନ୍ୟାସ ! ହଁ, ତା ବି ହେଇପାରିବ । ମନୁଷ୍ୟକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ମଧ୍ୟ ଉପନ୍ୟାସ ଗଢ଼ା ଯାଇପାରେ । ମୋର ଗୋଟାଏ ବହି ଅଛି, ସେଥିରେ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ମାଙ୍କଡ଼କୁ Hero କରିଚି । କଥା କହିବା ଛଡ଼ା ସେ ଆଉ ସବୁ କରିଚି । ବହିଟିର ନାଁ ରଖିଚି "ହନୁ କରଣ" । ଠିକ୍ ଖୋଜ ଆଣି ଦେବି । ଅମୂଲ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ, ଅନବଦ୍ୟ । ଉପନ୍ୟାସର ଆରମ୍ଭ ହଉଚି, ଦୁଇଟି ମାଙ୍କଡ଼ ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ପ୍ରବେଶ କରୁଚନ୍ତି । ତାପରେ···

ଏତିକିବେଳେ **ମଦନ** ଓ **ସୁନନ୍ଦା** ବାହାରୁ ହସି ହସି
ଆସିଲେ, ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଏ କଥା
ଶୁଣି ହାତ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ ।

ମଦନ—ଆରେ, ହରିକିଶୋର ବାବୁ ଯେ···

ସୁନନ୍ଦା—ଚର୍ଚ୍ଚା ଚାଲିଚି ନୂଆ ବୋଉ ! ଅଦ୍ଭୁତ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ତୁମରି ସତରେ !

ହରି—ମଦନ ବାବୁ ! ଶୁଣିଲି ଆପଣ କୁଆଡ଼େ ସୁନନ୍ଦା ଦେବୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରୁଚନ୍ତି ?

ସୁନନ୍ଦା ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲେ ।

ପୁଷ୍ପା—ବସନ୍ତୁ ମଦନ ବାବୁ !

ମଦନ—କାହିଁକି ? (**ହରିକିଶୋର** ପ୍ରତି)

ହରି—ନାଁ । କୁହନ୍ତୁ, କଥାଟା କ'ଣ ପ୍ରକୃତରେ ସତ ?

ପୁଷ୍ପା—କାହିଁକି ? ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖିବେ ନା କ'ଣ ?

ହରି—କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ ଯେତେ ଅତି Romantic ପ୍ଲଟ ହବ । ମଦନ ବାବୁ ଆଉ ସୁନନ୍ଦା ଦେବୀ ଯେତେବେଳେ କାଠଯୋଡ଼ି କୂଳରେ ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ଚାଲିଥିବେ··· ଆକାଶରେ ଥିବ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ଚନ୍ଦ୍ର ।

ପୁଷ୍ପା—Beautiful ! Really, beautiful ! ସୁନ୍ଦର ପରିକଳ୍ପନା !

ହରି—ଅପର ପକ୍ଷରେ ଅମାବାସ୍ୟାର ଘନ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଅଶ୍ରୁ ବର୍ଷଣ କରୁଥିବେ ଶ୍ରୀମତୀ ବୀଣା ! ପାଖାପାଖି ହସ ଆଉ କାନ୍ଦର ବିଚିତ୍ର ସମାବେଶ ।

ମଦନ—ହରିକିଶୋର ବାବୁ !

ସୁନନ୍ଦା—ଏ ଘରୁ ବାହାରି ଯାଅ ତୁମେ !

ହରି—Excuse me ମ୍ୟାଡ଼ାମ୍, ବାସ୍ତବ ଚରିତ୍ର ହିଁ ଉପନ୍ୟାସକୁ ସରସ କରେ, ସୁନ୍ଦର କରେ, ସଜୀବ କରେ । ମୁଁ ଯେତିକି ଶୁଣିଚି, ତାରି ଭିତରୁ ସଂଗ୍ରହ କରିଚି ଉପନ୍ୟାସର କଥାବସ୍ତୁ ।

ବସି ପଡ଼ୁଥିଲେ ।

ସୁନନ୍ଦା—Get up. ତୁମେ ବାହାରି ଯାଅ...

ହରି—Why not ? ଆପଣ କହିଲେ ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ଚାଲିଯିବି ; କିନ୍ତୁ ସତଟା, ସେଇଟା ତ କେବେ ମିଛ ହବନି ମ୍ୟାଡ଼ାମ୍ ?

ସୁନନ୍ଦା—Get out ! (**ହରିକିଶୋର** ପ୍ରଣାମ କରି ଚାଲିଗଲେ) ନ, ଆବୋଉ, ଏଇଭଳି ବାଜେ ଲୋକଙ୍କୁ ତୁମେ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଉଚ ?

ପୁଷ୍ପା—ଏତେ ଉତ୍ତେଜିତ ହବାର କିଛି ନାହିଁ ସୁନନ୍ଦା !

ସୁନନ୍ଦାର ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ମଦନ—ଦେଖନ୍ତୁ, ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ ! ସୁନନ୍ଦା ଓ ମୁଁ...ଆମେ ଦିହେଁ ଗୋଟାଏ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେଇଚୁ...We will marry.

ପୁଷ୍ପା—ସେ ତ ଅତି ଆନନ୍ଦର କଥା । ଅଳ୍ପ ଦିନ ତଳେ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ମୁଁ ଆଗେ ଦେଇଥିଲି ।

ମଦନ—ସୁବୋଧର ମତ ଜାଣିଲେ ମୁଁ ଆୟୋଜନ କରିବି ।

ପୁଷ୍ପା—ତାଙ୍କ ମତ ସାଙ୍ଗରେ କିଛି ଯାଏ ଆସେନା । ତମେ ଦିହେଁ ରାଜି ହେଇଚ, ସେତିକି ଯଥେଷ୍ଟ ; କିନ୍ତୁ ମଦନ ବାବୁ, ଗୋଟାଏ ସର୍ତ୍ତ...

ମଦନ—କୁହନ୍ତୁ ।

ପୁଷ୍ପା—ବିବାହ ପରେ ସୁନନ୍ଦା ଏଇଠି ରହିବ । ତାକୁ ଯେମିତି ଗାଁକୁ ଯିବାକୁ ନ ପଡ଼େ ।

ମଦନ—ଗାଁ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ତ କିଛି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ ।

ପୁଷ୍ପା—କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଯଦି ଆସି ଦାବି କରନ୍ତି... ?

ମଦନ—ଅପମାନିତ ହୋଇ ଫେରିବା ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ରହିବ ନାହିଁ । ଏଠିକି ଆସିଲେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଅଭଦ୍ରତାର ଉଚିତ୍ ଶାସ୍ତି ନେଇ ଯିବେ ।

ପୁଷ୍ପା—ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ **Congratulate** କରୁଛି ମଦନ ବାବୁ ! ନ, ଆବୋଉ ହିସାବରେ ମୋର ଆଶୀର୍ବାଦ ଜଣାଉଛି, ତୁମେ ଦିହେଁ ସୁଖୀ ହୁଅ...

ହସୁଥିଲେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ ... ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

ଅନ୍ଧ ।

ହରିକିଶୋର ଘର...ମଞ୍ଚ ଆଲୋକିତ ହେବା ପରେ ଦେଖାଗଲା କବି-ପତ୍ନୀ **ସରସୀ** ଉତ୍କଣ୍ଠିତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ମାଞ୍ଚିଆ ଉପରେ ବସି ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଆସିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁଥିଲେ ।

ସରସୀ—କେତେବେଳେ ଆସୁଛି ଆସୁ । ଆଜି ଚାରି ଦିନକୁ ମୋର ଦିନେ । ଘରେ ଦି'ଓଳିରେ ଓଳିଏ ଚୁଲି ଲାଗିବାକୁ ନାହିଁ, କାଖରେ ବିଡ଼ାଏ କାଗଜ ଜାକି ମିଣିପ କବିତା କରୁଛି । ଦେଉଛି ଆଜି ସବୁ ନିଆଁ ଲଗେଇ ।

ବାହାରୁ କାହାର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଭିଲା, ପରେ ପରେ ଆସିଲେ

ହଠକିଶୋର ।

ହଠ—ସରସୀ ! ତୁମେ ଟିକିଏ ଭିତରକୁ ଗଲ । ବାହାରେ ଲୋକ ଦୁ'ଜଣ ଛିଡ଼ା ହୋଇଚନ୍ତି···

ସରସୀ—ଘରେ ପୋଷେ ଗୁଡ଼ଲ ନାହିଁ, ହୋଇଣ୍ଡ ଆଣୁଚ କହି ବଜାରକୁ ଗଲ ଯେ ଅନେଇ ଅନେଇ ଆଖିରୁ ପାଣି ମଲାଣି । ତମର ଯଦି କବିତା କରିବାର କଥା କରୁଥା', ମତେ ନେଇ ମୋ ଭାଇ ପାଖରେ ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଆସ । ସେଠିରେ ଓଦା କନା ଦେଇ ମୁଁ ଏଠି ତୁମ ଘର ଜଗି ବସି ପାରିବି ନାହିଁ ।

ହଠ—ସରସୀ ! ଶୁଣ, ବାହାରେ ପରା···

ସରସୀ—କ'ଣ ଶୁଣିବି ? ଗୁଡ଼ଲ କାହିଁ ଦେଲ··· ।

ହଠ—ଦୋକାନୀ କ'ଣ କାବ୍ୟ କବିତା କିଛି ବୁଝେ ଯେ ମୁହିଁକୁ ଅନେଇ ଗୁଡ଼ଲ ଦବ । ସଫା ସଫା ମନା କରିଦେଲା···ବୁଝିଲ ।

ସରସୀ—ତମ ଗଣ୍ଡି ମୁଣ୍ଡ ବୁଝିବି ! ଟଙ୍କା ନାହିଁ କି ଗୁଡ଼ଲ ନାହିଁ ଗରଜ କେମିତି ମେଣ୍ଟିବ ଶୁଣେ ?

ହଠ—ସେଇ କଥା ପଚାର ସରସୀ ସେଇ କଥା ପଚାର ! ଟଙ୍କା ହାଃ ହାଃ ହାଃ । ଅବଶ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଖରେ କିଛି ନାହିଁ, ହେଲେ ଲେଖା ସରିଯାଉ, ଶହେ ଟଙ୍କା ମୋ ହାତକୁ ଆସିଯିବ । ଶହେ ଟଙ୍କା···ଦୁଇ, ତିନି, ଚାରି ଯେତେବେଳେ ଯାହା ମାଗିବ ଦେବ । ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ ସରସୀ, ପୃଥିବୀରେ ତ କିଛି ସୁବିଧା ହେଲା ନାହିଁ, ମଙ୍ଗଳ ଗ୍ରହରେ କିଛି ଜମି Lease ନେଇଯିବା, ଆଉ ଚିନ୍ତା ନାହିଁ···

ସରସୀ—ଏଁ, ଲେଉଟିଆ ଚଟାଳି ବୁଣି ଆସିଲ ଭଲଆ କଥା କହୁଚ କ'ଣ ! ତମକୁ ଟିକିଏ ସରମ ନାହିଁ, ପୋଷିବାକୁ ତ ବଳ ନ ଥିଲା, ପର ଝିଅକୁ ଆଣି ଦେଢ଼ରେ ଛନ୍ଦି ଥିଲ କାହିଁକି ?

ହଟ—ଆଉ ଚନ୍ଦ୍ରା ନାହିଁ ସରସୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ୱତୀ ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ଏଥର ଗୋଟାଏ ରଫାନାମା ହୋଇଯାଇଛି । ହେଉଛି ଦେଖ, ଏ ଦୁ'ଜଣଙ୍କଠୁ ମୁଁ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ କିଛି ଆଦାୟ କରି ଦଉଛି ।

ସରସୀ—ଯାହା କରୁଚ କର, ମତେ ନେଇ ମୋ ଭାଇ ପାଖରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସ । ମୁଁ ଆଉ ଦଣ୍ଡେ ଏଠି ରହିବି ନାହିଁ ।

ଅପର୍ତ୍ତି ଓ ଦନେଇ—(ବାହାରୁ) ବାବୁ ! ଆମେ ' ଫଛକେ ଯାଉଚୁ···

ହଟ—ନା, ନା, ଦନାର୍ଦ୍ଦନ ! ତୁମେମାନେ ଏଇଠିକି ଆସ । ଯାଅ ସରସୀ, ମୋଉଣା ଏଠୁ ଟିକିଏ ଯାଅ, ତୁମକୁ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ ରାଣ ।

ସରସୀ—ହଁ ! ଯାଉଚି···

ଦୁମ୍ ଦୁମ୍ ହୋଇ ଚାଲିଗଲେ ।

ହଟ—ଆସ ଅପର୍ତ୍ତି ! ଆସ ଦନାର୍ଦ୍ଦନ । (**ଦନେଇ ଓ ଅପର୍ତ୍ତି** ଆସିଲେ) ଏଇ ଚଟେଇ ଉପରେ ବସିପଡ଼ । ଦମ୍ ମାର ଟିକିଏ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ବାବୁ !

ହଟ—ବାବୁ କିଏ ବ୍ରଦର ! କୁହ କମ୍ରେଡ଼, ଦୋସ୍ତ, ଏଠି ବାବୁ କେହି ନାହିଁ, କବିର ଏଇ ବାଣୀ ପୀଠରେ ସମସ୍ତେ ସମାନ ।

ଦନେଇ—ଯୋଗକୁ ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା ହୋଇଗଲା ନ ହେଲେ ଏତେ କଥା କୁଆଡ଼ୁ ଜାଣିଥାନ୍ତୁ··· ।

ହଟ—ଆହୁରି ଅନେକ କଥା ଜାଣିବ ଦନାର୍ଦ୍ଦନ ! ମୋ'ଠୁ 'ଧନୁ ଉତ୍ସବ' ନାଟକ ଖଣ୍ଡିକ ନେଇଯାଅ । ତୁମ ଗାଁ ନାଚ ଦଳରେ କରେଇବ । ଦେଖିବ ତା ପରେ କ'ଣ ହଉଚି···(ଧନୁ ଉତ୍ସବ ବହି ଖଣ୍ଡିକ ବ୍ୟାଗରୁ କାଢ଼ିଲେ) ବ୍ରଜରାଜ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗୋପ ଛାଡ଼ି ମଥୁରା ଚାଲିଛନ୍ତି, ଗୋପୀମାନଙ୍କର ଆଖି ଲୁହରେ ଗୋକୁଳର ବାଲି ଏକଦମ୍ ତନ୍ତ କାଦୁଅ ହୋଇ ଯାଇଚି ! ସତେ କି ଅବା ଅଦିନ ବର୍ଷା ।

ଗୋପୀକୁଳ ଆକୁଳ ଆକୁଳ ଯମୁନା ଜଳ,
ଜଳ ଜଳ ଚାହିଁଛନ୍ତ ତବ ଆଶେ ଧେନୁକୁଳ,
କୃଷ୍ଣ ହେ ! ନ ଯାଅ ଚାଲି,
କାନ୍ଦୁଛି ଯମୁନା ବାଲି ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ଆହା, ସତେ ବଂଶୀ ବାଜିବ, ସତେ ବୃନ୍ଦାବନଚନ୍ଦ୍ର ଗୋପକୁ ଫେର୍ ଆସିବେ । ବୁଝିଲୁ ଦନେଇ ଭାଇ, ବାବୁଙ୍କର ଭଲ ସଙ୍ଗୀତ ଗଳା, ଅସଲ ଗାଇଲା ବାଲା ନ ହେଲେ ଇମିତି ରାଗ ରାଗିଣୀ କୋଉଠୁ ଆସିବ ? ସୁର୍ ଯାଇଟିକି ଦେଖ୍ ।

ହଟ—ଭାବକୁ ପୁଣି ଦେଖ "ଆକୁଳ ଯମୁନା ଜଳ" ଆହା ! ପାଞ୍ଚଟି ଟଙ୍କା କାତ···ଏ ନାଟକ ଖଣ୍ଡିକ ତୁମ ଯାତ୍ରା ଦଳ ପାଇଁ ନେଇ ଯାଅ । କୃଷ୍ଣଜନ୍ମରୁ କଂସାସୁର ବଧ ଯାକେ ସବୁ ଅଛି । ଜଳକେଳି, ନାବକେଳି, ଭୂତକେଳି, ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଧାରଣ, କାଳୀୟ ଦଳନ, ବସ୍ତ୍ରହରଣ, ନାହିଁ କଅଣ ? ନିଅ ଆଜି ନିଅ, ଏଇନେ ନିଅ··ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚୋଟି ଟଙ୍କା । ତରୁଣ କବି, କବିତା ରତ୍ନାକରଙ୍କର ଏ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ସାହିତ୍ୟ ।

ଦନେଇ—ହେଲେ···

ହଟ—ଆଉ ହେଲେ କ'ଣ ? ତମ ଗାଁ ମଦନ ବାବୁଙ୍କ ଖବର ତ ମୋଠୁ ଶୁଣିଲ, ଆଉ କ'ଣ କୁହ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—କୁହ ନାଇଁ ବାବୁ, ଆମ ବଉଳପୁର ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇଙ୍କି କିଏ ନ ଜାଣେ ! ତାଙ୍କ ପୁଅ ଫେର୍ ହାକିମ ହେଇ ଏଇ ମନ୍ଦ ବୁଦ୍ଧି ଧଇଲେ, ଘରେ ତାଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଭାରିଯା···ଝୁରି ଝୁରି ଏଇନେ କଳାକାଠ ।

ଦନେଇ—ହେଲେ କାନଗୋଇ ବୁଢ଼ା ଏଇନେ ବୁଦ୍ଧି ପାଞ୍ଚିଲାଣି ଯେ, ସ୍ତ୍ରୀଉଣ୍ଡକା ବାହାଘର କଥା ଶୁଣି···

ଅପର୍ତ୍ତି—ବୋହୂର ଭାଇକି ଡକେଇ ଆଣି ଚଳେଇଛି ଏଇନେ,

ରତନ ମାଉସୀଠୁ ଶୁଣିବା, କଥା ବୁଢ଼ା କାନଗୋଇ କୁଆଡ଼େ ବୋହୂକୁ ମତେଇ ଏଇ ଦଫା ମଦନ ବାବୁ ନାଁରେ ଖୋରାକ ପୋଷାକ ମକଦ୍ଦମା କରିବ ।

ହରି—ସତେଇନା କିଏଣ ? ମଦନ ବାବୁଙ୍କ ନିଜ ଶାଳକ ?

ଦନେଇ—ନା, ନିଜ ଶଳା ତ କେହି ନାହାଁନ୍ତି ତାଙ୍କର···ବୁଢ଼ୀ ଶାଶୁଟିଏ ଏକା···ଖୁଡ଼ୁତା ଦେଢ଼ୁତା ପୁଅ କିଏ ହୋଇଥିବେ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ହଁ, ସେ କୁଣ୍ଡିଆ ବାବୁ ତ ଆଜି ସକାଳେ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ଆମେ ଦେଖି ଆସିଛୁ । ଦିନେ-କାଳେ ତ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ, ବୁଢ଼ା ଡକେଇଚନ୍ତି ବୋଲି···

ହରି—ହୋଇଗଲା ଦନାର୍ଦ୍ଦନ । ହୋଇଗଲା···ମୋ ପ୍ଲଟ ଠିକଣା ହୋଇଗଲା, ମୁଁ ଠିକ୍ ଇମିତି ଗୋଟାଏ ସୂତ୍ର ଖୋଜୁଥିଲି । ଦେଖିବ ଦନାର୍ଦ୍ଦନ, ତୁମ ମଦନ ବାବୁଙ୍କ ନାଁରେ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ନାଟକ ଲେଖିବି । ତୁମ ଗାଁରେ ନେଇ କରେଇବ···

ଦନେଇ—କ'ଣ କହୁଚନ୍ତି ବାବୁ ! ସମାଜ ଲେଖି ଦେବେ ?

ହରି—ହଁ, ମଦନ ବାବୁ ହେବେ ନାୟକ । ସେ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଆଉ ଜଣକୁ ପ୍ରେମ କରିବେ, ବିବାହ କରିବେ । ତା ପରେ ହଠାତ୍ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ନଈବଢ଼ି ମାଡ଼ି ଆସିବ, ତାଙ୍କ ଡଙ୍ଗା ବୁଡ଼ିଯିବ, ମଦନ ବାବୁ ମରିଯିବେ···ମରିଯିବେନି ସେ ବ୍ରିଦର, ତରିଯିବେ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ଏଁ, ବିଲକୁଲ ମାରିଦବ ତାଙ୍କୁ ?

ହରି—ହେଲେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ···ସେ କଦାପି ମରିବେ ନାହିଁ, ସେ ଆଉ ଥରେ ବାହାହୋଇ ସୁଖରେ ଘର କରିବେ । ଦେଖିବ ସେ ନାଟକ କମିତି ହବ । ତୁମ ଗାଁରେ ଏ ନାଟକ କଲେ ତୁମ ନାଚଦଳ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବ, ତୁମେ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବ ଆଉ ମଦନ ବାବୁ ବି ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବେ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ଶୁଣରେ ଦନେଇ ଭାଇ !

ଧନେଇ—ଅପର୍ତ୍ତିଆ ! କାମ ତ ସରିଲା, ବାବୁଙ୍କ ଘର ତ ଦେଖିଗଲୁ, ଖବର ତ ଦିଆ ନିଆ ସରିଲା···ଆଉ ବସିଲୁ କାହିଁକି ? ଆ, ଯିବା ।

ହଟ—ଏ ଚୁଇଁ ଚୁଇଁଆ ଖବରରେ କୁଆଡ଼େ ଯିବ କମ୍ରେଡ୍ ! ଏଇଠି ରେଷ୍ଟେଇବାସ କର, ଚାଉଳ ଚଳ ତ ଆଣିଥିବ ଗାଁରୁ (ନଜର ଅଣ୍ଡାକୁ କଥା ଭାବି ଜିଭ ଲାଳେଇ ଆସିଲା) ନ ହେଲେ···

ଅପର୍ତ୍ତି—ନାହିଁ ବାବୁ, ନୂଆ ବଉଳା ଧାନ ଚୂଡ଼ା ଗଣ୍ଠିଏ ବାନ୍ଧି ଆଣିଚୁ···ସିଆଡ଼େ କୁଆଡ଼େ ଖାଇଦବୁ । କାହିଁକି ଆପଣଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିବୁ, ଆଉ କୋଉଦିନ ଆସିଲେ ପଛକେ ଏଠି ଖାଇବୁ ।

ହଟ—ହଉ ବ୍ରଦର, ଟଙ୍କା ପାଞ୍ଚଟି କାଢ଼ । ତମ ନାଚ ଦଳ ନାଁଟା କୁହ···'ଧେନୁ ଉତ୍ସବ' ବହି ଖଣ୍ଡିକ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି ଦି'ଧାଡ଼ି ଲେଖିଦିଏ···

ଧନେଇ—ଟଙ୍କା କୋଉଠୁ ଆଣିବୁ ବାବୁ ?

ହଟ—ନାହିଁ ? କହୁଥିଲ ପରା କନ୍ସର୍ଟ୍, ବିଗୁଲ କିଣିବାକୁ ଆଉ ନାଚ ଦଳର ସାଜ ପୋଷାକ କିଣିବାକୁ ଟଙ୍କା ଆଣିଚ ବୋଲି ? ନାହିଁ କେମିତି ! ଗାଣ୍ଠିଆ ବାହାର କର, ଦେଖ କେତେ ଅଛି ? ସାରୁ, କଖାରୁ ଦାମ୍ କମ୍ ବେଶୀ ହଉଚି···ନ ହେଲା ଏବେ ନାଟକର ଦର ଟିକିଏ କମେଇ ଦବା । ଯାଃ ଅଢ଼େଇ ଟଙ୍କାଟି କାଢ଼ । ବୁଝିଲ କମ୍ରେଡ୍, ତରୁଣ କବି ଶ୍ରୀ ହଟକିଶୋର ନାୟକ କବିତା ରତ୍ନାକରଙ୍କ ଲେଖା, ରେଶମି କପି କି ଧାର କପି ମାଲ ନୁହେଁ···ବୁଝିଲ । "ଗୋପୀକୁଳ ଆକୁଳ ଆକୁଳ ଯମୁନା ଜଳ, ଜଳ ଜଳ ଚାହିଁଛନ୍ତି ତବ ଆଶେ ଧେନୁ କୁଳ, କୃଷ୍ଣ ହେ ! ନ ଯାଅ ଚଳି" ।

ଏତିକିବେଳେ ଘୁଞ୍ଚୁଣୀ ସହ **ସରସୀବାଳା**ଙ୍କର ସହସା
ଏବଂ ସବେଗେ ପ୍ରବେଶ ।

ସରସୀ—ବସି ବୁଝୁଥିଆ···ତମେ ଯେମିତି ନାଲଠା, ଏ ବ'ଠା ସେମିତି ପୋଡ଼ାମୁହାଁ ! ତାଙ୍କଠୁ ଫେର୍ ଚୂଡ଼ା, ଗୁଡ଼ଳ କଥା ବୁଝି ଘୋଷେଇ କରିବାକୁ କୁହା ହଉଚି । ଏ ପୋଡ଼ାମୁହାଁ, ଯାଉଚ ନା ମୋ ଘରୁ, ନ ହେଲେ ଏ ଖଣ୍ଡିଆ ଘୁଞ୍ଚୁଣୀରେ ତମ କବିତା ଭୂତ ଛଡ଼େଇ ଦେବି···

ହରି—ସରସୀ ! କ୍ଷାନ୍ତ ହୁଅ ସରସୀ ! ଅତିଥି ସେ, ଅଭ୍ୟାଗତ, ନ ହେଲେ ବା ଠଙ୍କା, ବାଣୀ କୁଟୀରର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ହାନି କରନା ତୁମକୁ ମୋ ରାଣ ସରସୀ ! (**ଦନେଇ ଓ ଅପର୍ତ୍ତି** ଉଭୟରେ ପଳେଇ ଯିବାର ଦେଖି) ଭାଇମାନେ ! କିଛି ଭୟ କରନା, ସେ ହଉଚନ୍ତି କବିପତ୍ନୀ, ଏ ବାଣୀ ପୀଠର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ! ମୋର କଲମ ମୁନକୁ ଶକ୍ତି ଯୋଗାନ୍ତି ଏଇ, ସ୍ପନ୍ଦନ ଯୋଗାନ୍ତି ଏଇ । ଯେତେ କଠୋର ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ତାଙ୍କର ଅନ୍ତଃକରଣ ଅତି ସୁକୁମାର । ଯାଅ ସରସୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଟି ପରି, ଏ ଘୁଞ୍ଚୁଣୀ ମୁଠି ତୁମ ହାତରେ ସାଜେନା···ନାରୀ ତୁମେ, ଜଗଜ୍ଜନନୀ ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତି କ୍ଷାନ୍ତ ହୁଅ ।

ସରସୀ—ଉଁ, ଫେର୍ କବିତା କରୁଚ ? ଦଉଚି ଆଜ ସମସ୍ତିଙ୍କ ମଜା ଛଡ଼େଇ ! ପେଟରେ ଦାନା ନାହିଁ ଛଇ ଦେଖ ! ଅନେଇଚ କ'ଣ କ'ରେ ପୋଡ଼ାମୁହାଁ ?

ଅପର୍ତ୍ତି—ବାବୁ ! ସମାଜ ଯେତିକି ହେଲା ସେତିକି, ଆମେ ଯାଉଚୁ···ଆ ଦନେଇ ଭାଇ, ଜୀବନ ନେଇ ପଳେଇ ଆ, ନ ହେଲେ ବାପା ଅଜା ପିଣ୍ଡ ପାଇବେନି ।

ସରସୀ—ହେଁ, ପୋଡ଼ାମୁହାଁଙ୍କ ବେଲ ଦେଖ !

ଉଭୟେ **ଦନେଇ ଓ ଅପର୍ତ୍ତି** ପଛକୁ ଚାହିଁ ପଳାୟନ
କଲେ ।

ହଟ—ସରସୀ !

ସରସୀ—ଟଙ୍କା କାହିଁ···ଆଦାୟ କଲ ? କଟକ ଗଣ୍ଡିଆକୁ ଦେଶୀ ଗଣ୍ଡିଆ, ତାଙ୍କ ଅଣ୍ଟିରୁ ଫେର୍ ତୁମେ ପଇସା କାଢ଼ିବ, ନାହିଁ ? ତୁମକୁ ଲଜ ନାହିଁ ଯେ ଗଧ ବୋବାଳ ଗୁଡ଼ାକ—"ଜଳ ଜଳ ଯମୁନା ଜଳ" କ'ଣ ଆଉ କହନ୍ତି ଯେ ତୁମକୁ···

ହଟ—ସତେ ସରସୀ ! ଅରସିକେଷୁ ରସସ୍ୟ ନିବେଦନଂ···

ସରସୀ—ହଉ ଦିଅ ଏଥର ସେ ପୁଡ଼ିଆ ପତ୍ରକୁ ମୁଁ ନେଇ ଚୁଲିରେ ପକାଏ···ମିଶିପର ଆଉ ତ କହୁ ନାହିଁ, ଗାତ ଚୁଲି ପାଉଁଶ କବିତା !

ରାଗରେ ବ୍ୟାଗ ଟାଣି ନେଇ ପଳେଇଲେ ।

ହଟ—ପୋଡ଼ା କପାଳରେ ! କବି-ପତ୍ନୀ ଯଦି କବିତାର ମର୍ମ ନ ବୁଝିଲ···ଦୁଃଖ ଆଉ କହିବ କାହାକୁ ? ଶୁଣ ସରସୀ ଟିକି, ଅମାନିଆ ହୁଅ ନାହିଁ, ରାଣୀଟି ପରା, ମୋ ରାଣ···

ପଛେ ପଛେ ଗଲେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ ··· ପଞ୍ଚମ ଦୃଶ୍ୟ

ମଦନର ଘର ।

ବଂଶୀଧର ବାବୁ ଅସୁସ୍ଥ, ତକିଆକୁ ଆଉଜି ବସିଛନ୍ତି । ଟିକିଏ ଦୂରରେ ବସିଛନ୍ତି ଝିଅଟିଏ ଚୌକିରେ

ମନୋଜ ବାବୁ । **ବଂଶୀଧର ବୀଣା**ର ବୋଉ ଦେଇଥିବା ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ିସାରି ଦୀର୍ଘ ନିଃଶ୍ୱାସ ମାରିଲେ ।

ବଂଶୀ—ସତ କଥା ମନୋଜ ବାବୁ, ମିଛରେ ସମୁଦୁଣୀ ମତେ ଦୋଷ ଦେଉନାହାନ୍ତି । ଏସବୁ ଯାହା ଘଟି ଯାଇଚି, ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଦାୟୀ ।

ମନୋଜ—ଦାୟୀଙ୍କ ମଧ ଆପଣଙ୍କର···କାରଣ ସେ ଆପଣଙ୍କର ବୋହୂ !

ବଂଶୀ—ସେ ଦାୟୀତ୍ୱ ମୁଁ ତ ତୁଲେଇ ପାରିନି ମନୋଜ ବାବୁ ! ବରଂ ଦେଖୁଚି ପଦେ ପଦେ ମୁଁ ଯିମିତି ଭୁଲ କରି ଚାଲିଚି । ମଦନକୁ ପାଠ ପଢ଼େଇ ଶିକ୍ଷିତ କରିବାଟା ମୋର ଭୁଲ । ତା ପରେ ତାର ବିବାହ, ସେ ବି ଗୋଟିଏ ମସ୍ତବଡ଼ ଭୁଲ । ନା, ନା, ଭୁଲ ନୁହେଁ ଅପରାଧ ।

ମନୋଜ—ଏ କ'ଣ ମଉସା ! ଖୁଡ଼ୀ ତ ତାଙ୍କ ଚିଠିରେ ଏସବୁ କିଛି ଲେଖିନାହାନ୍ତି ।

ବଂଶୀ—ତମ ଖୁଡ଼ୀ ଅବଶ୍ୟ ସେ କଥା ଲେଖିନାହାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଯେତିକି ସେ ଲେଖିଚନ୍ତି ତା ଭିତରେ ତାଙ୍କ ମନ ଭିତରର ଅନେକ ଅକୁହା କଥା ମଧ ଫୁଟି ଉଠିଚି । କ'ଣ ଆଉ ଅଧିକ ଲେଖିଥା'ନ୍ତେ ମନୋଜ ବାବୁ ? ପୁରୁଷ ବୋଲି ମୁଁ କ'ଣ ମାତୃ ହୃଦୟର ବ୍ୟଥା ବୁଝିପାରୁନି ?

ମନୋଜ—ଛାଡ଼ନ୍ତୁ ମଉସା ! ଯାହା ତ ହବାର ହେଇଯାଇଚି ! ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣଙ୍କ ମତାମତ ଉପରେ ବୀଣାର ଭବିଷ୍ୟତ ନିର୍ଭର କରୁଚି ।

ବଂଶୀ—ଭବିଷ୍ୟତ ! ଜାଣନା ତୁମେ ମନୋଜ ବାବୁ, କି ଆଶା ନେଇ ମୁଁ ତାକୁ ମୋ ଘରକୁ ବୋହୂ କରି ଆଣିଥିଲି । ସେଦିନ ଯଦି

ଜାଣିଥା'ନ୍ତି ମଦନ ଖାଲି ମୋ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ବିବାହ କରୁଚି, ତା'ହେଲେ ମୋର ଏତେ ବଡ଼ ଭୁଲ କେବେ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା । ସେଇ ସୁନନ୍ଦାଟିକୁ ମୋ ଘରର ବୋହୂ କରି ଆଣିଥାନ୍ତି ।

ମନୋଜ—ଏ ସବୁ କଥା ଥାଉ ମଉସା, ଖୁଡ଼ୀଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଯଦି ରାଜି, ବୀଣାକୁ ଆଜି ପଠେଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦିଅନ୍ତୁ । ମୂଲ୍ୟହୀନ ଜୀବନଟା ତାର ଅନ୍ତତଃ ତା ବୋଉ ପାଖରେ କଟୁ...

ବଂଶୀ—ମନୋଜ ବାବୁ ! ସମ୍ଭୁଦୁର୍ଣୀଙ୍କ କଥାରେ ମୋର ଆପତ୍ତି କରିବାର କିଛି ନାହିଁ...କିନ୍ତୁ, ଏଇଟା କ'ଣ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯିବ ! କାନଗୋଇ ବଂଶର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏଠୁ ଗୁଡ଼ିଯିବେ ?

ମନୋଜ—ମଉସା !

ବଂଶୀ—ଏ ବଂଶର ତା'ହେଲେ ରହିବ କ'ଣ ? ଘୁଡ଼ିରେ ଗୋଇଠା ମାରି ମଦନ ଚାଲିଗଲା ବୁଢ଼ା ବୟସରେ ସେ ଧକ୍କା ମୁଁ ସହିଗଲି, ହେଲେ ମୋ କୁଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯଦି ଚାଲିଯାଏ, ମୁଁ ବଞ୍ଚିବ କିମିତି ମନୋଜ ବାବୁ ?

ବୀଣା ଅନ୍ତରାଳରେ ରହି ଶୁଣୁଥିଲେ :

ମନୋଜ—କିନ୍ତୁ ସେ ବିଚରା ବଞ୍ଚିବ କ'ଣ ନେଇ ? ଖାଲି ସିନ୍ଦୂର ବିନ୍ଦୁଟି ଛଡ଼ା ତାର ନିଜର ହୋଇ କ'ଣ ରହିଲା । ବିବାହ କରି ମଦନ ବାବୁ ଡେଟଣି ରହିଚେ, କିନ୍ତୁ ବୀଣା...ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ପାହାଚରେ ପାଦ ଦେଇ ଏ ଯୋଉ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଗଲା, ସେ ଧକ୍କା ସେ ବିଚରା ସହିବ କିମିତି ?

ବଂଶୀ—ମନୋଜ ବାବୁ !

ମନୋଜ—ଦାସୀ ଭଳି ଖାଲି ଘରର ଧନ୍ଦା କରିବା ଛଡ଼ା, ଘରଣୀର ଘରକରଣା ଆଉ ରହିଲା କୋଉଠି ଯେ ବୀଣା ଏଠି ମୁହଁ ମାଡ଼ି ପଡ଼ି ରହିବ । ନା ମଉସା, ତାକୁ ଦୟାକରି ଆପଣ

ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ପଠେଇ ଦଅନ୍ତୁ । ସେଇଠି ସେ ତାର କର୍ମଫଳ ଭୋଗକରୁ ।

ବଂଶୀ—ବେଶ୍, ମୁଁ କାହିଁକି ବାଧା ଦେବି ? ତାର ଯଦି ଆପତ୍ତି ନ ଥାଏ, ତୁମେ ଆଜି ତାକୁ ନେଇଯାଅ । ମୋହନ ! ମୋହନ ! !

ମୋହନ—(ଦୂରରୁ) ବାପା···(ଆସିଛି) କ'ଣ କହୁଚ ବାପା ?

ବଂଶୀ—ଗଉଡ଼ଙ୍କୁ ଖବର ଦେ, ବୋହୂ ଆଜି ବାପ ଘରକୁ ଯିବେ । ଆଜି ଭଲ ଦିନ ତ ଅଛି···

ମୋହନ—ଭାଉଜ ଯିବେ ?

ବଂଶୀ—ହଁ, ଯିବନାହିଁ ତ ଏଠି ରହିବ କ'ଣ ତୁମକୁ ସବୁ ରାନ୍ଧି-ବାଢ଼ି ଖୁଆଇବାକୁ··· ?

ମୋହନ—ତୁମେ ଯାହା କୁହ ବାପା, ଭାଉଜଙ୍କ ରାନ୍ଧଣା ଆଉ କେହି ରାନ୍ଧିବେନି । ଆମ୍ବୁଲ ବେସର ଦେଇ ସେ ଯେମିତି ମାଛ ତରକାରି···

ବଂଶୀ—ଚୁପ୍, ତୁ ଯା ସବାରି ଗଉଡ଼ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କର । ସେ ଯାଉ, ତାର ରହିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ମନୋଜ—ମହନ ଭାଇ ! ମୁଁ ଆଜି ତାକୁ ନେଇ ଯିବି ।

ମୋହନ—ନେଇ ଯିବ ? ଯେ କ'ଣ ଖାଲି କହିବା କଥା ହେଉଚି । କାହିଁକି ନେଇଯିବ ? ନା, ନା, ସେ କଥା ହୋଇ ପାରିବନି···

ମନୋଜ—ଖୁଡ଼ୀ ଚିଠି ଦେଇଥିଲେ, ମଉସା ତ ରାଜି ହେଇଚନ୍ତି···

ମୋହନ—ହେଲେ ମହନା ତ ରାଜି ହେଇନି ।

ମନୋଜ—ମାନେ ?

ମୋହନ—ମାନେ ଆଉ କ'ଣ ? କହୋ, ତୁମେ ଟିକି କୁଆଡ଼େ

ବମ୍ବେଇ ନା ବାଙ୍ଗାଲୋରରେ କୋଉଠି ଥିଲ, କାହିଁରୁ କ'ଣ ପଢ଼ା···ଏତିକ ବୁଝିପାରିଲ ନାହିଁ ?

ମନୋଜ—ମହନ ଭାଇ, କ'ଣ ତୁମେ କହୁଚ ଯେ··· ?

ମୋହନ—ମୁଁ କହୁଚି ଭାଉଜ ଏଠୁ ଯିବେନି···

ମନୋଜ—ଜୋ'ର କରି ତାକୁ ଅଟକେଇ ରଖିବ ?

ମୋହନ—ଜୋ'ର କାହାର ବେଶୀ ତାହା ଆଗ ପରୀକ୍ଷା ହେଇ ଯାଉ···ଇଂଗଲିଶ୍ ପାଠ ପଢ଼ା ସିନା ଘୋଡ଼ା ଲେଶ୍‌ନଠି ବନ୍ଦ, ନ ହେଲେ କୁସ୍ତି କସରତ୍‌ରେ ଆଉ କ'ଣ ବାକି ଅଛି । ସେଥିରେ ସବୁ ପାଶ୍ ; ଗାଁରେ ଗଲି ପଚାରି ଆସିବ···ମହନ ସରିସା ଆଉ କିଏ ଅଛି ?

ମନୋଜ—ବେଶ୍, ମୁଁ ତାକୁ ନେଇଯାଉଚି । ସବାଶିର ଦରକାର ନାହିଁ···

ମୋହନ—କାନଗୋଇ ଘର ବୋହୂ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲି ଚାଲି ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଯିବ ! ସେ କଥାଟି ବାବୁ ଭୁଲିଯାଅ, ତାଙ୍କୁ ଆଗ ପଚାରିଲ, ସେ ଯିବେଟି··· ?

ବୀଣା—(ଆସିଛି) ହଁ, ମୋହନ ! ମୁଁ ଚାଲିଯିବି । ତମ ଘରେ ଗୋଟାଏ ଅଭିଶାପ ହେଇ ମୋର ବଞ୍ଚିବାର କିଛି ମାନେ ହୁଏନା । ଚାଲି ଯିବାଇ ଭଲ । ବୋଉ ଚିଠି ଦେଇଚି···ମନୁଭାଇ ତ ଆସିଚନ୍ତି···

ମୋହନ—ସତ କହୁଚ ଭାଉଜ, ତୁମେ ଚାଲିଯିବ ? ସତ କହୁଚ···

ବୀଣା—ତମ ଘର ଉପରେ ମୋର ଆଉ କି ଅଧିକାର ଅଛି, ମୋହନ ? ଏ ଘରେ ମୁଁ କିଏ ?

ମୋହନ—ଆମେ ସବୁ ତମର କେହି ନୋହୁ ? ଏ ପାଗଳା ମୋହନ·ବି ତମର କେହି ନୁହେଁ ?

ବୀଣା—(ହସି) ଛି, ମୋହନ ! ସେ କଥା କହି ମତେ ପାପରେ

ଘରୀ କରୁଚ କାହିଁକି ? କାଲି ତମର ନୂଆ ଭାଉଜ ଆସିଲେ ସବୁ ତୁମେ ଭୁଲିଯିବ ମୋହନ, ତୁମର ଦୁଃଖ କ'ଣ ? ତୁମର ସୁଖ ବାଟରେ ମୁଁ କାହିଁକି କଣ୍ଟା ବଛେଇବି । ଯାଅ, ସବାରି ନ ହଉ, ଗାଡ଼ି ଖଣ୍ଡେ ବୁଝିଦିଅ ।

ମୋହନ—ତୁମେ ତା'ହେଲେ ଚାଲିଯିବ ଭାଉଜ ? ବୋଉ ବଦଳି ତମକୁ ପାଇଥିଲି (ବଡ଼ ବିକଳ ଭାବରେ **ବୀଣା** ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ) ହଉ, ତୁମେ ଯାଅ, ବାପାଙ୍କର ବା କେତେଦିନ ! ଭାଇ ତ ପିଆଡ଼େ ପିଆଡ଼େ ରହିଲେ, ବାକି ତୁମେ ଥିଲ···ଯାଅ, ମହନାର କ'ଣ ହେଇଯାଉଚି !

ବୀଣା—ମୋହନ !

ମନୋଜ ନର୍ବାକ ହୋଇ ବସିଥିଲେ ।

ମୋହନ—(ଆଖି ଲୁହ ଲୁଚାଇ) ନୂଆ ଭାଉଜ ସହରର ଚକ୍‌ଚକ୍ ଛାଡ଼ି ଏଠି ଆସି ମାଛ, ମାଂସ, ଅଣ୍ଡା ରାନ୍ଧିବ ; ଜୋତା ଚପଲ ମାଡ଼ି କାନ ଗୋଇ ବଂଶ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଚାଲିବ ; ଭାଇଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବଣ ଜଙ୍ଗଲରେ ବୁଲି ଫଟୋ ଉଠେଇବ ; ଆଉ ମୋହନ କ'ଣ କରିବ ଜାଣ ? ମାଲପତ୍ର ବୋହି ଗାଡ଼ି ଚଢ଼େଇ ଆସିବ··· ଜୋତାରେ ରଙ୍ଗ ମାରି ପାଲିଶ୍ କରିବ ଆଉ ଘରର ଅଳନ୍ଧି ସଫା କରି ଝାଡ଼ି-ଝୁଡ଼ି ରନ୍ଧାବଢ଼ା ସାରି ଭାଇ ଭାଉଜଙ୍କ ଆସିବା ବାଟକୁ ଅନେଇ ବସିଥିବ । ବେଶ୍ ତୁମେ ଯାଅ, ତୁମେ ଯାଅ···

ଅଭିମାନରେ ଚାଲିଗଲେ ।

ମନୋଜ—ବୀଣା !

ବୀଣା—ଶୁଣିଲ ମନୁଭାଇ !

ମନୋଜ—ଏ ଘରେ ଆଉ ଦଣ୍ଡେ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । କାନଟାଣି ଘରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଛାଡ଼ିଯାଉଛି···ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କର, ଆଜି ଆମର ଯିବାର କଥା···

ବୀଣା—ମୁଁ ଯାଇ ପାରିବନି ମନୁଭାଇ, ବୋଉକୁ କହିବ ତା ବୀଣା ମରିଯାଇଚି !

ମନୋଜ—ବୀଣା ! ତୁ ତା'ହାଲେ ଯିବୁନି ?

ବୀଣା—କମିତି ଯିବି ! ଶଶୁରଙ୍କର ଏତେ ସ୍ନେହ, ପାଗଳା ଦିଅରଟିକୁ ତ ଦେଖିଲ, ଏଠୁ ମୁଁ କମିତି ଯିବି ମନୁଭାଇ ? ଏ ଘରୁ ଯଦି ଶିଖା ଲୁଚିଯାଏ, ମୋର ଆଉ ରହିବ କ'ଣ ?

ମନୋଜ—ମାମୁଲି ଗୋଟାଏ ଦାସୀ ହୋଇ ତୁ ଏଇଠି ସାରା ଜୀବନ ରହିବୁ ?

ବୀଣା—ଯୋଉଦିନ ଏଠିକି ପଠେଇ ଦେଇଚ, ସେଇ ଦିନଠୁ ଏ ଘରର ଦାସୀ ହୋଇଚି, ଆଜି ତ ନୁହେଁ ! ବୀଣା ଏ ଘରର ଦାସୀ ହେଲେ ବି କାନଗୋଇ ବଂଶର ବୋହୂ ! ଏ ତୀର୍ଥ ଛାଡ଼ି ସେ ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଯାଇପାରିବ ନି ମନୁଭାଇ !

ମନୋଜ—ବୀଣା, ସହି ପାରିବୁନି ତୁ । ଆହୁରି ଅନେକ ଝଡ଼ ହୁଏ ତ ଆସିପାରେ···

ବୀଣା—ଝଡ଼ ! (ଶୁଖିଲା ହସ ହସିଲା) ଆସୁନା କେତେ ଆସିବ ! ସହୁଚି, ସହୁଥିବି ; ସହିବା ପାଇଁ ତ ସ୍ତ୍ରୀର ଜନ୍ମ ! ତୁମେ ଆଜି ଫେରିଯାଅ ମନୁଭାଇ, ବୋଉକୁ କହିବ ଏ ଅଭାଗୀ କଥା ମନରୁ ପୋଛିଦେବ···

ହେମ—(ଆସିଛି) ତୁମେ ଯାଅନି ମାଇଁ, ଆମକୁ ଛାଡ଼ି ତୁମେ ଯାଅନି···

କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଲା ।

ବୀଣା—ନା, ହେମ, ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଯାଉନି···

ହେମ—ଉଁ···ତୁମେ ମିଛ କହୁଚ । ଅଜା କହିଲେ ତୁମେ ଚାଲି ଯାଉଚ, ସାନ ମାମୁଁ ଗଲେଣି ଗଉଡ଼ ଡାକିବାକୁ ! ସତ କହିଲ

ମାଈଁ, ବୁଢ଼ା ଅଜାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି, ସାନ ମାମୁଁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି, ମତେ ଛାଡ଼ି ତୁମେ ଚାଲିଯିବ ?

ବୀଣା—ମିଛ ନୁହେଁ ହେମ, ମୁଁ ଯାଉନ !

ହେମ—ହଁ, ତା'ହେଲେ ଏ କ୍ରୋଇଁକି ଛାଡ଼ି ହେଉଛନ୍ତି ? **ମନୋଜ** ଭାଇ । ତୁମେ ଯାଉନ, ମୋ ମାଈଁ ଯିବେନ !

ବୀଣା—ଦେଖୁଚ, ଦେଖୁଚ ମନୁ ଭାଇ ! ଏ ସବୁ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଯାଇ ପାରିବି ତ ? ...

ମନୋଜ—ସତରେ ତୁ ଯିବୁନି ବୀଣା ? ଭାବି ଦେଖ ଟିକେ...

ବୀଣା—ମୁଁ ଠିକ୍ କରିସାରିଚି ମନୁ ଭାଇ, ତୁମେ ଯାଅ !

ମନୋଜ—ହଉ ଆଜି ମୁଁ ଯାଉଚି ହେଲେ ଅସୁବିଧା ଯଦି କିଛି ହୁଏ, ମତେ ଲେଖିବୁ, ମୁଁ ଆସି ତତେ ନେଇଯିବି !

ବୀଣା ପ୍ରଣାମ କଲା ।

ବୀଣା—କେବେ ଫେରି ଆସିବ ମନୁ ଭାଇ ?

ମନୋଜ—ତୋ ଚିଠି ପାଇଲେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆସିବି । ହଉ ତୁ ଥା...

ବୀଣା—ବୋଉକୁ କହିବ, ବାଇଶି ବର୍ଷର ଭେଣ୍ଡା ପୁଅ ତା'ର ମରିଗଲା ଛାତିକୁ ପଥର କରି ଯେମିତି ସେ ଦୁଃଖ ସହିଚି, ମତେ ବି ସେମିତି...

ମନୋଜ ଧୈର୍ଯ୍ୟଧରି ନ ପାରି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଚାଲିଗଲେ !
ବୀଣା ଯିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ କିଛି କହି ପାରିଲା ନାହିଁ...
ଅସିଛନ୍ତି **ହେମବୋଉ** ।

ହେମବୋଉ—ଚିଠି ଲେଖି ଭାଇକି ତ ଅଟକେଇ ଥିଲୁ, ଚାଲି ଯାଉଥା'ନ୍ତି...ଏଠି ଆଉ କାହିଁ ଗଡ଼ଉଚୁ କାହିଁକି ? ତତେ କ'ଣ କିଏ ଯିବାକୁ ମନାକଲା ?

ବୀଣା—ତମେ ମନା କରିଥିଲେ ମୁଁ ମାନି ନ ଥାଆନ୍ତି, ହେଲେ...

ହେମବୋଉ—ହଁ, ହେଲେ ମହନା କଥାଟା କମିତି ଭାଙ୍ଗିବୁ···?

ବୀଣା—ଅପା !

ହେମବୋଉ—କଲେ, ମାରିବୁ ନା କ'ଣ ? ମରମ କଥା କହିଲେ ଦେହରେ ଲାଗିଯାଉଚ ପରା ! ମଲା, ଗେରସ୍ତଟା ତ ମୁହଁକୁ ଅଟେନଇଲାନ···ଆଉ କୋଉ ଗୁଣକୁ···

ମୋହନ—(ଫେରନ୍ତି) ଖବରଦାରୁ କହୁଚି ଅପା, କଣ୍ଠା ଘା'ରେ ତୁ ଆଉ ଚୂନ ଛିଟିକା ଦେ'ନା ! ଦେଖୁଚୁ ଏ ଘରର ହାଲ କ'ଣ ହେଲାଣି, ତେବେବେଳେ ତୋର ସେଇ ମନ୍ଥରା ପ୍ରକୃତି ଗଲା ନାହିଁ । ଶାଶୁ ଘରେ ସବୁ ଖାଇ ପିଇ ତୋ ମନ ମାନିଲା ନାହିଁ ଯେ ଏଠିକି ଆସିଚୁ ସବୁ ଜାଳି ପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ କରିଦବାକୁ ; ଭାଇଙ୍କ ମନକୁ ଭୁଇ ଫଟେଇଚୁ ! ତୁ ଆଜି ଏଠୁ ଯା ! ହେମି ଥାଉ , ତୁ ଆଜି ଏଠୁ ନିକଳ···

ହେମବୋଉ—କ'ଣ ହେଲା ? ମୋ ବାପ ଘରୁ ମତେ ନିକାଳି ଦବୁ ? ତୁ'ଟା କଏ ବା ? ଅଲକ୍ଷଣୀ ଭାଉଜଟା ତୋର ଏଡ଼େ ହେଲା, ତୁ ଆମକୁ କହୁଚୁ ନିକଳି ଯା । ହଉ, ଆଜି ବୁଢ଼ା ଆଗରେ କଥା ପଡ଼ୁ (**ହେମି**କୁ ମାରିବା) କଲେ ଟୋକୀ, ଆ ଯିବାକୁ ମାମୁଁ ମାଈଁ ପାଖରେ ପଛକେ ପୂରଉ ନ ଥିବେ ବଳେ ପଣି ଟୋକୀ ସାକୁଲେଇ ହଉଥିବ ! ଶୁଣିଲୁଟି କଥା···ଆ···

ଟାଣି ଟାଣି ନେଇଗଲେ ।

ମୋହନ—ହଉ, ତୁମେ ଏଠି ଆଉ କାହିଁକି ରହିଲ···? ମନୁ ଚାଲି ଗଲା, ତୁମେ ଗଲ ନାହିଁ ? ଗଉଡ଼ଙ୍କୁ ତ ମୁଁ ଖବର ଦେଇଚି···

ବୀଣା—ତୁମ ଘରୁ ମତେ ତଡ଼ିଦବ ମୋହନ ? କାଲି ଯଦି ତୁମର ସେ ଭାଉଜଟି ପହଞ୍ଚେ, ମତେ କ'ଣ ଆଉ ଭାଉଜ ବୋଲି ଡାକିବନି ? ମତେ କ'ଣ··· ବାକ୍‌ରୁଦ୍ଧ ।

ମୋହନ—ଭାଉଜ !

କାନ୍ଦି ପକେଇଲେ ।

ବୀଣା—ମୋହନ !

ମୋହନ—କେତେ କେତେ ବିପଦ ଆଉ ଦୁଃଖରେ ଏ ପଥର ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ିନି ; ହେଲେ ତୁମ ଆଖିରେ ଲୁହ ଦେଖିଲେ ଏ ଆଖିରେ ଏତେ ଲୁହ କୁଆଡୁ ଆସେ କହି ପାରିବ ଭାଉଜ ?

କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ।

ବୀଣା—ତୁମେ କାନ୍ଦୁଚ ?

ମୋହନ—ଆଜି ଇଏ ବି ମୋର ଆନନ୍ଦାଶ୍ରୁ ଭାଉଜ···ଭାରି ଖୁସିରେ ଆଜି ମୁଁ କାନ୍ଦୁଚି ! ହାଃ ହାଃ ହାଃ···

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ ··· ଷଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟ

ଅନ୍ଦର ।

ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଆଲୋକିତ ହେଲା ପରେ ପରେ ଦେଖାଗଲା **ବଂଶୀଧରଙ୍କ** ପଛେ ପଛେ **ହେମବୋଉ** ଆସୁଛନ୍ତି

କହି କହି ।

ହେମବୋଉ—ତୁମେ ପଛକେ ମତେ ଯାହା କୁହ ବାପା, ଏ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦାଉ ମୁଁ ଆଉ ସହି ପାରିବି ନାହିଁ । କଥା କଥାକେ

ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ବାଦ ଲଗଉଛ । ତୁମେ କହୁବଟି, କ'ଣ ଭଲ ମୁଁ କରୁଛ...

ବଂଶୀ—କାହାର ଦାଉ କମ୍ ନୁହେଁ ସୁନ୍ଦ ! ମୁଁ ଜାଣି ନ ଥିଲି ଦୁଧ ଦେଇ ଖାଲି ଗୁଡ଼ାଏ ନାଗସାପଙ୍କୁ ଏତେଦିନ ପାଳିଥିଲି ବୋଲି । ତୁମେମାନେ ସମସ୍ତେ ଠିକ୍ ବେଳକାଳ ଭଣ୍ଡି ଟ୍ରେଟେ ଟ୍ରେଟେ ହାଶୁଛ !

ହେମବୋଉ—ମୁହଁ ଫିଟେଇ କରୁଛ ତ କହିବ ନାହିଁ, ଟ୍ରେଟ ନ ସହି ଯିବ କୁଆଡ଼େ ! ତମେ ଯଦି ମଜଭୁତ୍ ହୋଇ ବସନ୍ତ ସବୁ କୁଆଡ଼େ ଫସରଫାଟି ଯାଆନ୍ତା ନାହିଁ !

ବଂଶୀ—ସତ କଥା ସୁନ୍ଦ, ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ଆଜି ଗରମଜଭୁତ୍ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ବୟସ ତା'ର ନାହିଁ, ତାକତ୍ ମଧ୍ୟ ଯାଇଛି । ତା'ର କରୁ ନାହିଁ, ସବୁ ଯାଇଛି । ତୁ ଠିକ୍ କହୁଚୁ ସୁନ୍ଦ ତୁ ଠିକ୍ କହୁଚୁ...ବାପ ତୋର ଆଜି ଅଚଳ, ଅଥର୍ବ !

ହେମ—(ଆସିଛୁ) ଅଜା, ମାଈଁ କହିଲେ ତୁମ ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ, ଅନ୍ଧାରରେ ଘରୁ କୁଆଡ଼େ ଯାଅନାହିଁ ।

ବଂଶୀ—ହେମି, ମାଈଁକ କହିବୁ ଯା ଏ ବୁଢ଼ା ଉପରେ କାହିଁକି ଏତେ ମାୟା ଲଗଉଛ ସେ ! ହଁ, ତାକୁ କହିଦେବୁ, ଏ ଦେହ ସକାଶେ ତା'ର କାହିଁକି ଏତେ ମୁଣ୍ଡବଥା ? କ'ଣ ତାର ମୁଁ କରିଛି ! ତ'ାପରି ସୁନାର ପ୍ରତିମାକୁ ଗୋଟାଏ କୁଳାଙ୍ଗାର ହାତରେ ଦେଇ ମୁଁ ତାର ସର୍ବନାଶ କରିଦେଇଛି !...

ହେମ—ହଉ ଅଜା, ମୁଁ ଯାଉଛି ଏଇୟା କହି ଦେବି !

ବଂଶୀ—ହଁ ଯା...ଆରେ ହେମ ଶୁଣ, ତାକୁ କହିବୁ ଏ ବୁଢ଼ା ପୁଅ ଉପରେ ଆଉ ଯେମିତି ସେ ମାୟା ନ ଲଗାଏ...ହଁ, ମାୟା ନ ଲଗାଏ ! ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ହା'ହୁତାଶ କରି ମରିଗଲେ ବ

କେହି ଯେମିତି ତା' ପାଇଁ ଦି'ଠୋପା ଲୁହ ନ ଗଡ଼ାନ୍ତୁ !

ହେମ—ଅଜା, ଇମିତି କ'ଣ କହୁଚ ?

ହେମବୋଉ—ଯା, ତତେ ତ ଯାହା କହିଲେ ତୁ ସେଇୟା କହିବୁ···ଠିଆ ହେଲୁ କାଇଁକି !

ହେମ—ହଉ ; ଏ ମାଈଁ···ମାଈଁ ଲୋ···

ଡାକି ଡାକି ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲା ।

ବଂଶୀ—ହେମି ଟା ଭାରି ଭଲ ଝିଅ ଲୋ, ସୁନ୍ଦ ! ଭାରି ସରଳ··· !

ହେମବୋଉ—ହଁ, ସେଇଥିପାଇଁ ତାକୁ ଆଜିଯାଏ ଘରେ ବସେଇଚ ! କେଡ଼ୁଟିଏ ହେଲାଣି ଦେଖୁଚଟି ! ତମେ ତ ବାହା କରିବନି ଆଉ କିଏ କରିବ ?

ବଂଶୀ—ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ସୁନ୍ଦ, ଏ ଘରେ ମୁଁ କିଏ ? ମହନା କହିଲା ପରି ମୁଁ ହଉଚି ବୁଢ଼ା କୋଠିଆ···ଆଉ ଅଧିକ କ'ଣ ?

ହେମବୋଉ—ମୁଁ ତ ତୁମକୁ କାନେ କାନେ କହୁଚି ବାପା, ମୋ କଥା ତୁମେ କାନକୁ ନଉନା ! କ'ଣ ହେଲାଣି ତମ ଦିହ ! ବାପା, ବାପା ମ !

ବଂଶୀ—କ'ଣ ? ସେଇ ପୁରୁଣା କଥା ତ ! ହେମି ନାଁରେ କିଛି ସମ୍ପତ୍ତି ନା··· !

ବେଦନକଷାୟିତ ଦୃଷ୍ଟି ।

ହେମବୋଉ—ନାଇଁ ବାପା, ହେମି ତୁମର କିଏ କି ?

ଅଭିମାନରେ ।

ବଂଶୀ—ସୁନ୍ଦ !

ହେମବୋଉ—(କଥାର ଗତି ବଦଳେଇ) ସେ କଥା ନୁହେଁ ବାପା ! ଭାଇ ତ ତା'ର ଅଛିଥିଲା···ତମେ ଟଙ୍କାକୁ ଠେଇ ଦେଲ ନାଇଁ··· ? ବୋହୂ ଠେଇଁ କି ନଥି କେମିତି ଅଛୁ ଟେ···ପୁଅଟାକୁ

ସମ୍ବତେ ପର କରି ପଡ଼ୁଚ ? କାଲି ମନ କଲେ ଦଶ ଗଣ୍ଡା ବୋହୂ ମିଳିବେ !

ବଂଶୀ—ହଉ ଆଉ, ସେ ମାମଲତକାରିଆ ବୁଦ୍ଧିଗୁଡ଼ାକ ରଖି ଦେଇଥା । କାନଗୋଇ ଘରଟାକୁ ତୋ'ର କ'ଣ ଭାଙ୍ଗି ଦବାକୁ ମନ ।

ହେମବୋଉ—ଏଥିରେ କ'ଣ ଇମିତି ଦୋଷ ହେଇଯାଉଚି ଯେ ! ମନ ଯୋଉଠି ଫାଟିଯୁଟି ଗଲାଣି···

ବଂଶୀ—ତୁନି ହେଇ ଏଠୁ ଚାଲିଯା କହୁଚି ! ବୋହୂକୁ ବିଦା କରି ଦେଇ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବୋହୂ ଆଣିବୁ, ନା··· ! କାହିଁକି ?

ହେମବୋଉ—ଶୁଣିଲ ପରା, ସେ ଟୋକା ସାଙ୍ଗରେ ତା'ର କୁଆଡ଼େ ଆଗରୁ···

ବଂଶୀ—ଶୁଣିଚି । ତା'ହେଲେ ସେତିକିବେଳେ ମଦନ ମୁହଁ ଉପରେ ମତେ କହିଲୁନି ?

ହେମବୋଉ—କେମିତି କହନ୍ତି ! ସେତେବେଳେ ବାପ, ଜବାବ ଦେଇ ସାରିଲଣି···ମାହାର୍ଦ୍ଦ ଉଠେଇ ସାରିଲଣି···

ବଂଶୀ—ବେଶ୍, ତା'ହେଲେ ଆଜି ଆଉ କାହିଁକି ? ସେତେବେଳର ବାପ କ'ଣ ଆଜି ବାପ ନୁହଁ···ଗୋଟାଏ ଉପହାସର ପାତ୍ର । ହଉ, କେତେ ଖେଳୁଚି ଖେଳୁଥାଉ । ଆରେ, ଡାଗ କଦଡ଼ଟା ରହୁ···ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ କେହି ନୁହେଁ !

ହେମବୋଉ—ଭିତର କଥା ତୁମେ ତ ମୋଟେ ବୁଝୁନ ବାପା !

ବଂଶୀ—କ'ଣ ?

ହେମବୋଉ—ଲୋକେ ଏଇନେ ଯୋଉ ଛି···ଛି କରି କରୁଚନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ା କ'ଣ ମଦନ କାନକୁ ଯାଉ ନାହିଁ ! ଦୁଅର ଭାଉଜରେ ଏତେ ରଜପଷ ଗୋଟାଏ କ'ଣ ! ମଣିଷ ଜଡ଼ରେ ପଡ଼ି ଝଷ,

ବର୍ଷ, ଆଉ କୋଉଠି ଅଛୁ କ ବାପା ?

ବଂଶୀ—ହେଲେ ତୋ ଜଭରେ ଯେତେ ବର୍ଷ, ଏତେ ଆଉ କାହାର ନାହିଁ । ଚକ୍‌ଣ କଥା କହ ପେଟରେ ଛୁରୀ ଭୁଷିଦଟାକୁ···ତୋ ଭଳଆ ଝିଅର ବାପ ମୁଁ, ଛି ଛି, ଏ କଥା ତୁ କହପାରଲୁ ସୁଦ ?

ହେମବୋଉ—ମଲା, ମୁଁ କାଇଁକ କହବ ! ସବୁ ଖାଲ ମୋର ଦୋଷ···ମୁଁ କ'ଣ ତମର ବଇରୀ··· ?

ବଂଶୀ—ବଇରୀ ହେଇଥିଲେ ତତେ ମୁଁ ଖାତର କର ନ ଥା'ନ୍ତ । ହେଲେ ତୁ ମୋ ଝିଅ···ସେଥିରେ ପୁଣି ବଧବା···ହାତ ମୋର ରୋକ ହେଇଯାଉଚ, ନ ହେଲେ···

ହେମବୋଉ—ବାପା··· !

ବଂଶୀ—ଚୁପ୍, ଆଉ ଦନେ ଯଦ ତୋ ମୁହଁରୁ ଏଇମିତଆ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ପାଏ, ତା' ହେଲେ ସେଇଦନ ତୁ ମୋର ଅସଲ ରୂପ ଦେଖିବୁ । ବରକ୍ତରେ ଚ୍ଲଗଲେ ।

ହେମବୋଉ—ହଁ ହଉଥା ସେମିତ, ମଦନା କୁଆଡ଼େ ଆଉ ବାପ ବୋଲ ଦଉଡ଼ ଆସିବ ! ହେଇତ ବାପା, କାନରେ ଗୋଟାଏ ଗଣ୍ଡି ପଡ଼ଲା···କେମିତ ଆସିବ ଆସୁ ତ··· ? ଚ୍ଲଗଲେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ ··· ସପ୍ତମ ଦୃଶ୍ୟ

ସୁବୋଧର ଘର ।

ପରଦା ଉଠିଲ ପରେ ଦେଖାଗଲା··**ପୁଷ୍ପା**ଙ୍କ ଗୀତରେ

ତାଳେ ତାଳେ ନାଚୁଚ **ସୁନନ୍ଦା,** ସାଜସଜ୍ଜା ଦୁହିଁଙ୍କର
ଅପରୂପ, ବାହାରକୁ ଯିବାପାଇଁ ଯେମିତ ଏଇ ପରିଚ୍ଛଦ···
ପରିପାଟୀ ।

—ପୁଷ୍ପାର ଗୀତ—

ବସନ୍ତ ଫେରି ଦୁଆରେ ଡାକେ···
ସାଜ ଫୁଲ ସାଜରେ । ୦ ।
ଥିରି ଥିରି ଗୁଞ୍ଜି ମହୁଆ ବୁଲେ
'କୁହୁ' 'କୁହୁ' କୋଇଲି ବୋଲେ,
ଗନ୍ଧ ରସିଲା, ମନ୍ଦ ହସିଲା···
ମାଜ ମାଜ ତନୁ ମାଜରେ । ୧ ।
କୁଞ୍ଜବନେ କେ ସଙ୍ଗରେ ଡାକେ
ବରହେ ବେଣୁ ବାଇରେ
ଯୋଡ଼ା ଆଖି ତା' ଜାଗଏ ମାରେ
ରୋ ପଥ ଗୁହିଁରେ
ଚୁପି ଚୁପି ଚଳ ସଙ୍ଗୀମାରେ
ଚପି ଚପି ପଦ କୁଞ୍ଜ ଦୁଆରେ
ଚହଲାଇ ବନ୍ଧୁ, ଦେ ଚମକାଇ···
ତେଜି ଆଜ ମନୁ ଲାଜରେ । ୨ ।

ମଦନ—**Nice,** ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ ! ଆଜ ମୋର ଗୋଟିଏ ସୁଦିନ ।
ବାହାରୁ ଆସିଛୁ । ବିଶେଷ ଅଡ଼ମ୍ବର···ସାଜସଜ୍ଜାରେ
ନାୟକର ପ୍ରକୃତ ଚେହେରା । ମୁହଁରେ ପ୍ରାଣ ଖୋଲି
ହସ । ହସି ହସି ସେ **ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ** ଓ **ସୁନନ୍ଦାଙ୍କୁ**
ଅଭିବାଦନ କଲେ ।

ପୁଷ୍ପା—କ'ଣ ନୃତ୍ୟ ଆଉ ଗୀତର ଏକତ୍ର ସମାବେଶ ବୋଲି···

ମଦନ—ସ୍ୱୀକାର ନ କରି ମୋର ଉପାୟ ନାହିଁ । କଳା ଦିଗରୁ ଆପଣମାନେ ମୋର ସମାଲୋଚନାର ବହୁ ଉଚ୍ଚରେ ।

ପୁଷ୍ପା—ଆପଣ କଳାପ୍ରେମୀ, ସେ ଦିଗରୁ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ଧାରଣା ଯେ ଅତି ଉଚ୍ଚ ଏ କଥା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର ନ କରି ମୋର ଉପାୟ ନାହିଁ, ମଦନ ବାବୁ !

ମଦନ—ଦେଖନ୍ତୁ ତ, ସୁନନ୍ଦାଙ୍କ ପାଇଁ ମୋର ଏ ପସନ୍ଦଟି କେମିତି ହୋଇଚ ।

ପକେଟରୁ କାଢ଼ି ନେକଲେସ୍‌ଟି ଦେଲେ । **ସୁନନ୍ଦା** ଟିକିଏ ଦୂରରେ ଥାଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲେ ।

ପୁଷ୍ପା—ଓ, Nice ! ଭାରି ସୁନ୍ଦର ହୋଇଚି ତ । (କହୁ କହୁ ଆଗ୍ରହରେ ନିଜ ଗଳାରେ ପିନ୍ଧି ପକାଇଲେ) ବାସ୍ତବିକ୍, ଆପଣଙ୍କ Selectionଇ ଅଦ୍ଭୁତ !

ମଦନ—(ନିରୁପାୟ ହୋଇ) ଆପଣଙ୍କ ଗଳାକୁ କିନ୍ତୁ ବେଶ୍ ଭଲ ମାନୁଚ ।

ପୁଷ୍ପା—Sure !

ଖୁବ୍ ଗୋଟାଏ କଟାକ୍ଷ ହାଣିଲେ ।

ମଦନ—ଥାଉ, ମୁଁ ସୁନନ୍ଦାଙ୍କ ପାଇଁ ବରଂ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଆଣିଦେବି ।

ସୁନନ୍ଦା—କ'ଣ ଦରକାର ମଦନ ବାବୁ ! ମୋର ତ ଅନେକ ଅଛି···

ମଦନ—ଆସ ସୁନନ୍ଦା, ବାହାରେ ତୁମ ଗାଡ଼ି ଅପେକ୍ଷା କରିଚ !

ସୁନନ୍ଦା—ମୋ ଗାଡ଼ି··· (ଟିକିଏ ଚିନ୍ତାକରି) ଓ, You mean ସେଇ car ? ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ଲୋନ୍ କରି କିଣିବା କ'ଣ ଦରକାର ଥିଲା ?

ଇଙ୍ଗିତ କରି କହିଲେ ।

ପୁଷ୍ପା—Carଟା ଆସି ଯାଇଛି ନା କଣ ? Congratulations ମଦନ ବାବୁ ! ଦେଖିଲ ଆପଣ ଯାହା କହନ୍ତି, ତା'ର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି କଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନ କରି ଛାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ଏଇଠି ଆପଣଙ୍କର ଅସଲ ପ୍ରତିଭା ।

ମଦନ—ବାହାରକୁ ଆସି ଦେଖନ୍ତୁ ତ ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ ! ଆପଣମାନଙ୍କର ମନଲାଖି ହୋଇଛି କି ନା ?

ସୁବୋଧ ଉପରୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି ।

ପୁଷ୍ପା—Sure !

କହୁ କହୁ ଆଗରେ ବାହାରକୁ ଗଲେ ।

ମଦନ—ଯଦି କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନ ଥାଏ, ଆସ ସୁନନ୍ଦା ! କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ବାହାରେ ବୁଲି ଆସିବା ।

ସୁନନ୍ଦା—ନୂଆବୋଉ ସିନେମା ଯିବାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଟିକେଟ୍ ମଗାଇ ରଖିଛନ୍ତି ।

ମଦନ—ସେତ ଅନେକ ଡେରି । ତା' ପୂର୍ବରୁ ଆସ—Let us have a happy drive···please···

ହାତ ଧରି ପକାଇଲେ ।

ପୁଷ୍ପା—(ଆସିଛନ୍ତି) କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛନ୍ତି ମଦନ ବାବୁ ? ସିନେମା ଦେଖି ଯିବାର କଥା···ସମସ୍ତେ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ସେ Carରେ ଯିବା, ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ସତରେ carଟି କିନ୍ତୁ ଭାରି ସୁନ୍ଦର ହୋଇଛି ।

ମଦନ—ଆମେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆସୁଚୁ···

ସୁନନ୍ଦାକୁ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ ।

ପୁଷ୍ପା—(ହସି ହସି) ସତେରେ ଆଜି ଆମ ସମସ୍ତିଙ୍କର ସୁଦିନ ।

କହି ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ହୋଇ ନିଜ ବେକର ସେଇ ହାରଟିକୁ ନଚାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ **ସୁବୋଧ** ।

ସୁବୋଧ—ତମର ତ ଆଜ ଦେଖୁଚ ପ୍ରକୃତରେ ସୁଦିନ ପୁଷ୍ପା··· ।

ପୁଷ୍ପା—(ଫେରପଡ଼ି) ମାନେ ?

ସୁବୋଧ—ପଚ୍ଚର ତୁମର ସେଇ ନେକଲେସ୍‌ଟିକୁ···ସେଇ ତୁମର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିବ ! ଦେଖୁଚ ପ୍ରତ୍ୟେକ କଥାରେ ସୁନନ୍ଦା ସାଙ୍ଗରେ ତୁମେ ସ୍ୱାତିମତ ଭାଗ ବସେଇ ବସେଇ ଚାଲିଚ ।

ପୁଷ୍ପା—ନେକଲେସ୍‌ଟାର କଥା କହୁଚ··· ?

ସୁବୋଧ—ନା, ତୁମ ସୁଦିନର କଥାଇ କହୁଚ ପୁଷ୍ପା ! ତୁମର ସୌଭାଗ୍ୟର କଥାଇ କହୁଚ ! ସତେଟରେ କେତେ ଖୁସି ହେଉଚ ତୁମେ ପୁଷ୍ପା···କ ପ୍ରାଣଖୋଲା ଆନନ୍ଦ ତୁମର···

ପୁଷ୍ପା—ଈର୍ଷା କରୁଚ ବୋଧହୁଏ ?

ସୁବୋଧ—ନା, ପର ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ଯେ ଯାତକୁ ଯାଏ ମୁଁ ତାକୁ କେବେହେଲେ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରିପାରେନା ।

ପୁଷ୍ପା—(ବିରକ୍ତିରେ) ତୁମର ଏ ଅଶ୍ରଦ୍ଧାର ଅର୍ଥଟା ଚଟ୍ କରି ମତେ ଟିକଏ ବୁଝେଇଦବ କି ?

ସୁବୋଧ—ବୁଝେଇ ଦବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଆଗ ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁ, ନୂଆ ମୋଟରକାର୍ ଚଢ଼ି ସୁନନ୍ଦା ଗଲା କୋଉଠିକି ?

ପୁଷ୍ପା—ତାର ଜବାବ୍ ସୁନନ୍ଦାଠୁ ନିଅ, ମୋ ଉପରେ ତୁମର ଏତେ ଅଭିଯୋଗ କାହିଁକି ?

ସୁବୋଧ—ଦେଖ ପୁଷ୍ପା ! ଏ ପ୍ରହସନ ଯେତିକି ଆଗେଇଚି ସେତିକରେ ଯା'ର ଯବନିକା ପଡ଼ୁ, ଏଇଟା ମୋର ଇଚ୍ଛା । ମୋ କଥାର କିଛି ମୂଲ୍ୟ ଅଛି କି ନା ସେ କଥା ତୁମେ ବିଚାର କରି ଦେଖିବ । ମଦନ ମୋର ନିତାନ୍ତ ବନ୍ଧୁ ବୋଲି, ନ ହେଲେ···

ପୁଷ୍ପା—ନ ହେଲେ ? ଏ ବିବାହରେ କ'ଣ ତୁମର ସମ୍ମତି ନାହିଁ ?

ସୁବୋଧ—ବିବାହ କଥା ତ ପରେ···ଆଜିଠୁ ଏତେ ଗ୍ରୋଷଣି ଆଡ଼ମ୍ବର କାହିଁକି ?

ବରନ୍ଦାରେ ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ ।

ପୁଷ୍ପା—ସିନେମା ତାହେଲେ ଯିବନି ?

ସୁବୋଧ—ନା··· ।

ସୁବୋଧର ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ପୁଷ୍ପା—ତୁମେ ନ ଯାଅ, ଆମେ ଯିବୁ ! ସବୁ ମୁଁ ଛାଡ଼ିପାରେ, ଏ ଫିଲ୍ମ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଛାଡ଼ି ପାରିବି ନାହିଁ ! **Ronald Colman, Gregory Peck,** ଏମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଛାଡ଼ି ଦେଇପାରେ ?

ମନକୁ ମନ କହୁ କହୁ ଉପରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ବହି ଝଣ୍ଡେ ନେଇ ଫେରି ଆସିଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ ସୋଫାରେ **ମୋହନ** ବେଶ୍ ମଜଭୁତ ହୋଇ ବସି ଯାଇଛି । କିଏ, କାହିଁକି ଆସିଛୁ, କେତେବେଳେ ଆସିଛୁ··· ଏଇସବୁ କଥା ବିଚାର କରୁ କରୁ **ପୁଷ୍ପା** ଆଗେଇ ଆସିଲେ ସାମ୍ନାକୁ ।

ପୁଷ୍ପା—ଆପଣ···କିଏ ଆପଣ ?

ମୋହନ—ସେମାନେ ସବୁ କେତେବେଳେ ଫେରିବେ ?

ପୁଷ୍ପା—କାହା କଥା ଆପଣ ପଚାରୁଛନ୍ତି··· ?

ମୋହନ—ଏଇ ସାଧୁ ମଠରେ ଯୋଗୀମାନେ···

ପୁଷ୍ପା—ଓ, **You mean** ମଦନ ବାବୁ ଆଉ ସୁନନ୍ଦା···

ମୋହନ—ହଁ, ତାଙ୍କରି କଥା ପଚାରୁଛି !

ପୁଷ୍ପା—କିନ୍ତୁ···ଆପଣ କିଏ କୁହନ୍ତୁ ତ ? କୋଉଠି ଆଗରୁ ଦେଖିଲା ପରି ତ···

ମୋହନ—ନା, ମତେ ତୁମେ ଜାଣିନା, ମୁଁ ମୋହନ !

ପୁଷ୍ପା—ଓ, ମୋହନ ! ହ୍ୟାଲ୍ଲୋ, କିନ୍ତୁ…ମୁଁ ତ ଚିହ୍ନିପାରି ଜାଣି ପାରୁନି । ଆପଣ କ'ଣ ସେଇ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ଯୁବକ ସଂଘର ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମୋହନ ଭୂୟାଁ ?

ମୋହନ—ନା' ହୋ, ଭୂୟାଁ ଫୁୟାଁ ନୁହେଁ, କାନଗୋଇ, ମହନ କାନଗୋଇ ।

ପୁଷ୍ପା—You mean…

ମୋହନ—ମଦନ ବାବୁଙ୍କ ସାନ ଭାଇ ମୋହନ । ବଉଳପୁର ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇଙ୍କର ସାନ ପୁଅ…

ପୁଷ୍ପା—ସତେ ନା କ'ଣ ? ସବୁ ମୁଁ ଶୁଣିଛି । ଅଗୋଚରେ ତୁମେମାନେ ଆମ ସୁନନ୍ଦାକୁ ଅତି କଦର୍ଯ୍ୟ ଭାବରେ, ଅତି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଭାବରେ ସମାଲୋଚନା କରିଥିଲ ନା ?

ମୋହନ—ଯାହା ଶୁଣିଛ ସବୁ ମିଛ ।

ପୁଷ୍ପା—ମିଛ !…

ସ୍ୱରରେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ବିଦ୍ରୂପ ।

ମୋହନ—କଞ୍ଚା-ମିଛ, ଡାହା-ମିଛ । ସତ କଥା ଶୁଣିଲେ ଲାଜରେ ତୁମ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ ହୋଇଯିବ । ସେ କଥା ପରେ ହବ, ମୁଁ ଆଗ ପଚାରେ ବାହାଦୂର ନଥାଇଁ କ'ଣ ସତ ? ସୁନନ୍ଦା କ'ଣ ସତକୁ-ସତ କାନଗୋଇ ବଂଶର ବୋହୂ ହୋଇ ନିକଟରେ ଆମ ଘର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରିବେ .?

ପୁଷ୍ପା—ଦେଖୁଛି ଅପମାନ ଦବାର ଆଗ୍ରହ ତୁମର ଏତେ ବେଶୀ ଯେ, ଏଠିକି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୌଡ଼ି ଆସିଛ ।

ମୋହନ—ଆଗରୁ, ଅନେକ ଦିନ ଆଗରୁ ମୋର ଆସିବା ଉଚିତ ଥିଲା । ସେଦିନ ସୁନନ୍ଦାଙ୍କୁ କିଏ ଅପମାନ ଦେଇଛି ଜାଣିଛ ?

ପୁଷ୍ପା—ଜାଣେ···ତୁମର ସେଇ rustic ନୂଆଟବାଉ ।

ମୋହନ—ଆଜ୍ଞା ନା ! ପ୍ରଥମ ଆରମ୍ଭଟାଇ ଭୁଲ । ଭାଉଜ ମୋତେ ପାଚି ଫିଙ୍ଗେଇ ନାହାନ୍ତି । ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ ସୁନନ୍ଦାଙ୍କୁ ସେ ଆମ ଘର ପିଆନ୍ତି ମଣ୍ଡେଇଦେଇ ନ ଥାନ୍ତେ···ହେଲେ ଅତିଥିକୁ ଅପମାନ ଦେଲା ଭଳି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମନ ମୋ ଭାଉଜର ନୁହେଁ । ଅପମାନ ଯଦି କିଏ କରିଥାଏ, ସେ ହଉଚି ମୁଁ !

ପୁଷ୍ପା—ମୋହନ ! !

ମୋହନ—ସେଇଥିପାଇଁ ମୋର କହିବା କଥା···ଭାଉଜଙ୍କ ସୁନାର ସଂସାରଟିକୁ ଚୂନାକର ନ ଦେଇ ମୋର ମୁଣ୍ଡରେ ବଦନାମର ସବୁ ବୋଝ ଚଟପଟ ଦିଆଯାଉ । ବାହା ହବାକୁ ମୁଁ ରାଜି ଅଛି ।

ପୁଷ୍ପା—What do you mean ? କ'ଣ କହୁଚ ?

ମୋହନ—ମୁଁ ଭାରି ଖୋଲା ଲୋକ ଆଜ୍ଞା··! ସୁନନ୍ଦାଙ୍କୁ କୁହ, ନିତାନ୍ତ ଗୋଟାଏ ମୁଣ୍ଡ ଯଦି ଗୋଡ଼େଇବାର କଥା, ଭାଇଙ୍କର ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ନ ଗୋଡ଼େଇକି ମୋ'ର ମୁଣ୍ଡଟି ଗୋଡ଼ାନ୍ତୁ, ରାଗ ମେଣ୍ଟିଯିବ ।

ପୁଷ୍ପା—କି ନିର୍ଲଜ୍ଜ ତୁମେ ମୋହନ ! ଜଣେ ଭଦ୍ରମହିଳା ମୁହଁ ଉପରେ କଥା କହିବାର ରୀତି କ'ଣ ଏଇଆ ?

ମୋହନ—ଦୋଷ ଧରିବ ନାଇଁ । ଇଂଲିଶ୍ ପାଠପଢ଼ା ଯିନା ମୋର ସେଇ ଘୋଡ଼ା ଲେସନ୍ଠି ବନ୍ଦ, ନ ହେଲେ ବାପର ଦି'ପୁଅ ଆମେ, ଫରକ ବେଶୀ କିଛି ନାଇଁ । ପାଠ ହିସାବରେ ମୁଁ ବରଂ ବେଶୀ ସୁବିଧା । ଏତେକ ତ ଅଣ୍ଡିଆଡ଼ା, ତା' ଉପରେ ପୁଣି ସୁନନ୍ଦା ପରି ମନ ପବନ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ଆକାଶରେ ଉଡ଼ିଲା ଭଳି ପାଗଳାମି ବି ମୋର ଅଛି···

ପୁଷ୍ପା—ଚୂପ୍ କର ତୁମେ ମୋହନ, ମତଲବ୍ଟା କ'ଣ ସଫା ସଫା

ଶୁଣେଇ ଦିଅ । ପାଗଳାମି ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଅଳ୍ପ ।

ମୋହନ—ଭଉଣୀକୁ ମୋର ଦେଖିନା ତୁମେ ? ତୁମ ଭଳିଆ ନୁହେଁ । ସାକ୍ଷାତ୍ ଦେବୀ ପ୍ରତିମା । ତାଙ୍କୁ ଗୋଡ଼ରେ ଆଡ଼େଇ ଦେଇ ଭାଇ ଆଉ ଥରେ ବାହାହେବେ···ଏଇଟା କୋଉ ନ୍ୟାୟ ? ମୁଁ ଯଦି ବୟସରେ ବଡ଼ ହୋଇଥା'ନ୍ତି ଇମିତି ଅମଣିଷ ଭାଇର କାନ ଧରି ଟାଣି ଟାଣି ନେଇ ସେ ଭଉଣୀ ଗୋଡ଼ତଳେ ପକାନ୍ତି, ହେଲେ···

ପୁଷ୍ପା—ମତେ କ'ଣ କହୁଚ ?

ମୋହନ—ଏ ବାହାଘର ବନ୍ଦ କରିବାକୁ କହୁଚି । ତୁମେ ତ ନିଜେ ଶଙ୍ଖା-ସିନ୍ଦୂର ନେଇ ସଂସାର କରୁଚ, କହିଲ ଦେଖି ଏଇଟା କ'ଣ ଠିକ୍ ହଉଚି ?

ପୁଷ୍ପା—ପ୍ରକୃତ ଭଲ ପାଇବା ଯୋଉଠି ନାହିଁ, ଶଙ୍ଖା-ସିନ୍ଦୂରର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଯେ ସେଠି ଖୁବ୍ ବେଶୀ···ଏ ଭଳି ଯୁକ୍ତିକୁ ମୁଁ କେବେ ହେଲେ ମାନି ନେଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ବିବାହ କରି ମଦନ ବାବୁ ଯେତେବେଳେ ସୁଖୀ ହୋଇପାରି ନାହାନ୍ତି ଆଉ ଥରେ ବିବାହ କରିବାରେ କ୍ଷତି କ'ଣ ? ତା ଛଡ଼ା ସୁନନ୍ଦା ସହିତ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧ ତାଙ୍କର ବହୁ ଦିନର ।

ମୋହନ—ଆଉ କଣ ? ···ଏଇଟା ତୁମର ସହସ୍ର ରୁଲ୍ !

ପୁଷ୍ପା—(ବାଧାଦେଇ) Shut up ! ଶୁଣିଚ, ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇଙ୍କର ଅଚଳାଚଳ ସମ୍ପତ୍ତି ; ଅକ୍ଲେଶରେ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଗୋଟାଏ କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେ କରି ଦେଇପାରିବେ ।

ମୋହନ—(ରାଗରେ) ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ନାଁଟା ଖାଲି ଶୁଣିଚ, ଆଖିରେ ଦେଖିନା । ତା' ଆଗରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ଏତେ ଦମ୍ଭରେ କଥା କହି ପାରି ନ ଥାନ୍ତ ; ଦି'ଟରେ କରି ଫାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତା ।

ସୁନନ୍ଦା—(ବାହାରୁ ଆସିଛୁ) ଏଇଟା ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇଙ୍କର ଜମିଦାରୀ ଇଲାକା ନୁହେ ମୋହନ । ଟିକଏ ସଂଯତ ହୋଇ କଥା କୁହ ।

ମୋହନ—ଆସିଚ ମେମ୍ ସାହାବ୍ !

ସୁନନ୍ଦା—ଚାଲିଯାଅ ଏଠୁ...

ମୋହନ—ଚାଲି ଯିବ ? ହୁଁ, ଭାଇକ ତା'ର ନ ନେଇ ମହନା ଏଠୁ ଚାଲିଯିବ । ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରଳୟ ହେଲଗଲେ ବ ସେ କଥା ହବନି ।

ପୁଷ୍ପା—ମଦନ ବାବୁ କାହାନ୍ତି ସୁନନ୍ଦା ? ଦେଖୁଚ ଭଦ୍ରଲୋକ ଏକାବେଳକେ ଭ୍ରାତୃଭକ୍ତ ଭରତ ।

ସୁନନ୍ଦା—(ଭରା ତାଚ୍ଛଲ୍ୟର ସହିତ) ଭଦ୍ରଲୋକ ! ଅତିଥିର ମର୍ଯ୍ୟଦା ଯୋଉମାନେ ନ ବୁଝନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ପୁଣି ଭଦ୍ରଲୋକ ବୋଲି କହୁଚ ନୂଆବୋଉ !

ମୋହନ—ତୁମେ ଯୋଉ ଦରର ଅତିଥି...ଦ'ଦିନର କୁଣିଆ ହୋଇ ଆମ ଘରେ ଯାହା କାଣ୍ଡ କରି ଆସିଲ...କାନଗୋଇ ଘରର ଖାନଦାନୀ ଇଜ୍ଜତ୍ ଉପରେ ଯେମିତି ଭାବରେ ଅଣ୍ଡା-ଖୋଳପା ଆଉ ଚପଲ ଉଡ଼େଇ ଆସିଲ...ଏତେ ବଡ଼ ସେମିତି ଭାଇଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବଣ ଜଙ୍ଗଲରେ କଟେଇ ଦେଇ ଆସିଲ...ସେ ସବୁ କଥା କ'ଣ ଆଉ ଥରେ ତୁମ ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ?

ସୁନନ୍ଦା—ମୋହନ !

ପୁଷ୍ପା—ଉଃ, କି dangerous ! ସୁନନ୍ଦା, ତୁମ ଭାଇ କାହାନ୍ତି ?

ମୋହନ—ମୁଁ ପଚାରୁଚି, ମୋ ଭାଇ କାହାନ୍ତି ?

ସୁନନ୍ଦା—ଜାଣେ ନା !

ମୋହନ—ଜାଣନା ? ତା'ହେଲେ ସେ ଚକ୍‌ଚକିଆ ମୋଟର

ଖଣ୍ଡକରେ ମୁହଁକୁ ମୁହଁ ଯୋଡ଼ି କାହା ସାଥିରେ ଧୂଳି ଉଡ଼େଇ ଯାଉଥିଲ ?

ସୁନନ୍ଦା—Shut up !

ମୋହନ—ସେ ଫଚ୍ ଫାଚ୍ ବନ୍ଦକର । ଯାହା କହୁଚ ଓଡ଼ିଆରେ କୁହ । ମୋର ସଫା କଥା···ଏ ଯୋଉ ବାଟ ତୁମେ ବାଛୁଚ ସୁନନ୍ଦା, ଏ ବାଟ ଦିନେ ତୁମକୁ ସବୁଠୁ ଅବାଟରେ ନେଇ ଛାଡ଼ିବ ।

ସୁନନ୍ଦା—ମୋହନ !

ମୋହନ—ତୁମର ଯଦି ବାହା ହବାର କଥା, ଗୋଟାଏ ବାହା ହେଲା ଲୋକକୁ ବୁଡ଼େଇ ମାରୁଚ କାହିଁକି । ଆସ, ମୁଁ ଅଛି । ସାଙ୍ଗରେ ଥେଇ ଥେଇ ହେଇ ବୁଲିବ, ସିନେମା, ବାଇସ୍କୋପକୁ ଯିବ, ଟେବୁଲରେ ଟ୍ରେ ପହଞ୍ଚେଇ ଦେବ ଡେଣା ବାନ୍ଧି ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଉଡ଼ିବ, ସବୁଥିରେ ମୁଁ ରାଜି···

ସୁନନ୍ଦା—ଦେଖୁଚ ନୂଆବୋଉ, ଏ scouudrelର ସାହସ ଦେଖୁଚ । ଇସ୍ କି ଅଭଦ୍ର ! ଯାଅ ଏଠୁ···

ମୋହନ—ମୋ ଭାଇକି ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଆଜି ଏଠୁ ଯିବିନି ସୁନନ୍ଦା, ଯଦି ଭଲ ଦଶା ଅଛି, ମୋ ଭାଇକି ତୁମେ ଛାଡ଼ିଦିଅ ।

ସୁନନ୍ଦା—ନେଇଯାଅ କିଏ ତୁମ ଭାଇକି ଜବରଦସ୍ତି ବାନ୍ଧି ରଖିଚି ?

ମୋହନ—ତୁମେ ! ତୁମ ଏଇ ଚକ୍‌ଚକିଆ ବେଶ, ଠାଣି, ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକୁ ତୁମେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ବିଗାଡ଼ି ଦେଇଚ । କାହା ସକାଶେ ସେ ଆଜି ଘର-ଦ୍ୱାର ଛାଡ଼ି ଏଠି ପଡ଼ିଚନ୍ତି ? ତୁମେ ନୁହଁ ? ଶୀକାର ଧରିବାକୁ ଏ ଯନ୍ତା ତୁମେ ବସେଇନ ?

ସୁନନ୍ଦା—Go out, go out ! ଚାଲିଯାଅ ତୁମେ···

ମଦନ—(ପଶି ଆସିଛନ୍ତି) କ'ଣ ହେଇଚି ମୋହନ ? ତୁ ଏଠି···

ସୁନନ୍ଦା—ଦେଖନ୍ତୁ ମଦନ ବାବୁ ! ଆମ ଘରେ ପଶି ଆମକୁ ଖିତ୍ତମତ ଅପମାନ କରଚି ଏ ଲୋକଟା । Brute !

ପୁଷ୍ପା—ଗୋଟାଏ ଜଘନ୍ୟ ମାତାଲ ପଶୁ···ଇସ୍, କି କଦର୍ଯ୍ୟ ।

ମଦନ—ମୋହନ, ଏଠିକି କାହିଁକି ଆସିଚୁ ?

ମୋହନ—ଭାଇ, ତୁମେ ଫେରିଗଲ । (ମିନତି ଭରା କଣ୍ଠରେ) ତୁମ ଯିବା ବାଟକୁ ଅନେଇ ବାପା ବେମାର, ଭାଉଜବୋଉ ଦରମରା···କେବେ ହେଲେ ତୁମେ ଆଉ ବୁଝିବ ?

ମଦନ—ମତେ କିଛି ବୁଝେଇବା ଦରକାର ପଡ଼ୁନି ମୋହନ ।

ମୋହନ—ତୁମ ରୋଜଗାରକୁ କେହି ଆଶା କରୁନି, ହେଲେ ଚାରିଟି ଖଣ୍ଡେ ଦବାକୁ ବି ତୁମର ମନ ହଉନି ! ବଡ଼ପୁଅ ହୋଇ ବୋଉର ପିଣ୍ଡ ମୁଠାକ ବି ତୁମେ ବନ୍ଦ କରିଦେଲ ।

ମଦନ—ଘରଦ୍ୱାର ମୋର କିଛି ନାହିଁ, ମୋର କେହି ନାହିଁ ।

ମୋହନ—ତୁମର କେହି ନାହିଁ ?

ମଦନ—ନା, ସେଦିନ ମୁଁ ଶେଷ ଜବାବ ଦେଇ ଆସିଚି । ଆଉ ଫେର୍ କାହିଁକି ?

ମୋହନ—(କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ) ମୁଁ ସତ କହୁଚି ଭାଇ, ମୋ ଭାଉଜର ଦୋଷ୍ଟା ଏମାନଙ୍କଠି ନାହିଁ···ଏମାନଙ୍କର ପ୍ରାଣ ନାହିଁ, ହୃଦୟ ନାହିଁ···ମାୟା ମମତା କିଛି ନାହିଁ । ଏମାନେ ଜାପାନୀ ରବର କଣ୍ଢେଇ···ଖାଲି ସୁଖର ସାଥି ।

ମଦନ—ମୋହନ !

ପୁଷ୍ପା—ଦେଖୁଚନ୍ତି ମଦନ ବାବୁ ! କି କଦର୍ଯ୍ୟ mentality ! ଏଇ ପୁଣି ଆପଣଙ୍କର ଭାଇ !

ମୋହନ—ହଁ, ଭାଇ ନୁହେଁ ତ ଆଉ କ'ଣ ? ତୁମେ କ'ଣ ଜାଣି ପାରୁନା ? ଭାଇ ନ ହେଲେ ଇମିତି ଆଉ କାହାର ଜୋର ଖାଟିବ । ଚାଲିଆସ ଭାଇ, ତୁମେ ଚାଲିଆସ···

ମଦନ—ନା !

ପଥର ଭଳି ଛିଡ଼ାହୋଇ ରହିଲେ ।

ମୋହନ—ଯିବନି ? ସତ କହୁଚ ଭାଇ ? ମହନା କଥାକୁ ଭାଙ୍ଗି ତୁମେ ଏଇ ଯନ୍ତ୍ରା ଭିତରେ ପଡ଼ି ରହିବ ? ପର ଘରେ ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜି ପଚ୍ଚ ନଳା ପାଣି ତୁମକୁ ଏଡ଼େ ସୁଆଦ ଲାଗୁଚି ?

ମଦନ—(କଥା ନ ସରୁଣୁ ମୋହନକୁ ମାରିଲେ) Scoundrel !

ପୁଷ୍ପା—ଉଃ, ସୁନନ୍ଦା ! ତୁମ ଭାଇ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ? କି ସାଙ୍ଘାତିକ ପରିସ୍ଥିତି ! ମଦନ ବାବୁ, ଆପଣମାନେ ବାହାରକୁ ଯାଆନ୍ତୁ···

ମୋହନ—ମତେ ମାରିଲ ! ଭଲ କଲ ଭାଇ, ଖୁବ୍ ଭଲ କଲ ! ଆହୁରି ମାର, ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ସେତେ ମାର, ହେଲେ ଘରକୁ ତୁମେ ଫେରିଚାଲ । ମରିଗଲେ ବି ମହନା ଏଠି ତୁମକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଯିବନି···

ମଦନ—କ'ଣ କହିଲୁ ? ଯିବୁନି ?

ମୋହନ—ନା, ମାରୁନା ଆହୁରି ମାର···

ମଦନ—ବେଶ୍, ଦେଉଚି ତୋ'ର ଦମାକ ଛଡ଼େଇ ! (ମାରିଲେ) ବେଶୀ କଥା କହି ଶିଖିଚୁ, ନା ? ନିର୍ଲ୍ଲଜ···Shameless ! ଯା' ତୋର ସେଇ ଭାଉଜକୁ କହିବୁ, ମୁଁ ସେ ଅସତୀ, କୁଳଟାର ମୁହଁ ଚାହିଁବି ନାହିଁ ।

ମୋହନ—(ଆହତା ଫଣୀ ପରି) କ'ଣ କହିଲ ତୁମେ ?

ମଦନ—ତୁମମାନଙ୍କର ମତଲବ ମୁଁ ଖୁବ୍ ଜାଣିଚି । କାନରେ ଶୁଣିଚି, ଆଖିରେ ଦେଖିଚି, ସଭାଭିତରେ ଆଉ କି ପରିଚୟ ତୁ ଚାହୁଁଚୁ ? ଯା, ସେଇ ଭାଉଜକୁ ନେଇ ଆରାମରେ ଘରସଂସାର କରିବୁ । ଯା, ଏଠି ଏ କୁମ୍ଭୀର କାନ୍ଦଣା କାହିଁକି ?

ମୋହନ—କ'ଣ କହିଲ ! ବୟସରେ ବଡ଼ ବୋଲି ତୁମେ ଆଜି ଏ ମହନା ହାତରୁ ବଞ୍ଚିଗଲ, ନାହିଁ ତ ମୋ ସତୀଲକ୍ଷ୍ମୀ ଭାଉଜ

ନାଁରେ ଯୋଉ ଦୁର୍ନାମ ଦେଲ, ଏଇଠି ତୁମ ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ଛେଚି ଗୁଣ୍ଡ କରି ଦେଇ ଯାଇଥାନ୍ତି...

ମଦନ—ବଦମାସ୍ !

କନ୍ଧ ମାରିବାକୁ ଉଙ୍କି ଆସିଲା ବେଳେ **ସୁବୋଧ** ଆସିଲେ ।

ସୁବୋଧ—ଆରେ ଏସବୁ କ'ଣ ?

ମଦନକୁ ଧରିଲେ ।

ମଦନ—ସୁବୋଧ, ମତେ ଛାଡ଼ି ଦେ...

ମୋହନ—ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ବଂଶରେ ତୁମ ପରି ଶୟତାନ ଜନ୍ମ ହୋଇପାରେ, ଲୋକ ହୁଏ ତ ଏ କଥା ବିଶ୍ୱାସ କରିବେନି, ହେଲେ ମହାନା ଗୁଡ଼ିରେ ଏ ଦାଗଟା ବରାବର ରହିଗଲା । ଯଦି ସୁବିଧା ଯୁଟେ, ଯ୍ହାର ବଦଲା ସେ ଜରୁର୍ ନବ ।

ମଦନ—Devil ! ମତେ ଧମକଉଚୁ !

ମାରିବାକୁ ଗଲେ ।

ସୁବୋଧ—(ଧରି ପକେଇ) ଛି ମଦନ, ଏସବୁ ତତେ ସାଜେନା ! କ'ଣ କରୁଚୁ ତୁ ?

ମୋହନ—ନାଇଁ ବାବୁ, ତାକୁ ଛାଡ଼ିଦିଅ । ଆଜି ସେ ମରୁ ନ ହେଲେ ମୁଁ ମରେ । କାନଗୋଇ ବଂଶର ଏଇଠି ମୂଳପୋଛ ହୋଇଯାଉ । ଛାଡ଼ ତାକୁ...

ମଦନ ଦଉଡ଼ି ଆସି ରାଗରେ **ମୋହନ**କୁ ଧରୁ ଧରୁ ନିଜେ ଧକ୍କା ପଡ଼ିଗଲେ ।

ମୋହନ—(ଦୁଇ ହାତରେ ଚୋଟି ଚିପି ଦଉ ଦଉ) ନିମକ ହାରାମ ! ବେଇମାନ କୋଉଠିକାର...

ସୁବୋଧ—ସ୍ୱେ କ'ଣ ହଉଚ ମୋହନ, ସେ ଟିକେ ତୁମର ବଡ଼ ଭାଇ ।

ମୋହନ—ଏଁ, ମୁଁ କ'ଣ କଲି ବାବୁ ? ମୋ ଭାଇ ଉପରେ ମୁଁ

ହାତ ଉଠେଇଲା ! ଲକ୍ଷ୍ମଣର ହାତ ଆଜି ରାମ ଉପରେ ଉଠିଲା ! ଉଃ !

କହୁ କହୁ ଦୁଃଖରେ ଚାଲିଗଲେ ।

ପୁଷ୍ପା—ଆରେ ଦେଖ ମ, କ'ଣ ହେଲା...

ସୁବୋଧ—ଯାହା ହବାର କଥା ସେଇଆ ହେଲା । ହାଃ...ହାଃ... ହାଃ...

ହସି ଉଠିଲେ ।

❋ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ ଶେଷ ❋

ତୃତୀୟ ଅଙ୍କ ... ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

ହରିକିଶୋରଙ୍କ ଘର । ପରଦା ଉଠିଲା ପରେ ଦେଖାଗଲା ଖାତା ପତ୍ର ନେଇ **ହରିକିଶୋର** ଲେଖିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ପାଖରେ ଶଙ୍ଖ ଦୁଆଟିଏ ଥୁଆ ହୋଇଛି । ଭଙ୍ଗା ହାରମୋନିୟମର ଗୋଟାଏ ରିଡ୍‌କୁ ଚିପିଧରି କବି ସ୍ୱରଚିତ ସଙ୍ଗୀତ ବେସୁରା ଭାବରେ ଗାଉଥିଲେ ।

କଳା ପତ୍ରବନ ଓଠ ଲୋ ସଜନୀ
ଏ ବଡ଼ ଟାଣିଲେ ଭୁହି,
ଚଡ଼ଆ ମାରକା ଅସଲ ଜରଦା
କମ୍ପାନୀ ଭରଚ ତହିଁ ।
ପ୍ରିୟ ସଜନୀ ଲୋ, ବାସ ତାର ମନ୍ଦ ମନ୍ଦ···
ଧୂଆଁ ଗୁଡ଼ୁଥିଲେ ନାଗର ମଣ୍ଡଳ, ହସୁଥିବେ ଟହ ଟହ । ୧ ।
ଗଞ୍ଜେଇ ଅଫିମ ଖାଉଚ ହେ ଭାଇ !
ଅଖାଦ୍ୟ ଖାଉଚ କେତେ,
ଚାରିକି ପଇସା ପକେଇ କି ସ୍ୱାର୍ଥ
ଲଗାଅ ଦେଶର ହିତେ···
ଏ ଖାଣ୍ଟି ସ୍ୱଦେଶୀ ବଡ଼ି !
ଏ ବଡ଼ ପିଇଲେ ବୁଦ୍ଧି ଫିଟିଯିବ, ନାବାଳକ ଯିବ ଗୁଡ଼ି । ୨ ।

ଏତକବେଳେ କବି ପ୍ରିୟା **ସରସୀବାଳା** ଆସିଲେ, କାଖରେ କଳସୀ । ବେଶ ଭୂଷାର ପରିପାଟୀ ଦେଖି ମନେହୁଏ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଟିକିଏ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ହୋଇଛି ଇତି ମଧ୍ୟରେ ।

ହୃଷ୍ଟ—ଟିକିଏ ଛିଡ଼ା ହୁଅ ସରସୀ ! କାଖରେ କୁମ୍ଭ ଧେନି ଆସୁଥିବାର ଏଇ ଅପୂର୍ବ ଶୋଭା ସମ୍ପଦକୁ ମୁଁ ଆଗେ ମୋ କବିତାରେ ରୂପ ଦେଇଦିଏ । ତୁମେ ଧନ୍ୟ ସରସୀ ! କାଳିଦାସ ଲେଖିଲି ପରି ସତେ ସତେ ସେ କୁମ୍ଭ ମଧ୍ୟ ଧନ୍ୟ ।

ସରସୀ—ମଲି ମୋର, ବାଟ ଓଗାଳି ଛିଡ଼ା ହେଲେ ଯେ, ଦେଖିଲ ଶାଢ଼ୀଟା ମୋର କମିତି ତିନ୍ତି ଗଲାଣି···

ହୃଷ୍ଟ—ଆହା, ତୁମକୁ ଦେଖି ମନେ ପଡ଼ୁଚି ମୋର···ଠିକ୍ ଇମିତି ଯମୁନାରୁ ଜଳ ନେଇ ଗୋପ ଦାଣ୍ଡରେ ଚାଲି ଆସୁଥିଲେ ବୃଷଭାନୁସୁତା ଶ୍ରୀମତୀ ! ଠିକ୍ ଏଇ ବେଶ, ଏଇ ଠାଣି···

ସରସୀ—(କପଟ କ୍ରୋଧରେ) ଆଉ କ'ଣ ? ଛାଡ଼, ମୁଁ ଯାଏ...
ହଟ—(ଆବୃତ୍ତି କଲେ) ସତେ ସରସୀ !
କବି ପ୍ରିୟା ତୁମେ, କବିର ମାନସୀ,...
କାଖେ କୁମ୍ଭ ଧରି କବିର କୁଟୀରେ ଉଭା ହେଲ ଯେବେ ଆସି,
ଧୈର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଧ ମୋ ତୁଟି ଯାଏ ସଖି, ଦେଖି ତବ ରୂପ ରାଶି;
ମନେହୁଏ ମୋର, ବହୁଛି ବଧାତା କେତେ କାଳ, କେତେ ଯୁଗ
କେତେ ଘଣ୍ଟା, କେତେ ମିନିଟ୍, କେତେ ସେକେଣ୍ଡ ବସି ବସି !
ଯାଅ ସରସୀ ! କୁମ୍ଭ ରଖିଦେଇ ଆସ ! ଆଜି ତୁମକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି
ମୋର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ରଚନା ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରୁ ।

ସରସୀ—ବେଷେଇବାସ କରିବ ନା ତୁମ ପାଖରେ ଆସି ବସିବ ?
ହଟ—ଖାଲି ବସିବ କାହିଁକି ପ୍ରିୟେ ? ମୁଁ ଲେଖିବି, ମୋ ସାଙ୍ଗରେ କଣ୍ଠ ମିଳାଇ ତୁମେ ଗାଇବ । ହେଇଥିରେ ମୋ ରଚନା ସାର୍ଥକ ହେବ ।

ସରସୀ—ମୁଁ ଫେର ଗୀତ ବୋଲିବି ! ତୁମର ଯୋଉ କଥା ! ଛି, ଲୋକେ କ'ଣ କହିବେ ? ତୁମେ ବାଇୟା ହେଲ ନା କ'ଣ...
ହଟ—ଆଉ ଚିନ୍ତା ନାହିଁ ସରସୀ, ଧୀରେ ଧୀରେ ଆମ ଅବସ୍ଥା ବଦଳି ଯିବ । ଘୃଣାରେ ଯୋଉମାନେ ନାକ ଟେକୁଥିଲେ ସେମାନେ ଦେଖିବେ, ଶୁଣିବେ, ପ୍ରତିଭାର ପୂଜା କରିବେ ।

ବାହାରୁ **ମନୋଜ** ଡାକିଲେ, "ଭିତରକୁ ଆସି ପାରେ କି ?" ।

ସରସୀ—ଦେଖ, ତୁମକୁ କିଏ ଖୋଜୁଚନ୍ତି ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ହଟ—ଆସ ବନ୍ଧୁ, ଭିତରକୁ ଆସ । (ମନୋଜ ହାତରେ ଖଣ୍ଡିଏ ପତ୍ରିକା ଧରି ପ୍ରବେଶ କଲେ ।) ଆରେ, ମନୋଜ ବାବୁ ! ଆସନ୍ତୁ, ଆସନ୍ତୁ...

ମନୋଜ—Congratulations, ହରକିଶୋର ବାବୁ ! ମୋର ପରିକଳ୍ପନା ଆପଣଙ୍କ ଭାଷାରେ ଏକାବେଳକେ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇଛି । ମୁଁ ଯାହା ଚାହୁଁଥିଲି, ଆପଣ ଅବିକଳ ତା'ର ରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି । ଧନ୍ୟବାଦ । (ହସିଲେ)

ହର—ପ୍ରଶଂସା କରି ଲଜ୍ଜା ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ, ମନୋଜ ବାବୁ ! ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପରିଚୟ ହେଲା ଦିନଠୁ ମୋ ଭାଗ୍ୟ ଫେରିଛି ।

ମନୋଜ—ନଅନ୍ତୁ, ଏ copy ଖଣ୍ଡିକ ଆପଣଙ୍କର । ତା' ଛଡ଼ା ଏ ଟଙ୍କା ରଖନ୍ତୁ, ଅତିସାମାନ୍ୟ ପାରିଶ୍ରମିକ··

ହର—ଏତେ ଟଙ୍କା !···

ମନୋଜ—କିଛି ନୁହେଁ, ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଆହୁରି ଅନେକ ଟଙ୍କା ଦେବି । ପ୍ରିୟ-ବାନ୍ଧବଙ୍କଠୁ ଧକ୍କା ଖାଇ ମଦନ ବାବୁ ଯୋଉଦିନ ବିଦାୟ ନେବେ, ସେଇଦିନ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ସବୁ ଋଣ ସୁଝି ଦେଇ ଯିବି । ମୋ କଥା ମନେରଖି ଆପଣଙ୍କୁ ଆହୁରି ଲେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ହର—ଅଭାବ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ି ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା, ତିନି ଟଙ୍କାରେ ମଧ ବିହିରି ସ୍ୱତ୍ୱ ବିକ୍ରୀ କରିଛି ମନୋଜ ବାବୁ; ତା' ତୁଳନାରେ ଆପଣଙ୍କ ଦାନ ତ ପ୍ରଚୁର । ଭୁଲିଯିବି କିପରି ? ଏତେ ବଡ଼ ungrateful ମୁଁ ହୋଇ ପାରେନା···

ସୁବୋଧ—(ପ୍ରବେଶି) Ungrateful ! Wretch ! କ'ଣ ଲେଖିଛ ଯେ ସବୁ ! କାହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଏସବୁ କୁତ୍ସିତ କଥା ଲେଖିଛ ଜାଣି ପାରିବି କି କହିବ ?

ହର—ଲକ୍ଷ୍ୟ ନ ଥାଇ ଆଲେଖ୍ୟ ତ ହୋଇ ପାରେନା Sir !

ସୁବୋଧ—ତୁମକୁ ଦରିଦ୍ର କହି ବୋଲି ଆମ ଘରକୁ ଯିବା ଆସିବା କରିବାରେ ବାଧା ଦେଇ ନ ଥିଲି ; ସାମୟିକ ଭିକ୍ଷା ମଧ ତୁମକୁ ମିଳୁଥିଲା··ଏଇ କ'ଣ ତାର ପ୍ରତିଦାନ ? ମୁଁ ଦେଖୁଛି,

ଏଇ ଭଳି କଦର୍ଯ୍ୟ, ମାଟରରେର ଲେଖା ଲେଖିବାକୁ ତୁମର ସାହସ ହେଲା କେବେଠୁ ?

ମନୋଜ ଚୁପ୍ ହୋଇ ବନ୍ଧ ବସି ଝଣ୍ଟିଏ ଦେଖୁଥିଲେ ।

ହଟ—ଆପଣଙ୍କର ନିଶ୍ଚୟ ମନେଥିବ Sir ! ଆପଣଙ୍କ ଘର ଉପରେ ଗୋଟାଏ ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖିବାକୁ ଆପଣ ନିଜେ ମତେ ଫରମାସ୍ କରିଥିଲେ ।

ସୁବୋଧ—ସେଥିପାଇଁ ତୁମେ ନାଁଗୁଡ଼ିକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଦ୍ ଦେଇନା ।

ହଟ—ଠିକ୍ ସେଇ idea, Sir !

ସୁବୋଧ—କବ !

ହଟ—କୁହନ୍ତୁ, Sir !

ସୁବୋଧ—ଇମିତି ଇତର ଭାବରେ ତୁମେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଚିତ୍ରଣ କରିଚ କାହିଁକି ? ମୋ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ···ଇସ୍, କି horrible !

ହଟ—ସତ କଥା ଲେଖିବାରେ ଅତି ରଞ୍ଜନର ଆଶ୍ରୟ ନେଇନି Sir !

ସୁବୋଧ—କିନ୍ତୁ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଘରର ଇଜ୍ଜତକୁ ଇମିତି ବିକୃତ କରି ବାହାରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଅର୍ଥ କଣ ? Public morality ଉପରେ କି ଜବରଦସ୍ତ ଆଞ୍ଚ୍ ଆଣିଚ ଜାଣ ? ମୁଁ ଯଦି ତୁମକୁ Policeରେ ଦିଏ, ତୁମ ନାଁରେ ମାନହାନି ଅଭିଯୋଗ ଆଣେ; ଜାଣିଚ, ତୁମ ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହବ ?

ହଟ—ଜାଣେ Sir, ସତ କଥା ଲେଖିବାକୁ ମତେ ଆହୁରି ସୁବିଧା ମିଳିଯିବ ।

ସୁବୋଧ—Stop ! ଆସ ତୁମେ···ତୁମକୁ ସ୍ତ୍ରୀ'ର କୈଫିୟତ ଦବାକୁ ହବ ।

ମନୋଜ—(ହସି) ଦେଖନ୍ତୁ, ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକର ଘର ଭିତରେ ପଶି ଆପଣ ବି ତ ଅଳ୍ପ ଜୁଲମ କରୁନାହାନ୍ତି ? Public

safety ଉପରେ ଏ ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ ବାଧା ନୁହେଁ !

ସୁବୋଧ—Who are you ? ତୁମେ କିଏ ?

ମନୋଜ—ଜଣଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ! ଏତିକ ଜାଣିଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ହବ ।

ସୁବୋଧ—ସମର୍ଥନ କରୁଚ ବୋଧ ହୁଏ ?

ମନୋଜ—ଖାଲି ସମର୍ଥନ ନୁହେଁ, ଅର୍ଥବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।

ସୁବୋଧ—ଅର୍ଥାତ୍ ?···

ମନୋଜ—ଆଜି ଏଇ ଗୋଟିଏ ପତ୍ରିକା ଦେଖି ଆପଣ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ପାରୁନାହାନ୍ତି ; କିନ୍ତୁ କାଲି ସହରର ଘରେ ଘରେ ଆପଣମାନେ ସମାଲୋଚନାର ପାତ୍ର ହେବେ···ଆଉ ସେଇ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଅତିଶୀଘ୍ର କରାଯାଉଚି । ଭଦ୍ର ସମାଜରେ ଆପଣମାନଙ୍କର ମୁହଁ ଦେଖେଇବାର ବାଟ ରହିବ ନାହିଁ ।

ସୁବୋଧ—ଯା' ଭିତରେ ତା'ହେଲେ ତୁମେ ? କିଏ ତୁମେ ? ତୁମର କ'ଣ ଦରକାର ?

ମନୋଜ—ସେ କଥା ହୁଏ ତ ପରେ ଜାଣିବେ । ବର୍ତ୍ତମାନ କେବଳ ଏତିକ ଜାଣି ରଖନ୍ତୁ, ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯୋଉ ବାଟ ଆପଣମାନେ ଧରିଚନ୍ତି ସେଥିରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବିପଦର ସମ୍ଭାବନା ।

ସୁବୋଧ—କ'ଣ ତୁମେ କହୁଚ ?

ମନୋଜ—ଗୋଟିଏ ନିରୀହ ପରିବାରର ସର୍ବନାଶ କରିବାକୁ ଯାଉଚନ୍ତି କାହିଁକି ? ମଦନ ବାବୁ ବିବାହିତ, ଜାଣି ଶୁଣି କାହିଁକି ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ଭଉଣୀକୁ···

ସୁବୋଧ—(ରାଗରେ) Stop !

ମନୋଜ—ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ସୁବୋଧ ବାବୁ, ମଦନ ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀର ଅବସ୍ଥା ଆଜି କ'ଣ ? ଏକମାତ୍ର ମା'ଟି ଛଡ଼ା ତାର ଆଉ

କେହି ନାହିଁ ! ବହୁତ ଆଶା କରି ମା' ତା'ର ଝିଅଟିକୁ କାନଗୋଇ ଘରର ବୋହୂ କରି ପଠେଇଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ବାଇଶି ବର୍ଷ ଭେଣ୍ଡା ପୁଅର ମରଣ ସେ ବର୍ଦ୍ଦାସ୍ତ ସହିଯାଇଚି··· ହେଲେ ଆଜ ସେ ଝିଅଟି ଯଦି ଅନାଥା ହୋଇ ଫେରି ଆସେ, କେମିତି ସେ ବଞ୍ଚିବ ? କାହିଁକି ତାର ଏ ସର୍ବନାଶ କରୁଚନ୍ତି ଆପଣମାନେ ?

ସୁବୋଧ—I see ! ଅନେକ ଖବର ରଖିଚ ଦେଖୁଚି । ମଦନ ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ସହିତ ତୁମର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ।

ମନୋଜ—ସେ କଥା ଜାଣି ଆପଣଙ୍କର ଲାଭ ନାହିଁ । ବରଂ ସୁନନ୍ଦା ସହିତ ମୋର କି ସମ୍ପର୍କ ସେ ବିଷୟରେ ଆପଣ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ପାରନ୍ତି ।

ସୁବୋଧ—ସୁନନ୍ଦାକୁ ଜାଣ ତୁମେ··· ?

ମନୋଜ—ଜାଣେ ବୋଲି ତ କହୁଚି, ତା' ଭଳି ଝିଅ ମଦନ ବାବୁଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ରାଜିହେଲା କେମିତି ଆଉ ଆପଣମାନେ ବି ଘରଜ ହୋଇ ଟଙ୍କା ଲୋଭରେ ଏ ଜୁଲୁମ ଡାକିବାକୁ ଯାଉଚନ୍ତି କେମିତି ?

ସୁବୋଧ—(ଗର୍ଜି ଉଠିଲେ) ବନ୍ଦ କର ! ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ସାଙ୍ଗରେ କେମିତି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ହୁଏ ଜାଣନା । ଅଭଦ୍ର କୋଉଠିକାର···

ମନୋଜ—ଭଦ୍ରଲୋକ ! ହାଃ-ହାଃ-ହାଃ, ସେଇଥିରେ ପଢ଼ନ୍ତୁ ଜାଣିପାରିବେ, ଆପଣମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର କେମିତି ଚରମ ଚର୍ବଣ କରାଯାଇଚି ।

ସୁବୋଧ—Do your worst ! ମୁଁ ଦେଖିବି ତୁମେ ମୋର କ'ଣ କରିବ ?

ମନୋଜ—ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଦେଖିବେ Sir ! ମନୋଜକୁ ଆଜି ଚିହ୍ନି

ରଖିଥାନ୍ତୁ, ପରେ ବିଶେଷ ପରିଚୟ ପାଇ ପାରିବେ ।

ସୁବୋଧ—ମନୋଜ ! All right. ତୁମ ଦି'ଜଣଙ୍କୁ ମୁଁ ସହଜରେ ଛାଡ଼ିବି ନାହିଁ । ଏ କବିକୁ ହାତ କରି ତୁମେ black-mailing କରିବାକୁ ବସିଚ ! ଆଚ୍ଛା···

ଯାଆନ୍ତି ।

ମନୋଜ—(ହସି ଉଠିଲେ) ଦେଖିଲେ ହଟକିଶୋର ବାବୁ ! ମଜା ଦେଖିଲେ ତ ? ଏଇ ପୁଣି ଭଦ୍ରଲୋକ !

ହଟ—ଯଥାର୍ଥରେ ମହାକବି କହିଥିଲେ, ମନୋଜ ବାବୁ, "ସ୍ୱଳ୍ପଂ ନ ବାଧତେ ରାଜନ୍ , ତବ ବାଧନ୍ତି ବାଧତେ ।"

ମନୋଜ—(ହସି) ହଉ, ମୁଁ ଆଜି ଆସୁଚି । ଟିକିଏ ସତର୍କ ଥାଇ ଖବର ନେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବେ । ନମସ୍କାର···

ହଟ—ନମସ୍କାର !

ମନୋଜର ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ସରସୀ—(ଆସିଚାଲି) ସେ ଗୀତ-ଚୁଲି ଲେଖା ତୁମେ ଆଉ ଲେଖ ନାହିଁ; ପଇସା ଆମର ଆଉ ଦରକାର ନାହିଁ । ସବୁଠି ଦୋଷୀ ହେଇ ଶେଷକୁ ଜେଲଖାନା ଯିବାକୁ ହବ । ମାନହାନି କରିବାକୁ କହିଲେଟି ?

ହଟ—ବସିପଡ଼ ସରସୀ । ମୋର ଲେଖା ଆଜି ଗୋଟାଏ Revolution ଆଣିବାକୁ ଯାଉଚି । ସେଥିଲାଗି ମୁଁ ଯଦି ମରିଯାଏ, ମୁଁ ଧନ୍ୟ ହେବି । ଗାଅ, ଆଜି ସୌଭାଗ୍ୟର ଏଇ ମାହେନ୍ଦ୍ର ବେଳାରେ, "ଚଢ଼ିଆ ମାର୍କା" ବିଡ଼ି କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଯୋଉ ଗୀତ ରଚନା କରିଚି ତାକୁ ମୋ ସହିତ ସୁର ମିଶାଇ ଗାଅ, "କଳା ପଡ଼ିବନି ଓଠ ଚଲ ସଜନୀ" ଇତ୍ୟାଦି ।

ତୃତୀୟ ଅଙ୍କ ··· ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

ଅଳିନ୍ଦ ।

ଆଗେ ଆଗେ **ଅପର୍ତ୍ତି** ଓ ପଛେ ପଛେ **ଦନେଇ**

କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁ କରୁ ଆସିଲେ ।

ଦନେଇ—ଅପର୍ତ୍ତିଆ ! ବୁଢ଼ା ହାବୁଡ଼େ ଯଦି ପଡ଼ିଯିବା ଆମ କଥା ସରିଯିବ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ବୁଢ଼ା ଘର ବାହାର ଚଢ଼ିଛି, ଆସିବ କେମିତି ?

ଦନେଇ—ତୁ ଯାହା କହ ଅପର୍ତ୍ତିଆ, ସେ ମଦନ ବାବୁ କଥାରେ ମୋର ଯମାରୁ ଭରସା ନାହିଁ । ହୁଣ୍ଡା ହାଉଡ଼ିଆ କଥା । ପିଠିରେ ମୁଣ୍ଡରେ ଯଦି ଦୁଲ୍ ଦୁଲ୍ ଲଦିବ···ହାଡ଼ ଗୋଡ଼ ରହିବ ନାହିଁ । ଠଙ୍କାକୁ ଠଙ୍କା ଯିବ, ପିଠିରୁ ଚ୍ଛାଲ ଉତୁରି ଯିବ । ସେଦିନ କଥା ମନେ ନାହିଁ ? ବାଡ଼ି ବୁଲେଇଲା ଯେ କଏ କୁଆଡ଼େ ପଳେଇ ଯିବାକୁ ବାଟ ପାଇଲେ ନାହିଁ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ଦନେଇ ଭାଇ ! ତୁ କାହିଁକି ସେମିତି ହଉଚୁ ? ଆମକୁ କ'ଣ ମାଡ଼ ମାରିବାକୁ ଘରଠୁ ଡାକିଥାକ ଆଣିଚନ୍ତି ?

ଦନେଇ—କେଜାଣି, କଟକ ଯାଇଥିଲେ, ସେ ହଟିଆ ବାବୁଙ୍କଠୁ ଆମ କଥା ଯଦି କିଛି ଶୁଣିଥିବେ···

ଅପର୍ତ୍ତି—ନାଇଁ ମ, ତୁ ସେମିତି ହ'ନା ! ଥୟ ଧର, ତାଙ୍କର ଏଇନେ ଟଙ୍କା କ'ଣ ଦରକାର ବୋଲି, ଗଛ ମାଛ ସବୁ ଘର ବିକରିବଣ୍ଠା କରି ଦଉଚନ୍ତି । କ'ଣ ହଉଚି ଦେଖ, ସେ ଆଗ ଆସି ଯାଆନ୍ତୁ ।

ଦନେଇ—ହଉ, ଦେଖ ଭାଇ କପାଳରେ କ'ଣ ଅଛି ।

ମୋହନ ଆସିଚ, ହାତ ପାପୁଲିରେ କନାପଟି ବନ୍ଧା ହୋଇଚି ।

ମୋହନ—ଅପର୍ତ୍ତି ! ନେ ତୋ ତମସୁକ ନେ, ହାଡ଼ବନ୍ଧୁ, ବିଶ୍ୱନାଥ୍ୟଙ୍କୁ ସବୁ କହିଦେବୁ, ମୂଳେ ମୂଳେ ଟଙ୍କା ଦେଇ ତାଙ୍କ କାଗଜ ମୋଠୁ ନେଇ ଯିବେ···ବୁଝିଲୁ ? ଆଉ ଏ ରୂପାଟକ ନେଇ ଯା, ସେଇ ବାଟେ ରାଧାକାନ୍ତ ମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ ଦେଇଯିବୁ ।

ପୁଳାଏ ରୂପା ଗହଣା **ଅପର୍ତ୍ତି** ହାତରେ ଦେଲେ, **ହେମବୋଉ** ପଶି ଆସୁଥିଲେ, ଗହଣା ଦେବାର ଦେଖି ଫେରିଗଲେ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ମହନ ବାବୁ !

ଆଖି ତାର ଝୋପି ହୋଇଗଲା ।

ମୋହନ—ହଁ, ମାଷ୍ଟରବାବୁଙ୍କୁ ଦେଇ ଦବୁ । ତାଙ୍କୁ କହିବୁ ଜବାବ ଯାହା ହେଇଚି, ସେଥିରୁ ଗୋଟାଏ ଟଙ୍କା କମ ହେଲେ ହବ ନାଇଁ, କାଲି ମତେ ଟଙ୍କା ଆଣି ଦେଇଯିବେ । ନେ, ତୋର ପାନ ଖିଆ ଦି'ଟଙ୍କା ଧର ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ହେଇତ ବାବୁ ତମ ବୁଢ଼ା ଯଦି ଜାଣିବେ କି ଦେଖିବେ···

ମୋହନ—ବାପାଙ୍କୁ କିଛି କହିବୁ ନାଇଁ···ଯା', ହଁ ଜାଣିଲେ ଜାଣିବେ । ମୁଁ ତ ତତେ ଦଉଚି, ତୋର ଡର କ'ଣ ? ଦନେଇ ! ତୁ କ'ଣ କହୁଥିଲୁଟି ?·

ଦନେଇ—ନାଇଁ ବାବୁ ! ସେ ଗଛ କେତୁଟା···

ମୋହନ—ହଁ, ଆମ ତୋଠାରୁ ହଣେଇ ନବୁ···ମତେ ପଚିଶଟା ଟଙ୍କା ଆଣି ଦେଇ ଯିବୁ···ହେଲା ?

ଦନେଇ—ମହନ ବାବୁ ! ବୁଢ଼ା ବାବୁ ଯଦି ଜାଣିବେ···ମୁଁ ଗରବ ଲୋକ ପୁଲସ୍ କେସ୍‌କୁ ପାର ଉଠିବି ନାଇଁ ।

ମୋହନ—ଆରେ···ତୁ ଟଙ୍କା ଆଣି ଆଗ ଦାଖଲ କର । ମୁଁ ନଜେ ଯାଇ ତୋଠାରୁ ହଣେଇ ଦେବ ।

ଅପର୍ତ୍ତି—ଆଁ ଦନେଇ ଭାଇ ! ମହନ ବାବୁ ତ କହଲେଣି ।

ମୋହନ—ହଁ, ଯା ମୁଁ ସବୁ ଠିକ୍ କରି ଦେବ । ଆମ ଗଛ ମୁଁ ବକବ, କୋଉ ପୁଲସ୍ କ'ଣ କରିବ ? ଯା'···

ଅପର୍ତ୍ତି ଓ **ଦନେଇ** ଆନନ୍ଦରେ ଚାଲିଗଲେ ।
ଆସିଲେ **ବଂଶୀ** ଓ ପଛେ ପଛେ **ହେମବୋଉ** ।

ବଂଶୀ—ଏ ସବୁ କ'ଣ ହଉଚି ମହନା ?

ମୋହନ—କିଛି ନାଇଁ ବାପା, ମେଲଣ ଚାନ୍ଦା ମାଗିବାକୁ ଆସିଥିଲେ ।

ବଂଶୀ—ମେଲଣ ଚାନ୍ଦା !

ହେମବୋଉ—ହଇରେ ମହନା ! ଏତିକ ମିଛ ତୁ କହୁଚୁ ! ସେ ଅପର୍ତ୍ତି ହାତରେ ଲୁଚେଇ କରି କ'ଣ ଧରାଏ ଦେଲୁ, ମୁଁ କ'ଣ ଜାଣି ନାଇଁ ।

ମୋହନ—ହେଇଟି ଅପା ! ତୋ ଭଲଆ ମୋହନାର ଲୁଚ୍ଚେଇବା କାରବାର ନାଇଁ, ତାର ସବୁ ସଫା କାମ ।

ହେମବୋଉ—ଶୁଣୁଚ ବାପା, ଶୁଣୁଚ ।

ବଂଶୀ—ମହନା ! ତୋ ମୁଣ୍ଡ କ'ଣ ଖରାପ ହେଇଗଲାଣି ।

ମୋହନ—ମୋ ମୁଣ୍ଡ କାଇଁକି ଖରାପ ହବ ? ତୁମେ ବୁଢ଼ା ହେଲଣି, ତୁମର ମୁଣ୍ଡ ଖରାପ, ମୁଁ ଠିକ୍ ଅଛି ।

ହେମବୋଉ—ତା କଥା ଶୁଣ । ବାପକୁ କେମିତି କଥା ସେ କହୁଚି ଦେଖ ।

ବଂଶୀ—ଏ କି ବୁଦ୍ଧି ତୁ ଧରିଚୁ, ତୋର କ'ଣ ସବୁ ଉଜାଡ଼ି ଦବାକୁ ମନ ?

ମୋହନ—ତୁମେ ବାଇଆ ହେଲ ବାପା ! ମୁଁ କାହିଁକି ଉଜାଡ଼ି ଦେବି । ଅପା, ଭାଉଜ···ଏଇମାନେ ସବୁ ତମ ଘରକୁ ଉଜାଡ଼ି ଦଉଚନ୍ତି । ଏମାନେ ସବୁ ଭଲ ଲୋକ ନୁହନ୍ତି । ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଗ୍ରହ ।

ହେମବୋଉ—ହଇରେ ! ତୁ କ'ଣ ଭଲଲୋକ ପାଲଟି ଯାଉଚୁମ । ମୁଁ ପର ଏଇଠି ଅନେଇଚି···ତୁ ସେ ଅପର୍ତିଆ ହାତରେ ମୁଠାଏ ଗହଣା ଆଣି ଗୁଞ୍ଜିଦେଲୁ । ତୁ ପର ଚିନ୍ଦୁକ ଫିଟେଇ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସବୁ ତମସୁକ ଦେଇ ସାରିଲୁଣି ।

ମୋହନ—ବେଶ୍ କଲି, ଭଲ କଲି, ମୋ ବାପ ଧନ ମୁଁ ଉଜାଡ଼ି ଦେଲି, ତୋ ବାପର କ'ଣ ଗଲା ? '

ହେମବୋଉ—ଶୁଣୁଚ ବାପା ! ତା ବାପ କିଏ, ମୋ ବାପ କିଏ ? ଶୁଣୁଚ ତା କଥା । ଦେଖିବ ବାପା, ମଦନା ତ ଯାହା କରିଥିଲା···ଏ ପୋଡ଼ାମୁହାଁ ସବୁ ସତ୍ୟାନାଶ କରିବ ।

ମୋହନ—ହଉ, ହେଲେ ହେଲା ଯା'···

ବଂଶୀ—ମହନା ! ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ତୁ ଯେ କ'ଣ ସବୁ କହୁଚୁ ! ଆଜି ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ ବୋଲି ତୁ କ'ଣ ମନେ କରିଚୁ ତୋର ଯା ଇଚ୍ଛା ତୁ ସେଇଆ କରିବୁ ?

ହେମବୋଉ—ସେଇଆ, ତାକୁ ଟିକିଏ ଭଲ କରି ପଚାରିବଟି ବାପା, ଶହେ କେଉଟ ପୂରେଇ ଆମ ବଡ଼ ପୋଖରୀ ମାଛତକ ସେ ବିକି ଦେଇଛି କି ନାହିଁ ?

ବଂଶୀ—ଗଛ-ମାଛ ଯୋଉଠି ଯାହା ବନ୍ଧୀ କରି ତୋ ମନ ମାନିନି ଯେ, ଆଉରି ଘରୁ ଗହଣା ନେଇ ପରକୁ ଦଉଚୁ ହାରାମଜାଦା ।

ମୋହନ—ବାପା ! ମତେ ଗାଳି ଦଅନା କହୁଚି···

ବଂଶୀ—ବୋହୂର ଗହଣା ବାକ୍ସ ନେଇ ବନ୍ଧୀ କରିଚି କିଏ ? ଭାଗଚାଷୀଙ୍କଠୁ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରି ତାଙ୍କୁ ସବୁ ଧାନ ମପେଇ ଦେଇଚି କିଏ ? ଘରର ଚଳନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତିଯାକ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି ବିକି ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଚି କିଏ ? ଏ ସବୁ ତୁ କରିନୁ ?

ମୋହନ—କରିଚି ତ ବେଶ୍ କରିଚି । ମୋର କ'ଣ କରୁଚ କର ଯା···

ବଂଶୀ—ମହନା !

ମାରିଲେ ।

ମୋହନ—ବାପା ! ତୁମେ ତୁମ ମହନାକୁ ମାଇଲ । ହଁ, ହୁଣ୍ଡାଠା, ହାଉଡ଼ାଠା, ପିଲାଦିନୁ ବାଡ଼େଇ ଶାସନ କରିଚ, ଆଜି ଆଉ କାହିଁକି ନ ମାରିବ । ମାର, ମାର, ଏ ଗାଲରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ମାର ! ମାଡ଼କୁ ମହନାର ଆଉ ଡର ନାହିଁ । ମାଡ଼ ଖାଇ ଖାଇ ସେ ଏକାଠି ନଦା ପଥର ପାଲଟି ଗଲାଣି ।

ହେମବୋଉ—ହେଇଟି ଶୁଣ, ତା କଥାକୁ ବାପା ! ମୁଁ ପରା ତୁମକୁ ସେଦିନୁ କହୁଚି, ମୋ ହେମି ନାଁରେ କିଛି ସମ୍ପତ୍ତି କରିଦିଅ । ତମେ ତ ମୋଟେ ମୋ କଥା କାନକୁ ନଉନା । ଏ ପୋଡ଼ାମୁହାଁ କ'ଣ କିଛି ରଖିବ ଯେ, ମୋ ହେମି ଆଉ ବାହା ହବ ? ତୁମେ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ତ ଏତେ କଥା···ଆଉ ତୁମ ଅନ୍ତେ···

କହୁ କହୁ କାନ୍ଦି ପକେଇଲେ ।

ମୋହନ—ଆଉ କ'ଣ ? ଭାଇ ମୋକଦ୍ଦମା କରି ତାଙ୍କ ଭାଗ ନେବେ, ଆଉ ଯାହା ରହିବ ସେତକ ତୋ ଝିଅ ନାଁରେ ହବ··· ଆଉ ମୁଁ ତ ଏଠି ମୂରଲୀ ବଜେଇବି ? ମୁଁ ଏ ଘରର କିଏ କି ?

ମୁଁ ତ ଗୋଟାଏ କାହୁଁ ଉଡ଼ି ଆସିଚି ।

ବଂଶୀ—ମହନା ! ମଦନକୁ ଗୁଡ଼ି ତତେ ଆଶା କରିଥିଲି, ତୁ ବି ଶେଷକୁ ଗାଲରେ ଚୂନକାଳି ଦେଲୁ ?

ମୋହନ—ତେବେବେଳେ କ'ଣ ମନ ଘର ଧରିଲାଣି ? ଆଚ୍ଛା ବାପା ! ଜଣକୁ ପାଠ ପଢ଼େଇ ହାକିମ କଲ ଯେ, ତା ସୁଖେ ସେ ରହିଲା । ମୁଁ ତ ପାଠ-ଶାଠ ପଢ଼ିନି, ମତେ ତ କୋଉ କୁଳିର କରନା··· ଫେର ମୁଁ କେମିତି ଚଳିବି ? ମୋର ଏଇନେ ବହୁତ ଟଙ୍କା ଦରକାର, ମୁଁ କଲିକତା ଯାଇ ଗୋଟେ ବ୍ୟବସାୟ କରିବି ।

ବଂଶୀ—କ'ଣ କହିଲୁ ?

ମୋହନ—ହଁ ବାପା, ମୁଁ କଲିକତା ଯିବି । ତୁମେ ଭଉଜଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବାପ ଘରକୁ ପଠେଇ କାଶୀ କି ବୃନ୍ଦାବନ ଚାଲିଯାଅ । ଏଇଠୁ ତୁମ ବଂଶର ଇତିଶ୍ରୀ ହେଇଯାଉ ।

ବଂଶୀ—ହଁ, ସୁଯୋଗ୍ୟ ବଂଶଧର କ'ଣ ଆଉ କହନ୍ତି ।

ମୋହନ—ଯୋଗ୍ୟ କିଏ ମ ବାପା ? ଯୋଡ଼ାଏ ପୁଅ ଜନ୍ମ କଲ ଯେ ଗୋଟାଏ ଅମଣିଷ, ଆରଟା ପଶୁ । ଏ ଅଲଣା, ବୋଲଣା ବଂଶକୁ ତୁମର ଆଉ ବଢ଼େଇ ଲାଭ ନାହିଁ···

ବଂଶୀ—ଜନ୍ମ ଦେଇଥିଲି, ମଣିଷ କରିଥିଲି, ଇମିତି ଭାବରେ ପିତୃ-ଋଣ ସୁଝିଲରେ ହତଭଗା । ହଉ ମୋର ଧର୍ମ ଅଛି ।

ମୋହନ—(ହସି) ଆଉ ଧର୍ମ ଅଛି ? ହାଃ···ହାଃ···ହାଃ···

ହେମବୋଉ—ବାପା !

ବଂଶୀ—ବାପା ବୋଲି ଆଉ ଡାକନା ସୁନ୍ଦ ! ବାପା ବୋଲି ଆଉ ଡାକନା । ମୋର କେହି ନାହିଁ । ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ଅପୁତ୍ରିକ ! ନିଃସନ୍ତାନ ।

ବୀଣା—(ପ୍ରବେଶି) ଏ କ'ଣ କହୁଚ ବାପା ? ଇମିତି କଥା···

ବଂଶୀ—ଅଭିଶାପ ଛଡ଼ା ଏ ମୁହଁରୁ ଆଉ କ'ଣ ବାହାରିବ ମା' ? କେତେଟା ଦିନ ଭିତରେ ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହେଲାଣି, କି ଅବଶୋଷ ନେଇ ମୁଁ ମରିବାକୁ ବସିଚି, ତେବେବି ଏ ଚଣ୍ଡାଳଙ୍କଠି ଟିକିଏ ଦୟା ମାୟା ନାହିଁ । ଏଇଟାକୁ ମୁଁ ମନେ କରିଥିଲି, ଏଇଟା ଅବା ମୋ ଘରର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରଖିବ । ହେଲେ ମୋ କପାଳକୁ ଧିଅ ବି ପଥର ମା' ! ଦେବତା ବି ପଥର ।

ବୀଣା—ବାପା, ଭିତରକୁ ଚାଲ ବାପା ! ତୁମ ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ, ତୁମେ ଭାରି ଦୁର୍ବଳ ।

ବଂଶୀ—ଭାରି ଦୁର୍ବଳ ମା' ! ଜୀବନର ଶେଷ ଭାଗରେ ବଂଶୀଧର କାନଗୋଇ ଆଜି ଭାରି ଦୁର୍ବଳ । ହେଲେ କେହି ତା ଦରକାରରେ ଆସିବେ ନାହିଁ, ତୁ ଯା' ମା' ! ଯୋଉଠୁ ଆସିଥିଲୁ ସେଇଠିକି ତୁ ଚାଲିଯା'··· । ନ ହେଲେ ଏ ଯୋଉ ଝଡ଼ ତୋଫାନ ମାଡ଼ି ଆସୁଚି ତା ଧକ୍କା ତୁ ସହି ପାରିବୁନି ।

ହେମବୋଉ—କ'ଣ କହିଲୁରେ ପୋଡ଼ାମୁହାଁ ! ମୋ ବାପକୁ ତୁ ଜାଣୁ ଜାଣୁ ମାରି ପକେଇଲୁ । ତତେ ଧରମ ସହିବନିରେ ମହନା, ତତେ ଧରମ ସହିବନି ।

(ବୁଢ଼ାଙ୍କୁ ଭିତରକୁ ନେଇଗଲେ ।)

ବୀଣା—ମୋହନ, କ'ଣ ହେଇଚି ମୋହନ ! କଟକରୁ ଆସିଲାଦିନୁ ତୁମେ କାହିଁକି ଇମିତି ହଉଚ । ଜାଣୁ ଜାଣୁ ହାତଟାକୁ ସିମିତି ଛେଚି ପକେଇଲ, ଏ ସବୁ କି ପାଗଳାମି କହିଲ ?

ମୋହନ—ମୋର କ'ଣ ହେଇଚି, ସେ କଥା ତୁମେ କୁଆଡ଼ୁ ବୁଝିବ ହୋ ; ଭାଇ ତ ସେଠି ହାକିମ ହେଇ ହାଣ୍ଡି ପୋଷୁଚି, ତୁମେ ତ ଏଠି ଗଣ୍ଡିଏ ଗଣ୍ଡିଏ ଫୁଟେଇ ବୁଢ଼ାକୁ ସାଷ୍ଟାମ୍ କରୁଚ, ତୁମକୁ କ'ଣ କିଛି ଖବର ଅଛି, ଘରର ହାଲ କ'ଣ ହେଲାଣି ।

ବୀଣା—ଘରର ଚଳନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତି ସବୁ ବନ୍ଧା କରି ଦେଉଚ, ସେ ଖବର ରଖି ମୋର ତ ଲାଭ ନାହିଁ ମୋହନ । ସେ କଥା କ'ଣ ମୁଁ ତୁମକୁ ପଚାରୁଚି ।

ମୋହନ—ସେ କଥା ପଚାରିବାକୁ ତୁମେ କିଏ ? ତୁମର ଏ ଘରେ କ'ଣ ଅଛି ?

ବୀଣା—ହେଲେ ବାପାଙ୍କ ମନରେ କଷ୍ଟ ଦେଇ···

ମୋହନ—ତୁନି ହୋଇ ଏଠୁ ଚାଲିଯା'···ବାପା-ଫାପା ଆଉ କେହି ନାହିଁ···ସମସ୍ତେ ଯେଝା ବାଟ କାଟିଲେଣି । ତୁମେ ତୁମ ବାପ ଘରକୁ ପଳାଅ···ନ ହେଲେ ଏଠି ଯଦି ରହିବାକୁ ମନ ଅଛି ତା'ହେଲେ ଗୋଟିଏ କାମ କର, ଆଉ ଥରେ ମତେ ବାହା ହୋଇପଡ଼ । ଯେସାକୁ ତେସା ହୋଇଯାଉ···

ବୀଣା—ମୋହନ !!

ମୋହନ—ବାପା ଏଗାଲରେ ମାରିଚନ୍ତି, ତୁମେ ଏଗାଲରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ପକା, ଆଉ କ'ଣ କରିବ । ମହନାର ଆଉ ଲୋକ ନିନ୍ଦାକୁ ଭୟ ନାହିଁ କି ମାଡ଼କୁ ଡର ନାହିଁ, କଟକରୁ ସେ ବହୁତ ମାଡ଼ ଖାଇ ଆସିଚି । ଖାଇଲେ କ'ଣ ହେଲା । ମୁଁ ବି ଗୁଣ୍ଡାନି ଭାଉଜ ! ମହନା କ'ଣ ଛୁଡ଼ିବା ଜନ୍ତୁ···ଭାଇ ହେଲେ କ'ଣ ହେଲା, ମାଡ଼ ଦବାକୁ ମୁଁ ବି ଛାଡ଼ିନେଇ ନାହିଁ···

ବୀଣା—ତୁମେ, ତୁମ ଭାଇଙ୍କି ମାରିଲ ! ମାରି ପାରିଲ ତୁମେ ।

ମୋହନ—କାହିଁକି ପାରିବ ନାହିଁ ? ଦେଖ, ତା'ର ଫଳ ଦେଖ, ସାନ ହୋଇ ବଡ଼ ଉପରେ ହାତ ଉଠେଇଥିଲି ବୋଲି ଛେଚି ଛେଚି ହାତଟାକୁ କେମିତି ଶାସ୍ତି ଦେଇଚି ଦେଖ ।

ବୀଣା—ଆଜି ଏତେ ଦିନେ ମୁଁ ବୁଝିଲି ମୋହନ, ଆଉ କେହି ନୁହେଁ, ତୁମେଇ ମୋ ସଂସାରଟିକୁ ଛାରଖାର କରି ଦେଇଚ ?

ମୋହନ—ହେଲେ ବଡ଼ ଡେରିରେ ବୁଝିଲ ଭାଉଜ ! ବହୁତ ଡେରି ହୋଇଗଲା···

ବୀଣା—ଭାଉଜ ! ଭାଉଜ ବୋଲି ଡାକିବାର ଅଧିକାର ତୁମର ନାହିଁ । ଜାଣି ନ ଥିଲି ମୋହନ, ତୁମେ ଏତେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲେଇ ଯାଇପାର । ଘରେ ପାଦ ଦେଇ ଦେଇ ସୁନନ୍ଦାକୁ ସେଦିନ ଅପମାନ କରିଥିଲ ତୁମେ···ସେମାନଙ୍କୁ ଘରୁ ତଡ଼ି ଦେଇଥିଲ ତୁମେ, ନ ହେଲେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ମୁଁ ତ କିଛି ତ୍ରୁଟି କରି ନ ଥିଲି । କାହିଁକି ମୋହନ ? କାହିଁକି ତୁମେ ମୋର ଏତେ ବଡ଼ ସବୁଜର ସଂସାରରେ ନିଆଁ ଲଗେଇଦେଲ ।

ମୋହନ—ଆଉ ମଣିଷକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ । ମତେ ତୁମେ ଘୃଣା କର ! ମୋଠୁ ସବୁବେଳେ ଦୂରେଇ ରୁହ, ନ ହେଲେ ତୁମର ସର୍ବନାଶ ହୋଇଯିବ ।

ବୀଣା—ଏତେ ଦିନ ମୁଁ କ'ଣ ଭୁଲ କରିଥିଲି ମୋହନ ! ତୁମ ମୁହଁରୁ ମୁଁ ଆଜି ଏସବୁ କ'ଣ ଶୁଣୁଚି ।

ମୋହନ—କ୍ଷମାପୂର୍ଣ, କ୍ଷମାପୂର୍ଣ । ଭାଇ ତୁମକୁ ଅସତୀ କହିଲେ, କୁଳଟା କହିଲେ···ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର କୁଆଡ଼େ···ଆଉ କ'ଣ କହନ୍ତେ··· ?

ବୀଣା—ବନ୍ଦକର ! ବନ୍ଦକର ମୋହନ ! ଉଃ·—

ମୋହନ—ପଢ଼ିଚ, ଏକଥା କୋଉ କ୍ଷମାପୂର୍ଣରେ ଶୁଣିଚ ? ଥିବ, ଥିବ, ଆମକୁ କି ଜଣା । ଚଉଦ ବର୍ଷକାଳ ତ ସାଙ୍ଗରେ ଥିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ; ସୀତାଙ୍କ ଭିତର କଥା କିଏ ଏବେ ଜାଣିଚି ?

ବୀଣା—ମୋହନ ! ! ମୁଁ ଅଲକ୍ଷଣୀ ତୁମ ଘରେ ପାଦ ଦେଇ ସବୁ ଅମଙ୍ଗଳ ଡାକି ଆଣିଚି । ତୁମ ଗୋଡ଼ ତଳେ ପଡ଼ୁଚି, ବାପାଙ୍କୁ କୁହ ଆଜି ସେ ମତେ ମୋ ବୋଉ ପାଖକୁ ପଠେଇ ଦିଅନ୍ତୁ···

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ମୋହନ—ହଁ, ତୁମେ ସେଇ ପାତାଳପୁରକୁ ଯାଅ ଭଉଜ, ଏ ଅଯୋଧ୍ୟା ତୁମକୁ ସୁବିଧା ନୁହେଁ···ଯାଅ ତୁମେ, ଉଃ ଭଗବାନ ! ଏ ବଂଶ ପ୍ରତି ତୁମର ଏଇ ବିଚାର ହେଲା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ତୃତୀୟ ଅଙ୍କ ··· ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

ସୁବୋଧର ଘର ।

ପରଦା ଉଠିଲା ପରେ ଦେଖାଗଲା **ସୁବୋଧ** ପଦଚାରଣ କରୁଥିଲେ । ମୁହଁରେ ଭାବନାର ଛାୟା, ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱର କଠିନ ରେଖାପାତ ଫୁଟି ଉଠୁଚି । ଆସିଲେ **ପୁଷ୍ପା** ।

ପୁଷ୍ପା—କ'ଣ ଆଉ ଭାବୁଚ ?

ସୁବୋଧ—ଭାବୁଚି ପୂର୍ବ ଜନ୍ମରେ ଏମିତି କି ପାପ ମୁଁ କରିଥିଲି ଯେ, ଆଜି ଭଦ୍ର ସମାଜରେ ମୁହଁ ଦେଖାଇବାକୁ ସୁଦ୍ଧା ମୋର ଉପାୟ ରହିଲା ନାହିଁ··· ।

ପୁଷ୍ପା—ଅର୍ଥାତ୍ !

ସୁବୋଧ—ଘରେ ଘରେ ଅପପ୍ରଚାର, କୁତ୍ସା ! ସୁବୋଧର ଘର

ଆଜି ଘର ହେଇ ନାହିଁ । ଗୋଟାଏ night-clubରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ହେଇଚ ।

ପୁଷ୍ପା—ଏ କଥା କହିବା ପୂର୍ବରୁ ଭାବପାରୁଚ ତ ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ କିଏ ?

ସୁବୋଧ—ତୁମେ ! ମୋ ଜୀବନରେ ତୁମେ ଯେମିତି ଗୋଟାଏ ଭୁଲ, ସୁନନ୍ଦା ସିମିତି ଗୋଟାଏ କଳଙ୍କ !

ପୁଷ୍ପା—(ଭ୍ରୁକୁଞ୍ଚନ କରି) ସତେ ନା କ'ଣ ? ପ୍ରିୟ ବନ୍ଧୁଟିକୁ ଘରକୁ ଡାକି ଆଣିଲ, ନିଆଁ ଜାଳି ପତଙ୍ଗକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲ, ବର୍ତ୍ତି ତୁମର ଯଦି ଲିଭିଯାଏ ସେଥିପାଇଁ କ'ଣ ମୁଁ ଦାୟୀ ?

ସୁବୋଧ—ନିର୍ଲଜ ଯୁକ୍ତି କର ନାହିଁ ପୁଷ୍ପା ! ଦାୟୀ କିଏ, ସେ କଥା ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାର ସମୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ ନାହିଁ । ଆମକୁ ପ୍ରତିକାରର ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମଦନ ଆଜି ସୁନନ୍ଦାକୁ ନେଇ ଯୋଉ କୁତ୍ସିତ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଖେଳୁଚି, ତାର ଗୋଟାଏ ସମାଧାନ ଆମକୁ କରିବାକୁ ହବ ।

ପୁଷ୍ପା—ବେଶ୍ ତ ! ସେ ଦୁହିଁଙ୍କର ବିବାହ ଛଡ଼ା ସହଜ ସମାଧାନ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ।

ସୁବୋଧ—କହି ଦବାଟାଇ ସବୁଠୁ ବେଶି ସହଜ । ହେଲେ ଭାବି ଦେଖ ପୁଷ୍ପା ! ତାର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଛାଡ଼ି ଆଜି ଯେମିତି ସେ ସୁନନ୍ଦାକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଯାଉଚି, କାଲି ଯଦି ସେମିତି ସୁନନ୍ଦାକୁ ଛାଡ଼ି ଆଉ କାହାକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ, ତା'ହେଲେ ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହବ ଭାବି ପାରୁଚ ? ସୁନନ୍ଦାର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ମୁଁ ଇମିତି ଗୋଟାଏ Unscrupulous ଲୋକ ହାତରେ ଛାଡ଼ିଦେବି ।

ପୁଷ୍ପା—ଏଇଟା ତୁମର ଅନ୍ୟାୟ କଥା । ତୁମେ ଖାଲି ମଦନ ବାବୁଙ୍କୁ

ଦୋଷ ଦେଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ । ହେଲେ ଯୋଉ ସ୍ତ୍ରୀ ଚରିତ୍ରହୀନା, ସେଭଳି ସ୍ତ୍ରୀକୁ ନେଇ ସେ ସୁଖି ହେବେ କମିତି ? ବଅର ଭାଉଜଙ୍କ ଭିତରେ କି ସମ୍ପର୍କ, ସେ କଥା ତୁମେ···

ସୁବୋଧ—ମିଛ କଥା ! କି ଆକୁଳତା ନେଇ ମଦନର ସାନ ଭାଇ ସେଦିନ ଏଠିକି ଦୌଡ଼ି ଆସିଥିଲା ମୁଁ ନିଜେ ଦେଖିଚି । ସେଭଳି ଲୋକ କେବେ ଚରିତ୍ରହୀନ ହୋଇ ପାରେନା ।

ପୁଷ୍ପା—ନା···ହୋଇ ପାରେନା ! (କ୍ରୋଧାନ୍ୱିତ ହୋଇ) ତୁମର ଯାହା ଇଚ୍ଛା କର, ହେଲେ ମୁଁ କହି ରଖୁଚି···ମଦନ ବାବୁଙ୍କ ଛଡ଼ା ସୁନନ୍ଦା ଅନ୍ୟ କାହାରିକୁ ବିବାହ କରିବ ନାହିଁ ।

ସୁବୋଧ—କ'ଣ କହିଲ ପୁଷ୍ପା ! ସୁନନ୍ଦାର କ'ଣ ଏକାନ୍ତ ଇଚ୍ଛା···

ପୁଷ୍ପା—ଦିହିଁଙ୍କର ସେଇ ଇଚ୍ଛା, ବିବାହ କରିଦେଲେ ବଳେ ବଳେ ଅପପ୍ରଚାର ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ, ସମ୍ମାନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସେ୍ତ୍ର'ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ ।

ସୁବୋଧ—(ଚିନ୍ତା କରି) ଦିହିଁଙ୍କର ସେଇ ଇଚ୍ଛା···ସୁନନ୍ଦା କ'ଣ ତା'ହେଲେ ଏଇ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରି ସାରିଚି ?

ପୁଷ୍ପା—ନିଜେ ତୁମେ ପଚାରି ବୁଝ ।

ସୁବୋଧ—ବେଶ୍, ତା'ହେଲେ ମୁଁ ବାଧା ଦେବି କାହିଁକି ? ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ସେମାନେ ତାଙ୍କର ସଂସାର କରିବେ । ମୁଁ କାହିଁକି ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନକୁ ବିଷାକ୍ତ କରିଦେବି । ନା-ନା ମୁଁ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଚି । ଏ ବିବାହ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ହୋଇଯାଏ, ମୋ ପକ୍ଷରେ ସେତେ ମଙ୍ଗଳ ! ତା' ପରେ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଯଦି କୌଣସି ଝଡ଼ ଆସେ, ତାହାର ଦାୟିତ୍ୱ ସେଇମାନେ ନେବେ, ମୋର କ'ଣ ଅଛି ।

ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ସିଡ଼ି ଉପରକୁ ଯାଉଥିଲେ; ବାହାରୁ ଆସିଲେ **ମଦନ** । ହଠାତ୍ **ମଦନ**କୁ ଦେଖି···

ସୁବୋଧ—ମଦନ !

ମଦନ—କ'ଣ ସୁବୋଧ ?

ସୁବୋଧ—ସବ ପତ୍ରିକାରେ ଆମମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଥରକୁଥର କି କଦର୍ଯ୍ୟ ସମାଲୋଚନା ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି, ଖବର ରଖିଚୁ ନିଶ୍ଚୟ !

ମଦନ—ଜାଣେ ! ସବୁ ସେଇ Scoundrel କବିଟିର ଚକ୍ରାନ୍ତ !

ସୁବୋଧ—ନା ! ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ, ତା ପଛରେ ମନୋଜ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଲୋକର ହାତ ଅଛି । ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ସେଇ ଏ ପତ୍ରିକାଟିକୁ ଚଳେଇଚି ।

ମଦନ—ମନୋଜ ! ସେ ପୁଣି କିଏ ?

ସୁବୋଧ—ସେ ଯେ ହଉ, ସେଥିପାଇଁ ଆମର ମୁଣ୍ଡ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ବହୁତ ଭାବିଚିନ୍ତି ଦେଖିଚି, ତୋର ଇଚ୍ଛା କ'ଣ କହ ? ଏଇ କଳଙ୍କ ପ୍ରଚାରରେ ମୋର ମାନ-ସମ୍ମାନ ଆଭିଜାତ୍ୟ ଯେ ନଷ୍ଟ ହବାକୁ ବସିଚି, କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ସୁନନ୍ଦାର ଭବିଷ୍ୟତ ମଧ୍ୟ କଳଙ୍କିତ ।

ମଦନ—ତା ମୁଁ ବୁଝିଚି ସୁବୋଧ । ଏ ପ୍ରଚାରର ଫଳରେ ପ୍ରକୃତ କ୍ଷତି ହେଉଚି ସୁନନ୍ଦାର···ହେଲେ···

ସୁବୋଧ—ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କର ବିବାହ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ପ୍ରତିକାର ନାହିଁ, ଏ କଥା ନିଶ୍ଚୟ ! କିନ୍ତୁ ମଦନ ! ତୁ କ'ଣ ସତରେ ସୁନନ୍ଦାକୁ ବିବାହ କରିବୁ ?

ପୁଷ୍ପା—ଦେଖନ୍ତୁ ମଦନ ବାବୁ, ନାଁ ସୁବୋଧ ହେଲେ ବି ଏ ପ୍ରଶ୍ନରେ କେତେ ବଡ଼ ନିର୍ବୋଧତା ତାଙ୍କର ପ୍ରକାଶ ପାଉଚି । ସତରେ ବଡ଼ ଅଦ୍ଭୁତ ଲୋକ ତୁମେ ।

ସୁବୋଧ—For Heavens' sake ତୁମେ ଏଠୁ ଯାଅ ପୁଷ୍ପା ! ମଦନ ମୋର ବନ୍ଧୁ, ତା' ନିକଟରେ ମୁଁ କୌଣସି କଥା ଲୁଚେଇ

ରଖିବାକୁ ଚାହେନା; ଆଉ ଯାହା ମୁଁ ଆଶା କରେନା ଯେ, ମଦନ ତା'ମନ କଥା ମୋ ପାଖରେ ଲୁଚେଇ ରଖୁ । କହ ମଦନ, ଏଇ କ'ଣ ତୋର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ?

ମଦନ—ସୁବୋଧ ! ମୁହଁ ଖୋଲ ମତେ କ'ଣ ଆଜ ପୁଣି ଥରେ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେଦିନ କଥା ମନେ କର, ସୁନନ୍ଦାକୁ ତୁ ମୋର ହାତରେ ଦବୁ ବୋଲି ସବୁ ଠିକ୍ କରିଥିଲୁ···ହେଲେ କ'ଣ ଯେମିତି ହେଇଗଲା, ଭାଗ୍ୟର ବିଡମ୍ବନାରେ ପଡ଼ି ମଦନ ବିବାହ କଲା ତା'ର ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ, ଆଜି ତାର ପରିଣାମ ତ ତୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଖିଲୁ । କି କଦର୍ଯ୍ୟ, କି କୁତ୍ସିତ ।

ସୁବୋଧ—ଅନୁମାନ ଅନେକ ସମୟରେ ଭୁଲ ହୁଏ ମଦନ, ମଣିଷର **calculation** ଅନେକ ସମୟରେ **fail** କରେ । ହୁଏ ତ···

ପୁଷ୍ପା—ସାଇକୋଲଜି ପରେ ଏଥର ହୁଏ ତ ଚାଲିଲା ଫିଲୋସଫି । କି ବୁଦ୍ଧି ତୁମର । ସରଳ ଭାବରେ କୌଣସି କଥା ତୁମେ ଆଦୌ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁଇ ଚେଷ୍ଟା କରନା । ଛି, ଛି···

ସୁବୋଧ—ପୁଷ୍ପା !

ପୁଷ୍ପା—ମୁଁ ଚାଲି ଯାଉଚି । ତୁମର ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତୁମେ ସେଇଆ କର ।

ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ ।

ସୁବୋଧ—ସୁନନ୍ଦା କୁଆଡ଼େ ଯାଇଚି ପୁଷ୍ପା ?

ପୁଷ୍ପା—ମୁଁ ଜାଣେନା···

ସୁବୋଧ—ପୁଷ୍ପା !

ପୁଷ୍ପା—କ'ଣ, ମୁଁ କେମିତି ଜାଣିବି ? ମନୋଜ ବାବୁ ବୋଲି କିଏ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସାଙ୍ଗରେ କୁଆଡ଼େ ଯାଇଥିବ ହୁଏ ତ ।

ସୁବୋଧ—ମନୋଜ ! କୁଆଡ଼େ ଯାଇଥିବ ମାନେ ?

ପୁଷ୍ପା—କଥାବାର୍ତ୍ତାରୁ ଅନୁମାନ କରୁଥିଲି ହୁଏ ତ ସେଇ କବି ହରିକିଶୋରଙ୍କ ଘରକୁ ସେମାନେ ଯାଇଥିବେ ।

ମଦନ—ଏ ମନୋଜଟି କ'ଣ ସେଇ ମନୋଜ ସୁବୋଧ ?

ସୁବୋଧ—ଅସମ୍ଭବ ! ସ୍ୱା ହୋଇ ପାରେନା···

ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ।

ମଦନ—ତୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହଅନା ସୁବୋଧ, ମୁଁ ନିଜେ ଯାଇ ଖବର ନଉଚି ।

ଯାଉଥିଲେ ।

ସୁବୋଧ—ଶୁଣ, ମଦନ !

ମଦନ—ଆସୁଚି ରହ !

ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ ବ୍ୟଗ୍ର ଭାବରେ ।

ସୁବୋଧ—ପୁଷ୍ପା ! କ'ଣ ହଉଚି ଯେ ସବୁ ?

ପୁଷ୍ପା—ଆଃ, ଏଥିପାଇଁ ଏତେ ଚିତ୍କାର କରୁଚ କାହିଁକି ?

ସୁବୋଧ—ଶିକ୍ଷିତା ଆଧୁନିକା ବୋଲି ସୁନନ୍ଦା ତା' ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଯୁଆଡ଼େ ଇଚ୍ଛା ସିଆଡ଼େ ବୁଲିଯିବ···ଯାର ମାନେ କ'ଣ ?

ପୁଷ୍ପା—ସେ କଥା ତୁମର ଭଉଣୀକୁ ପଚାରିବ···ମତେ କାହିଁକି ?

ସୁବୋଧ—(ଉତ୍ତେଜିତ ଭାବରେ) କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁ ଏଇଟା ତୁମ ଆଧୁନିକ ଶିକ୍ଷାର କେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ । ତୁମେମାନେ କ'ଣ ମନେ କରିଚ, ମୁଁ ଏ ଘରେ କେହି ନୁହେଁ, ଖାଲି ଗୋଟାଏ Order Supplier ! ତୁମେମାନେ ଯାହା କରିଯିବ, ଅନ୍ଧ ଭାବରେ ମୁଁ ଖାଲି ତାକୁ ସମର୍ଥନ କରିଯିବି । No, never !

ପୁଷ୍ପା—ଦେଖ, ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି ତୁମର ବହୁତ ଜୁଲମ ମୁଁ ସହିଚି ; କିନ୍ତୁ ସବୁବେଳେ ବଦ୍‌ମ୍ରାପ କରି ତୁମେ ଯେବେ ଆନନ୍ଦ ପାଇବ ବୋଲି ମନେ କରିଥାଅ ; ତା'ହେଲେ ତୁମେ ଭୁଲ କରୁଚ ।

ସୁବୋଧ—ଠିକ୍ କହୁଚ ପୁଷ୍ପା ! ଏ ଭୁଲ ମୋର ବନ୍ଧୁବିନର, ତୁମମାନଙ୍କୁ ମୋର ହୃଦୟକୁ ଶାସନ କରିବା ଉଚିତ ଥିଲା । ତା' ହୋଇଥିଲେ, ମତେ ଆଜି, ଦୁନିଆଯାକର ବ୍ୟଙ୍ଗ ବିଦ୍ରୁପ ନୀରବରେ ହଜମ କରିବାକୁ ପଡ଼ି ନ ଥା'ନ୍ତା । ତୁମେମାନେ ସମସ୍ତେ ମୋ ସରଳତାର ସୁଯୋଗ ନେଇଚ । (ଆସିଗ୍ଲେ ସୁନନ୍ଦା) ସୁନନ୍ଦା··· !

ସୁନନ୍ଦା—କ'ଣ ଭାଇ ?

ସୁବୋଧ—ସେ ମନୋଜଟି କିଏ ?

ସୁନନ୍ଦା—ମନୋଜ !

ସୁବୋଧ— ହଁ ଯାହା ସାଙ୍ଗରେ ଏଠୁ ଯାଇଥିଲୁ···

ସୁନନ୍ଦା—**Oh' you mean Manoj,** ଭାଇ ସେ ମୋର **Class-mate, First year** ରେ ଆମେ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ପଢ଼ୁଥିଲୁ । ମନୋଜ ଏବେ **Electrical Engineer.**

ସୁବୋଧ—ହଉ, ଖୁବ୍ ହେଇଚି । ଯା'···(**ସୁନନ୍ଦା** ଚିନ୍ତାକୁଳଭାବେ ଚାଲି ଯାଉଥିଲା) ଶୁଣ ସୁନନ୍ଦା···(ଫେରିଲେ **ସୁନନ୍ଦା**) ନିହାତି ଆପଣାର ବନ୍ଧୁ ବୋଲି ମଦନକୁ ମୋ ଘରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇଥିଲି, ସେ ଭୁଲର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେଇନି··ତା'ପରେ ତୁ ଯଦି ପୁଣି ମନୋଜ ସାଙ୍ଗରେ ସମ୍ପର୍କ ରଖୁ ତା'ହେଲେ ଏ ବୁନିୟାଦି ଘରର ଆଭିଜାତ୍ୟ ଧୂଳିସାତ୍ ହବ। ଆଗରୁ ମତେ ବାଧ ହେଲ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସୁନନ୍ଦା—ତୁ କ'ଣ କହୁଚ ଭାଇ ! ଭଲ-ମନ୍ଦ ବୁଝିବାର ବୟସ ମୋର ହେଇଚି । ମୋ ଉପରେ ତୁମେ ଭରସା ରଖ । ଘରର ଇଜ୍ଜତ ଉପରେ ଦାଗ ଲଗିଲା ଭଳି କୌଣସି ଭୁଲ ସୁନନ୍ଦା

କରିବ ନାହିଁ । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାହା ଘଟିଚି, ନଷ୍ଟଭିର ଦାୟୀତ୍ୱ ତୁମେ ମୋର ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦିଅ···

ପ୍ରସ୍ଥାନ

ସୁବୋଧ—ଏସୁ ସବୁ କ'ଣ ସ୍ୱପ୍ନ ! ଆଦ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତ ସବୁ ଯେମିତି ପ୍ରହେଳିକା ! ହେଲେ ଏହାର ସମାଧାନ ମତେ ଆଜି କରିବାକୁ ହବ ; ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ । ସୁନନ୍ଦା···ସୁନନ୍ଦା···

ଡାକି ଡାକି ଉପରକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ତୃତୀୟ ଅଙ୍କ ··· ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

ହଟକିଶୋରଙ୍କ ଅଳିନ୍ଦ ।

ମଞ୍ଚ ଆଲୋକିତ ହେବା ପରେ ଦେଖାଗଲା, ଉତ୍ତେଜିତ ଭାବରେ ଡାକି ଡାକି ପ୍ରବେଶ କଲେ **ମଦନ** ।

ମଦନ—ହଟକିଶୋର ବାବୁ ! ହଟକିଶୋର ବାବୁ ! ···

ହଟ—(ଘରୁ ଆସି) କିଏ ବନ୍ଧୁ ! ଆରେ, ଆରେ, ମଦନ ବାବୁ ଯେ ! ବହୁତ ଭାଗ୍ୟ ମୋର, ଆପଣଙ୍କର ଦର୍ଶନ ପାଇଚି ।

ମଦନ—ତୁମର ବନ୍ଧୁ କାହାନ୍ତି ?

ହଟ—ବନ୍ଧୁ ତ ମୋର ସମସ୍ତେ, "ବସୁଧୈବ କୁଟୁମ୍ବକଂ ।" ଆପଣ

କାହା କଥା କହୁଚନ୍ତି ? ବନ୍ଧୁ ତାରାଶଙ୍କର ନା କମ୍ରେଡ଼୍ ଦ୍ୱାରକାନାଥ ।

ମଦନ—ମଦନ ସେ ମନୋଜ ବାବୁଟି କାହାନ୍ତି ?

ହଟ—କୋଉ ମନୋଜ ବାବୁ ଆଜ୍ଞା ? ଅବକାଶ ମନୋଜ ବାବୁ ନା ଇଲେକ୍‌ଟ୍ରିକ୍ ମନୋଜ ବାବୁ ?

ମଦନ—ତୁମ ମେଘନାଦ ପତ୍ରିକାର ପୃଷ୍ଠପୋଷକ । ମୁଁ ମନୋଜ ଦାସଙ୍କ କଥା ପଚାରୁଚ । ସେ ଆଜି ସୁନନ୍ଦା ଏଠିକି ଆସିଥିଲେ କି ନା ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଚ ।

ହଟ—ନା, ନା, ମୋ ପାଖକୁ ତ ସେମାନେ ଆସି ନାହାନ୍ତି ।

ମଦନ—ଆସି ନାହାନ୍ତି !

ସନ୍ଦେହରେ ଭ୍ରୂକୁଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ହଟ—ଆସନ୍ତୁ, ବସନ୍ତୁ···

ବ୍ୟସ୍ତ ଭାବେ ।

ମଦନ—ହଟକିଶୋର ବାବୁ !

ହଟ—ଆଜ୍ଞା, ଆଜ୍ଞା, କୁହନ୍ତୁ । ଦୀନ କୁଟୀରରେ ଶ୍ରୀହଜୁରଙ୍କ ପାଦ କେମିତି ପଡ଼ିଲା, ଆଜ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟ ମୋର ! ···

ମଦନ—କାହା ସାହସରେ ଭଦ୍ର ଘରର ଝିଅ ବୋହୂଙ୍କୁ ତୁମେ ତୁମ ପତ୍ରିକାରେ ସମାଲୋଚନା କରୁଚ ? କାହା ସାଙ୍ଗରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଚ ସେ କଥା ବିଚାର କରି କୁହ ?

ହଟ—ମେଘନାଦ ପତ୍ରିକା କେତେଗୁଡ଼ିଏ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର ସମଷ୍ଟି ମାତ୍ର, ସେଥିରେ ତ କୌଣସି ଆଲୋଚନା ବା ସମାଲୋଚନା ପ୍ରକାଶ ପାଏ ନାହିଁ, ତେବେ ସମୟୋଚିତ ପଦ୍ୟ ବା ଗଦ୍ୟ-କବିତା ସେଥିରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ହୋଇଥାଏ ! ଲୋକପ୍ରିୟତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରାଶିଫଳ ଅବଶ୍ୟ ମାସକୁ ମାସ ବାହାରୁଚି···ତେବେ କୌଣସି ସମାଲୋଚନା ତ···

ମଦନ—କବି !

ହ୍ୟୁଟ—ସାର୍ !...

ମଦନ—ସତ କୁହ, କ'ଣ ତୁମର ମତଲବ ! Blackmailing ମୋଟା ଧରଣର କିଛି ପୁଞ୍ଜି ହାତେଇବାର ଫନ୍ଦି ?

ହ୍ୟୁଟ—ଆଜ୍ଞା, ନା...ସାହିତ୍ୟ ସେବା ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ଫନ୍ଦି-ଫିକର ନଥା ଯାଇନି । Character Painting, ଆଉ ଭାଷା ଉପରେ ଜୋର ଦେଇ ସାହିତ୍ୟ ଜଗତରେ ଏ ଗୋଟାଏ ବିପ୍ଳବ ଆଣିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ମାତ୍ର ! ଆପଣମାନେ ଖୁସି, ଆଦର କଲେ ବୋଲି ତ ଆଜି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ, ଏଇଠି ମେଘନାଦର ସାର୍ଥକତା ସାର୍ !

ମଦନ—ଚୁପ୍‌କର ! ମିଛ କହି, ଆବରଣ ଦବାର ଅପଚେଷ୍ଟା କର ନାହିଁ...

ହ୍ୟୁଟ—ମିଛ ନୁହେଁ ମଦନ ବାବୁ ! ସତ କଥାକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ସାହିତ୍ୟର ସୁନ୍ଦର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ମିଛ ଉପରେ ଚଳେ କାହାଣୀ, ଉପନ୍ୟାସ ନୁହେଁ ।

ମଦନ—I see ! ସହଜ ନୁହଁ ତୁମେମାନେ... ।

ହ୍ୟୁଟ—ନା ସାର୍ ! କବି ମାନେଇ ବିପଦ୍‌ଜନକ । ସେଥିପାଇଁ କଥା ଅଛି, କବି, ଚିତ୍ରକର ଆଉ ଡାକ୍ତର ଏମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କେବେହେଲେ ଶତ୍ରୁତା କରିବ ନାହିଁ, ଯେହେତୁ ଏମାନେ ଜୀବନ ଆଉ ଜୀବନୀ ନେଇ କାରବାର କରନ୍ତି । କଥାଟା ସତ ଆଜ୍ଞା, ହେଲେ ମୁଁ...ବଡ଼ ନିରୀହ Sir !

ମଦନ—ହଟକିଶୋର ବାବୁ, ମତେ ଆଉ ସୁନନ୍ଦାକୁ ନେଇ ତୁମମାନଙ୍କର ଏ ବିଦ୍ରୂପ ଆମୋଦ କୋଉଥି ପାଇଁ, କୁହ ! କେତେ ଟଙ୍କା ଦରକାର । ସେ କଥା ପରିଷ୍କାର କହିଦିଅ ।

ହ୍ୟୁଟ—ଟଙ୍କା ଦେବେ ?

ମଦନ—ହଁ, ତୁମର ଦାବୀ ପୂରଣ କରିବାକୁ ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି, ହେଲେ ସୁବୋଧର ପରିବାରକୁ ନେଇ ଏସବୁ କୁତ୍ସିତ

ଅପପ୍ରଚୃରः··ଛି, ଛି, କି ଜଘନ୍ୟ ତୁମେମାନେ, କି valgar typeର ଲେଖାସବୁ ଲେଖୁଚ ।

ହଠ—ଦେଖନ୍ତୁ ମଦନ ବାବୁ, ଏ ଆପଣଙ୍କର ଅତି ଅନ୍ୟାୟ ଆକ୍ଷେପ···

ମଦନ—ଅନ୍ୟାୟ ! ହଠକିଶୋର ବାବୁ, ମୁଁ ସାବଧାନ କରେଇ ଦଉଚି, ପର ପତ୍ରିକାରେ ଏଇ ଭଳି ମାଁଚସ୍ତରର ସମାଲୋଚନା ଯଦି ପୁଣି ଥରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ, ତା'ହେଲେ ଦିନେ ତୁମକୁ ଯ୍ୱାର କୈଫିୟତ୍ ଦବାକୁ ହବ ।

ହଠ—ମଦନ ବାବୁ !

ମନୋଜ ଅସିଛୁ ।

ମନୋଜ—ହ୍ୟାଲୋ, ଏଇ ତା'ହେଲେ ମଦନ ବାବୁ !

ହଠ—ଆଜ୍ଞା ହଁ, ମଦନ ବାବୁ Magistrate ! ଆଉ ଇଏ ହଉଚନ୍ତି ମନୋଜ ବାବୁ, Electrical Engineer !

ମନୋଜ—ନମସ୍ତେ !

ଲୌକିକତା ରକ୍ଷା କରି **ମଦନ** ନମସ୍କାର କଲେ ।

ମଦନ—I see ! ଆପଣ ତା'ହେଲେ ସେଇ ମନୋଜ ବାବୁ, ମେଘନାଦ ପତ୍ରିକାର ପୃଷ୍ଠପୋଷକ । ସୁନନ୍ଦାକୁ ଜାଣନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ?

ମନୋଜ—ମୁଁ ହଉଚି ସୁନନ୍ଦାର Class mate, କେତେ ବର୍ଷ ତଳେ ସାଙ୍ଗ ହେଇ କଲେଜରେ ପଢୁଥିଲୁ ।

ମଦନ—I see. ଆପଣ ତାର Class mate···ସେଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ଘନିଷ୍ଠତା ଟିକିଏ ବେଶୀ ବଢ଼ି ଉଠିଚି ।

ମନୋଜ—ଦେଖନ୍ତୁ, ଘନିଷ୍ଠତା କରିବା ତ ଆପଣଙ୍କର ଏକଚାଟିଆ ନୁହେଁ ।

ମଦନ—ଅର୍ଥାତ୍ ?···

ମନୋଜ—ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ତା'ର ବିବାହ ପରେ ଅବଶ୍ୟ ମୋର

କୌଣସି ଅଧିକାର ରହିବ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବାଧା କ'ଣ ଅଛି ?

ହରି—ନାଁ, ତା ଅବଶ୍ୟ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କହନ୍ତୁ ତ, ଦରିଦ୍ର କବି କୁଟୀରରେ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଏ ଯେଉଁ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଆବିର୍ଭାବ, ମୋ ଜୀବନରେ ଏହା ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଘଟଣା । ସବୁଠୁ ଖୁସି ଆଜି ମୁଁ ହେଇଚି ମଦନ ବାବୁ । ଉପଯୁକ୍ତ ଆସନ ଦେଇ ପାରୁନି, ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଲଜ୍ଜିତ ।

ମଦନ—ଯେଉଁ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରୁଚନ୍ତି, ସେଥିପାଇଁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ଲଜ୍ଜିତ ହେବା ଉଚିତ । ମନୋଜ ବାବୁ ! ଆପଣ ସୁନନ୍ଦାର **class mate,** ଜାଣି ଶୁଣି ତାର ଭବିଷ୍ୟତକୁ କଳଙ୍କିତ କରୁଚନ୍ତି କାହିଁକି ?

ମନୋଜ—କିଏ କହିଲା କଳଙ୍କିତ କରୁଚି, ବରଂ କଳଙ୍କ ଭିତରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଉଚି । ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେ ଯେମିତି ସୁଖୀ ହେବ, ଏଇଏ ତାର ମନ୍ତ୍ର ମାନ । ଆପଣଙ୍କୁ ବିବାହ କଲେ ତାର ଜୀବନ ନଷ୍ଟ ହେବ ।

ମଦନ—ମନୋଜ ବାବୁ ! (ରାଗରେ) ଆପଣ ନିଜକୁ ଭଦ୍ରଲୋକ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଉଚନ୍ତି ତ ?

ହରି—ମନୋଜ ବାବୁ ନିତାନ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ ସାର୍ । ଯାହାକୁ କହନ୍ତି **generous !**

ମଦନ—**Shut up !** ଗୋଟିଏ କୁମାରୀ ଝିଅର ସର୍ବନାଶ କରି ତାର ବନ୍ଧୁ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ଲଜ୍ଜା ହୁଏନା··· ?

ମନୋଜ—ବିବାହିତା ସ୍ତ୍ରୀର ସର୍ବନାଶ କରି, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅବିବାହିତା ବାଳିକାର ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିବାରେ ଯେ କି ଗୌରବ ଅଛି, ସେ କଥା କେବଳ ଆପଣ ବୁଝନ୍ତି ।

ମଦନ—ମନୋଜ ! ତୁମେ ଭୁଲି ଯାଉଚ କାହା ସାଙ୍ଗରେ···

ମନୋଜ—ଭୁଲି ଯାଉଚ ତୁମେ···ଭୁଲ ବାଟରେ ଯାଉଚ ତୁମେ । ସୁନନ୍ଦାକୁ ମୁଁ ଆଜି ସବୁ କଥା ବୁଝେଇ ଦେଇଚି ।

ମଦନ—ସୁନନ୍ଦା କାନରେ କି ମନ୍ତ୍ର ଦେଇଚ ଶୁଣେ ?

ମନୋଜ—ଯୋଉଠି ତୁମର ଅସଲ ଦୁର୍ବଳତା ! ଯୋଉଥି ପାଇଁ ବିବାହର ପ୍ରଶ୍ନ ଆଉ ମୋଟେ ଉଠିବ ନାହିଁ ।

ମଦନ—ମନୋଜ !

ମନୋଜ—ଅନେକ ଖବର ରଖିଚି, ମଦନ ବାବୁ ! ସରକାରୀ ଟଙ୍କା ଆତ୍ମସାତ୍ କରି ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାହା ଅବସ୍ଥା, ଅଡିଟ୍ ପୂର୍ବରୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସେତକ **deposit** ନ କଲେ, କେବଳ ଚାକିରୀ ଖଣ୍ଡିକ ଯିବ ନାହିଁ, ତୁମକୁ ଜେଲ ହାଜତକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ି ପାରେ ! ଏ ସବୁ ସୁନନ୍ଦା ଜାଣେ···

ମଦନ—(ମନୋଭାବ ଗୋପନ କରି) ଏ ସବୁ ବାଜେ କଥା ପ୍ରଚାର କରି ସୁନନ୍ଦାର ମନକୁ ବିଷାକ୍ତ କରିବାକୁ ଯାଉଚ ତୁମେ ! କିନ୍ତୁ ଲାଭ ହବନି···

ମନୋଜ—ବାଜେ କଥା··· ? ହାଃ···ହାଃ···ହାଃ··· ଲାଭ କ୍ଷତି ମୁଁ ଜାଣେ ମଦନ ବାବୁ !

ହଷ—ହେଃ···ହେଃ···ହେଃ···

ମନୋଜ—'ମେଘନାଦ'ର ଆସନ୍ନା ମୃତ୍ୟୁରେ ମା'ର ମହିମା ଠିକଏ ଦେବେ ହର୍ଷକିଶୋର ବାବୁ !

ମଦନ—**You devil** ! ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗୁପ୍ତମତ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର !

ମନୋଜ—ଅତି ଆପଣାର ଲୋକମାନେ, ତାଙ୍କର ଭୁଲ ବୁଝି ତୁମର ଆଜି ଏ ଭାଗ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ମଦନ ବାବୁ ! ବାହାରେ ସବୁ କଥା ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ଆଗରୁ ଯାଅ, ଘରେ ତୁମର ବାପା, ଭାଇ ସମସ୍ତେ ଅଛନ୍ତି, ଅଚଳାଚଳ ସମ୍ପତ୍ତି ପଡ଼ି ରହିଚି, ସେମାନଙ୍କ

ସାହାଯ୍ୟ ନେଲେ ଏ ଯାତାରୁ ଅନ୍ତତଃ ବଞ୍ଚି ଯିବ ତୁମେ । ସୁନନ୍ଦା ପାଇଁ ଚିନ୍ତା ନାହିଁ ।

ହଟ—ଏଇଟା ସତ କଥା ସାର୍, ସନ୍ନିପାତ ରୋଗୀ ଅମ୍ଳ ଗ୍ରହଣ କଲା ପରି ଆପଣ ବିପଦକୁ ଜାଣି ଜାଣି ବରଣ କରୁଛନ୍ତି ।

ମଦନ—ମୁଁ ଏହାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନ ନେଇ ଛାଡ଼ିବି ନାହିଁ ।

ମନୋଜ—କି ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବ ? ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ତ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଦେଖୁଛୁ । ନାମଜାଦା କାନୁନଗୋ ବଂଶର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଆଜି ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତ, କଙ୍ଗାଳ । କାଲି ଯଦି ଚାକିରୀ ଖଣ୍ଡିକ ଚାଲିଯାଏ, ଶାଢ଼ିକରେ ରହି ଅନ୍ନ ସଂସ୍ଥାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନ ଥିବ । ଆଉ କି ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବ ।

ହଟ—ଘରକୁ ଫେରି ଯା'ନ୍ତୁ ସାର୍ ! ସେଠି ଆପଣ ସବୁଠୁ ବେଶୀ ନିରାପଦ ।

ମଦନ—All right । ସମସ୍ତଙ୍କର ଘରକୁ ଫେରିବାର ବାଟ ମୁଁ ପରିଷ୍କାର କରି ଦଉଚି···

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ମନୋଜ—ହାଃ···ହାଃ···ହାଃ···ଦେଖୁଛନ୍ତି ହଟକିଶୋର ବାବୁ ।

ହଟ—ମତି ଛନ୍ନ ଆଜ୍ଞା, ମତି ଛନ୍ନ !

ମନୋଜ—ବଣାର ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହେବ ମୁଁ ଖାଲି ସେଇକଥା ଭାବୁଚି ହଟ ବାବୁ ! ଏତେ ସରଳ ହୋଇ ମଦନ ବାବୁ ତଥାପି ଭୁଲ କରୁଚନ୍ତି···

ହଟ—ଆପଣ କ'ଣ ବଣା ଦେବୀଙ୍କୁ ସବୁ କଥା ଲେଖି ଜଣେଇ ଦେଇଚନ୍ତି ?

ମନୋଜ—ନା, ନା, ସେ ବିଭୃଷା ସହି ପାରିବ ନାହିଁ, ହୁଏ ତ ଢାଙ୍ଗୁଣୀ ପରି ଦଉଡ଼ି ଆସିବ ଏଠିକି । ଯାହା କରିବାର କଥା ମୁଁ କରୁଚି । ହଟ ବାବୁ, ମଦନ ବାବୁଙ୍କୁ ମୋର ଅସଲ ପରିଚୟ

ଦେବେ ନାହିଁ । ନ ହେଲେ ଆମର ସବୁ plan upset ହୋଇଯିବ ।

ହଟ—ଆଜ୍ଞା, ସେ ବିଷୟରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଥା'ନ୍ତୁ ।

ମନୋଜ—ମୁଁ ତା'ହେଲେ ଆଜି ଆସୁଛି । ଅନେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମତେ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ହଟ—ଆସନ୍ତୁ ମନୋଜ ବାବୁ ।

ମନୋଜର ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ଏହିକବେଳେ **ସରସୀବାଳା** ବାପ ଘରକୁ ଯିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବାହାର ଅସିଲେ ଗଣ୍ଠିଲିପତ୍ର ନେଇ ।

ହଟ—ଏ କ'ଣ ସରସୀ ! କୁଆଡ଼େ ବାହାରିଲ ? ତୁମର ତ କୋଉଠିକି ଟୁର୍ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍ ନାହିଁ ।

ସରସୀ—ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ପାଟି ଫିଟାଅ ନାହିଁ । ମୁଁ ମୋ ବାପ ଘରକୁ ଯାଉଛି···

ହଟ—ତୁମ ବାପ ଘରେ ମୋର ସମ୍ପର୍କ ତ ସବୁଠୁ ବେଶୀ ମଧୁର ସରସୀ । ଅପେକ୍ଷା କର, ସାଙ୍ଗହୋଇ ଯିବା···

ସରସୀ—ତମକୁ ଲାଜ ମାଡ଼ୁନି···

ହଟ—ଲାଜ···ଯାହା ତୁମର ନାହିଁ, ମୋର ତାହା କୁଆଡ଼ୁ ଆସିବ ପ୍ରିୟେ ! ଫେରିଆସ ସରସୀ, ଅଭିମାନ କାହିଁକି ?

ସରସୀ—ସିଏ ଗୋଟାଏ ହାକିମ ଲୋକ, ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତୁମର ଲାଗିଛି .ପାନ୍ । ବଡ଼ଲୋକ ସେ, ବାଦ କରୁଛ ; ନେଇ ମାମୁଁ ଘରେ ପୂରେଇ ଦେବେ ଯେ ମଜା ବୁଝିବ । କହୋ, ସିଏ ତାଙ୍କର ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ବାହା ହୁଅନ୍ତୁ, ସିଏ ଯେମିତି ହେଲେ···ଆମର ସେଥିରେ କ'ଣ ?

ହଟ—ଛି, ସରସୀ ! ଏକଥିପାଇଁ ଉତ୍ତାଳପୁ ଗୁଡ଼ ଫିଙ୍ଗାଳପୁ ଗଳିଯିବ ? କିବା କଥାରେ ଏତେ କୋପ । ଆମେ ଜନ ସେବାରେ

ଲାଗିଛୁ ଯୋଉଥିରେ ଜନମଙ୍ଗଳ ହବ···ତାହାହିଁ ତ କବିର ଧର୍ମ ! ଯଥାର୍ଥରେ ନାସ୍ତି କବି କହିଛନ୍ତି···'ବସିବି ହରଷେ ପର ଦୁଆରେ, କାନ୍ଦିବି ତା ଦୁଃଖ ଘନ ଅନ୍ଧାରେ, ଢାଳିବି ପ୍ରାଣ ବନ୍ଧୁ ସେବାରେ ଆତ୍ମ ବିପଦ ପରୀକ୍ଷା ।'

ସରସୀ—ହଉ, ମୁଁ ଯାଉଚି···ତୁମେ ସେବା କରୁଥାଅ । ତମ ଘରେ ମୁଁ ଆଉ ଦଣ୍ଡେ ରହିବି ନାହିଁ ।

ହଠ—ନା, କେହି ରହିବେ ନାହିଁ, ସରସୀ ! ଏ ଘର ଇମିତି ପଡ଼ିଥିବ । ଦିବ୍ୟ ଚକ୍ଷୁରେ ମୁଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖି ପାରୁଚି, ଜୀବନରେ ଆମର ମଙ୍ଗଳ ସୂଚନା···

ସରସୀ—ଏ ମିଣିପ କାଜ-ଚରିତ୍ର ପଢ଼ିଲ ପରେ ଯେ ସବୁ କଥା ଖାଲି ଜଳ ଜଳ ହୋଇ ଦିଶୁଚି । ହଉ, ତୁମେ ତୁମର ଥା'···

ହଠ—ତିଷ୍ଟ ସରସୀ ! ଅପେକ୍ଷା କର, ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଯିବା, ଖାଇପିଇ ମଠରେ ଧରିବା । ଡ୍ରାଇଭର-ବନ୍ଧୁ ପରିଜା ଚିହ୍ନା ଲୋକ, ବିନା ଭଡ଼ାରେ ନେଇଯିବ···ଆସ, ଫେରି ଆସ ।

ସରସୀ—ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ କୁହ ଆଉ ଜନେ ଏ ଗାତ ଚୂଲି ଲେଖା ଲେଖିବ ନାହିଁ ।

ହଠ—ଉଁ, କଣ କହିଲ ?

ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ।

ସରସୀ—ମୋ ଦେହ ଛୁଇଁ ନିଯମ କର···

ହଠ—ଧବଳେଶ୍ୱର ହେ ! ଏ କି ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରଭୋ ! ସାଧନା ପଥରେ ନାରୀକୁ ଛୁଡ଼ା କରି, ଏ କି ବିଦ୍ରୂପ ଭଗବାନ ! ଓହୋଃ···

ସରସୀ—ଓ ହୋ ହୋ···ମିଣିପର ଢ଼ଙ୍ଗ ଦେଖ, କବି ହେଇଚି, କବି···!

ହଠ—କବି ହବା ମୋର ଚୂଲିକି ଯାଉ ସରସୀ ! ଏଇଠି ଏ ଅଧ୍ୟାୟର ଶେଷ ହେଉ ପଛକେ, ଅନ୍ଧାର ଘରର ଚନ୍ଦ୍ରମା ମୋର, ଯାଅନା···ତୁମେ ଫେରିଆସ···

ସୁବୋଧର ଘର ।

ମଦନ ଓ **ସୁନନ୍ଦା** କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ, ମଧୁର ଆଲୋଚନା ନୁହେଁ, ବେଶ୍ ଟିକିଏ ଉତ୍ତେଜିତ ଧରଣର ।

ମଦନ—ବିପଦରେ ପଡ଼ି ତୁମରି ପାଖକୁ ମୁଁ ଦୌଡ଼ି ଆସିଥିଲି, ମୋ ପ୍ରତି ତୁମର ଏଇ ବିଚାର ହେଲା ! ଭଲ ପାଇବାର ଏଇ ନିଷ୍ଠୁର ପ୍ରତିଦାନ ଦେଲ ତୁମେ !

ସୁନନ୍ଦା—ପ୍ରତିଦାନ, ଯୋଉଦିନ ବାପାଙ୍କ କଥାରେ ରାଜିହୋଇ, ସୁନନ୍ଦାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ବୀଣାକୁ ବିବାହ କରିଥିଲ ସେଦିନ ଠିକ୍ ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନ କ'ଣ ମୋ ମନରେ ଜାଗି ନ ଥିଲା ? କିନ୍ତୁ ନୀରବରେ ମନ ଦୁଃଖକୁ ମନ ଭିତରେ ଚାପି ରଖି, ତୁମର ସେଇ ଫଇସଲାକୁ ମାନି ନେଇଥିଲି, କାରଣ ମୁଁ ନାରୀ, ମୋର କିଛି କରିବାର ନ ଥିଲା···

ମଦନ—ତା'ହେଲେ ଏତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖାଲି କ'ଣ ଛଳନାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ମତେ ଏତେ ବାଟ ଆଗେଇ ଦେଇଥିଲ ସୁନନ୍ଦା ! କାହା ଉପରେ ଭରସା ରଖି ମୁଁ ଆଜି ବିପଦର ଖଣ୍ଡା ଧାରରେ ପାଦ ଦେଇଛି ? ମୋର ସର୍ବନାଶ କରିଛି କିଏ ?

ସୁନନ୍ଦା—ଗୋଟିଏ କଅଁଳିଆ ଝିଅର ଲୋଭ, ରକ୍ତ ମାଂସର ଲୋଭ !

ତୁମେ ମନେ କରିଥିଲ ସମାଜକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ଲାଗି ତେଣେ ଅଗ୍ନି ସାକ୍ଷୀ କରି ବୀଣାକୁ ବିବାହ କରିବ, ଆଉ ଦେହ ମନର କ୍ଷୁଧା ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ଏଣେ ସୁନନ୍ଦାକୁ **Registered Marriage** କରିବ !

ମଦନ—ସୁନନ୍ଦା ! ···

ସୁନନ୍ଦା—କିଏ ତୁମକୁ କହିଥିଲା ସରକାରୀ ଟଙ୍କା ଆତ୍ମସାତ୍ କରି ଦାମୀ ଦାମୀ ଗହଣା, ମୋଟରକାର୍ ଆଣିବାକୁ ? କିଏ କହିଥିଲା ଧର୍ମପତ୍ନୀକୁ ଛାଡ଼ି ମୋ ପଛରେ ପାଗଳ ପରି ଦୌଡ଼ି ଆସିବାକୁ ?

ମଦନ—ଏକଥା ତୁମେ କହୁଚ ସୁନନ୍ଦା ! ତୁମରି ପାଇଁ ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତ ହୋଇ ମୁଁ ଆଜି ଜେଲକୁ ଯିବାକୁ ବସିଚି । ଅଥଚ ମୋର ଏଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ସାହାଯ୍ୟ ସାହାନୁଭୂତି ତ ଦୂରର କଥା, ନିର୍ଲିପ୍ତ ଭାବରେ ମତେ ଦଉଚ ଉପଦେଶ ।

ସୁନନ୍ଦା—ତା'ହେଲେ ମତେ ବିକ୍ରୀ କରି ସେ ଟଙ୍କା ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଚ ?

ମଦନ—ସୁନନ୍ଦା, ମୋ ପ୍ରତି ତୁମର ଦୟା ବି ଟିକିଏ ହଉନି !

ସୁନନ୍ଦା—ଦୟା ! ନିର୍ଲଜ ଭାବରେ ମୋଠୁ ସାହାଯ୍ୟ ଭିକ୍ଷା କରୁଚ ! ପୁରୁଷ ହୋଇ ଏତେ ଅସହାୟ ତୁମେ ?

ମଦନ—ହଁ, ସୁନନ୍ଦା, ମୁଁ ଆଜି ଅସହାୟ; ନିତାନ୍ତ ଅସହାୟ । ବାପ, ଭାଇ, ଘରଦ୍ୱାର ସବୁ ଛାଡ଼ିଚି । ତୁମ ଛଡ଼ା ମୋର ଆଉ କେହି ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦା—ଭୁଲ, ଏକଥା କହି ନିଜକୁ ତୁମେ ଅପରାଧୀ କରୁଚ । ତୁମର ସମସ୍ତେ ଅଛନ୍ତି, ଏବେ ବି ତୁମର ସ୍ତ୍ରୀ ତୁମ ଫେରିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ ବସିଚି । ଯାଅ, ଦୟା ଭିକ୍ଷା ତା'ରି ପାଖରେ କର ! ମୂର୍ତ୍ତିମତୀ କରୁଣା ସେ···

ମଦନ—ସେଦିନ ଚୋରମାନେ ଅପମାନ କରି ତୁମକୁ ତଡ଼ି

ଦେଇଥିଲେ, ତାଙ୍କର ପାଇଁ ତୁମର ଆଜ ଖୁବ୍ ଦରଦ ଦେଖୁଚି ! ପ୍ରଶଂସାରେ ଏକାବେଳକେ ପଞ୍ଚମୁଖ ହୋଇ ପଡ଼ିଚ ।

ସୁନନ୍ଦା—ସିଣାକୁ ତୁମେ ମନେ କରିଚ କୁଳଟା, ଅସତୀ ! କିନ୍ତୁ ମୁଁ କ'ଣ ଦେଖିଚି ଜାଣ ମଦନ ବାବୁ ! ସିଣା, ମୋହନ କେହି ଖରାପ ନୁହନ୍ତି, ଖରାପ ହଉଚ ତୁମେ···ଚରିତ୍ରହୀନ ହଉଚ ତୁମେ ।

ମଦନ—ସୁନନ୍ଦା, ଖୁବ୍ ଲୋକ ଚରିତ୍ର study କରିଚ ତା'ହେଲେ ?

ସୁନନ୍ଦା—କେବଳ study କରୁଥିଲି ତୁମକୁ ! (ହସି) ସେଦିନ କହୁଥିଲ ମଦନ ବାବୁ, ନାରୀ ଚିରଦିନ ରହସ୍ୟମୟୀ ! ତୁମେ ଜଣେ Magistrate, ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ । ହେଲେ ଏ ଦିଗରେ ତୁମେ ଶିଶୁ ।

ମଦନ—ବୁଝିଚି ସୁନନ୍ଦା ! ମନୋଜ ଦାସକୁ ପାଇ ତୁମର ଆକସ୍ମିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଚି । ତା'ହେଲେ ସେଇ ବନ୍ଧୁଟିକୁ ତୁମେ ବିବାହ କରିବ ?

ସୁନନ୍ଦା—ଚୁପ୍‌କର ତୁମେ । ସେଇଟା ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କଥା, ତୁମର ନୁହେଁ ! ସୁନନ୍ଦା ଯାହାକୁ ବିବାହ କରିବ, ତା'ବାଟ ପୁଣି ଆଉ ଜଣେ ଚାହିଁ ବସିଥିବ ; ନା, କେବେ ନୁହେଁ । ସେ ଯାହାକୁ ବିବାହ କରିବ, ଏକାନ୍ତ ସେ ତା'ର ହବ ।

ମଦନ—ଭଲ ବାଟ ବାଛିଚ ସୁନନ୍ଦା ! ଆଜ ମଦନକୁ ଛାଡ଼ି ମନୋଜକୁ, କାଲି ହୁଏତ ମନୋଜକୁ ହତାଶ କରି ଆଉ ଜଣକୁ··· ବେଶ୍ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିଚ ସୁନନ୍ଦା । ଏତେ ଦିନେ ବୁଝିଲି, ମୋର ସରଳ ବନ୍ଧୁତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ତୁମେ ମତେ ଲୁଟି କରିଚ ।

ସୁନନ୍ଦା—ଚୁପ୍‌କର ! ଚାଲିଯାଅ ତୁମେ···ମୋଟରକାର, ନେକଲେସ୍ ଯାହା ଦେଇଚ, ସବୁ ନେଇ ତୁମେ ଏ ଘରୁ ଚାଲିଯାଅ ।

ମଦନ—କଣ୍ଠ ନେଇ ଯିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନି ସୁନନ୍ଦା । ଯାହା ମୁଁ ଦେଇଛି ତା' ପୁଣି ଫେରେଇ ନେବ ତୁମଠୁ, ଜଣେ ରୂପ ବ୍ୟବସାୟୀଠୁ ?

ସୁନନ୍ଦା—ମଦନ ! ଉଃ···

ବେଶ କଲେ **ସୁବୋଧ** ।

ସୁବୋଧ—Clear out, ମଦନ ! Clear out! ମୋ ଭଉଣୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ସେଦିନ ମୋର ଖାନଦାନୀ ଇଜ୍ଜତ୍ ଉପରେ ତୁ ଦାଗ ଦେଇଥିଲୁ···ସେ ସବୁ କଥା ଭୁଲି ବନ୍ଧୁତା ଖାତିରରେ ମୋ ଘରେ ତତେ ସ୍ଥାନ ଦେଇଥିଲି । ସେ ଋଣ ତୁ ଇମିତି ଭାବରେ ସୁଝିଲୁ ?

ମଦନ—ଋଣ ସୁଝିବୁ ତୁ ସୁବୋଧ । ମନୋଜ ଦାସକୁ ପାଇ, ମଦନ ଆଜି ତୋ'ର କେହି ନୁହେଁ, କାରଣ ସେ ଆଜି କପର୍ଦ୍ଦକ ଶୂନ୍ୟ ଭିକାରୀ । ଭଉଣୀଟିକୁ ଅବିବାହିତ 'ରଖି ବେଶ୍ ପନ୍ଥା ଧରିଚୁ ସୁବୋଧ । ତୁ କ'ଣ ମତେ ସୁଯୋଗ ଦେଇନୁ ସୁନନ୍ଦା ସାଙ୍ଗରେ ମିଳାମିଶା କରିବାକୁ ? ବିବାହର ପ୍ରଶ୍ନ କ'ଣ ତୋ'ରି ଆଡ଼ୁ ଉଠିନି ?

ପୁଷ୍ପା—ମିଛକଥା ! ସୁନନ୍ଦାର ମତାମତ ନ ନେଇ ତୁମରି କଥାରେ ଭୁଲି ଆମେ ଏତେ ବାଟ ଆଗେଇ ଆସିଥିଲୁ । ସେଦିନ ତୁମେ କହିଥିଲ ନା, ବିବାହ ପାଇଁ ସୁନନ୍ଦା ସାଙ୍ଗରେ ତୁମର ରାଜିନାମା ହୋଇଯାଇଛି । ମିଥ୍ୟାବାଦୀ, ପ୍ରତାରକ, ଭଣ୍ଡ ! ଖାଲି ତୁମରି କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ମୁଁ ଆଜି ମୋ ସ୍ୱାମୀ ପାଖରେ ଅବିଶ୍ୱାସୀ । ନେଇଯାଅ ତୁମର ନେକ୍‌ଲେସ୍ !

ଗଳାରୁ କାଢ଼ି ବାହାର କରି ଦେଲେ ।

ସୁବୋଧ—ତୁ ମନେ କରିଥିଲୁ, ମୋଟରକାର୍ ଆଉ ଗହଣା ଦେଇ ସୁନନ୍ଦାର ବଦନାମ କରି ଜବରଦସ୍ତି ତାକୁ ଆପଣାର

କରିନବୁ ବୋଲି; ହେଲେ ସୁନନ୍ଦା ଆଜି ଖୋଲି ଖୋଲି ତତେ ତାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଜଣେଇ ଦେଇଚି। ଯା' ପରେ ତୋର ଆଉ କହିବାର କିଛି ନାହିଁ। ଯା', ତତେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ମୁଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରତିଫଳ ପାଇଛି।

ମଦନ—ସୁବୋଧ ! ତୁଇ ତା'ହେଲେ ମୋର ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଶତ୍ରୁ ହେଇ ଛିଡ଼ା ହେଲୁ। ସେଦିନ ମୋ ଭାଇ ଠିକ୍ କହିଥିଲା, ତୁମେମାନେ ହଉଚ ସୁଖର ସାଥୀ। ପ୍ରକୃତରେ ନର୍ଦ୍ଦମାର ପଚ୍ଚ ପାଣିକୁ ଅମୃତ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରି ମୁଁ ଠକି ଯାଇଚି ସୁବୋଧ, ମୁଁ ଠକି ଯାଇଚି। କୋଉଠି ମୋର ମୁହଁ ଦେଖେଇବାର ଉପାୟ ନାହିଁ। ଉଃ...

ମଦନର ପ୍ରସ୍ଥାନ।

ସୁବୋଧ—Get out, you scoundrel, Get out !

ପୁଷ୍ପା—ଦେଖିଲେ, ଦେଖିଲେ ମନୋଜ ବାବୁ ! କି ଅଦ୍ଭୁତ Character ! ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆପଣ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଆଖି ଫିଟେଇ ଦେଇ ନ ଥିଲେ ସୁନନ୍ଦାର ଯେ କି ସର୍ବନାଶ ହେଇଥାନ୍ତା ସେ କଥା ମୁଁ କଳ୍ପନା କରିପାରୁନି। ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଆମେ କୃତଜ୍ଞ।

ସୁବୋଧ—ହଁ, ମନୋଜ ବାବୁ ! ଜୀବନରେ ଏତେବଡ଼ ଧକ୍କା ମୁଁ କେବେ ପାଇ ନ ଥିଲି, ଏଇ ହଉଚି ପ୍ରଥମ। ପତ୍ର ପତ୍ରିକାରେ ନିଷ୍ଠୁର ସମାଲୋଚନା କରି ମୋ ଭଉଣୀଟିକୁ ଆଜି ପ୍ରକୃତରେ ଆପଣ କଳଙ୍କ ହାତରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଚ।

ମନୋଜ—ନା, ସୁବୋଧ ବାବୁ ! ଆପଣଙ୍କ ଭଉଣୀ ନୁହେଁ, ମନୋଜ ଯାହା କରିଚି, ସେ ସବୁ ତା'ର ଭଉଣୀଟି ପାଇଁ। ଆପଣମାନେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ମଦନ ବାବୁଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ! ସୀତା ମୋ ଭଉଣୀ ! କି ଆକୁଳତା ନେଇ

ମଦନ ବାବୁଙ୍କ ଫେରିବା ବାଟକୁ ସେ ଗୃହିଁ ରହିଚ, ସେ କଥା ଆପଣମାନେ କେହି କଳ୍ପନା କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ପୁଷ୍ପା—ମନୋଜ ବାବୁ !

ମନୋଜ—ପୁଷ୍ପା ଦେବୀ ! ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞ । ଆପଣମାନଙ୍କର ଆଜିକାର ଏଇ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ମୋ ଭଉଣୀ ତା'ର ସର୍ବସ୍ୱ ଫେରି ପାଇବ । ଏଥିପାଇଁ ଆପଣମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ ଯେତିକ କୃତଜ୍ଞ, ତାଠୁ ବେଶୀ କୃତଜ୍ଞ ବନ୍ଧୁ ହିଟଳକିଶୋରଙ୍କ ପାଖରେ କାରଣ ତାଙ୍କର ଲେଖା ଆଜ ପ୍ରକୃତରେ revolution ଆଣିଚ ।

ସୁବୋଧ—ଠିକ୍ କହିଚ ମନୋଜ ବାବୁ ! ସେ କବିଙ୍କୁ ମୁଁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣେଇବ । କାହାନ୍ତି ସେ ? ଆଜ ମୁଁ ବୁଝିଲ ସେ ମୋର କି ଉପକାର କରିଚନ୍ତି...

ମନୋଜ—ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ଖାଲି ଗୋଟିଏ ଚିନ୍ତା ସୁବୋଧ ବାବୁ, ଟଙ୍କାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେଇନ । ଠିକ୍ ସମୟରେ deposit ନ କଲେ ସବୁକଥା ହୁଏତ ଜଣା ପଡ଼ିଯିବ । ସେତେବେଳେ ମଦନ ବାବୁଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବାର ଉପାୟ ମିଳିବ ନାହିଁ ।

ସୁବୋଧ—କିଛି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ ମନୋଜ ବାବୁ ! ଯେତେ ଅପମାନ କରିଗଲେ ବି ମଦନ ମୋର ବନ୍ଧୁ । ତା'ର ଭଙ୍ଗା ସଂସାରକୁ ଯୋଡ଼ିବା ପାଇଁ ବନ୍ଧୁ ହିସାବରେ ମୋର ଯେତିକ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା କଥା ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । କୁହନ୍ତୁ, କେତେ ଟଙ୍କା ଦରକାର ।

ମୋହନ—(ପ୍ରବେଶି) କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ ! ମୋ ଭାଇ ସକାଶେ କାହାରି ମୁଣ୍ଡ ଖେଳେଇବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମନୁ, ତମ ଚିଠି ପାଇ ବହୁତ ଟଙ୍କା ଯୋଗାଡ଼ କରିଚ । ଭାଇ କାହାନ୍ତି ? ଭାଇ ! ଭାଇ !

ସୁବୋଧ—ମଦନ ଏଠି ନାହାଁ ମୋହନ, ମୁଁ ତାକୁ ଏଠୁ ଅପମାନ ଦେଇ ବାହାର କରି ଦେଇଚି···

ମୋହନ—ବାହାର କରି ଦେଇଚ ! ଭଲ କରିଚ, ଆଉ କ'ଣ କରିଥାନ୍ତ । ସର୍ବସ୍ୱ ଲୁଟି ଖାଇଲ···ଜେଲ ହାଜତକୁ ବାଟ ଫିଟେଇ ଦେଲ···ଆଉ କ'ଣ କରିଥାନ୍ତ । ଠିକ୍ କହିଚ, ତୁମକୁ ସବୁ କହିବାକୁ ମୋହନର ଆଉ ବାକୀ ନାହିଁ । ସେଦିନ ସେ ଠିକ୍ କଷି ନେଇଚ, ତୁମେ ସବୁ କ'ଣ । ବାହାରକୁ ସିନା ଚକ୍ ଚକ୍ ଦେଖିଲେ ଭକେଇଚ ତୁମେମାନେ । ଡୋଟିକଣା ତୁମେମାନେ···

ମନୋଜ—ଛି, ମୋହନ ଭାଇ ! ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ···

ମୋହନ—ପଡ଼ିଚ, ପାଲରେ ପଡ଼ିଚ ତା'ହେଲେ ? ହଉ, ଅଖା ଧୋଉଥିବ, ଗୁଣ ଗାଉଥିବ—(**ସୁନନ୍ଦା** ଫେରିଛି) ହେଇଟି, ଆସିଗଲେ ତମ ରବର କଣ୍ଢେଇ ! ଧରି ନାଚୁଥା···

ପୁଷ୍ପା—ମନୋଜ ବାବୁ ! ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ ନେଇ ବାହାରକୁ ଯାଅ··· ନ ହେଲେ ଏଠି କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ସୃଷ୍ଟି ହେଇଯିବ ।

ମୋହନ—ବାହାରକୁ ଯିବା ଆଗରୁ ମୁଁ ପଚାରୁଚି ମୋ ଭାଇ କାହିଁ ? ମନୁ, କୁହ ଭାଇ କାହାନ୍ତି । ଅପମାନ କରି ତଡ଼ି ତ ଦେଲ···ସେ ଯେମିତି ଏକଜିଦିଆ ମଣିଷ, ଜୀବନରୁ ମାୟା ଛଡ଼େଇ ଯଦି କ'ଣ ବୋଲି କ'ଣ କରି ବସନ୍ତି···? କ'ଣ କଲ ତୁମେ ମନୁ, ତାଙ୍କୁ ହାତରୁ ଛାଡ଼ିଦେଲ । ଜାଣୁ ଜାଣୁ ତୁମ ଭଉଣୀ ମୁଣ୍ଡରୁ ସିନ୍ଦୂର ପୋଛି ଦେଲ ?

ମନୋଜ—ମହନ ଭାଇ !

ମୋହନ—ଜାଣିନା, ଜାଣିନା ତୁମେ ମନୁ, ବାପା ମରିବେ କି ବଞ୍ଚିବେ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ପଳେଇ ଆସିଚି ଭାଇଙ୍କି ଫେରେଇ ନବାକୁ ! ସେ ପରା ମୋ ଭାଇ ! ନା; ନା, ନିଅ ତୁମେ ଟଙ୍କା ରଖ, ଯାହା କରୁଚ କର···ମୁଁ ଚାଲିଲି । ଭାଇ, ଭାଇ !

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ମନୋଜ—ମଦନ ଭାଇ ! ମଦନ ଭାଇ ! ଆରେ···
ସୁବୋଧ—ମୋହନ ! ମୋହନ !

ସମସ୍ତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲେ ।

ତୃତୀୟ ଅଙ୍କ ··· ଷଷ୍ଠ ଦୃଶ୍ୟ

ଗ୍ରାମ୍ୟପଥ ।

ଜଣେ ବାଟୋଇ ଗୀତ ଗାଇ ଗାଇ ଚାଲିଗଲେ ।

ମନୁଆ···
କି ସୁଖ ଏ ଆଖି ଥାଇରେ ମନୁଆ,
କି ଫଳ ଏ ଆଖି ଥାଇ···
ମେଲି ଆଖି ତାର ଅନ୍ଧ ହୁଏ ପର···
ତତଲି ଲୁହ ଝରାଇ । ୦ ।
ରାଜା ଦଶରଥ ଗୁରୁ ସୁତ ଯେନ
ମଣ୍ଡିଥିଲେ ଦିନେ ନିଜ ରାଜଧାନୀ,
କଳା ବଉଦ ଘେରି, ଆଖି ପଲକେ ସରି···
ଗଲା ତ ସୁଖ ପଳାଇ । ୧ ।

ପୁଅ ପଣେ ଏକା ଲେଖା ସତ୍ୟବାନ
ଫିଟାଇଲା ଅନ୍ଧ ଜନକ ନୟନ,
ସଞ୍ଜ ସଳିତା ସରି ଅନ୍ଧାର ଦୂର କରି
ବହୁତ ଜାଳି ପଥ ଦେଖାଇ
ଚଳାଏ ଅନ୍ଧ ଜନେ ନଉଡ଼ି ଧରି ଏକା···
ଆଗକୁ ପାଦ ମଣାଇ । ୨ ।

ଗାଇ ଗାଇ ଗୁଳିଗଲେ ।

ତୃତୀୟ ଅଙ୍କ ··· ସପ୍ତମ ଦୃଶ୍ୟ

ମଦନର ଘର ।

ବୀଣା ବ୍ୟସ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ।

ବୀଣା—ହେମ, ହେମ !

ହେମ—(ଆସିଛି) କ'ଣ ମାଇଁ ?

ବୀଣା—କାନ ପାରିଲ ଲଞ୍ଚ ଆସୁଚି ନା ?

ହେମ—ହଁ, ଖୁବ୍ ଦୂରରେ ତ ଶୁଭୁଚି···

ବୀଣା—ମୋ ରାଣ, ଟିକିଏ ଘାଟ କୂଳକୁ ଗଲ ।

ହେମ—ମାଇଁ, ତମେ କ'ଣ ବାୟାଣୀ ହେଇଗଲଣି ! ନିତ ଲଞ୍ଚ

ଆସିଲା ବେଳକୁ କାନଉଚ···ନିତ ମତେ ଘାଟକୂଳକୁ ପଠଉଚ,
-ହେଲେ କୋଉଦିନ ଭଲା ମାମୁଁ ଆସୁଚନ୍ତ !

ବୀଣା—ହେଲେ ଆଜ ମତେ ଲାଗୁଚ ସେ ନିମିତ ଆସୁଚନ୍ତ । ମୋ ମନ କହୁଚ, ସେ ଆସୁଚନ୍ତ ; ଯାଅ, ତୁମ ମାଈଁ କଥା ରଖିବନ ?

ହେମ—ସବୁଦିନେ ତ ଯାଉଚ, ଖାଲି ଖାଲି ଫେରି ଆସୁଚ, ମଝିରେ ବୋଉଠୁ ଗାଳି ଖାଇବାଟି ସାର ।

ବୀଣା—ସତରେ ହେମ ! ମୋ ସକାଶେ କେତେ ଗାଳିମନ୍ଦ ଶୁଣୁଚ । ନା, ନା, ତୁମେ ଯାଅନି, ପୋଡ଼ା ମନଟାକୁ ଯେତେ ବୁଝେଇଲେ ସେ କ'ଣ ମାନୁଚ ! ଥାଉ ହେମ, ଇମିତ ଅନେଇ ଅନେଇ କେତେଦିନ ଯାଉଚ ଉଃ···

ହେମ—କାନ୍ଦନି ମାଈଁ, କାନ୍ଦ ନାଇଁ, ତୁମେ ଯେବେ ଇମିତ ବାୟାଣୀ ପରି ହବ, ଏ ଘର ଆଉ ରହିବ ! ମୋ ବୋଉ କଥା ତ ଦେଖୁଚ, ଅଜା ତ ଦିହ ଦୁଃଖରେ ପଡ଼ିଲେ, ଏତିକବେଳେ ତୁମେ ଯେବେ ଜବର ନ ହବ ବୋଉ ଏକାଠି କଳାକନା ବୁଲେଇ ଦବ ।

ହେମବୋଉ—(ପ୍ରବେଶି) କ'ଣ କହିଲୁ ? ତୁ ଫେର୍ କୋଉଦିନ ଗୋଟେ ମଣିଷ ହେଲୁଣି ? ମୋ ନାଁରେ ବଗୃଉ ପକେଇଚ ? ନାଇଁ, ନାଇଁ, ତୋ'ର କିଛି ଦୋଷ ନାଇଁ, ସବୁ ଦୋଷ ମୁହାର···

ହେମ—ମାଈଁ ଉପରେ କାଇଁକି ଠାଉଁ ଠାଉଁ ହାଉଚୁ ? ଯାହା କହିବୁ ମତେ କହ ।

ହେମବୋଉ—ଆଜ କ'ଣ ଟୋକାର ମାଈଁ ସୁଆଗ ବଳେଇ ପଡ଼ୁଚ ! କଲେ, ମାଈଁ କ ଗଦ ଶୁଙ୍ଘେଇଚ କଲେ ? ମାମୁଁ, ମାଈଁ ହେଇ ହେଇ ତ ଖୁଣ୍ଟରେ ଆସି ବୁଢ଼ୀ ହେଲୁଣି, ଅ.ହା ଲେ ମାଈଁ ! ମାଈଁ ନା ସତ୍ୟାନାଶୀ-ମଙ୍ଗଳ !

ବୀଣା—ଅପା ! ମୁଁ ତମର କ'ଣ କରିଚ କହିଲ ! ମୋ ଅର୍ଜିଲା କର୍ମ ମୁଁ ଭୋଗୁଚ···

ହେମବୋଉ—ସେତିକରେ ତୁ କ'ଣ ସାଧ ହେଲୁଣି ! ଘରେ ପାଦ ଦଉ ଦଉ ଗେରସ୍ତ ଗଲା, ଢିଅର କୁଆଡ଼େ ଗଲା ଯେ ଖୋଜ ଖବର ନାହିଁ, ଶଶୁର ମରିବ କି ବଞ୍ଚିବ···

ବୀଣା—ତୁନ ହୁଅ । ସମସ୍ତଙ୍କ ମରିବାକୁ ତୁମେ ଖାଲି ଚାହିଁ ବସିଚ, ସେତିକି ହେଲେ ତୁମକୁ ସୁବିଧା ମିଳିଯିବ । କାହା ସକାଶେ ତୁମର ଏତେ ଲୋଭ ? କାହା ସକାଶେ ଏତେ ବିକାଭଙ୍ଗା ? କିଏ ତୁମକୁ ଅଧିକାର ଦେଇଚି, ଏ ଘରର ଜିନିଷପତ୍ରରେ ହାତ ଲଗେଇବାକୁ ?

ହେମବୋଉ—କ'ଣ କହିଲୁ ଲୋ ଅଲକ୍ଷଣୀ, ମୋ ବାପ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ମୁଁ ହାତ ଦେଲି—ତୁ କହିବାକୁ କିଏ ! ମୋ ବାପର ଆଜି ଯଦି ଭଲ ମନ୍ଦ ହେଇଯାଏ, ଲୋକେ ମତେ କ'ଣ କହିବେ ! ଆଲୋ, ଏ ସମ୍ପତ୍ତି କିଏ କମେଇଚି ବା ! ମଦନା ନା ମୋହନା ? ମୋ ବାପ ପାଇଁ ମୁଁ ବଇଦ, କବିରାଜ କଲି ତୁ କହିବାକୁ କିଏସେ ?

ବୀଣା—ମିଛକଥା, ବାପାଙ୍କ ନାଁରେ ଏ ତୁମର ଗୋଟାଏ ଫନ୍ଦି । ଖବରଦାର୍ କହି ଦଉଚି, ମୁଁ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ତୁମେ କୋଉଥିରେ ହାତ ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ···ତୁମକୁ ଯଦି ଅସୁବିଧା ହଉଚି, ତୁମେ ତୁମ ଶାଶୁଘରକୁ ଚାଲିଯାଅ···

ହେମ—ଏଇନେ ସେ କ'ଣ ଏଠୁ ଯିବ ! ଧାନ ଉଳିଆ, ଅଜାଙ୍କ ମହାଜନୀ ବାକ୍ସ ସବୁ ମୁଣ୍ଡେଇ ସେ ଏଠୁ ଯିବ···

ହେମବୋଉ—ଚୁପ୍ କର ଟୋକା ! ମୋରି ପେଟରୁ ଜନମ ହେଇ ମୋ ମୁହଁରେ ପୁଣି କଥା କହୁଚୁ ! ମାଇଁ ତ ଭଲ ମନ୍ତ୍ର ଦେଇ ସାରିଲାଣି । ତତେ ମୁଁ ବାଲୁଙ୍ଗା ବୋଲି କ'ଣ ଭାବିଚି ।

ହେମ—ତୋ ଝିଅଟି ମୁଁ, ବାଲୁଙ୍ଗା ହେଇଥାନ୍ତି କେମିତି ?

ହେମବୋଉ—ସତ୍ୟାନାଶି ! ଭାରି ତ କଥା କହି ଶିଖିଲୁଣି ? ହଉ, ଏକଥା ଆଜି ବୁଢ଼ା ଆଗରେ ପଡୁ । ଆରେ, ମୋ ଝିଅଟାକୁ

ବ ମୋ ବଇଗୁ କର ସାରିଲୁଣି ! କଏଲେ ତୁ, ମତେ କହିବୁ ଏ ଘରୁ ଚାଲିଯା…

ଦୂରରୁ ଶୁଭିଲା **ମୋହନ**ର ଡାକ ।

ମୋହନ—ଭାଉଜ ! ଭାଉଜ ! (ଆସୁଛି)

ବୀଣା—କଏ ? ମୋହନ ! ତୁମେ ଆସିଚ…ତୁମ ଭାଇ କାହାନ୍ତି ?

ହେମ—ସାନମାମୁଁ, ତମେ ନ ଥିବାରୁ ଏ ବୋଉ ସବୁବେଳେ ମାଈଁ ସାଙ୍ଗରେ କଚ କଚ ଲଗେଇଚ । ଏଥରକ କହୁନୁ କ'ଣ କହିବୁ ! ଆଉ ମୁଁହ ଫିଟିବ କ !

ହେମବୋଉ—ନାଇଁ, ତୋ ସାନ ମାମୁଁକୁ ଡରି…

ମୋହନ—ଅପା, ଆଉ କେତେ ହେଲେ ତୋ ମନ ବୁଝିବ ! ନା, ତୁ ଆଉ ହେଲୁନାଇଁ…"ଘୁଷୁରି ପ୍ରକୃତି ପଙ୍କେ ଲୋଟେ, ମଣିଷ ପ୍ରକୃତି ମଳେ ଛୁଟେ ।"

ହେମବୋଉ—ଆ'ଲୋ ଟୋକା, ତୁ କାଲିକା ଏଠି ଠିଆ ହେଇଚୁ ? ମହନା ତ ମତେ ମରିବାକୁ କହୁଚ ! ହଉ, ବୁଢ଼ା ଆଗରେ କଥା ପଡୁ !

ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ମୋହନ—ଯା' ମ ବୁଢ଼ାକୁ ମୁଁ ଡରିଚି ! ଭାଉଜ, ବାପା କେମିତି ଅଛନ୍ତି ? ମ, କାଲୁଣୀ ହେଇ ଗଲଣି ନା କ'ଣ…

ବୀଣା—ଏଁ, ବାପା ସେମିତି ଅଛନ୍ତି…ସମସ୍ତେ ଠିକ୍ ସେମିତି ଅଛନ୍ତି । ଆଉ କେହି ଆସିନାହାନ୍ତି ମୋହନ ?

ମୋହନ—ଆସିନାହାନ୍ତି ! କେତେ ଲୋକ ଆସିଚନ୍ତି । ହେଇତି ସେ ଇସ୍କୁଲ ଘର ପାଖକୁ ଅନସା କର, କଏ ଆସୁଚ ?

ବୀଣା—ତୁମଭାଇ ! ସାଙ୍ଗରେ…ଭଲ ହେଇଚ ମୋହନ, ଭଲ ହେଇଚ…ମୁଁ ତ ତାଙ୍କର ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲି, ଏଥର ମୋର ଛୁଟି…

ମୋହନ—ଦେଖିଲ ଭାଉଜ, ମୁଁ କ'ଣ କହୁଥିଲି । ଆମକୁ ଛାଡ଼ି ସେ କ'ଣ କୋଉଠି ରହି ପାରନ୍ତେ । ହେଲେ ହୁସିଆର ଭାଉଜ ! ଏଥର କାନରେ ଗଣ୍ଠି ପକେଇ ରଖିବ । ପୁଣି ଯଦି ଖସିଯିବେ ଆଉ ମୋହନକୁ ଦୋଷ ଦବନି । ମୁଁ ଯାଏଁ ବାପାଙ୍କୁ ଖବର ଦିଏ...ସେ ଯେମିତିକା ମଣିଷ ନା...ପୁଣି ଯଦି ଗାଳି ଫଜିତ୍ କରିବେ ତା'ହେଲେ ହୋଇଚି ! ଏ ହେମି, ଚାଲ ଯିବା ଅଜା ପାଖକୁ, ତୁ ଏଠି କ'ଣ କରୁଚୁ ; ସେ ତାଙ୍କର ବୁଝା ବୁଝି ହଉଥାନ୍ତୁ ।

ହେମିକୁ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ ।

ମଦନ—(ଆସିଛି) ବୀଣା ।

ବୀଣା—ଆସିଚ ? ଭଲ କରିଚ ।

ମଦନ—ହଁ ବୀଣା, ମୁଁ ଆସିଚି ।

ବୀଣା—(କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି) ମୋର ଯେବେ ତ୍ରୁଟି ଥିଲା, ମତେ କହିଗଲ ନାହିଁ କାହିଁକି । କାହିଁକି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ମତେ ଏତେ ବଡ଼ ଶାସ୍ତି ଦେଲ ?

ମଦନ—ବୀଣା, ଦୋଷୀ ମୁଁ...ମତେ ତୁମେ କ୍ଷମା କର ।

ବୀଣା—ହଉ, ତୁମେ ଆସିଚ, ଭଲ କରିଚ । ଆସ, ବାପାଙ୍କୁ ଦେଖା କରି ଖାଇବ ଆସ । (ଏତିକବେଳେ **ମନୋଜ** ଓ **ସୁନନ୍ଦା** ଆସିଲେ) ଆସ ଭଉଣୀ ! (**ସୁନନ୍ଦା** ପ୍ରତି) ମୁଁ ତ ତୁମର ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲି । (ଚାବି ଦେଇ) ନିଅ, ମତେ ଏଥର ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତି ଦିଅ । (**ସୁନନ୍ଦା** ହସିଲେ) ତୁମେ ହସୁଚ ! ତେବେକେ ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁନା । ଭାବୁଚ ମୁଁ ତୁମ ବାଟରେ କଣ୍ଟା ହେବି । ନାହିଁ ନା, ମୁଁ କିଛି କରିବି ନାହିଁ । ମନୁଭାଇ ଆସିଚନ୍ତି, ତାଙ୍କରି ସାଙ୍ଗରେ ମୋ ବାଟରେ ମୁଁ ଚାଲିଯିବି ।

ମନୋଜ—ତୁ କୁଆଡ଼େ ଯିବୁ ବୀଣା ? ସବୁ ତ ତୋ'ରି, ତୋଠୁ ପୁଣି କିଏ ଛଡ଼େଇ ନବ !

ସୁନନ୍ଦା—ବୀଣା ଦେବୀ ! ସେଦିନ ଅତିଥି ହୋଇ ତୁମ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଥିଲି ବୋଲି ଅପମାନ ଦେଇ ଘିରୁ ତଡ଼ି ଦେଇଥିଲ, ହେଲେ ଆଜ ତୁମ ଭାଇଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଚି, ଅପମାନ ଦେଇ ତଡ଼ି ଦବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଆଉ ଉଠୁନି ବୋଧହୁଏ ?

ମଦନ—ହଁ, ବୀଣା, ତୁମ ମନୁଭାଇ, ଆଉ ଏଇ ସୁନନ୍ଦା ଦେବୀଙ୍କ ସକାଶେ ମୁଁ ଆଜ ତୁମ ପାଖକୁ ଫେରି ଆସିଚି ।

ବୀଣା—ସତ କହୁଚ ! ମତେ ଛାଡ଼ି ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଯିବ ନାହିଁ··· ମତେ ଆଉ ଭୁଲ ବୁଝିବ ନାହିଁ··· !

ମଦନ—ବୀଣା !

ହେମ ଆଉ **ମୋହନ** କାନ୍ଧରେ ଭର ଦେଇ ଆସିଲେ **ବଂଶୀଧର** ।

ବଂଶୀ—ମଦନ ! ଆସିଚୁରେ ହତଭାଗା···

ମଦନ—(ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ି) ବାପା ! (ଆଖିରେ ଲୁହ)

ବଂଶୀ—ତୋ' ବୋଉ ମରିଗଲା···କୋଳେଇ କାଖେଇ ମଣିଷ କରିଥିଲି ; ଇମିତି ଭାବରେ ପିତୃ ଋଣ ସୁଝିଲୁରେ ହତଭାଗା ! ପାଠ ଶାଠ ପଢ଼େଇ ଗୁଣିଆ କରିଥିଲି, ମୋ ପ୍ରତି ଏଇ ବ୍ୟବହାର କଲୁ । ଆରେ, ମତେ ତ ଯାହା କଲୁ କଲୁ, ବୁଢ଼ା ମୁଁ ପାଚିଲା ପତର, ହେଲେ ମୋ ମା' ତୋର କ'ଣ କରିଥିଲା ଯେ ତାକୁ ବି ଗୋଡ଼ରେ ଆଡ଼େଇ ଦେଇ ଗଲୁ ।

ମୋହନ—ହୋଇଟି, ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ବାପା, ତୁମେ ପରା ବୁଢ଼ାଟିଏ ହେଲଣି···ତୁମେ କ'ଣ କହୁ ଜାଣି ପାରୁନା ! କଅଣ ବୁଝୁନା ମ ବାପା ! ପୁଣି ସେଇଯା ଚଳେଇଲ । ଭାଇ, ଚାଲ, ବାପାଙ୍କୁ ଧର···ଧର ଲୋ ହେମି ତୋ ଅଜାକୁ । ଚାଲ ସବୁ ଭିତରକୁ ଚାଲ···

ହେମବୋଉ—(ଆସିଛୁଁ ଗଣ୍ଠିରିଟିଏ ଧରି) ଆ'ଲୋ ହେମି । ଆମର

ଖୁବ୍ ହୋଇଗଲା । ଶାଶୁଘର ଦେଖିଲି, ବାପଘର ବ ଦେଖିଲି, ଏଥର ଯିବା ଆ'...

ମୋହନ—ଦେଖ ବାପା, ବୁଢ଼ୀ ଝିଅଟିକ ଚମର ଦେଖ ! ହଇଲେ ଅପା, ଆସିଲା ବେଳେ ତ ଖାଲି ଖାଲି ଆସି ଥିଲୁ...ଏଇନେ ଗଣ୍ଠିର ଧରି ଯାଉଚୁ କୁଆଡ଼େ । (ଛଡ଼େଇନେଲା)

ହେମବୋଉ—ମହନା, ଗଣ୍ଠିର ଫିଟାନାଇଁ କହୁଚ...

ମୋହନ—ହଉ ! ପାଠ ପଢ଼ା ସିନା ଘୋଡ଼ା ଲେସନ୍ଟି ବନ୍ଦ... ନ ହେଲେ ମଣିଷ ଚିହ୍ନିବାକୁ ମହନାର କ'ଣ ବାକି ଅଛି ? ଦେଖ ବାପା, ଏତକ ପୁଞ୍ଜିରେ କୁଆଡ଼େ ଝିଅ ବାହାଘର କରିବ । ଅନେଇଚ କ'ଣ କଲେ ? ଚାଲ ଭିତରକୁ...ଆମ ଘଣିଜ ବାହାଘର ଆମେ କରିବୁ...ଭୁଠା କଏ ବା ! ଯା, କୋଥଳି ମାଲ ଧରି ସେଇ କ'ଣ ଘରେ ବସ । ଆଉ ତୁମେ ସବୁ କାଇଁକି ଛିଡ଼ା ହେଲ...ଚାଲ, ଚାଲ...ତାମସା ଲାଗିଚି ଏଠି । ହୁଁ...

ସମସ୍ତେ ଚାଲିଗଲେ । **ସୁନନ୍ଦା** ପାଖରେ ଯାଉଥିଲା ବେଳେ ଧରିଛନ୍ତି **ମୋହନ** ।

ମୋହନ—ହେ, ତମେ କୁଆଡ଼େ ଯଉଚ...ବସ ଏଇଠି ।

ସୁନନ୍ଦା—Mr. ମୋହନ !

ମୋହନ—ଫେର ମିଷ୍ଟର ଫିଷ୍ଟର ହଉଚ, ପାଠପଢ଼ା ଘୋଡ଼ା ଲେସନ୍ଟି ବନ୍ଦ ବୋଲି, ସବୁଠି ଅପମାନ ହେଲି...ଆଉ ତମ ମନରେ କ'ଣ ଅଛି ! (ବହି କାଢ଼ି) ନିଅ ଏଥର ପାଠପଢ଼ା !...

ସୁନନ୍ଦା—ମନୋଜ ବାବୁ ! ମନୋଜ ବାବୁ...

ମନୋଜ—(ଫେରିଲେ) କ'ଣ ହେଲା ସୁନନ୍ଦା । ଆସ, ଏଠି ଆଉ ତୁମେ ରହିଲ କାହିଁକି ?

ମୋହନ—ଆରେ ବାବୁ, ତାଙ୍କଠି ତମ ଛୁପାଚ ମରା ହେଇଗଲାଣି ଆଉ ଡରୁଚ କାହିଁକି ? ଶଳା ଭାଉଜ ହେବେ, ପାଠ ପଢ଼ାନ୍ତୁ ।

ତୁମେ ଯାଅ···ଯାଅ ଏଠୁ···

ମନୋଜ—ପାଠ ପଢ଼ା । ବାଣା, ଦେଖିଯା···ଏଠି class ଆରମ୍ଭ ହେଇଗଲାଣି···(ବାଣା ଆସିଛି) ଦେଖ, ତୋ ବଅରକୁ···

ବାଣା—ଆରେ, ଏୟେ କ'ଣ ହଉଛି ମୋହନ । ସେ ପରା ଆମ ଅତିଥି; ଲୁଗା ବଦଳି ନାହାନ୍ତି, ଗୋଡ଼ରୁ ଯୋତା ଓହ୍ଲେଇ ନାହାନ୍ତି ଏଠି କ'ଣ ତାଙ୍କୁ ବସେଇଲଣି ।

ମୋହନ—ଯା···ଯା···ସେ ଯୋଉ ଦରର ଅତିଥି ଦନା କେତେ ମୋ ଭାଇଙ୍କି ତ ଭୂଆଁ ବୁଲେଇ ବୁଲେଇ ଛାଡ଼ିଲେ, ଏଥର ଧରିଲେଣି ତମ ଭାଇକୁ । ତାଙ୍କ ଚର୍ଚ୍ଚା ମୋ ଜମା ଛାଡ଼ିଦିଅ । ଅଖାଡ଼ୁଆକୁ ଅଖାଡ଼ୁଆ ନ ହେଲେ ସେ ଜବତ ହେବେନି । ବସ, ପଢ଼ା ପାଠ···

ସୁନନ୍ଦା—ପାଠ ପଢ଼ିବ । ହଉ, ଦଉଚି; ଦଉଚି ପଢ଼େଇ । (ଧରିଲେ ମୋହନ କାନକୁ) Lame···ଲେମ୍ ମାନେ ଛୋଟା ପଢ଼···।

ସମସ୍ତେ ହସି ଉଠିଲେ···ଯବନିକା ନଇଁ ଆସିଲା ।